

Poznámky k 5. Mojžíšově knize
2. část

C. H. Mackintosh

POZNÁMKY
K
5. MOJŽÍŠOVĚ KNIZE

2. část

C. H. MACKINTOSH

Na věky, ó Hospodine,
slovo tvé trvanlivé jest v nebesích.

Žalm 119,89

V srdci svém skládám řeč tvou,
abych nehřešil proti tobě.

Žalm 119,11

OBSAH

5. Mojžišova 7.....	9
5. Mojžišova 8.....	28
5. Mojžišova 9.....	45
5. Mojžišova 10.....	52
5. Mojžišova 11.....	65
5. Mojžišova 12.....	78
5. Mojžišova 13.....	88
5. Mojžišova 14.....	108
5. Mojžišova 15.....	125
5. Mojžišova 16.....	134
5. Mojžišova 17.....	154
5. Mojžišova 18.....	169
5. Mojžišova 19.....	181
5. Mojžišova 20.....	189
5. Mojžišova 21.....	197
5. Mojžišova 22-25	203
5. Mojžišova 26.....	210
5. Mojžišova 27.....	218
5. Mojžišova 28.....	221
5. Mojžišova 29.....	231
5. Mojžišova 30.....	243
5. Mojžišova 31.....	249
5. Mojžišova 32.....	256
5. Mojžišova 33.....	269
5. Mojžišova 34.....	277

5. Mojžíšova 7

„Když pak tebe uvede Hospodin Bůh tvůj do země, do které ty již vcházíš, abys vládl jí, a vyplní národy mnohé od tváři tvé, Hetea, Gergezea, Amorea, Kananea, Ferezea, Hevea a Jebuzea, sedm národů větších a silnějších, nežli jsi ty, a dá je Hospodin Bůh tvůj tobě, abys je pobil: jako proklaté vypleníš je, nevejdeš s nimi v smlouvu, aniž slituješ se nad nimi.“

(5. Mojžíšova 7,1-2)

Když čteme zprávu o Božím jednání s národy ve spojení s Jeho izraelským lidem, připomíná nám to začáteční slova 101. Žalmu: *„O milosrdenství a soudu zpívati budu.“* Vidíme ukázání milosrdenství Jeho lidu jako plnění Jeho smlouvy s Abrahamem, Izákem a Jákobem; a vidíme také vykonávání soudu nad národy v důsledku jejich zlých cest. V tom prvním vidíme Boží svrchovanost, v tom druhém Boží spravedlnost. Z obojího září Boží sláva. Všechny Boží cesty, ať v milosrdenství nebo v soudu, zvěstují Jeho chválu, a budou věčně vyvolávat klanění Jeho lidu: *„Velicí a předivní jsou skutkové tvoji, Pane Bože všemohoucí, spravedlivé a pravé jsou cesty tvé, ó Králi svatých. Kdo by se nebál tebe, Pane, a nezveleboval jména tvého? Nebo ty sám svatý jsi. Všichni zajisté národové přijdou a klaněti se budou před obličejem tvým; nebo soudové tvoji zjevení jsou.“* (Zjevení 15,3.4)

To je správný duch, ve kterém máme hledět na Boží cesty ve vládě. Někteří lidé se nechávají ovlivňovat nezdravými city a falešnou sentimentalitou místo osvětleným úsudkem a mají těžkost s nařízeními, danými Izraeli vzhledem ke Kananejským v počátečních verších naší kapitoly. Zdá se to být v nesouladu s blahovolnou Bytostí, aby přikázala Svému lidu zabít stvoření, jako jsou oni sami, a neprokázat jim milosrdenství. Nemohou rozumět tomu, jak milosrdný Bůh mohl pověřit Svůj lid, aby zabil ženy a děti ostrým meče.

Je velmi jasné, že takoví lidé by si nemohli přisvojit řeč ze Zjevení 15,3-4. Nejsou připraveni říci: *„Spravedlivé a pravé jsou cesty tvé, ó Králi svatých.“* Nemohou Bohu přiznat spravedlnost ve všech Jeho cestách. Nikoli, oni Ho ve skutečnosti soudí. Dovolují si poměřovat jednání Boží vlády standardem svých vlastních mělkých myšlenek – hledět na nekonečné věci skrze konečné, krátce řečeno, měří Boha sebou samými.

To je osudný omyl. Nejsme oprávněni formovat úsudek o Božích cestách, a proto je to velmi velká domýšlivost od ubohých, nevědomých, krátkozrakých smrtelníků, když se o to pokoušejí. V sedmé kapitole Lukáše čteme, že „*ospravedlněna jest moudrost ode všech synů svých*“. Pamatujme si to a umlčujme všechny své hříšné úvahy. „*Budiž Bůh pravdomluvný, ale každý člověk lhář, jakož psáno jest: Aby ospravedlněn byl v řečech svých, a přemohl, když bys soudil /byl souzen/.*“ (Římanům 3,4)

Má čtenář snad těžkosti ohledně tohoto předmětu? Jestliže ano, velmi rádi bychom citovali jeden krásný oddíl, který by mu mohl pomoci: „*Oslavujte Hospodina, nebo jest dobrý, nebo věčné jest milosrdenství jeho... Který ranil Egypťské v prvorozených jejich, nebo jest věčné milosrdenství jeho. A vyvedl Izraele z prostředku jejich, nebo jest věčné milosrdenství jeho. V ruce silné a v rameni vztaženém, nebo jest věčné milosrdenství jeho. Který rozdělil moře rudé na díly, nebo jest věčné milosrdenství jeho. A převedl Izraele prostředkem jeho, nebo jest věčné milosrdenství jeho. A uvrhl Faraona s vojskem jeho do moře rudého, nebo jest věčné milosrdenství jeho... Který pobil krále veliké, nebo jest věčné milosrdenství jeho. A zbil krále znamenité, nebo jest věčné milosrdenství jeho. Seona krále Amorejského, nebo jest věčné milosrdenství jeho. Těž Oga krále Bázan, nebo jest věčné milosrdenství jeho. A dal zemi jejich v dědictví, nebo jest věčné milosrdenství jeho. V dědictví Izraelovi, služebníku svému, nebo jest věčné milosrdenství jeho.*“ (Žalm 136,1.10-22)

Zde vidíme, že zbití egyptských prvorozených a vysvobození Izraele, průchod Rudým mořem a naprosté zničení faraonova vojska, zabití Kananejských a vydání jejich země Izraeli – vše stejně ilustrovalo věčné milosrdenství Pána.¹ Tak to bylo, tak to je, a tak to bude. Vše musí vynít k Boží slávě.

¹ Velmi mnoho křesťanů má značné těžkosti s výkladem a použitím řeči velkého počtu Žalmů, které volají po pomstě nad zlými. Taková řeč by samozřejmě byla naprosto nenáležitá pro křesťany nyní, poněvadž jsme učeni, abychom milovali své nepřátele, abychom činili dobře těm, kteří nás nenávidí, a abychom se modlili za ty, kteří nás utlačují a pronásledují nás.

Ale musíme pamatovat, že co by bylo naprosto nemístné pro Boží Církev, nebeský lid pod milostí, bylo a ještě bude dokonale v pořádku pro Izrael, pozemský lid pod vládou. Žádný rozumný křesťan nebude ani na chvíli myslet na to, aby svolával pomstu na své nepřátele nebo na zlé lidi. To by bylo velmi špatné. Jsme povoláni, abychom byli živými ukazateli Boží milosti vůči světu –

Pamatujme na to a opusťme všechna svá pošetilá rozumování a nevědomé dokazování. Naší výsadou je ospravedlňovat Boha na všech Jeho cestách, sklánět svou hlavu ve svatém velebení při pohledu na Jeho nevyzpytatelné soudy a spočívat v klidné jistotě, že všechny Boží cesty jsou správné. Všem jim nerozumíme, to by bylo nemožné. Konečnost nemůže obsáhnout nekonečnost. V tom tak mnozí chybují. Rozumují o konání Boží vlády a neberou v úvahu to, že takové konání leží tak daleko nad oblastí lidského rozumu, jako je Stvořitel nad stvořením. Která lidská mysl může prohlédnout tajemství Boží prozřetelnosti? Můžeme vysvětlit skutečnost, že město, plné lidských bytostí – mužů, žen a dětí, je během hodiny zatopeno hořící lávou? To je naprosto nemožné, a přece to je jen jedna skutečnost z tisíců, které jsou zaznamenány na stránkách lidské historie. Všechny leží daleko mimo chápání toho nejgigantičtějšího intelektu. Projdi uličkami, odlehlými ulicemi, zákoutími a dvory našich velkoměst i měst a viz tisíce lidských bytostí obývajících tato místa, žijících v ubohé bídě, chudobě, sešlosti a mravním spuštění. Můžeme toto vše vysvětlit? Můžeme říci, proč to Bůh dovoluje? Jsme povoláni, abychom tak činili? Je čtenáři naprosto jasné, že není naší záležitostí diskutovat o takových otázkách? A když ve své nevědomosti a hloupé pošetilosti začneme diskutovat a spekulovat o nevyzpytatelných tajemstvích Boží vlády, co jiného můžeme očekávat než krajní zmatení, ne-li pozitivní nevěru?

Předcházející sled myšlenek dovolí čtenáři porozumět počátečním řádkům naší kapitoly. Kananejským nemělo být rukama Izraele prokazováno žádné milosrdenství. Jejich nepravosti dosáhly vrcholu a nezůstávalo nic, než přísné vykonání Božího soudu: „*A dá je Hospodin Bůh tvůj tobě, abys je*

máme chodit ve šlépějích mírného a pokorného Ježíše – trpět pro spravedlnost – neodporovat zlému. Bůh nyní jedná se světem s trpělivostí. „*Slunci svému velí vzhoditi na dobré i na zlé, a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé.*“ (Mat. 5,45) To má být náš vzor. Máme v tom být „*dokonalí, jako i Otec náš, který jest v nebesích, dokonalý jest.*“ Kdyby křesťan jednal se světem na principu spravedlivého soudu, znamenalo by to špatné představování jeho nebeského Otce a falšování jeho vyznání.

Ale v budoucnu, když Církev opustí jeviště, bude Bůh jednat se světem ve spravedlnosti. Bude soudit národy za jejich jednání s Jeho lidem Izraelem.

Nepokoušíme se citovat oddíly, ale pouze vedeme čtenářovu pozornost k zásadě, aby mohl rozumět správnému použití prorockých Žalmů.

pobil; jako proklaté vypleníš je, nevejdeš s nimi v smlouvu, aniž slituješ se nad nimi. Nikoli nespřízníš se s nimi; dcery své nedáš synu jejich, a dcery jejich nevezmeš synu svému. Neboť by odvedla syna tvého od následování mne, a sloužili by bohům cizím, pročez popudila by se prchlivost Hospodina na vás, a zahladila by tě rychle. Ale raději toto jim učiňte: Oltáře jejich zbořte, modly jejich ztroskotejte, háje také posekejte, a rytiny jejich ohněm spalte.“ (5. Mojžíšova 7,2-5)

Takové byly instrukce, dané Pánem Jeho lidu. Byly jasné a výslovné. Žádné milosrdenství s Kananejskými, žádná smlouva s nimi, žádné spojování, žádné společenství jakéhokoli druhu, nelítočný soud, rozhodné oddělení.

Víme, že, jak brzy a jak úplně Izrael zklamal ve vykonávání těchto naucení. Sotva vložili svou nohu na zem Kanán, hned učinili smlouvu s Gabaonitskými. Dokonce i sám Jozue upadl do této léčky. Potrhané šaty a plesnivý chléb těchto Istivých lidí oklamaly knížata shromáždění a způsobily, že jednali v přímém rozporu s jasným Božím příkazem. Kdyby byli ovládáni autoritou Slova, byli by zachováni od těžké chyby, že učinili spolek s lidem, který měl být zcela zničen. Ale oni soudili podle vidění svých očí a sklidili důsledky.²

Naprostá poslušnost je velkou mravní ochranou proti léčkám nepřítele. Vypravování Gabaonitských vypadalo bezpochyby jako velmi pravděpodobné a celý jejich zjev svědčil o pravdivosti jejich tvrzení. Ale žádná z těchto věcí by neměla mít nejmenší mravní váhu u Jozue a knížat, a ani by neměla, kdyby jen pamatovali na slova Pána. Ale oni v tom zklamali. Přemýšleli o tom, co viděli, místo aby poslechli to, co slyšeli. Rozum není vůdcem pro Boží lid. Musíme být zcela a úplně vedeni a ovládáni Božím slovem.

² Je to zároveň poučné i napomínající vidět, že šaty, plesnivý chléb a přijatelná slova Gabaonitských vykonaly to, co nemohly udělat zdi Jericha. Satanových Istí je třeba se více obávat než jeho síly. „*Oblect se v celou zbroj Boží, abyste mohli stát proti léčkám ďábla.*“ (Ef. 6,10) Čím hlouběji uvažujeme o různých částech celé Boží zbroje, tím jasněji vidíme, že jsou řazeny pod tyto dvě hlavičky: poslušnost a závislost. Duše, která je skutečně ovládaná autoritou Slova a je plně závislá na moci Ducha, je plně vybavená pro konflikt. Takovým způsobem Člověk Kristus Ježíš porazil nepřítele. Ďábel nezmohl nic s člověkem, který byl dokonale poslušný a dokonale závislý. Kéž bychom se v tom i ve všem ostatním učili od našeho velkého Vzoru.

To je výsada nejvyššího řádu a leží v dosahu nejprostšího a nejméně vzdělaného Božího dítěte. Otcovo slovo, Otcův hlas, Otcovo oko mohou vést i nejmladší a nejslabší dítě v Jeho rodině. Vše, co potřebujeme, je pokorné a poslušné srdce. Nevyžaduje to velkou intelektuální sílu nebo chytrost. Kdyby tomu tak bylo, co by se stalo s velkou většinou křesťanů? Kdyby jen vzdělání, hloubaví křesťané s velkým rozhledem byli schopni ujít léčkám nepřitele, pak vskutku by se většina z nás v beznaději vzdala.

Ale díky Bohu, tak tomu není. Skutečně, když prohlížíme historii Božího lidu za všech věků, naopak shledáváme, že lidská moudrost, lidská učenost, lidská chytrost, nejsou-li drženy na svém správném místě, se ukázaly jako skutečná léčka a učinily ty, kdo je měli, jen účinnějšími nástroji v ruce nepřitele. Kým byla uvedena většina, pokud ne všechna kacířstva, která od století ke století znepokojovala Boží Církev? Ne prostými a neučenými, ale vzdělanými a intelektuálními lidmi. A v oddílu, o kterém jsme se právě zmínili v knize Jozue, kdo učinil smlouvu s Gabaonitskými? Obyčejní lidé? Nikoli, ale knížata shromáždění. Není pochyb, že všichni byli v tom zlu, ale knížata byla v té věci vůdci. Knížata a vůdci shromáždění upadli do dáblovy léčky zanedbáním jasného Božího slova.

„Nevejdeš s nimi v smlouvu.“ Mohlo být něco jasnějšího než to? Mohl potrhaný oděv, staré boty a plesnivý chléb změnit význam Božího příkazu nebo dát stranou naprostou nezbytnost přísné poslušnosti na straně shromáždění? Jistěže ne. Nic nikdy nemůže dát oprávnění ke snížení, byť o šíři vlasu, standardu poslušnosti Božího slova. Jestliže jsou v cestě těžkosti, jestliže se před nás staví matoucí okolnosti, jestliže se objevují věci, na které nejsme připraveni a o kterých nejsme schopni si utvořit úsudek, co máme dělat? Rozumovat? Činit závěry? Jednat na základě svého vlastního nebo jakéhokoli lidského soudu? Zcela jistě nikoli. Co tedy? Čekat na Boha. Čekat trpělivě, pokorně, s vírou, a On jistě dá radu a povede. *„Působí to, aby tiší chodili v soudu, a vyučuje tiché cestě své.“* (Žalm 25,9) Kdyby Jozue a knížata takto jednali, nikdy by nevešli v smlouvu s Gabaonitskými. A jestliže tak bude jednat čtenář, bude osvobozen od každého zlého skutku a zachován k věčnému království našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista.

V šestém verši naší kapitoly Mojžíš předkládá lidu mravní základ způsobu jednání, který měli přijmout ve vztahu ke Kananejským – přísné oddělení a nelítostný soud: *„Nebo ty lid svatý jsi Hospodinu Bohu svému; tebe vyvolil*

Hospodin Bůh tvůj, abys jemu byl lidem zvláštním, mimo všechny národy, které jsou na zemi.“ (5. Mojžíšova 7,6)

Zde stanovená zásada má velmi závažný charakter. Proč měl lid udržovat velmi jasné oddělení od Kananejských? Proč měli s pevným rozhodnutím odmítnout učinit s nimi smlouvu nebo uzavřít nějaký manželský svazek? Proč měli zničit jejich oltáře, pobořit jejich obrazy a posekat jejich háje? Prostě proto, že byli svatým lidem. A kdo je ustanovil za svatý lid? Hospodin. On je vyvolil a učinil je předmětem Své lásky. On je vykoupil a oddělil je pro Sebe. A proto jen Jemu přináleželo a byla to Jeho výsada určovat, čím mají být a jak mají jednat. *„Svatí buďte, neboť já svatý jsem.“*

Naprosto to nebylo podle zásady: *„Zůstaň, kde jsi, nepřistupuj ke mně, protože jsem světější než ty!“* (Iz. 65,5 – ČSP) To je zřejmé z toho, co následuje: *„Ne proto, že by vás více bylo nad jiné národy, připojil se k vám Hospodin, a vyvolil vás (nebo menší váš počet byl nežli jiných národů), ale proto, že miloval vás Hospodin, a splnití chtěl přísahu, kterou přísáhl otcům vašim, vyvedl vás v ruce silné a vysvobodil vás z domu služby, z ruky Faraona, krále Egyptského.“* (5. Mojžíšova 7,7-8)

Jak vhodná to jsou slova pro Izrael! – velmi prospěšná a potřebná! Měli si pamatovat, že za svou vážnost, za všechny své výsady, všechna svá požehnání nevďečí ničemu ze sebe – své vlastní dobrotivosti nebo své vlastní velikosti, ale prostě skutečnosti, že Pán se s nimi ztotožnil ve Svě nekonečné dobrotivosti a svrchované milosti a v důsledku Svě smlouvy s jejich otci – *„která všelijak upevněna a ostříhána bude“* (2. Sam. 23,5). To bylo na jedné straně Boží antidotum proti sebeuspokojení a sebedůvěře, a na druhé straně to tvořilo pevný základ jejich štěstí a jejich morální jistoty. Vše spočívalo na věčné stabilitě Boží milosti, a proto lidská chloubka byla vyloučena. *„V Hospodinu chlubit se bude duše má, což uslyšíc tiší, budou se veseliti.“* (Žalm 34,3)

Je to Boží pevný úmysl, *„aby se nechlubilo před obličejem jeho žádné tělo“* (1. Kor. 1,29). Všechna lidská domýšlivost musí být dána stranou. On působí, aby „pýchu od muže vzdálil“ (Job. 33,17). Izrael musel být vyučován, aby si pamatoval svůj původ a pravdivý stav – „služebníci v Egyptě“ – „nejmenší ze všech národů“. Není tu místo pro pýchu a chlubení. Nebyli žádným způsobem lepší než národy okolo nich. A proto když by měli vysvětlit své vysoké postavení a mravní velikost, měli to prostě odvozovat od svrchované Boží lásky a Jeho věrnosti Jeho přísaze. *„Ne nám, Hospodine, ne nám, ale*

jménu svému dej čest, pro milosrdenství své a pro pravdu svou.“ (Žalm 115,1)

„I zviš, že Hospodin Bůh tvůj jest Bůh, Bůh silný a pravdomluvný, ostříhající smlouvy a milosrdenství těm, kteří ho milují a ostříhají přikázání jeho, až do tisícího kolena, odplacující tomu, který ho nenávidí, v tvář jeho, tak aby zahladil jej. Nebude prodlévati; kdo ho nenávidí, v tvář jeho odplatí jemu.“ (5. Mojžíšova 7,9-10)

Máme před sebou dvě závažné skutečnosti: jednu, plnou bohatého potěšení a útěchy pro každého, kdo skutečně miluje Boha; druhou, obsahující hlubokou vážnost pro každého, kdo Boha nenávidí. Všichni, kteří skutečně milují Boha a zachovávají Jeho přikázání, mohou za všech dob a za všech okolností počítat s Jeho neselhávající věrností a něžným milosrdenstvím. *„Těm, kteří milují Boha, všechny věci spolupůsobí k dobrému, těm, kteří jsou povoláni podle jeho předsevzetí.“ (Řím. 8,28)* Jestliže z nekonečné milosti máme Boží lásku ve svých srdcích a bázeň před svým očima, smíme jít kupředu s dobrou myslí a radostnou důvěrou, jsouce ujištěni, že vše bude a musí být dobré. *„Nejmilejší, jestliže by nás srdce naše nepotupovalo, smělou doufanlivost máme k Bohu. A zač bychom ho koli prosili, bereme od něho; nebo přikázání jeho ostříháme, a to, co jest libého před obličejem jeho, činíme.“ (1. J. 3,21-22)*

To je velká, věčná pravda – pravda pro Izrael, pravda pro Církev. Dispence v tom nečiní rozdíl. Ať studujeme sedmou kapitolu 5. Mojžíšovy knihy nebo třetí kapitolu 1. Jana, učíme se téže velké praktické pravdě, že Bůh má zalíbení v těch, kteří se Ho bojí a milují Ho a zachovávají Jeho přikázání.

Je v tom snad nějaký zákonický prvek? Ani náznakem. Lásky a zákonictví nemají nic společného. Jsou od sebe vzdáleny jako póly. *„To jest láska Boží, abychom přikázání jeho ostříhali; a přikázání jeho nejsou těžká.“ (1. J. 5,3)* Duch a způsob, základ a charakter naší poslušnosti, to vše ukazuje na pravý opak zákonictví. Jsme hluboce a pevně přesvědčeni, že ti lidé, kteří jsou stále připraveni volat: „Zákonické! To je zákonické!“ – když je po nich žádána poslušnost, se smutně a hrubě mýlí. Kdyby se skutečně učilo, že musíme svoji poslušností získat to vysoké postavení a vztah dětí k Bohu, pak by skutečně mohla být přednášena vážná obžaloba ze zákonictví. Ale udílet takový přívlastek křesťanské poslušnosti je, jak opakujeme, vážný mravní omyl. Poslušnost nemůže nikdy předcházet synovství, ale synovství by vždy mělo být následováno poslušností.

A když jsme u tohoto předmětu, musíme čtenářovu pozornost vést k jednomu nebo dvěma místům Nového zákona, ohledně kterých je v myslích mnohých nedostatek jasnosti. V 5. kapitole Matouše čteme: „*Slyšeli jste, že říkáno bylo: Milovati budeš bližního svého, a nenáviděti budeš nepřítele svého. Ale já vám pravím: Milujte nepřátele své, dobrořečte těm, kteří vás proklínají, dobře čiňte nenávidícím vás, a modlete se za ty, kteří vás utiskují a vám se protíví, abyste byli synové [υιοι] Otce svého, který jest v nebesích; nebo slunci svému velí vzhoditi na dobré i na zlé... Budťe vy tedy dokonalí, jako i Otec váš, který jest v nebesích, dokonalý jest.*“ (Matouš 5,43-48)

Tento oddíl dle úsudku některých se jeví, jako by učil, že vztah dětí k Otci může být dosažen určitým způsobem jednání. Ale tak tomu není. Je to otázka mravní podobnosti a souladu s charakterem a cestami Otce. Někdy ve všedním životě slyšíme říkat: „Nebyl bys synem svého otce, kdybys jednal takovým způsobem.“ Je to, jako kdyby také Pán řekl: „Jestliže chcete být syny svého nebeského Otce, musíte jednat v milosti vůči všem; neboť tak to činí On.“

A opět ve 2. Korintským 6 čteme: „*Proto vyjděte z prostředku jejich a oddělte se, praví Pán; a nečistého se nedotýkejte, a já přijmu vás, a budu vám za Otce, a vy mi budete za syny a za dcery, praví Pán všemohoucí.*“ (2. Kor. 6,17-18) Zde to není otázka skrytého vztahu dětí, vytvořeného božským působením, ale veřejné uznání postavení **synů** [υιους] jako výsledku oddělení od zlého.³

Pro čtenáře bude dobré, když pochopí tento důležitý rozdíl, neboť to má velkou praktickou cenu. Nestáváme se dětmi tím, že se oddělíme od světa: „*Neboť vy všichni jste synové Boží skrze víru v Krista Ježíše.*“ (Gal 3,26) „*Těm, však, kteří ho přijali, dal pravomoc [nebo autoritu, εξουσιαν] stát se Božími dětmi [τεκνα], těm, kteří věří v jeho jméno. Ti se nenarodili z krve ani z vůle těla ani z vůle muže, nýbrž z Boha.*“ (Jan 1,12.13) „*Podle své vlastní vůle nás zplodil slovem pravdy.*“ (Jakuba 1,18) Děti se stáváme novým narozením, které je, díky Bohu, božským působením od začátku až do konce. Co máme my do činění s naším přirozeným narozením? Nic. A co máme do činění s naším duchovním narozením? Je jasné, že nic.

³ Mluvíme-li obecně, pak slovo *τεκνον*, dítě, je vyjádřením něžnosti; *υιος*, syn, vyjádřením mravní hodnoty; *παις* je buď dítě nebo služba; *νηπιος*, děťátko.

Ale pak musíme pamatovat, že Bůh se může ztotožnit jen s těmi, a veřejně uznat ty, kteří se z milosti snaží chodit způsobem, který Ho je hoden – způsobem, hodícím se na syny a dcery Pána Všemohoucího. Jestliže se naše cesty Jemu nepodobají, jestliže jsme smíšení se všelijakými špatnými věcmi, jestliže jsme v nerovném jhu s nevěřícími, jak můžeme očekávat, že nás Bůh uzná za Svě syny? V Židům 11 čteme o těch, kteří „*vyznávali, že jsou hosté a příchozí na zemi*“, a kteří „*zjevně to prokazují, že vlasti hledají*“. A o nich je nám řečeno, že „*Bůh **nestydí se** slouti jejich Bohem*“. Mohl se s nimi veřejně učinit zajedno a uznávat je za Svě.

Čtenáři, chtějme opravdově přiložit srdce ke zvažování této velké, praktické otázky. Dbejme vážně a čestně na své cesty. Pravdivě a s upřímností srdce se ptejme, zda jsme na nějaké půdě nebo za nějakým cílem v „nerovném jhu s nevěřícími“. Je-li tomu tak, vážně dbejme slov: „*Vyjděte z prostředku jejich a oddělte se... a nečistého se nedotýkejte*.“ Může se stát, že provedení tohoto svatého přikázání nás vystaví obvinění z bigotnosti (přepjaté zbožnosti), úzkoprsosti a nesnášenlivosti. Může budit dojem farizejské pýchy a samolibosti. Lidé nám snad řeknou, že nemáme soudit a že se nemáme považovat za světější nebo lepší než jiní lidé.

Na všechnu takovou argumentaci máme jednu prostou, rozhodující odpověď, totiž: Boží jasný příkaz. Říká nám, abychom byli odděleni, abychom vyšli, abychom se nedotýkali nečistého. A to vše proto, aby nás přijal a uznal nás jako Svě syny a dcery. To by pro nás mělo být zcela postačující. Ať si lidé o nás myslí nebo říkají, co chtějí – nechť nás nazývají tak, jak se jim to líbí. Bůh dříve či později ukáže, jak to s nimi skutečně je. Naší povinností je oddělit se od nevěřících, jestliže chceme být přijati a uznáni od Boha. Směšovali se věřící s nevěřícími, jak mají být poznáni a rozeznáni jako synové a dcery Pána Všemohoucího?

Ale možná, že nám bude položena otázka: Jak máme vědět, kdo jsou nevěřící? Všichni vyznávají, že jsou křesťané – všichni se stavějí na půdu, že patří Kristu. Nejsme obklopeni nevědomými pohany nebo nevěřícími Židy. Jak potom máme usuzovat? Bylo to dostatečně jasné v prvních dnech křesťanství, kdy apoštol psal svoji Epištolu shromáždění v Korintu – tehdy rozdělující linie byla jasná jako sluneční paprsek. Byly tu tři rozlišené třídy: „Židé, pohané a Boží Církev.“ Ale nyní je vše jinak. Žijeme v křesťanské zemi pod křesťanskou vládou, jsme na všech stranách obklopeni křesťany, a proto 2. Korintským na nás nelze použít. To vše bylo velmi správné, když

Církev byla ve svých dětských dnech, když se právě vynořila ze židovství na jedné straně a z pohanství na druhé straně. Ale myslet si, že můžeme použít takovou zásadu v pokročilé době historie Církve, naprosto nepřipadá v úvahu.

Všem, kteří takto mluví, bychom chtěli položit jednu jasnou otázku: Je pravda, že církev dosáhla ve své historii bodu, ve kterém už Nový zákon není jejím vůdcem a její autoritou? Dostali jsme se mimo dosah Svatého písma? Je-li tomu tak, co máme dělat? Kam se máme obrátit, abychom získali vedení? Jestliže na chvíli připustíme, že 2. Korintským 6 nemá použití na křesťany nyní, jaké oprávnění máme k tomu, abychom si přivlastňovali kteroukoli část Nového zákona? Skutečnost je, že Písmo je určeno pro Boží Církev jako celek a pro každého, kdo k Církvi patří, jednotlivě. A proto dokud je Církev na zemi, dotud se jí Písmo týká. Zpochybňovat to, znamená protiřečit slovům inspirovaného apoštola, když nám říká, že Písmo svaté nás může učinit „**moudré ke spasení**“ – to jest „moudré“ přímo ke dni slávy, neboť to je požehnaná síla slova „spasení“ ve 2. Timoteovi 3,15.

Nechceme žádné nové světlo – žádné nové zjevení. Máme „**všechnu pravdu**“ obsaženou v naší vzácné Bibli. Díky Bohu za to! Nechceme vědu nebo filozofii, aby nás učinily moudrými. Všechna pravá věda a zdravá filozofie ponechávají svědectví Svatého Písma nedotčené. Nemohou k němu přidat, ale také mu nemohou protiřečit. Když nám nevěřící lidé mluví o „pokroku“, „vývoji“, „světlu vědy“, pak se ve svaté důvěře a klidu spokojme s těmi vzácnými slovy: „všechna pravda“, „moudrý ke spasení“. Je požehnanou věcí, že nad to není možné jít. Co může být přidáno ke „vší pravdě“? Co více potřebujeme nebo můžeme potřebovat, než být učiněni moudrými přímo k příchodu našeho Pána Ježíše Krista?

A dále si pamatujeme, že ve vzájemném postavení Církve a světa není žádná změna. Je to tak pravdivé dnes, jako to bylo před více než osmnácti sty padesáti lety, kdy náš Pán pronesl slova o tom, že Jeho lid není ze světa, tak jako On sám není ze světa (Jan 17,16). Svět je stále světem. Na některých místech snad změnil oblečení, ale ne svůj pravý charakter, ducha a zásady. Proto je pro křesťany dnes právě tak špatné být v „nerovném jhu s nevěřícími“, jako to bylo v době, kdy Pavel psal Epištolu církvi v Korintu. Přes to se nemůžeme dostat, nemůžeme dát stranou odpovědnost v této věci. V žádném případě věc neřeší, když řekneme: „Nesmíme soudit.“ Jsme povinni soudit. Jestliže odmítáme soudit, odmítáme poslouchat, a co to je jiného,

než skutečná vzpoura? Bůh říká: „*Vyjděte z prostředku jejich a oddělte se.*“ Jestliže odpovíme, že nemůžeme soudit, kde jsme? Skutečnost je, že máme jasný příkaz k tomu, abychom soudili: „*Však ty, kteří jsou vníť, vy soudíte. Ty pak, kteří jsou vně, Bůh soudí.*“ (1. Korintským 5,12.13)

Ale nebudeme dále pokračovat v dokazování. Věříme, že čtenář si plně uvědomuje přímé použití oddílu, který jsme právě citovali, na sebe. Je tak jasný, jako je určitý. Volá Boží lid, aby vyšel a oddělil se a nedotýkal se nečistého. To je to, co Bůh od Svého lidu vyžaduje, aby jej mohl uznat za Svůj. A jistě by mělo být hlubokým a vážným přáním našich srdcí odpovědět na Jeho milostivou vůli v této věci, a to zcela bez ohledu na to, co si svět o nás myslí. Někteří z nás se velmi bojí, aby si o nich lidé nemysleli, že jsou úzkoprsí a bigotní. Ale ach, jak málo opravdu oddanému srdci záleží na tom, co si lidé o nás myslí! Lidské myšlenky hynou během jedné hodiny. Když budeme zjeveni před soudnou stolicí Krista, když budeme stát v plném jasu slávy, co bude záležet na tom, zda nás lidé považovali za úzkoprsé nebo mající širokost mysli, za bigotní nebo liberální? A proč by nám na tom mělo záležet nyní? Nemá to váhu ani peříčka. Naším jedním velkým předmětem by mělo být, abychom jednali tak – abychom se chovali tak, abychom byli „přijatelní“ pro Toho, který nás „omilostnil /přijal/“. Kéž tomu tak je s pisa-
telem i čtenářem i s každým údem na těle Krista!

Obraťme se nyní na chvíli k té závažné a velmi vážné pravdě, představené nám v 10. verši naší kapitoly: „*Nebude prodlévati; kdo ho nenávidí, v tvář jeho odplatí jemu.*“ Jestliže ti, kdo milují Boha, jsou v 9. verši potěšeni a velmi požehnaně povzbuzeni, aby zachovávali Jeho přikázání, pak ti, kteří Boha nenávidí, jsou voláni, aby naslouchali varujícímu vyhlášení v 10. verši.

Přichází čas, kdy Bůh bude osobně, tváří v tvář, jednat se Svými nepřáteli. Jak hrozná je to myšlenka, že někdo by měl být **nenávidícím Boha** – nenávidícím Toho, o kterém je řečeno, že je „světlo“ a „láska“, sám zdroj dobrotivosti, původce a dárce každého dobrého a dokonalého daru, Otec světél; Ten, jehož štědré ruce tiší potřebu každého živého tvora, který slyší křik mladých havranů a tiší žízeň divokého osla; ten nekonečně dobrotivý, jedinečně moudrý, dokonale svatý Bůh, mocný Pán a Prikazatel a Stvořitel končin země!

Jen pomysli, čtenáři, na někoho, kdo nenávidí Toho, jenž je Bůh. A víme, že všichni, kteří Boha nemilují, musí být těmi, kdo Ho nenávidí. Lidé to asi

nevidí. Jen málo z nich je ochotno uznat se za takové, kteří absolutně nenávidí Boha, ale v této velké otázce není neutrální půda. Musíme být buď pro, nebo proti. A ve skutečnosti lidé nejsou pomalí k tomu, aby ukázali své barvy. Často se stává, že nenávisť k Bohu, hluboce usazená v srdci, se projeví nepřátelstvím k Jeho lidu, k Jeho Slovu, Jeho velebení, Jeho službě. Jak často slyšíme takové výrazy jako: „Nemám rád ty nábožné.“ „Nenávidím svatoušky.“ „Nemám rád kazatele!“ Pravda je ta, že nenávidí Boha samého. „*Smýšlení těla je nepřátelství proti Bohu, neboť není poddáno Božímu zákonu, neboť to také nemůže.*“ (Řím. 8,7 – přel.) A toto nepřátelství se projevuje ve vztahu ke každému a ke všemu, co je spojeno s Bohem. Opravdové nepřátelství proti Bohu leží hluboko uvnitř každého neobráceného srdce. Každý člověk ve svém přirozeném stavu nenávidí Boha.

Nuže, Bůh v 5. Mojžíšově knize 7,10 prohlašuje, že „*nebude prodlévati; kdo ho nenávidí, v tvář jeho odplatí jemu*“. To je velmi vážná pravda a měla by být více předkládána pozornosti všech, jichž se může týkat. Lidé ji neradi slyší. Mnozí předstírají a vyznávají, že jí nevěří. Rádi by přesvědčili sami sebe a přesvědčili také druhé, že Bůh je příliš dobrý, příliš laskavý, příliš milosrdný, příliš blahovonný, než aby se Svými stvořeními jednal v přísném soudu. Zapomínají, že Boží cesty ve vládě jsou tak dokonalé jako Jeho cesty v milosti. Představují si, že Boží vláda snadno přejde přes zlo, nebo že bude se zlem a s těmi, kteří činí zlé věci, jednat bez přísnosti.

To je velmi ubohý a osudný omyl a lidé ke své těžké a věčné ztrátě shledají, že tomu tak je. Je pravda, Bůh buď za to veleben, že On ve Svě bohaté, svrchované milosti a milosrdenství může odpustit naše přestoupení, smazat naši vinu, dokonale nás ospravedlnit a naplnit naše srdce duchem přijetí za syny. Ale to je něco naprosto jiného. To je milost, vládnoucí skrze spravedlnost k věčnému životu skrze Ježíše Krista, našeho Pána. To je Bůh ve Svě obdivuhodné lásce, obstarávající spravedlnost pro ubohého, provinilého, peklo zasluhujícího hříšníka, který ví a cítí a uznává, že nemá žádnou vlastní spravedlnost a nikdy by ji nemohl mít. Bůh v předivné lásce Svého srdce opatřil prostředek, kterým On může být spravedlivý a ospravedlňovat každého zkrachovalého hříšníka se zlomeným srdcem, který prostě věří v Ježíše.

Ale můžeme se ptát, jak to vše bylo učiněno. Znamenalo to přejít hřích, jako kdyby nebyl ničím? Znamenalo to zmírnění nároků božské vlády, snížení standardu božské svatosti nebo dotknutí se velmi vzdáleným způsobem

důstojnosti, přisnosti a majestátu zákona? Nikoli, budiž dík a chvála vykupující lásce: bylo to právě naopak. Nikdy tu nebylo a nemohlo být hroznější vyjádření Boží věčné nenávisti k hříchu, či Jeho nezvratného úmyslu úplně ho odsoudit a věčně potrestat; nikdy tu nebylo a nemohlo být slavnější ospravedlnění Boží vlády, dokonalejší zachování standardu Boží svatosti, pravdy a spravedlnosti; nikdy nebyl zákon slavněji obhájen a důkladněji ustaven než tím slavným plánem vykoupení, pojatým, vykonaným a zjevným skrze věčnou Boží Trojjednost – plánem, který pojal Otec, vykonal Syn a zjevil Duch Svatý.

Chceme-li mít správný pocit o skutečnosti Boží vlády, Božího hněvu proti hříchu a pravém charakteru Jeho svatosti, musíme hledět na kříž. Musíme slyšet to hořké volání, které vyšlo ze srdce Božího Syna a proniklo temnými stíny Golgoty: „*Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?*“ Nikdy předtím nebyla taková otázka položena a nikdy nebude – nikdy nemůže být taková otázka znovu položena. Ať hledíme na Toho, jenž ji položil, Toho, jemuž byla položena, anebo na odpověď, musíme vidět, že tato otázka stojí v letopisech věčnosti absolutně samotná. Kříž je mírou Boží nenávisti k hříchu, tak jako je mírou Jeho lásky k hříšníkov. Je tím nehynoucím základem trůnu milosti, božsky spravedlivým základem, na kterém Bůh může odpouštět naše hříchy a činit nás dokonale spravedlivými ve vzkříšeném a oslaveném Kristu.

Ale jestliže lidé tím vším pohrdají a setrvávají ve své nenávisti vůči Bohu, a přesto mluví o tom, že On je příliš dobrý a příliš milostivý, než aby potrestal činitele zlého, jak to s nimi bude? „*Kdo jest nevěřící (neposlouchá)* [ἀπειθῶν] *Synu, neužije života, ale hněv Boží zůstává na něm.*“ (Jan 3,36)⁴ Můžeme snad tomu byt na chvíličku věřit, že spravedlivý Bůh by měl vykonat soud na Svém

⁴ Jan 3,36 je oddíl nesmírně závažný a důležitý. Nejenže vyjadřuje velkou pravdu, že všichni, kteří věří v Syna Božího, jsou privilegovanými vlastníky věčného života, ale odtíná u kořenu dva významné bludy dnešní doby, totiž universalismus a annihilacionismus. Universalista vyznává, že věří, že nakonec všichni budou obnoveni a v požehnání. Náš oddíl říká, že tomu tak není, neboť ti, kteří jsou „*nevěřící Synu /neposlouchající Syna/, neužije života*“.

Annihilacionista vyznává, že věří, že všichni, kteří jsou mimo Krista, zahynou jako zvířata. Tak to není, neboť „*hněv Boží zůstává na nich*“.

Je zajímavé a poučné všimnout si rozdílu mezi slovy [ὁ πιστεύων] – „*ten, kdo věří*“ – a [ὁ ἀπειθῶν] – „*ten, kdo neposlouchá*“. Ukazují nám ty dva možné postoje člověka.

jednorozeném Synu, Svém Milovaném, Svě věčné rozkoši, protože nesl naše hříchy na Svém vlastním těle na dřevě, a přece dovolit pokání nečinícím hříšníků uniknout? Musel Ježíš, ten svatý, dokonalý Člověk bez poskvrny – ten jediný dokonalý Člověk, který kdy chodil po této zemi – musel On trpět za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, a ti, kdo činí zlé, nevěřící a nenávidící Boha, budou zachráněni a požehnáni a vzati do nebe? A to vše opravdu proto, že Bůh je příliš laskavý a příliš dobrý, než aby navěky potrestal hříšníky peklem? Jestliže Bůh musel vydat, opustit a soudit Svého milovaného Syna, aby zachránil Svůj lid **od jeho hříchů**, budou potom bezbožní hříšníci, posměvači a vzpurní zachráněni **ve svých hříších**? Zemřel Pán Ježíš Kristus pro nic? Uvedl Ho Bůh do trápení a skryl před Ním Svoji tvář, když to nebylo potřebné? Proč ty hrůzy Golgoty? Proč ty tři hodiny tmy? Proč to hořké volání: „*Bože Můj, Bože Můj, proč jsi Mne opustil?*“ – proč to všechno, jestliže se hříšníci mohou dostat do nebe i bez toho? Proč všechen ten nevypravitelný zármutek a trápení našeho velebeníhodného Pána, jestliže Bůh je příliš laskavý a příliš milostivý a příliš milosrdný, než aby poslal hříšníky do pekla?

Jaká to neslýchaná pošetilost! Čemu všemu lidé neuvěří, jen když to není Boží pravda! Ubohá, zatemněná lidská mysl bude se zalíbením věřit nestvůrným věcem, jen aby měla záminku pro zavržení jasného učení Svatého písma. Právě to, co by lidé nikdy nepomysleli přičíst dobré lidské vládě, neváhají přičíst vládě toho jedině moudrého, jedině pravdivého a jedině spravedlivého Boha. Co bychom si měli myslet o vládě, která by nemohla nebo nechťela trestat činitele zla? Chtěli bychom pod ní žít? Co bychom si měli myslet o vládě Anglie, kdyby, poněvadž její Veličenstvo je tak přívětivé, tak milostivé, tak jemné, nemohla dovolit, aby zločinci byli potrestáni tak, jak to prikazuje zákon? Kdo by potom chtěl rád žít v Anglii?

Čtenáři, nevidíš, jak ten jeden verš, který nyní máme před sebou, úplně ničí všechny ty teorie a argumenty, které lidé ve své pošetilosti a nevědomosti předkládají ohledně předmětu Boží vlády? „*Hospodin Bůh tvůj jest Bůh, Bůh silný a pravdomluvný..., odplacující tomu, který ho nenávidí, v tvář jeho, tak aby zahladil jej. Nebude prodlévati; kdo ho nenávidí, v tvář jeho odplatí jemu.*“ (5. M. 7,9-10)

Ach, kéž by lidé chtěli naslouchat Božímu slovu! – Kéž by byli varováni jeho jasnými, důraznými a vážnými výroky o budoucím hněvu, soudu a věčném potrestání! – Aby místo snahy přesvědčovat sebe i druhé, že není pe-

klo, neumírající červ a neuhasitelný oheň a věčné trápení, chtěli slyšet varující hlas a dříve, než bude pozdě, utéci se k naději, která se jim nabízí v evangeliu! To by skutečně byla jejich moudrost. Bůh prohlašuje, že On odplatí těm, kteří Ho nenávidí. Jak hrozné je pomyšlení na tuto odplatu! Kdo ji může snést? Boží vláda je dokonalá, a protože tomu je tak, je naprosto nemožné, aby mohla dovolit zlu projít bez trestu. Nic nemůže být jasnější než to. Celé Písmo, od 1. Mojžíšovy knihy až ke Zjevení, to vyjadřuje výrazy tak jasnými a důraznými, že je vrcholem pošetilosti, když lidé proti tomu vedou spor. Jak mnohem lepší a moudřejší a bezpečnější je utéci před budoucím hněvem, než popírat jeho příchod. A tento soud, když přijde, bude věčný ve svém trvání. Je naprosto zbytečné, aby se kdokoli pokoušel namítat něco proti Boží pravdě. Každé Boží slovo bude trvat na věky. Jednání Jeho vlády vidíme ve vztahu k Jeho lidu Izraeli, a nyní ve vztahu ke křesťanům. Přecházel zlo ve Svém lidu za staré doby? Nikoli, naopak, ustavičně je navštěvoval kárající holí, a to také proto, že byli Jeho lidem, jak jim to řekl skrze Svého proroka Amosa: *„Slyšte slovo to, které mluví Hospodin proti vám, synové Izraelští, proti vši té rodině, kterou jsem vyvedl ze země Egyptské, řka: Toliko vás samy poznal jsem ze všeliké rodiny země, protože trestati vás budu ze všech nepravostí vašich.“* (Amos 3,1.2)

Tentýž závažný princip je vyjádřen v První epistoletě Petra v jejím použití na křesťany nyní: *„Neboť přišel čas, aby **soud začal u domu Božího**; jestliže ale nejprve při nás, jaký bude konec těch, kteří jsou neposlušni Božího evangelia! A jestliže je spravedlivý zachráněn s tíží, kde se ukáže bezbožný a hříšník?“* (1. Petra 4,17.18 – přel.)

Bůh provádí ty své kázní, protože jsou Jeho a nemají být odsouzeni se světem (1. Kor. 11,32). Dětem tohoto světa je dovoleno, aby šly dále svou cestou. Ale jejich den přichází – temný a těžký den – den soudu a nezmírněného hněvu. Lidé mohou zpochybňovat a přít se a rozumovat, ale Písmo je jasné a důrazné. Bůh *„uložil den, ve kterém souditi bude všechen svět v spravedlnosti skrze toho muže, kterého k tomu určil“* (Skutky 17,31). Ten velký den zúčtování, kdy Bůh odplatí každému člověku do jeho tváře, je blízko.

Je vskutku poučné všimnout si způsobu, jakým Mojžíš, ten milovaný a ctěný Boží služebník, zcela jistě pod vedením Ducha Božího, vkládal ty velké a vážné skutečnosti Boží vlády na svědomí shromáždění. Slyš, jak prosí a napomíná: *„Proto ostříhej přikázání a ustanovení i soudů, které já tobě dnes přikazuji, **abys je činil**. I bude to, že když **poslouchati** budete soudů těchto a*

ostříhati i činiti je, také Hospodin Bůh tvůj ostříhati bude tobě smlouvy a milosrdenství, které s přísahou zaslíbil otcům tvým. A bude tě milovati, i požehná tobě a rozmnoží tebe. Nebo požehná plodu života tvého a úrodám země tvé, obilí tvému, vínu tvému a oleji tvému, plodu skotů tvých i stádům bravů tvých v zemi, kterou s přísahou zaslíbil otcům tvým, že ji tobě dá. Požehnaný budeš nad všechny národy; nebude u tebe neplodný aneb neplodná, ani mezi zvířaty tvými. Vzdálí také od tebe Hospodin všeliký neduh a všechny zlé nemoci Egyptské, které znáš; nevzloží jich na tebe, ale vzloží je na všechny, kteří tě nenávidí. A shladíš všechny národy, které Hospodin Bůh tvůj dá tobě. Neslituje se nad nimi oko tvé, aniž sloužiti budeš bohům jejich, nebo to bylo by tobě osidlem.“ (5. Mojžíšova 7,11-16)

Jaká mocná výzva! Jak působivá! Všimni si dvou skupin slov: Izrael měl „poslouchat“, „ostříhat (zachovávat)“ a „činit“. Hospodin měl „milovat“, „žehnat“ a „rozmnožovat“. Žel, že Izrael zklamal – smutně, ostudně zklamal pod zákonem a pod vládou; a proto místo lásky a požehnání a rozmnožení tu byl soud, zlořečení, neplodnost, rozptýlení, zrušení.

Ale buď veleben Bůh Abrahama, Izáka a Jákoba, Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista. Jestliže Izrael zklamal pod **zákonem a vládou**, On nezklamal ve Svě bohaté a vzácné svrchované **milosti a milosrdenství**. On zachová smlouvu a milosrdenství, které přísáhl jejich otcům. Ani písmenko z Jeho smlouvy zaslíbení nikdy nevypadne. On v budoucnosti vše učiní dobře. Do písmene naplní všechna Svá milostivá zaslíbení. Ačkoli to nemůže učinit na základě poslušnosti Izraele, může to učinit a učiní to skrze krev věčné smlouvy, na základě drahé krve Ježíše, Svého věčného Syna. Buď chváleno Jeho nesrovnatelné jméno!

Ano, čtenáři, Bůh Izraele nemůže strpět, aby jedno z Jeho zaslíbení padlo na zem. Co by se s námi stalo, kdyby to mohl? Jaké bezpečí, jaký odpočinek, jaký pokoj bychom mohli mít, kdyby smlouva Pána s Abrahamem měla pochybit v jediném bodě? Je pravda, že Izrael ztratil všechen nárok. Kdyby to byla otázka tělesného původu, pak Izmael a Ezau mají přednější nárok. Kdyby to byla otázka poslušnosti zákona, zlaté tele a rozbité desky vyprávějí svou smutnou historii. Kdyby to byla otázka vlády na základě smlouvy z moábských rovin, nemohl by se Izrael ničeho domáhat.

Ale Bůh bude Bohem i přes žalostnou nevěrnost Izraele. „*Darů milosti a povolání Bůh nelituje*“, a proto „*všechen Izrael spasen bude*.“ Bůh zcela jistě uskuteční Svou přísahu Abrahamovi i přes všechno to ztroskotání a zkázu

Abrahamova semene. Musíme to pevně držet tváří v tvář každé protivící se myšlence, pocitu a názoru. Izrael bude obnoven pod požehnáním a rozmnožen ve své vlastní milované a svaté zemi. Sejmou své harfy z vrboví a pod pokojným stínem svých vlastních rév a fíkovníků budou zpívat chvály o svém milujícím Spasiteli a Bohu po dobu oné tisícileté soboty, která leží před nimi. Takové je od začátku až do konce neproměnné svědectví Písma, které musí být drženo ve své neporušenosti a uskutečněno v každé podrobnosti k slávě Boha a na základě Jeho věčné smlouvy.

Ale musíme se vrátit k naší kapitole, jejíž závěrečné verše si žádají naši zvláštní pozornost. Je velmi dojemné a krásné všimnout si způsobu, jakým se Mojžíš snaží povzbudit srdce lidu ve vztahu k národům Kanánu, budícím hrůzu. Cítí s ním a odpovídá na jeho nejvnitřnější myšlenky a pocity.

*„Řekl-li bys **v srdci svém**: Větší jsou národové tito nežli já, kterak budu moci vyhnati je? Neboj se jich, ale **pilně pamatuj** na to, co učinil Hospodin Bůh tvůj Faraonovi a všechněm Egyptským. Na pokušení veliká, která viděly oči tvé, i znamení a zázraky, a ruku silnou a rámě vztažené, v kterémž vyvedl tě Hospodin Bůh tvůj. Tak učiní Hospodin Bůh tvůj všechněm národům, kterýchž by ses obával. Nadto sršně pošle Hospodin Bůh tvůj na ně, dokud by nezhylnuli, kteří by pozůstali, a kteří by se skryli před tebou. Nelekej se strachu jejich, nebo **Hospodin Bůh tvůj jest uprostřed tebe, Bůh silný, veliký a hrozný**. I vyplní Hospodin Bůh tvůj národy ty od tváří tvé pomalu, nebudeš moci pojednou jich shladiti, aby se nerozmnožila proti tobě zvěř polní. A však dá je Hospodin Bůh tvůj tobě, a setře je setřením velikým, dokud nebudou vyhlazeni. Vydá i krále jejich v ruce tvé a vyhladiš jméno jejich pod nebem; neostojí žádný před tebou, až je i vyhladiš. Ryté bohy jejich ohněm popálíš; nepožádáš stříbra a zlata, které jest na nich, aniž ho sobě vezmeš, aby nebylo tobě osidlem, nebo ohavnost jest Hospodinu Bohu tvému. **Aniž vneseš ohavnosti do domu svého, abys nebyl proklatý, jako i ona**; všelíjak v ohyzdnosti a v ohavnosti budeš míti ji, nebo proklatá jest.“* (5. Mojžíšova 7,17-26)

Velkým lékem na všechny nevěřící obavy je prostě upřít oko na živého Boha. Tak je srdce povzneseno nad těžkosti, ať jsou jakékoli. Nemá žádný smysl popírat, že tu jsou těžkosti a protivící se vlivy všeho druhu. To neposlouží klesajícímu srdci k útěše a povzbuzení. Někteří lidé oblibují určitý způsob mluvení o zkouškách a těžkostech, který ukazuje nikoli jejich praktickou známost Boha, nýbrž jejich hlubokou neznalost tvrdých skutečností života. Rádi by nás přesvědčili, že bychom neměli cítit zkoušky, zármutek a těžkosti

cesty. Mohli by nám rovněž říci, že bychom neměli mít hlavu na krku nebo srdce ve své hrudi. Takoví lidé neumějí těšit ty, kteří jsou sklíčení. Jsou to pouzí vizionáři a teoretici, naprosto nevhodní pro jednání s dušemi, procházejícími konfliktem nebo zápasícími se skutečnostmi našeho denního života.

Jak povzbuzoval Mojžíš srdce svých bratří? „*Nelekej se strachu jejich*,“ říká. Ale proč? Bylo to proto, že tam nebyli žádní nepřátelé, žádné těžkosti a nebezpečí? Nikoli, ale protože „*Hospodin Bůh tvůj jest uprostřed tebe, Bůh silný, veliký a hrozný*“. Tady je pravá útěcha a povzbuzení. Nepřítel tam byl, ale Bůh je jistý zdroj pomoci. Takovým způsobem se Jozafat ve své době zkoušky a tlaku snažil povzbudit sebe i své bratry: „*Bože náš, zdali jich souditi nebudeš? V nás zajisté není žádné síly proti množství tomuto velikému, které táhne proti nám, aniž my víme, co bychom činiti měli, toliko na tě patří oči naše*.“ (2. Par. 20,12)

Zde spočívá to vzácné tajemství. Oči jsou obráceny k Bohu. Je uvedena Jeho moc, a to urovnává vše: „*Je-li Bůh pro nás, kdo proti nám?*“ (Řím. 8,31) Mojžíš svou cennou službou jedná se stoupajícími obavami v srdci Izraele: „*Tyto národy jsou větší nežli já*.“ Ano, ale nejsou více než „*Bůh silný, veliký a hrozný*“. Které národy by mohly obstát před Ním? Bůh sám měl vážnou rozepří s těmito národy kvůli jejich hrozným hříchům. Jejich nepravost byla doplněna, přišel čas zúčtování, a Bůh Izraele je vyžene před Svým lidem.

Proto se Izrael nepotřeboval bát **moci** nepřítele. Pán se o to chtěl starat. Ale bylo tu něco mnohem horšího než nepřátelská moc, a tím byl lstivě podmanivý vliv jejich modlářství. „*Ryté bohy jejich ohněm popálíš*.“ Srdce by mohlo říci: Cože? Máme zničit zlato a stříbro, které zdobí tyto obrazy? Nemohlo by to být použito k nějakému dobrému účelu? Není to škoda, ničit něco, co je samo o sobě tak velmi cenné? Je to v pořádku, když se spálí obrazy, ale proč neušetřit to zlato a stříbro?

Ach, to jsou právě úvahy, ke kterým je ubohé srdce nakloněno. Tak se my často klameme, když máme soudit a opustit to, co je zlé. Snažíme se přesvědčit sami sebe o správnosti toho, že si něco vyhradíme. Myslíme si, že můžeme vybírat a volit a dělat nějaké rozlišení. Jsme připraveni vzdát se nějakého zla, ale ne všeho. Jsme ochotni spálit dřevo modly, ale ušetřit zlato a stříbro.

Osudný klam! „*Nepožádáš stříbra a zlata, které jest na nich, aniž ho sobě vezmeš, aby nebylo tobě osidlem, nebo ohavnost jest Hospodinu Bohu tvému*.“ Je nutné vydat všechno, vše musí být zničeno. Zachovat částčku

zlořečené věci znamená upadnout do ďáblovy léčky a spojovat se s něčím, co je v Božích očích ohavností, i když je to mezi lidmi vysoce ceněno.

A pamatujme si a zvažujme závěrečné verše naší kapitoly. Přivést do domu ohavnost znamená stát se něčím, jako je ona. Jak je to velmi vážné! Rozumíme tomu plně? Člověk, který přinesl do svého domu ohavnost, stává se zlořečením jako je ona!

Čtenáři, kéž Pán udržuje naše srdce oddělená od všeho zlého a pravdivá a oddaná Jemu!

5. Mojžíšova 8

„Všelikého přikázání, které já prikazuji tobě dnes, skutečně ostříhejte, abyste živi byli a rozmnožili se a vešli k dědičnému obdržení země, kterou s přísahou zaslíbil Hospodin otcům vašim. A rozpomínati se budeš na všecku cestu, kterou tě vedl Hospodin Bůh tvůj již teď čtyřicet let po poušti, aby ponížil tebe a zkusil tě, aby známe bylo, co jest v srdci tvém, budeš-li ostříhati přikázání jeho, čili nic.“ (5. Mojžíšova 8,1-2)

Je to zároveň osvěžující, vzdělávající i povzbuzující, když hledíme zpět na celou cestu, po které nás vedla věrná ruka našeho Boha; když vidíme Jeho moudré a milostivé jednání s námi; když si připomeneme mnohý obdivuhodný zásah v náš prospěch: jak nás vysvobodil z té nesnáze a z oné těžkosti. Jak se často zjevil, aby nám pomohl, když jsme byli v koncích, a otevřel před námi cestu, káral naše obavy a plnil naše srdce písněmi chvály a děkovaní.

V žádném případě nesmíme toto milé cvičení zaměňovat s bídným zvykem hledět zpět na své cesty, své úspěchy, svůj pokrok, svoji službu, na to, co jsme dokázali udělat, i když jsme ochotni všeobecným způsobem připustit, že to byla jen Boží milost, že jsme byli uschopněni udělat pro Něho nějaký malý skutek. To vše slouží jen naší samolibosti, která ničí všechno duchovní smýšlení. Hledění zpět na sebe je ve svém mravním účinku zrovna tak škodlivé jako hledění do sebe. Krátce řečeno, zabývání se sebou samým ve všech jeho mnohých fázích je krajně škodlivé. V té míře, jak je mu dovoleno působit, je smrtelnou ranou společenství. Všechno, co má tendenci přivádět před mysl vlastní já, musí být souzeno a s přísnou rozhodností odmítnuto. Přináší to vyprahlost, tmu a slabost. Posadit se a dívat se zpět na úspěchy svých činností je asi tím nejhorším zaměstnáním, jakým se kdo může zabývat. Můžeme si být jisti, že to nebyla žádná taková věc, k níž Mojžíš vyzýval lid, když jej slavnostně napomínal, aby se rozpomínal „na všecku cestu, kterou tě vedl Hospodin Bůh tvůj“.

Na chvílku se obrátíme k památným slovům apoštola v Epištole Filipským 3,13-14: „Bratři, já nemám za to, že bych již dosáhl. Ale to jedno činím, **na ty věci, které jsou za mnou, zapomínaje**, k těm pak, které jsou přede mnou, úsilně chvátaje, k cíli běžím, k odplatě svrchovaného povolání Božího v Kristu Ježíši.“

Nyní vyvstává otázka, co byly ty „věci“, o nichž apoštol mluví? Zapomínal na to vzácné Boží jednání s jeho duší po celou jeho cestu pouští? To je nemožné! – Vždyť máme velmi plné a jasné svědectví o opaku. Slyš jeho dojemná slova před Agrippou: *„Poněvadž se mi nyní dostalo pomoci od Boha, ještě až do dnešního dne stojím, vydávaje svědectví i malému i velikému.“* (Sk. 26,22 – část přel.) Tak také když psal svému milovanému spolupracovníkovi Timoteovi, hledí do minulosti a mluví o pronásledování a soužení, která přestál. *„Ale,“* dodává, *„ze všech vysvobodil mne Pán.“* A opět: *„Při prvním mém odpovídání žádný se mnou nebyl, ale všichni mne opustili. Nebudiž jim to počítáno. Pán pak byl se mnou, a posilnil mne, aby skrze mne utvrzeno bylo kázání, a slyšeli je všichni národové. I vytržen jsem byl z úst Iva.“* (2. Tim. 3,11; 4,16-17)

Na co tedy apoštol myslí, když říká: *„Na ty věci, které jsou za mnou, zapomínaje“*? Věříme, že myslí na všechny ty věci, které nemají spojení s Kristem – věci, ve kterých by mohlo srdce spočívat a přirozenost by se mohla chválit – věci, které by mohly působit jako zátěže a překážky, to vše mělo být zapomenuto při horlivém chvátání k těm velkým a slavným skutečnostem, které ležely před ním. Nevěříme, že by si Pavel nebo kterýkoli jiný Boží dítě či služebník Krista mohli někdy přát zapomenout na jediný výjev nebo okolnost na celé své pozemské cestě, které nějakým způsobem ukazovaly Boží dobrotivost, přívětivost, něžné milosrdenství a věrnost. Naopak věříme, že to vždy bude naším nejmilejším cvičením, když budeme prodlévat u požehnané vzpomínky na všechny cesty našeho Otce s námi, když jsme šli přes poušť domů, k našemu věčnému odpočinku.

Ale nechť nám není špatně rozuměno. V žádném případě si nepřejeme podporovat zvyk zdržovat se pouze u svých vlastních zkušeností. To je často velmi ubohé dílo a končí v zabývání se sebou samými. Musíme se mít před tím na pozoru jako před jednou z mnoha věcí, které mají tendenci snižovat duchovní tón a táhnout naše srdce pryč od Krista. Ale nikdy nemusíme mít obavy o výsledek setrvávání u jednání a cest Pána s námi. To je požehnaný zvyk, směřující vždy k našemu pozvednutí a naplňuje nás chválou a děkováním.

Proč, můžeme se ptát, byl Izrael vážně napomínán, aby se rozpomínal *„na všecku cestu“*, po které jej Pán, jejich Bůh, vedl? Jistěže proto, aby jejich srdce vedl ke chvále za minulost a posiloval jejich důvěru v Boha pro budoucnost. Tak tomu vždy musí být.

Kéž bychom tak činili stále více. Kéž bychom tak šli den za dnem, chválíce a důvěřující, důvěřující a chválíce. To jsou dvě věci, které přispívají k Boží slávě a k našemu pokoji a radosti v Něm. Když oko spočívá na různých „Eben-Ezer“, které leží podél celé cesty, srdce musí přinášet svá líbezná „haleluja“ Tomu, který nám až dosud pomáhal a bude nám pomáhat až do samého konce. On **vysvobodil**, On **vysvobozuje** a On **vysvobodí**. Požehnaný řetězec! Každým jeho článkem je Boží vysvobození.

A máme se nejenom s oddanou vděčností zdržovat u těch význačných milosrdenství a milostivých vysvobození rukou našeho Otce, ale také u „*ponížení*“ a „*zkoušek*“ Jeho moudré, věrné a svaté lásky. Všechny tyto věci jsou plné nejbohatšího požehnání pro naši duši. Nejsou snad „milosrdenstvími v přestrojení“, jak je lidé někdy nazývají, ale jasnými, hmatatelnými, patrnými milosrdenstvími, za která budeme muset oslavovat našeho Boha v průběhu zlatých věků jasné věčnosti, která leží před námi.

„*Rozpomínati se budeš na **všecku** cestu*“ – na každou zastávku té cesty, každý výjev života v poušti, na všechna Boží jednání, od prvního do posledního, se zvláštním účelem: „*aby ponížil tebe a zkusil tě, **aby známé bylo, co jest v srdci tvém***“.

Jak vzácné to je, myslet na Boží trpělivou milost a usilovnou lásku vůči Jeho lidu na poušti! Jaké vzácné naučení pro nás! S jak intenzivním zájmem a duchovním zalíbením se můžeme zabývat záznamem o Božím jednání s Izraelem na všech jeho cestách pouští! Jak mnoho se můžeme učit z té obdivuhodné historie! I my musíme být pokořováni a zkoušeni a musí nám být ukazováno, co je v našich srdcích. Je to velmi prospěšné a mravně zdravé.

Když se prvně vydáme, abychom následovali Pána, tu víme jen málo o hloubce zla a pošetilosti ve svých srdcích. Jistě, my jsme povrchní ve všem. Teprve když jdeme ve svém praktickém životě dále, začínáme si uvědomovat skutečnost věcí. Nalézáme hlubiny zla v sobě, naprostou prázdnotu a bezcennost všeho, co je ve světě, a naléhavou potřebu úplné závislosti na Boží milosti v každé chvíli. To všechno je velmi dobré. Činí nás to pokornými a sobě nedůvěřujícími. Vysvobozuje nás to od pýchy a soběstačnosti a vede nás to, abychom se s dětskou prostotou přidrželi Toho, jenž jediný je schopen nás zachovat od pádu. Tak, jak rosteme v sebepoznání, získáváme hlubší pocit o milosti, hlubší poznání obdivuhodné lásky Božího srdce, Jeho něžnosti vůči nám, Jeho předivné trpělivosti, v níž snáší všechny naše nedostatky a selhání, Jeho bohatého milosrdenství, když se nás vůbec ujal, Jeho

laskavé služby všem našim různým potřebám, Jeho nesčetných zásahů v náš prospěch a cvičení, kterými On považoval za vhodné nás vést k hlubokému a trvalému užitku pro naše duše.

Praktický účinek všeho toho je neocenitelný: Dodává to hloubku, pevnost, vyzrálost charakteru; léčí nás od všech našich nezdravých názorů a marných teorií; vysvobozuje nás to od jednostrannosti a divokých extrémů; činí nás to jemnými, přemýšlivými, trpělivými a ohleduplnými vůči druhým; opravuje to naše tvrdé soudy a dává nám milostivou touhu vykládat si co nejlépe jednání druhých; dává nám to také ochotu připisovat nejlepší pohnutky v případech, které se nám snad zdají být dvojaké. To je vzácné ovoce zkušeností pouště, po kterém smíme všichni vážně toužit.

„I ponížil tě a dopustil na tebe hlad, potom tě krmil mannou, které jsi ty neznal, ani otcové tvoji, aby známé učinil tobě, že ne samým chlebem živ bude člověk, ale vším tím, co vychází z úst Hospodinových, živ bude člověk.“ (5. Mojžíšova 8,3)

Tento oddíl získává zvláštní význam a důležitost ze skutečnosti, že je prvním z citátů z 5. Mojžíšovy knihy našeho Pána v Jeho střetu s odpůrcem na poušti. Hluboce jej zvažme, vyžaduje si naši vážnou pozornost. Proč náš Pán citoval z 5. Mojžíšovy knihy? Protože je to kniha, která se více než ostatní zvláště týkala tehdejšího stavu Izraele. Izrael naprosto zklamal, a tato závažná skutečnost je předvídaná v 5. Mojžíšově knize od začátku do konce. Avšak přes selhání národa je cesta poslušnosti otevřena pro každého věrného Izraelitu. Byla to výsada a povinnost každého, kdo miloval Boha, aby zůstal u Jeho Slova za všech okolností a na všech místech.

Nuže, náš velebený Pán byl dle Boha věrný postavení Božího Izraele. Izrael podle těla selhal a všechno promarnil. On byl tam na poušti jako věrný Boží Izrael, aby čelil nepříteli prostou autoritou Božího slova: *„Ježíš pak, pln byv Duchu svatého, vrátil se od Jordánu, a puzen jest v Duchu na poušť. A za čtyřicet dní pokoušen byl od ďábla, a nic nejedl v těch dnech. Ale když se skonaly, potom zlačněl. I řekl jemu ďábel: Jestliže jsi Syn Boží, rci kamenu tomuto, ať jest chléb. I odpověděl jemu Ježíš, řka: **Psáno jest:** Že ne samým chlebem živ bude člověk, ale každým slovem Božím.“* (Lukáš 4,1-4)

Zde máme něco, co bychom měli zvážit. Dokonalý Člověk, pravý Izrael v poušti, obklopený divokými zvířaty, postíci se čtyřicet dní v přítomnosti velkého nepřítele protivícího se Bohu, člověku, Izraeli. V tomto výjevu nebyl jediný rys, který by mluvil pro Boha. U druhého Člověka to nebylo jako u

prvního. Nebyl obklopen všemi těmi rozkošemi Edenu, ale smutkem a opuštěností pouště – byl tam v osamění a v hladu, ale byl tam pro Boha!

Ano, buď velebeno Jeho jméno, byl tam i pro člověka, aby tam člověku ukázal, jak čelit nepříteli ve všech jeho rozmanitých pokušeních, aby tam člověku ukázal, jak má žít. Nesmíme ani na chvíli předpokládat, že náš velebeníhodný Pán se setkal s protivníkem jako Bůh, který je nade vším. Je pravda, On byl Bůh, ale kdyby stál v tom konfliktu jen jako Bůh, nebyl by to pro nás žádný příklad. Ostatně by nebylo potřebné nám říkat, že Bůh mohl porazit a zahnat na útěk stvoření, které zformoval Svou vlastní rukou. Ale vidět Jednoho, jenž byl v každém směru člověk a ve všech okolnostech lidství s výjimkou hříchu – vidět Ho ve slabosti, v hladu, stojícího uprostřed následků pádu člověka, a nalézt Ho úplně triumfujícího nad tím hrozným nepřítelem, je právě to, co pro nás je tak plné útěchy, potěšení, síly a povzbuzení.

A jak triumfoval? To je pro nás ta velká a nejdůležitější otázka – otázka, vyžadující nejhlubší pozornost každého člena Božího shromáždění – otázka, jejíž velikost a důležitost nemůžeme docenit. Jak tedy Člověk Kristus Ježíš porazil Satana na poušti? Prostě Božím slovem. Zvítězil nikoli jako všemohoucí Bůh, ale jako pokorný, závislý a poslušný Člověk. Máme před sebou nádherný pohled na Člověka, stojícího před ďáblem a naprosto ho zahanbujícího jen Božím slovem, žádnou jinou zbraní. Nebylo to rozvinutím Boží moci, neboť to by nemohlo být příkladem pro nás. Bylo to prostě Božím slovem v Jeho srdci a v Jeho ústech. Tak druhý Člověk porazil hrozného Božího i lidského nepřítele.

A dobře si všimněme, že náš velebeníhodný Pán se nepře se Satanem. Nepřipomíná žádné skutečnosti týkající se Jeho samého – skutečnosti, s nimiž byl nepřítel dobře seznámen. Neříká: Já vím, že jsem Boží Syn. Otevřená nebesa, sestoupení Ducha, Otcův hlas, to vše svědčilo o skutečnosti, že jsem Boží Syn. Ne, to by nebylo ono. Nebylo by to pro nás příkladem. **Ten zvláštní bod**, který máme uchopit a naučit se mu odtud, je, že náš velký Příklad, když čelil všem pokušením od nepřítele, použil jen zbraň, kterou vlastníme. Totiž prosté, drahé, psané Boží slovo.

Říkáme: „Ve všech pokušeních“, protože ve všech třech případech náš Pán stále odpovídal slovy: „**Psáno jest.**“ Neříká: „Vím“ – „Myslím“ – „Cítím“ – „Věřím“ tomu nebo onomu. Prostě se odvolává na psané Boží slovo – na 5. Mojžíšovu knihu zvlášť – právě na tu knihu, kterou se nevěřící odvážili

urážet, ale která je především knihou pro každého poslušného člověka tváří v tvář úplnému, všeobecnému, beznadějnému ztroskotání a zkáze.

To má pro nás, drahý čtenáři, nevýslovnou důležitost. Je to, jako kdyby Pán Ježíš Kristus protivníkovi řekl: Zda jsem Boží Syn nebo ne, o to se nyní nejedná, ale jedná se o otázku, jak má člověk žít. A na tu otázku se má odpověď nalézt jen ve Svatém písmu. A tam se ona nalezne tak jasná jako sluneční paprsek, zcela nezávisle na otázkách, týkajících se Mne. Ať jsem Já kdokoli, Písmo je stejné: „*Ne samým chlebem živ bude člověk, ale vším tím, co vychází z úst Hospodinových.*“

Zde máme jediný správný, jediný bezpečný postoj pro člověka, totiž setrvání ve vážné závislosti na „*všem tom, co vychází z úst Hospodinových*“. Požehnaný postoj! Můžeme říci, že v celém světě není nic tomu podobné. Přivádí duši do přímého, živého, osobního kontaktu s Pánem samým prostřednictvím Jeho slova. Činí nám to Slovo absolutně podstatným v každé věci; neobejdeme se bez něho. Jako přirozený život je udržován chlebem, tak je duchovní život udržován Božím slovem. Neznamená to pouze, že jdeme do Bible, abychom tam našli učení nebo potvrdili si svůj názor nebo náhled. Znamená mnohem více než jen to. Znamená to chodit k Bibli pro hlavní věc života – života nového člověka. Znamená to chodit tam pro chléb, pro světlo, pro vedení, pro útěchu, pro autoritu, pro sílu – krátce pro všechno, co jen duše může potřebovat, od první až do poslední věci.

A zvláště si všimněme síly a ceny výrazu „*každým slovem*“. Jak plně to ukazuje, že si nemůžeme dovolit obejít se bez jediného slova, které vychází z úst Pána. Potřebujeme je všechna. Nemůžeme vědět, jaký naléhavý případ, pro který Písmo již učinilo opatření, přijde. Možná, že jsme si předtím toho Písma zvláště nevšimli. Ale když vyvstane těžkost, jsme-li ve správném stavu duše – správném postoji srdce, Duch Boží nám poskytne potřebné místo Písma a my v tom oddílu uvidíme sílu, krásu, hloubku a mravní použití, které jsme předtím nikdy neviděli. Písmo je Boží nevyčerpatelná pokladnice, ve které má Bůh plnost opatření pro každou potřebu Svého lidu i pro každého věřícího jednotlivě, a to až do konce. Proto bychom je měli studovat celé, zvažovat je, jít do hloubky a schraňovat je ve svém srdci, připravené pro užití, když vyvstane potřeba.

V celé historii Boží Církve není jediná krize, v celé cestě jednotlivého věřícího od začátku až do konce není jediná těžkost, pro niž by nebylo učiněno

dokonalé opatření v Bibli. V té požehnané knize máme všechno, co potřebujeme, a proto bychom se vždy měli snažit více a více se seznamovat s tím, co ta kniha obsahuje, abychom byli „*důkladně vystrojeni*“ (2. Tim. 3,17) pro vše, co může vyvstat, ať to je pokušení od ďábla, svody světa nebo žádost těla; anebo abychom byli vybaveni pro stezku dobrých skutků, které Bůh předem připravil, abychom v nich chodili.

A dále bychom měli věnovat zvláštní pozornost výrazu: „*z úst Hospodínových*“. Je tak nevýslovně vzácný. Přivádí Pána tak velmi blízko k nám a dává nám takový pocit skutečnosti sycení se každým Jeho slovem – ano, závislosti na něm jako na něčem absolutně podstatném a nepostradatelném. Vyzvedá tu požehnanou skutečnost, že naše duše nemohou existovat bez Slova, stejně jako by naše těla nemohla existovat bez potravy. Slovem, jsme tímto oddílkem učení, že správné postavení **člověka**, jeho náležitý postoj, jeho jediné místo síly, bezpečnosti, odpočinutí a požehnání lze nalézt jen v navyklé závislosti na Božím slovu.

Toto je život víry, který jsme povoláni žít – život závislosti – život poslušnosti – život, který Ježíš žil dokonale. Ten Požehnaný nechtěl udělat ani krok, pronést ani slovo nebo udělat jedinou věc, jediné skrze autoritu Božího slova. Není pochyb o tom, že mohl proměnit kámen v chléb, ale neměl od Boha žádný příkaz, aby to udělal. A poněvadž neměl příkaz, neměl žádnou pohnutku pro to, aby jednal. Z toho důvodu byla Satanova pokušení dokonale bezmocná. Nemohl nic učinit s člověkem, který chtěl jednat jen na základě autority Božího slova.

A smíme si také s velkým zájmem a užitkem povšimnout, že náš požehnaný Pán necituje Písmo za účelem umlčení protivníka, ale prostě jako autoritu pro Svůj postoj a jednání. Právě zde jsme velmi nakloněni k tomu, abychom chybili. Neužíváme dostatečně Boží vzácné slovo tímto způsobem. Citujeme je někdy více proto, abychom zvítězili nad nepřítelem, než abychom měli sílu a autoritu pro svou vlastní duši. Tak v našem srdci ztrácí svou moc. Potřebujeme užívat Slovo, jako hladový člověk užívá chléb nebo jako námořník používá svou mapu a kompas. Ono je tím, čím žijeme a skrze co se pohybujeme a jednáme a myslíme a mluvíme. Takové ono skutečně je, a čím plněji zakusíme, že tím vším pro nás je, tím více budeme poznávat jeho nekonečnou vzácnost. – Kdo nejlépe zná skutečnou hodnotu chleba? Je to chemik? Nikoli, ale hladový člověk. Chemik ho může analyzovat a mluvit o

jeho složení, ale hladový člověk poznává jeho cenu. – Kdo nejlépe zná skutečnou hodnotu mapy? Je to učitel navigace? Nikoli, ale námořník, když pluje podél neznámého a nebezpečného pobřeží.

To jsou jen slabé obrazy pro ilustraci toho, čím je Boží slovo skutečnému křesťanovi. Nemůže bez něho být. Je absolutně nezbytné v každém vztahu života a v každé sféře jednání. Jeho skrytý život jím je syčen a udržován. Jeho praktický život je jím veden. Ve všech výjevech a okolnostech jeho osobního a domácího života, v soukromí jeho komůrky, uprostřed jeho rodiny, v řízení obchodních záležitostí potřebuje Boží slovo, aby ho vedlo a bylo jeho rádcem.

A ono nikdy nezklame ty, kdo se ho prostě přidrží a důvěřují mu. Můžeme důvěřovat Písmu bez jediného stínu pochybnosti. Běž do něho, kdy chceš, vždy nalezneme to, co potřebujeme. – Jsme v zármutku? Je ubohé srdce truchlící, zlomené a opuštěné? Co nás může ztišit a potěšit tak jako hojivá slova, která pro nás napsal Duch Svatý? Jedna věta ze Svatého Písma může vykonat více k potěšení a útěše, než všechny soustrastné dopisy, které kdy byly napsány lidskou rukou. – Jsme skleslí, malomyslní a zkroušení? Boží slovo nám vychází vstříc svými jasnými a duši povznášejícími ujištěními. – Jsme tísnění svírající chudobou? Duch Svatý nám připomíná některá zlatá zaslíbení ze stránek inspirace, upomíná nás na Toho, jenž „*vládne nebem i zemí*“ a jenž se ve Svě nekonečné milosti sám zaručil, že „*naplní všelikou potřebu naši podle bohatství svého slavně v Kristu Ježíši*“ (1. M. 14,22; Fil. 4,19). – Jsme zmateni a znepokojeni spornými názory lidí, dogmaty vzájemně nesouhlasících škol duchovních studií, náboženskými a teologickými nesnázemi? Několik vět Svatého Písma vylije záplavu Božího světla na srdce a svědomí a uvede nás do dokonalého odpočinku, když odpoví na každou otázku, rozřeší každou nesnáz, odejme každou pochybnost, zažene každý mrak, dá nám poznat Boží myšlenky a ukončí tou jednou božsky kompetentní autoritou sporné názory.

Jaké dobrodiní proto je mít Svaté Písmo! Jaký vzácný poklad vlastníme v Božím slovu! Jak bychom měli chválit Jeho svaté jméno za to, že nám je dal! Ano, a chvalme Ho také za všechno, co směřuje k tomu, abychom byli plněji seznámeni s hloubkou, plností a mocí oněch slov naší kapitoly: „*Ne samým chlebem živ bude člověk, ale vším tím, co vychází z úst Hospodinyých, živ bude člověk.*“ (5. Mojžíšova 8,3)

Tato slova jsou jistě vzácná srdci věřícího! A neméně vzácná jsou následující slova, v nichž se milovaný a ctěný vydavatel zákona s dojemnou jemností zmiňuje o něžné péči Pána po celou cestu Izraele pouští: „*Roucho tvé nevetšelo na tobě, a noha tvá se neodhnětla, již od čtyřiceti let.*“ (5. Mojžíšova 8,4)

Jak obdivuhodná milost září z těchto slov! Jen si pomysli, čtenáři, že se Pán staral o Svůj lid takovým způsobem, že dbal, aby se jejich šaty nerozpádly nebo aby jejich nohy neotekly! Nejenže je sytil, ale oblékal je a staral se o ně ve všech směrech. Dokonce se sklonil, aby dbal o jejich nohy, aby je písek pouště nezranil. Takto po čtyřicet let nad nimi bděl se vši vzácnou něžností otcovského srdce. Co by láska nepodnikla pro svůj předmět? Pán obrátil Svoji lásku na Svůj lid a tato jedna požehnaná skutečnost pro ně zajistila všechno, kdyby jen tomu chtěli rozumět. Nebyla jediná věc z celého souboru potřeb Izraele od Egypta do Kanánu, která by jim nebyla zajištěna a která by nebyla zahrnuta ve skutečnosti, že Pán to pro ně chtěl činit. Co mohlo chybět, když měli po svém boku nekonečnou lásku a všemocnou sílu?

Ale potom, jak víme, se láska obléká do různých forem. Má k činění něco více než opatrovat potravu a oděv pro své předměty. Musí si nejen všimnout jejich tělesných potřeb, ale také jejich morálních a duchovních potřeb. Vydavatel zákona na to nezapomíná lid upomenout: „*Znej tedy,*“ říká, „*v srdci svém*“ – to je jediný a správný způsob zvažování, „*že jako cvičí člověk syna svého, tak Hospodin Bůh tvůj cvičí tebe.*“ (5. Mojžíšova 8,5)

Nuže, my nemáme rádi kárání; není radostné, ale smutné. Syn rád přijímá potravu a oděv z otcovy ruky a má rád útěchu, dávanou otcovskou starostlivou láskou, ale nerad vidí, když otec bere hůl. A přece ta obávaná hůl může být pro syna tou nejlepší věcí. Způsobí u něho to, co materiální dobrodiní nebo zemská požehnání nemohou způsobit. Může napravit jeho zlý návyk nebo ho vysvobodit od nějaké špatné náklonnosti či zachránit ho od některého zlého vlivu, a tak se ukáže být velkým mravním a duchovním požehnáním, za které bude muset být po všechen čas vděčný. Pro syna je velkou věcí, aby v kázni a trestání viděl otcovu lásku a péči tak jasně, jako v různých materiálních dobrodinech, která denně pokrývají jeho cestu.

Právě zde tak velmi chybujeme ve vztahu k výchovnému jednání našeho Otce. – Radujeme se z jeho dobrodiní a požehnání. – Jsme naplněni chválou a vděčností, když den za dnem z Jeho štědré ruky přijímáme všechny své

potřeby. – S radostí myslíme na Jeho udivující zásahy v náš prospěch v dobách tísně a nesnází. – Je to velmi vzácné cvičení, když hledíme zpět na cestu, po které nás Jeho dobrotivá ruka vedla, všítat si a zaznamenávat tato „Eben-ezer“, která nám vyprávějí o milostivé pomoci, jíž se nám na cestě dostalo.

To vše je velmi dobré a velmi správné a vzácné, ale je tu velké nebezpečí, že spočineme v milosrdenstvích, požehnáních a dobrodiních, která s tak bohatou štědrostí plynou z milujícího srdce a štědré ruky našeho Otce. Jsme nakloněni spočinout v těchto věcech a s žalmistou říci: „*I já jsem řekl, **když mi se šťastně vedlo: Nepohnu se na věky. Nebo ty, Hospodine, podle dobře líbezného vůle své silou upevnil jsi **horu mou.*****“ (Žalm 30,7-8) Je to sice „*podle dobře líbezného vůle tvé*“, ale my máme sklon zabývat se naší horou a naší prosperitou. Dovolujeme těmto věcem, aby se postavily mezi naše srdce a Pána, a tak se nám stávají osidlem. Proto vyvstává potřeba kázně. Náš Otec nad námi ve Svě věrné lásce a péči bdí. Vidí nebezpečí a posílá zkoušku v té či oné podobě. Možná telegram, oznamující smrt někoho milovaného, nebo krach banky, znamenající ztrátu našeho pozemského majetku, anebo můžeme být položeni na lůžko bolesti a nemoci či být povoláni, abychom bděli u lože nemocného milovaného příbuzného.

Slovem, jsme vedeni k tomu, abychom kráčeli hlubokými vodami, které se našim ubohým, slabým, bázlivým srdcím zdají být naprosto neprůchodné. Nepřítel našeptává otázku: Je toto láska? Víra bez váhání a bez omezení odpovídá: Ano, to všechno je láska – dokonalá láska. Smrt milovaného člověka, ztráta majetku, dlouhá, těžká, bolestivá nemoc, všechnen zámutek, všechny těžkosti, všechna cvičení, hluboké vody a temné stíny – vše, vše je láska – dokonalá láska a neomylná moudrost. Jsem o tom ujištěn už teď. Nečekám, že to budu vědět v budoucnosti, když se podívám na tu cestu směrem zpět z plného světla slávy. Víím to nyní a těším se z toho k chvále té nekonečné milosti, která mne pozvedla z hloubky mé zkázy a vzala na sebe vše, co se mne týká. Milosti, která se ráčí zabývat právě mými chybami, pošetilostmi a hříchy, aby mne od nich osvobodila a učinila mne účastníkem Boží svatosti a přizpůsobila mne obrazu Toho, který „*mne zamiloval a vydal sebe samého za mne*“.

Křesťanský čtenáři, toto je způsob, jak odpovědět Satanu a umlčet temné úvahy, které snad vyvstanou v našich srdcích. Vždy musíme ospravedlňovat Boha. Musíme hledět na Jeho výchovná jednání ve světle Jeho

lásky. „*Znej tedy v srdci svém, že jako cvičí člověk syna svého, tak Hospodin Bůh tvůj cvičí tebe.*“ (5. Mojžíšova 8,5) Zcela jistě bychom neměli chtít být bez tohoto požehnaného důkazu a znamení synovství. „*Můj synu, neceň si málo kárání Páně, ani nezemdlévej, když od něho jsi trestán. Neboť koho Pán miluje, toho kázní; švihá ale každého syna, kterého přijímá. Co trpíte, je ke kázní: Bůh s vámi jedná jako se syny; neboť kdo je syn, kterého otec netrestá? Jestliže ale jste bez kárání, jehož se stali všichni účastni, tedy jste bastardi a ne synové. K tomu jsme měli také své otce podle těla jako vychovatele a měli jsme je ve vážnosti; neměli bychom se mnohem více poddat Otcí duchů a žít? A oni zajisté po nemnohé dny, jak se jim vidělo, trestali, on ale k užítku, abychom se stali účastnými jeho svatosti. Každé trestání se ale pro přítomnost nezdá být předmětem radosti, nýbrž zármutku; potom ale dává pokojné ovoce spravedlnosti těm, kteří skrze ně byli pocvičeni. Proto napravte umdlené ruce a zchromlá kolena a čiňte přímou cestu pro své nohy, aby to, co je chromé, nesešlo z cesty, ale naopak aby se uzdravilo.*“ (Židům 12,5-13 – přel.)

Je to zároveň zajímavé i užitečné všimnout si způsobu, jakým Mojžíš důtklivě připomíná shromáždění různé pohnutky k poslušnosti, vystávající z minulosti, přítomnosti i budoucnosti. Vše směřuje k tomu, aby oživilo a prohloubilo jejich vědomí o nárocích Pána na ně. Měli „*se rozpomínat*“ na minulost, měli „*znát (zvažovat)*“ přítomnost a měli předem pociťovat budoucnost. A to všechno mělo působit na jejich srdce a vést je dále ve svaté poslušnosti vůči Tomu, který je tak vyvýšený a milostivý a který pro ně činil, činí a bude činit takové velké věci.

Přemýšlivý čtenář si asi jistě všimne tohoto ustavičného předkládání mravních pohnutek, což je význačný rys této milé 5. Mojžíšovy knihy a působivý důkaz, že ona není jen pouhým pokusem zopakovat to, co jsme měli ve 2. Mojžíšově knize. Naopak, naše kniha má zcela svoje vlastní místo, dosah a pole i plán a cíl. Mluvit o pouhém opakování je naprosto protismyslné. Mluvit o protiřečení je bezbožné.

„*A ostříhej přikázání Hospodina Boha svého, chodě po cestách jeho a boje se jeho.*“ (5. Mojžíšova 8,6) Toto napomenutí se zakládalo na tom, co Bůh učinil, a na tom, co ještě učiní. Mělo vést srdce zpět k minulému jednání Pána, i kupředu k budoucnosti. Měli myslet na předivnou historii těch čtyřiceti let na poušti: – na učení, pokoření, zkoušky, bdělou péči, milostivou službu, plné uspokojování všech jejich potřeb, na mannu z nebe, na vodu

z udeřené skály, na péči o jejich šaty a o jejich nohy, na prospěšnou kázeň pro jejich mravní dobro. Jaké mocné mravní pohnutky zde pro Izrael byly k tomu, aby byl poslušný!

Ale to nebylo všechno: měli hledět kupředu do budoucnosti; měli předjímat ty slavné výhledy, které byly před nimi. Měli v budoucnosti, stejně jako v minulosti a přítomnosti, nalézat pevný základ nároků Pána na jejich uctívou a srdečnou poslušnost.

„Nebo Hospodin Bůh tvůj uvozuje tě do země výborné, země, v níž jsou potokové vod, studnice a propasti prýštící se po údolích i po horách, do země hojné na pšenici a ječmen, na vinice a fíky a jablka zrnatá, do země, v níž jest hojnost olivový olej přinášejícího a medu, země, v níž bez nedostatku chléb jísti budeš a v ničemž nouze trpěti nebudeš, země, jejíž kamení jest železo a z hor jejích měď sekati budeš.“ (5. Mojžíšova 8,7-9)

Jaký krásný výhled! Jak jasný výjev! Jak význačný kontrast vůči Egyptu za nimi a poušti, jíž prošli! Pánova země leží před nimi ve vší své kráse a čerstvosti, její révou pokryté pahorky a roviny s medem, tryskající studnice a plynoucí toky. Jak osvěžující je pomyšlení na vinnou révu, fíkovník, zrnaté jablko a olivu! Jak je to jiné než pór, cibule a česnek Egypta! Ano, vše je tak jiné! Byla to vlastní země Pána, to stačilo. Vydávala a obsahovala vše, co jen mohli potřebovat. Na jejím povrchu bohatá štědrost; pod ním nevýslovné bohatství, – nevyčerpatelný poklad.

Jaký výhled! Jak věrný Izraelita asi toužil do ní vstoupit! Toužil vyměnit písek pouště za to krásné dědictví! Jistě, poušť měla své hluboké a požehnané zkušenosti, svá svatá naučení, své vzácné vzpomínky. Tam poznali Pána způsobem, jak Ho nemohli v Kanánu poznat. To všechno byla naprostá pravda, a my tomu můžeme plně rozumět. Ale přece jen poušť nebyla Kanán a každý věrný Izraelita toužil položit svou nohu na zemi zaslíbení. A my jistě můžeme říci, že Mojžíš v oddílu, který jsme právě citovali, představuje tu zem způsobem zvláště vhodným k tomu, aby přitáhl jejich srdce: *„Země,“* říká, *„v níž bez nedostatku chléb jísti budeš, a v ničem nouze trpěti nebudeš.“* Co více mohlo být řečeno? Zde byla ta velká skutečnost ve vztahu k té dobré zemi, do které je ruka Hospodinova měla uvést. Všem jejich potřebám mělo být Božím způsobem učiněno zadost. Hlad a žízeň tam nemají poznat. Zdraví a plnost radosti a veselí, pokoj a požehnání mají být zajištěným podílem Božího Izraele v tom krásném dědictví, do kterého mají vejít. Každý nepřítel má být podmaněn. Každá překážka odstraněna. Ta „výborná

země“ měla vydávat své poklady pro jejich užití. Ustavičně zavlažována nebeským deštěm a zahřívána slunečním svitem měla přinášet v bohaté hojnosti vše, co by si jen srdce mohlo přát.

Jaká země! Jaké dědictví! Jaký domov! Díváme se na ni teď přirozeně z Božího stanoviska – díváme se na ni podle toho, co byla v Božích myšlenkách a co bude zcela jistě pro Izrael v jasné době tisíciletého království, která leží před ním. Jistě bychom měli velmi ubohý názor o zemi Páně, kdybychom na ni mysleli pouze tak, jak ji vlastnil Izrael v minulosti, a to i v nejslavnějších dnech své historie, jak se jevila uprostřed nádhery Šalomounovy vlády. Musíme hledět kupředu na „*čas napravení všech věcí*“ (Sk. 3,21), abychom měli alespoň trochu správný pojem o tom, co země Kanán ještě bude pro Boží Izrael.

Mojžíš nyní mluví o zemi podle Božích myšlenek o ní. Představuje ji jako danou Bohem a ne jako vlastněnou Izraelem. To tvoří celý rozdíl. Podle jeho okouzlujícího popisu tam nebyl ani nepřítel, ani cokoli zlého. Nic než úrodnost a požehnání od začátku až do konce. To je to, co by bylo, to, co mělo být a co bude v budoucnosti pro símě Abrahamovo podle smlouvy učiněné otcům – té nové, věčné smlouvy, založené na svrchované Boží milosti a stvrzené krví kříže. Žádná moc země nebo pekla nemůže zabránit radě nebo zaslíbení Božímu: „*Což by řekl, zdali neučiní?*“ (4. M. 23,19) Bůh do písmene uskuteční každé slovo, a to přes protivení se nepříteli a přes žalostné selhání Svého lidu. Ačkoli Abrahamovo símě naprosto zklamalo pod zákonem a pod vládou, tu přece Abrahamův Bůh dá milost a slávu, neboť darů a povolání Svých nelituje.

Mojžíš tomu všemu plně rozuměl. Věděl, jak to bude s těmi, kteří stáli před ním, a s jejich dětmi po nich po mnoho generací. A hleděl kupředu do oné jasné budoucnosti, ve které Bůh smlouvy ukáže před zraky všech stvořených inteligentních bytostí triumfy Své milosti ve Svém jednání se semenem Abrahama, Svého přítele.

Zatím však ten oddaný služebník Pána, věrný předmětu, který má před svou myslí ve všech těch vzácných řečech na začátku naší knihy, jde dále a ukazuje shromáždění pravdy, týkající se způsobu jejich jednání v té dobré zemi, na kterou měli položit svou nohu. Tak jako mluvil o minulosti a o přítomnosti, tak to chce činit s budoucností. Chtěl ve svém svatém úsilí použít vše, aby lidu důrazně připomenul jeho zřejmou povinnost vůči tomu Požehnanému, jenž se o ně tak milostivě a něžně staral po celou jejich cestu a jenž

měl v úmyslu přivést je a vštípit na hoře Svého dědictví. Slyšme Jeho dojemná a mocná napomenutí.

„Kdykoli jísti budeš a nasytíš se, dobrořečiti budeš Hospodina Boha svého za zemi výbornou, kterou dal tobě.“ (5. Mojžíšova 8,10) Jak prosté! Jak milé! Jak mravně náležité! Naplnění ovocem dobrotivosti Pána, měli dobrořečit a chválit Jeho svaté jméno. Pro Něho je radostí, když se může obklopotvat srdci, oplývajícími milým pocitem o Jeho dobrotivosti a překypujícími písněmi chvály a děkování. On přebývá pod chválami Svého lidu. Říká: *„Kdo obětuje oběť chvály, ten mne uctí.“* (Žalm 50,23) Nejslabší záchvěv chvály z vděčného srdce vystupuje jako vonné kadidlo k Božímu trůnu a srdci.

Pamatujme si to, milovaný čtenáři. Zcela jistě je pravdivé pro nás, jako to bylo pravda pro Izrael, že chvála se sluší. Naší přednostní věcí je chválit Pána. Náš každý dech by měl být haleluja. K tomuto požehnanému a svatému konání nás Duch Svatý napomíná na různých místech. *„Proto skrze něho obětujme Bohu oběť chvály vždycky, to jest ovoce rtů, oslavujících jméno jeho.“* (Židům 13,15) Vždy bychom měli mít na paměti, že nic tak neuspokojuje srdce a neoslavuje jméno našeho Boha, jako vděčný, velebící duch na straně Jeho lidu. Je dobré činit dobře a sdílet se. – Bůh má zalíbení v takových obětech. Je to naše vysoká výsada, *„dokud máme čas, činiti dobře všechněm, nejvíce pak domácím víry“* (Gal. 6,10). Jsme povoláni k tomu, abychom byli potrubím požehnání mezi milujícím srdcem našeho Otce a každou formou lidské potřeby, která se před námi na naší cestě objeví. – To vše je velice požehnaná pravda, ale nikdy nesmíme zapomenout, že to nejvyšší místo je dáno chvále. Ta bude tím, co bude zaměstnávat naše vykoupené síly po zlaté věky věčnosti, když oběti aktivní dobročinnosti už dávno nebudou potřebné.

Ale věrný vydavatel zákona až příliš dobře znal smutnou náklonnost lidského srdce na toto všechno zapomínat – ztrácet ze zřetele milostivého Dárce a spočívat v Jeho darech. Proto se ke shromáždění obrací s následujícími slovy napomenutí – zdravě působícími slovy pro ně i pro nás. Kéž bychom k nim naklonili své uši i své srdce ve svaté uctivosti a v učenlivém duchu.

*„Aniž se kdy toho dopouštěj, abys se měl zapomenouti na Hospodina Boha svého a neostříhati přikázání a soudů jeho i ustanovení jeho, která já dnes přikazuji tobě, aby **když bys jedl a nasycen byl** a domů krásných nastaveje, v nich bys bydlil, a volové i ovce tvé rozmnoženy byly by, stříbra také a*

*zlata měl bys mnoho a hojnost ve všech věcech svých, nepozdvihlo se srdce tvé, a zapomenul bys na Hospodina Boha svého, který tě vyvedl ze země Egyptské, z domu služby, a vedl tě přes poušť velikou a hroznou, na níž byli hadové ohniví a štírové, poušť žíznivou, na níž nebylo žádné vody, a vyvedl tobě vodu z přetvrdé skály, který tě krmil na poušti mannou, o které nevěděli otcové tvoji, aby tě potrápil a zkusil tebe, **naposledy však aby dobře učinil tobě**. Aniž říkej v srdci svém: moc má a síla ruky mé způsobila mi tato zboží, ale pamatuj na Hospodina Boha svého, nebo on dává tobě moc k dobývání zboží, aby utvrdil smlouvu svou, kterou s přísahou učinil s otcí tvými, jakož to ukazuje dnešní den. Pakli zapomena se na Hospodina Boha svého, postoupil bys po bozích cizích, a sloužil bys jim a klaněl by ses jim: osvědčuji proti vám dnes, že konečně zahynete. Jako pohané, které Hospodin zahladil před tvářmi vaší, tak zahynete, **protože jste neposlouchali hlasu Hospodina Boha svého**.” (5. Mojžíšova 8,11-20)*

Zde je něco, co musíme hluboce zvážít. Zcela jistě nám to má co říci, jako to mělo co říci Izraeli. Možná, že jsme nakloněni se divit častému opakování varování a napomenutí, ustavičným výzvám k srdci a svědomí lidu, když jde o jejich svatou povinnost poslouchat Boží slovo ve všem, ustavičnému vrácení se opět a opět k těm velkým, duši povznášejícím skutečnostem, spojeným s jejich vysvobozením z Egypta a jejich cestou pouští.

Ale proč bychom se měli divit? Předně: – Cožpak hluboce necítíme a plně nepřipouštíme svou vlastní naléhavou potřebu varování, domlouvání a napomenutí? – Nejsme snad nakloněni zapomínat na Pána, našeho Boha – spočívat v Jeho darech místo v Něm samém? Žel, nemůžeme to popřít. Zdržujeme se u proudu, místo abychom šli ke zdroji. Obracíme ta samotná milosrdenství, požehnání a dobrodiní, která pokrývají naši cestu s bohatou štědrostí, v předměty samolibosti a blahopřejeme sami sobě, místo abychom v nich nacházeli požehnaný důvod k ustavičné chvále a děkování.

A pokud jde o velké skutečnosti, které Mojžíš tak ustavičně připomíná lidu: Mohly někdy ztratit svou mravní váhu, moc nebo vzácnost? Jistěže ne. Izrael mohl zapomenout a pochybit v oceňování těchto skutečností, ale skutečnosti zůstávají tytéž. – Hrozná rána v Egyptě – velká noc Fáze – jejich vysvobození ze země tmy, otroctví a ponížení – jejich zázračný přechod přes Rudé moře – sestupování tajemné potravy z nebe jitro za jitem – osvěžující proud, tryskající z tvrdé skály. Jak by skutečnosti jako tyto mohly kdy ztratit moc nad srdcem, v němž je jiskra opravdové lásky k Bohu? A proč bychom

se měli divit, že nalézáme Mojžíše, jak se k nim znovu a znovu obrací a užívá je jako mocnou páku, aby jí pohnul srdce lidu? Mojžíš cítil mocný mravní vliv těchto věcí samých a rád by vedl druhé k tomu, aby to také cítili. Pro něho byly vzácné nad pomyšlení a toužil působit k tomu, aby jeho bratři cítili jejich vzácnost tak, jako ji cítil on. Byl to jeho jeden předmět, vším možným způsobem jim předkládat mocné nároky Pána na jejich srdečnou a neomezenou poslušnost.

To je, čtenáři, vysvětlení toho, co by se neduchovnímu, nerozumějícímu, povrchnímu čtenáři mohlo v těch vzácných Mojžíšových řečech jevit příliš častým vrácením se k výjevům z minulosti. Když je čteme, připomínají nám ta milá Petrova slova v jeho 2. epistoletě: *„Proto nezanedbám vždycky vám **připomínati těch věcí**, ačkoli umělí i utvrzení jste v přítomné pravdě. Neboť to mám za spravedlivé, dokud jsem v tomto stánku, **abych vás probuzoval napomínáním**, věda, že brzké jest složení stánku mého, jakož mi i Pán náš Ježíš Kristus oznámil. Přičiním se tedy všelijak o to, abyste vy po odchodu mém **na ty věci rozpomínati se mohli**.“* (2. Petra 1,12-15)

Jaká nápadná jednota ducha a úmyslu byla u těchto dvou milovaných a ctěných Božích služebníků! Jeden i druhý cítili sklon ubohého lidského srdce zapomínat Boží věci, věci nebe a věčnosti, a cítili velkou důležitost a nekonečnou cenu věcí, o kterých mluvili. Proto to jejich vážné přání udržovat je ustavičně před srdcem a ustavičně v paměti milovaného lidu Páně. Nevěřící, neklidná mysl mohla Mojžíšovi nebo Petrovi říci: Cožpak nemáš nic nového, co bys nám řekl? Proč se pořád zdržuješ u těch stejných starých témat? Víme všechno, co nám chceš říci, slyšeli jsme to stále znovu. Proč nezačít nějaké nové pole myšlenek? Nebylo by to dobré, snažit se držet na výši dnešní vědy? Jestliže ustavičně budeme prodlévat u těch starých témat, budeme ponecháni jako ztroskotanci na břehu, zatímco proud civilizace se žene kupředu. Prosíme, dej nám něco nového.

Tak by mohla uvažovat nevěřící mysl – světsky smýšlející srdce, ale víra zná odpověď na takové ubohé podněty. Můžeme docela dobře věřit, že oba, Mojžíš i Petr, by s takovými úvahami udělali krátký proces. A tak bychom to měli udělat i my. Víme, odkud vyvěrají, kam směřují a co si zaslouží. A měli bychom mít, ne-li na svých rtech, tu alespoň hluboko dole ve svých srdcích, připravenou odpověď – odpověď pro nás dokonale postačující, i když se může lidem tohoto světa zdát opovrženíhodná. Mohl se pravý Izraelita někdy unavit slyšením toho, co Pán pro něho učinil v Egyptě, v Rudém moři a

na poušti? Nikdy! Taková témata musela pro jeho srdce být vždy čerstvá, vždy vítaná. A tak tomu je s křesťanem. – Může se někdy unavit křížem a všemi těmi velkými a slavnými skutečnostmi, které se hromadí kolem něho? – Může se někdy unavit Kristem, jeho nesrovnatelnými slávami a nevyzpytatelnými bohatstvími, Jeho Osobou, Jeho dílem, Jeho úřady? Nikdy! Ne, nikdy po všechny jasné věky věčnosti. – Touží po nějaké nové věci? – Může věda něco zlepšit na Kristu? – Může lidská učenost něco přidat k tomu velikému tajemství pobožnosti, které má za základ „Boha zjeveného v těle“ a jako svůj vrcholový kámen oslaveného Člověka v nebi? – Můžeme někdy obdržet něco vyššího? Nikoli, čtenáři, nemůžeme, kdybychom chtěli, a nechceme, kdybychom mohli.

A i kdybychom se na chvíli odebrali do nižší sféry a dívali se na Boží skutky ve stvoření: Unavíme se někdy sluncem? Ono není nové, vylévalo své paprsky na tento svět po téměř šest tisíc let, a přec jsou tyto paprsky tak čerstvé a tak vítané dnes, stejně jako tehdy, když byly stvořeny. Unavíme se mořem? Není nové. Jeho záplava se vzdouvala při přílivu a klesala při odlivu po téměř šest tisíc let, ale jeho vlny jsou stejně nové a stejně vítané na našich pobřežích, jako byly vždy. Slunce je sice pro slabý lidský zrak často oslňující a moře často pohltí v okamžení lidská díla, jimiž se člověk chlubí. Ale přece slunce ani moře nikdy neztratí svoji moc, svou čerstvost, své kouzlo. – Unavíme se někdy kapičkami rosy, které padají s občerstvující mocí na naše zahrady a pole? – Unavíme se někdy vůní, která vychází z našich živých plotů? – Unavíme se někdy zpěvem slavíka a drozda? A co jsou tyto věci, srovnáme-li je se slávami, které se druží kolem Osoby a kříže Krista? Co jsou, když jsou postaveny proti velkým skutečnostem věčnosti, která leží před námi?

Čtenáři, dejme pozor, jak nasloucháme takovým našeptáváním, ať už přicházejí z vnějšku nebo pramení z hloubky našich vlastních zlých srdcí, aby se nám nepříhodilo jako Izraeli podle těla, že si budeme ošklivit nebeskou Mannu a budeme pohrdat tou krásnou zemí. Anebo abychom nebyli jako Démas, který opustil apoštola, protože zamiloval tento přítomný věk, nebo jako ti, o nichž čteme v šesté kapitole Jana, kteří se pohoršili nad jasně vyhraněným a určitým učením Pána „*a nechodili s ním více*“. Kéž nás Pán zachová, aby naše srdce byla věrná k Němu a svěží a vroucí v Jeho požehnané věci, dokud nepřijde.

5. Mojžíšova 9

„Slyš, Izraeli, ty přejdeš dnes přes Jordán, abys vejda, dědičně vládl národy většími a silnějšími, než jsi ty, městy velikými a ohrazenými až k nebi, lidem velikým a vysokým, syny Enakovými, o kterých víš, a o kterých jsi slyšel praviti: Kdo se postaví proti synům Enakovým?“

(5. Mojžíšova 9,1-2)

Tato kapitola začíná toutéž velkou větou, charakteristickou pro 5. Mojžíšovu knihu: „**Slyš, Izraeli.**“ Můžeme říci, že to je hlavní obsah této velmi požehnané knihy, a zvláště úvodních řečí, které právě upoutávaly naši pozornost. Ale kapitola, kterou máme otevřenou před sebou, předkládá předměty nesmírné váhy a důležitosti. Zákonodárce v prvé řadě staví před shromáždění hluboce vážnými slovy to, co leží před nimi, když vejdou do země. Neskývá před nimi skutečnost, že tam jsou vážné těžkosti a obávání nepřátelů, s kterými se musejí střetnout. Sotva potřebujeme říkat, že to nečiní proto, aby zmalomyslněl jejich srdce, nýbrž aby byli předem varováni, posílení a připraveni. Jaká příprava to byla, uvidíme brzy. Ale věrný Boží služebník cítil správnost, ba naléhavou potřebu představit svým bratrům skutečný stav věcí.

Jsou dva způsoby, jak se dívat na těžkosti: můžeme se na ně dívat z lidského nebo z Božího stanoviska. Můžeme se na ně dívat v duchu nevěry, anebo se na ně můžeme dívat v klidu a pokoji důvěry v živého Boha. Příklad prvního máme ve zprávě o nevěřících zvědech ve 4. Mojžíšově 13. Příklad druhého způsobu máme v úvodních verších této kapitoly.

Není to působení ani cesta víry popírat, že tu jsou těžkosti, s nimiž se musí Boží lid setkávat. Byl by to vrchol pošetilosti, kdybychom tak chtěli činit, protože tu jsou těžkosti a byla by to jen bláznivá zatvrzelost, fanatismus nebo tělesné nadšení, kdybychom to popírali. Vždy je pro lidi dobré, aby věděli, co před nimi je, aby se slepě nehnali na cestu, pro kterou nejsou připraveni. Nevěřící lenoch může říci: „*Lev lítý jest na cestě.*“ Slepý nadšenec může říci: „*Taková věc neexistuje.*“ Pravý muž víry řekne: „*I kdyby na ulici bylo tisíc lvů, Bůh se s nimi brzy může vypořádat.*“

Ale velkou praktickou zásadou s všeobecným použitím je, že je velmi důležité pro všechen lid Pána, aby hluboce a klidně zvážil, co chce dělat, dříve než vstoupí na nějakou zvláštní cestu služby nebo začne něco činit. Kdyby

na to bylo více dbáno, nebyli bychom kolem sebe svědky tak mnohého mravního a duchovního ztroskotání. Co znamenají ta velice vážná, zpytující a zkoušející slova, adresovaná naším velebeným Pánem zástupům, které se tísnily kolem Něho, v Lukáši 14? „*A obrátiv se, řekl jim: Jde-li kdo ke mně, a nemá-li v nenávisti otce svého i matere, i ženy, i děti, i bratří, i sester, ano i té duše své, nemůže býti mým učedníkem. A kdokoli nenese kříže svého a nejde za mnou, nemůže býti mým učedníkem. Nebo kdo z vás jest, chtěje stavěti věži, aby prvé sedna, nepočel nákladu, má-li to, nač by ji dokonat? Aby snad, když by základ položil, a dokonati nemohl, všichni, kteří by to viděli, nepočali se posmívati jemu, řkouce: Tento člověk počal stavěti, a nemohl dokonati.*“ (verše 26-30)

To jsou vážná a potřebná slova pro srdce. S kolika nedokončenými budo-
vami se setkávají naše zraky, když se díváme přes široké pole křesťanského
vyznání, které dává divákovi smutnou příležitost k posměchu! Kolik je tak-
ových, kteří se vydávají na stezku učednictví pod nějakým náhlým impulzem
anebo pod pouhým tlakem lidského vlivu bez správného porozumění nebo
náležitého uvážení všeho toho, co to zahrnuje. A pak, když vyvstávají těž-
kosti, když přijde zkouška, když shledají, že stezka je úzká, drsná, osamělá,
nepopulární, se vzdávají, a tak ukazují, že nikdy opravdově nespočítali ná-
klad, nikdy se nevydali na cestu ve společenství s Bohem, nikdy neporozu-
měli tomu, co dělají.

Nuže, takové případy jsou velmi smutné. Přinášejí pohanění na Kristovu
věc, dávají protivníkovi příležitost, aby se rouhal, a působí velmi skličujícím
dojemem na ty, kteří mají péči o Boží slávu a o blaho duší. Mnohem lépe je
vůbec nevstupovat na takovou půdu, nežli ji po vstupu opustit v temné ne-
věře a světském smýšlení.

Proto můžeme pozorovat moudrost a věrnost úvodních slov naší kapi-
toly. Mojžiš jasně říká lidu, co je před ním. Jistě ne proto, aby mu bral od-
vahu, ale aby ho zachoval od sebedůvěry, která se zcela jistě ve chvíli
zkoušky vzdá, a uvrhl ho na živého Boha, který nikdy nezklame důvěřující
srdce.

*„Proto věz dnes, že Hospodin Bůh tvůj, který jde před tebou, jest jako
oheň spalující. On vyhladí je a on sníží je před tebou; i vyženeš je a vyhladíš
je rychle, jako mluvil tobě Hospodin.“* (5. Mojžišova 9,3)

Zde tedy je Boží odpověď na všechny těžkosti, ať jsou jakkoli hrozné. Co byly mocné národy, velká města a uzavřené hradby v přítomnosti Hospodina? Prostě jen plevy před vichřicí. „*Když je Bůh pro nás, i kdo proti nám?*“ (Řím. 8,31) Právě ty věci, které lekají a vedou ke klopýtání bojácné srdce, poskytují příležitost pro ukázání Boží moci a pro nádherná vítězství víry. Víra řekne: „Nechť jen Bůh je přede mnou a se mnou, a já mohu jít kamkoli.“ A tak jediná věc na celém tomto světě, která skutečně oslavuje Boha, je víra, která Mu umí důvěřovat, spoléhat na Něho a chválit Ho. A protože víra je ta jediná věc, která oslavuje Boha, je také jedinou věcí, která dává člověku jeho náležité místo, totiž místo úplné závislosti na Bohu, a to zajišťuje vítězství a vede k chvále – nepřestávající chvále.

Ale nesmíme nikdy zapomínat, že právě ve chvíli vítězství tu je morální nebezpečí – nebezpečí vyvstávající z toho – co jsme sami v sobě. Je tu nebezpečí, že budeme sami sobě blahopřát – jak hrozná léčka pro nás, ubohé smrtelníky. V hodině boje cítíme svou slabost, svou nicotnost, svou potřebu. To je dobré a mravně bezpečné. Je dobré, abychom byli přivedeni až na dno sebe samých a všeho, co k tomu patří, neboť tam nacházíme Boha ve vši plnosti a požehnání toho, co On je. A to znamená bezpečné a jisté vítězství a následnou chválu.

Ale naše zrádné a klamavé srdce je nakloněno k tomu, aby zapomnělo, odkud přichází síla a vítězství. Proto ta mravní síla, cena a potřeba následujících napomínajících slov, adresovaných věrným Božím služebníkem srdcím a svědomím jeho bratrů: „*Neříkej v srdci svém,*“ – zde většinou vždy začíná to neštěstí – „*když by je zapudil Hospodin Bůh tvůj od tváře tvé, řka: Pro spravedlnost mou uvedl mne Hospodin, abych dědičně obdržel zemi tuto, tak jako pro bezbožnost národů těch Hospodin vyhnal je od tváře tvé.*“ (5. Mojžíšova 9,4)

Běda! Jaké to v nás jsou věci! Jaká neznalost vlastního srdce! Jak mělký pocit o skutečném charakteru našich cest! Jak hrozné je pomyslet, že jsme schopni ve svém srdci říci taková slova jako: „*Pro spravedlnost mou!*“ Ano, čtenáři, jsme skutečně schopni takového nehorázného bláznovství. Neboť tak, jako toho byl schopen Izrael, tak jsme i my, poněvadž jsme učiněni z naprosto stejného materiálu. A že oni toho byli schopni, je zřejmé ze skutečnosti, že jsou před tím varováni. Neboť Duch Boží zcela jistě nevaruje proti preludu nebezpečí nebo domnělým pokušením. Jsme skutečně schopni obracet Boží jednání v náš prospěch v příležitost k samolibosti. Místo abychom

v takovém Božím milostivém jednání v náš prospěch viděli důvod k srdečné chvále Boha, užíváme je jako důvod pro vyvýšení sebe.

Proto bychom učinili dobře, kdybychom zvážili slova věrného napomenutí, adresovaného Mojžíšem srdcím a svědomí lidu. Skýtají nám velmi užitečnou dávku léku proti samospravedlnosti, která je nám stejně přirozená, jako byla Izraeli: *„Ne pro spravedlnost svou a pravost srdce svého ty jdeš, abys dědičně obdržel zemi jejich, ale pro bezbožnost národů těch Hospodin Bůh tvůj vyhání je od tváře tvé, a aby splnil slovo, které s přísahou zaslíbil otcům tvým Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi. Proto věz, že ne pro spravedlnost tvou Hospodin Bůh tvůj dává tobě zemi tu výbornou, abys dědičně držel ji, poněvadž jsi lid tvrdé šije. Pamatuj a nezapomínej, že jsi k hněvu popouzel Hospodina Boha svého na poušti; hned od toho dne, když jsi vyšel ze země Egyptské, až jste přišli na místo toto, odporní jste byli Hospodinu.“* (5. Mojžíšova 9,5-7)

Tento oddíl ukazuje dvě velké zásady, které, pokud jsou plně uchopeny, musejí uvést srdce do správného mravního postoje. Na prvním místě je lidu připomenuto, že jejich vlastnění země Kanán je prostě v souladu s Božím zaslíbením jejich otcům. To znamená postavení věci na nejpevnější základ – základ, kterým nemůže být nikdy ničím pohnuto.

Pokud jde o sedm národů, kterým mělo být vlastnictví odebráno, bylo to kvůli jejich špatnosti, že je Bůh ve vykonávání Své spravedlivé vlády chtěl vyhnat pryč. Každý vlastník země má naprosté právo vyhnat špatné nájemce. A národy Kanánu nejenže neplatily svůj nájem, jak my říkáme, ale porušily a poskvrnily vlastnictví v takovém rozsahu, že Bůh je už nemohl snášet. A proto je vyháněl, a to zcela nezávisle na přicházejících nájemnících. Ať už se měl ujmout vlastnictví kdokoli, tito zlí nájemníci museli být vypuzeni. Nepravost Amorejských dosáhla svého vrcholu a nezbývalo nic jiného, než aby nastoupil soud. Lidé se mohou přít a rozumovat ohledně mravní vhodnosti a souladu s blahovolnou Bytostí, zbavovat střechy tisíce rodin a uvádět obyvatele pod meč. Ale můžeme spoléhat na to, že Boží vláda učiní se všemi takovými argumenty krátký proces. Bůh, jehož svaté jméno buď velebeno na věky, ví, jak řídit Svě vlastní záležitosti, aniž by se ptal na lidské názory. Snášel špatnost sedmi národů do takového stupně, že se stala absolutně nesnesitelnou. Sama země ji nemohla snést. Nějaká další snášlivost by byla schvalováním nejohroženějších ohavností; a to bylo samozřejmě mravně nemožné. Boží sláva absolutně vyžadovala vyhnání Kananejských.

A my můžeme dodat, že Boží sláva vyžadovala uvedení Abrahamova semene do vlastnictví, aby je drželo jako nájemník provždy pod Pánem Bohem Všemohoucím, nejvyšším Bohem, jemuž patří nebe a země. Tak se měly věci pro Izrael, jen kdyby to chtěl vidět. Jejich vlastnění země zaslíbení a zachování Boží slávy byly tak spolu spojeny, že jedno nemohlo být dotčeno, aniž by nebylo dotčeno druhé. Bůh zaslíbil dát zemi Kanán Abrahamovu semeni do věčného vlastnictví. Neměl snad právo to učinit? Budou snad nevěrci zpochybňovat Boží právo dělat se Svým vlastnictvím to, co On chce? Odmítnou Stvořiteli a Vládcí vesmíru právo, které si nárokují pro sebe? Ta země byla Hospodinova, a On ji provždy dal Abrahamovi, Svému příteli. A i když toto byla pravda, přece nebyli Kananejci ve svém držení země rušení, dokud se jejich špatnost nestala jasně nesnesitelnou.

Tak vidíme, že ve věci odcházejících i přicházejících držitelů byla zahrnuta Boží sláva. Ta sláva vyžadovala, aby Kananejci byli vyhnáni kvůli svým cestám; a ta sláva vyžadovala, aby Izrael byl uveden ve vlastnictví kvůli zaslíbení Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi.

Ale na druhém místě Izrael neměl žádný důvod k samolibosti, jak je Mojžíš velice jasně a věrně poučuje. Velmi dojímavě a působivě jim opakuje všechny hlavní výjevy jejich historie od Orébu do Kádesbarne. Mluví o zlatém teleti, o rozbitých deskách smlouvy, o Tabbera a Massah a o Kibrot Hattáve. To vše shrnuje ve 24. verši těmito ostře pokořujícími slovy: *„Odporní jste byli Hospodinu od toho dne, jak jsem vás poznal.“*

To bylo jasné působení na srdce a svědomí. Ten vážný přehled celé jejich dráhy byl pozoruhodně směřován k tomu, aby opravil všechny chybné názory o nich samých; každý výjev a okolnost v celé jejich historii, jsou-li spatřovány ze správného hlediska, jen přivádějí na světlo pokořující skutečnost toho, co byli, a jak znovu a znovu byli blízko naprostému zkažení. Následující slova musela jistě s omračující silou padat do jejich uší: *„I řekl mi Hospodin: Vstana, sestup rychle odsud, nebo poskvrnil se lid tvůj, který jsi /ty/ vyvedl z Egypta; sešli brzy z cesty, kterou jsem jim přikázal, a učinili sobě slitinu. Mluvil také Hospodin ke mně, řka: Viděl jsem lid ten, a jistě lid tvrdošíjný jest. **Pusť mne, ať je setřu, a zahladím jméno jejich pod nebem, tebe pak učiním v národ větší a silnější, nežli jest tento.**“* (5. Mojžíšova 9,12-14)

Jak zničující bylo toto vše pro jejich přirozenou marnivost, pýchu a nespavedlnost! Jak měla být jejich srdce až do hloubky pohnuta těmi závažnými slovy: *„Pusť mne, ať je setřu, a zahladím jméno jejich!“* Jak vážné je

uvažovat o skutečnosti, kterou tato slova zjevila – o hrozné blízkosti jejich národní zkázy a zničení! Jak nevědomí byli o všem tom, co se odehrálo mezi Hospodinem a Mojžíšem na vrchu hory Oréb! Byli na samém okraji hrozné propasti. Další okamžik je mohl smést dolů. Mojžíšova přímluva je zachránila, přímluva právě toho muže, kterého obvinili, že si na sebe bere příliš mnoho. Žel, jak velmi se mylili a chybně o něm soudili! Jak úplně bloudili ve všech svých myšlenkách! Cože? Právě ten muž, kterého obžalovali ze sobectví a touhy učinit se zcela knížetem nad nimi, ve skutečnosti odmítl Bohem dávanou příležitost, aby se stal hlavou většího a mocnějšího národa, než jsou oni? Ano, tentýž muž vážně prosil, aby, pokud jim nemá být odpuštěno a nemají být přivedeni do země, bylo jeho jméno vymazáno z Boží knihy.

Jak předivné bylo toto všechno! Jak se to vše obrátilo proti nim! Jak naprosto malí se museli cítit při pohledu na tyto obdivuhodné skutečnosti! Když přehlíželi všechny tyto věci, jistě asi dobře viděli krajní pošetilost slov: „*Pro spravedlnost mou uvedl mne Hospodin, abych dědičně obdržel zemi tuto.*“ (5. M. 9,4) Jak by mohli zhotovitelé slitého obrazu takto mluvit! Neměli spíše vidět a cítit a sami uznat, že nejsou lepší než národy, které měly být vyhnány před nimi? Neboť co způsobilo, že se lišili? Svrchované milosrdenství a vyvolující láska jejich Boha smlouvy. A čemu vděčili za své vysvobození z Egypta, za svou potravu na poušti a za vstup do země? Prostě věčné pevnosti smlouvy učiněné s jejich otci, „*která všelijak upevněna a ostříhána bude*“, smlouvy, schválené a ustanovené skrze krev Beránka, v jejíž moci ještě bude všechen Izrael spasen a bude mu požehnáno v jeho vlastní zemi.

Ale nyní musíme pro čtenáře citovat nádherný oddíl, jímž naše kapitola končí – oddíl pozoruhodně vhodný k tomu, aby otevřel oči Izraele vzhledem ke krajní pošetilosti všech jeho myšlenek ohledně Mojžíše, jejich myšlenek ohledně jich samých a jejich myšlenek, týkajících se toho Požehnaného, který je tak podivuhodně snášel se vši jejich temnou nevěrou a opovážlivým odporováním.

„*A padna, ležel jsem před Hospodinem čtyřicet dní a čtyřicet nocí, v nichž jsem rozprostíral se; nebo řekl Hospodin, že vás chce zahladiti. I modlil jsem se Hospodinu, řka: Panovníče Hospodine, neztracuj lidu svého, a to dědictví svého, které jsi vykoupil velikomocností svou, které jsi vyvedl z Egypta v ruce silné. Rozpomeň se na služebníky své, Abrahama, Izáka a Jákoba; nepatři na tvrdost lidu tohoto, na bezbožnost jeho a na hříchy jeho, aby neřekli obyvatelé země té, z níž jsi nás vyvedl: Proto že nemohl Hospodin uvést*

*jich do země, kterou zaslíbil jim, anebo že je měl v nenávisti, vyvedl je, aby je pobil na poušti. **Však oni jsou lid tvůj a dědictví tvé, které jsi vyvedl v síle své veliké a v rameni svém vztaženém.***“ (5. Mojžíšova 9,25-29)

Jaká to jsou nádherná slova, adresovaná lidskou bytostí živému Bohu! Jaké mocné zastání se Izraele! Jaké sebezapření! Mojžíš odmítá nabídnutou důstojnost být zakladatelem většího a mocnějšího národa, než je Izrael. Pouze si přeje, aby Hospodin byl oslaven a Izraeli bylo odpuštěno, požehnáno a aby byl přiveden do zaslíbené země. Nemohl snést myšlenku na nějakou pohanu uvedenou na to slavné Jméno, které bylo jeho srdci tak drahé. Ani nemohl snést, aby byl svědkem zkázy Izraele. Těchto dvou věcí se děsil. A pokud šlo o jeho vlastní vyvýšení, to byla právě ta věc, o kterou se vůbec nestaral. Tento milovaný a poctěný služebník se staral **jen** o slávu Boha a o záchranu Jeho lidu. A pokud šlo o něho samého, jeho naděje, jeho zájmy, o cokoli jeho, mohl s naprosto klidnou myslí spočinout v jistotě, že jeho osobní požehnání a Boží sláva jsou spolu spojeny poutem, které nemůže být nikdy přetrženo.

Jak vděčné to všechno muselo být Božímu srdci! Jak osvěžující Jeho duchu byla tato vážnost, milující zastávání se u Jeho služebníka. Jak to bylo mnohem více v souladu s Jeho myšlenkami než přímluva Eliáše proti Izraeli o staletí později! Jak nám to připomíná požehnanou službu našeho velikého nejvyššího Kněze, který je vždy živ, aby se přimlouval za Svůj lid, a jehož aktivní přímluva za nás nikdy ani na okamžik nepřestává.

A jak velmi dojímavé a krásné je všimnout si způsobu, jakým Mojžíš trvá na skutečnosti, že ten lid je Hospodinovo dědictví a že On jej vyvedl z Egypta. Pán řekl: „**Lid tvůj, který jsi /ty/ vyvedl z Egypta.**“ Ale Mojžíš říká: „**Oni jsou lid Tvůj a dědictví Tvé, které jsi /Ty/ vyvedl z Egypta.**“ To je dokonale krásné. Vskutku je celý ten výjev hluboce významný a zajímavý.

5. Mojžíšova 10

„Toho času řekl mi Hospodin: Vyhlad' sobě dvě desky kamenné, podobné prvním, a vstup ke mně na horu, a udělej sobě truhlu dřevěnou. I napíšeš na deskách těch slova, která byla na deskách prvních, které jsi rozrazil, a vložíš je do té truhly. Tedy udělal jsem truhlu z dříví setim, a vyhladiv dvě desky kamenné, podobné prvním, vstoupil jsem na horu, nesa ty dvě desky v rukou svých. I napsal na těch deskách, tak jako prvé byl napsal, deset slov, která mluvil k vám Hospodin na hoře z prostředku ohně v den shromáždění onoho, a dal je Hospodin mně. A obrátiv se, sestoupil jsem s hory té, a vložil jsem ty desky do truhly, kterou jsem byl udělal, a byly tam, jakož mi přikázal Hospodin.“
(5. Mojžíšova 10,1-5)

Zdá se, že ten milovaný a ctihodný Boží služebník se nikdy neunavil opakováním těch zajímavých, závažných a významných událostí z minulosti do uší lidu. Pro něho byly stále svěží, stále vzácné. Jeho srdce v nich mělo svou rozkoš. V jeho očích nemohly nikdy ztratit svůj půvab. Nalézal v nich nevyčerpatelný poklad pro své vlastní srdce a mocnou hybnou páku pro srdce Izraele.

V těchto mocných a hluboce působivých řečech jsme stále upomínáni na slova inspirovaného apoštola jeho milovaným Filipským: *„Psát vám tytéž věci mně není zatěžko, vám pak to bezpečné jest.“* (Fil. 3,1) Ubohé, neklidné, nestálé, toulavé srdce snad touží po nějakém novém tématu. Ale věrný apoštol našel své hluboké, nepomíjivé zalíbení v předkládání těch vzácných předmětů, které se hromadily v bohaté hojnosti kolem Osoby a kříže Jeho velebeníhodného Pána a Spasitele Ježíše Krista, a setrvávání u nich. Nalezl v Kristu vše, co potřeboval pro čas i pro věčnost. Sláva Jeho Osoby naprosto zastínila všechny slávy země a přirozenosti. Mohl říci: *„Cokoliv **mi bylo ziskem**, to jsem **pro Krista uznal za ztrátu**; nýbrž i všechny věci pokládám škodou býti pro vyvýšenost známosti Krista Ježíše Pána svého, pro nějž jsem to všechno ztratil, a mám to jako za smetí, abych Krista získal.“* (Fil. 3,7.8)

To je řeč pravého křesťana, toho, kdo našel dokonale pohlcující a ovládající předmět v Kristu. Co by mohl svět takovému člověku nabídnout? Co by pro něho mohl udělat? Chtěl jeho bohatství, jeho pocty, jeho vyznamenání, jeho radosti? Považoval je všechny za smetí. Jak to bylo možné? Protože našel Krista. Viděl v Něm předmět, který tak upoutal jeho srdce, že

získat Ho, poznat o Něm více a být v Něm nalezen, bylo hlavní touhou jeho duše. Kdyby někdo mluvil Pavlovi o něčem novém, jaká by byla jeho odpověď? Kdyby mu někdo nabízel myšlenku na postup ve světě nebo na vydělávání peněz, co by mu odpověděl? Prostě: „Já jsem našel své VŠECHNO v Kristu. Nechci nic více. Našel jsem v Něm **nevystižitelná** bohatství – **trvalá** bohatství a spravedlnost. V Něm jsou skryty **všechny** poklady moudrosti a známosti. Co já potřebuji z těchto bohatství světa, z jeho moudrosti nebo jeho učenosti? Všechny tyto věci pomíjejí jako ranní opar. A dokonce dokud trvají, jsou naprosto neschopné utišit přání a naděje nesmrtelného ducha. Kristus je věčný předmět, střed nebe, záliba Božího srdce. On mne bude uspokojovat po nesčetné věky jasné věčnosti, která je přede mnou. A když mne může uspokojit věčně, jistě mne může uspokojit nyní. Mám se obracet k ubohému smetí tohoto světa, k jeho snahám, jeho radostem, jeho zábavám, jeho divadlům, jeho koncertům, jeho bohatstvím nebo jeho počtám, abych doplnil svůj podíl v Kristu? Odstup to! Všechny takové věci by byly pro mne prostě nesnesitelnou obtíží. Kristus je mé všechno a ve všem, nyní i na věky!“

Taková, jak můžeme věřit, by byla jasně řečená odpověď požehnaného apoštola. Taková byla jasná odpověď jeho celého života. A taková, milovaný křesťanský čtenáři, by měla být také naše odpověď. Jak opravdu žalostné, jak hluboce pokořující je nalézt křesťana, jak se obrací ke světu, aby našel požitek, oddech nebo zábavu! To prostě ukazuje, že nenalezl uspokojující podíl v Kristu. Jako pevnou zásadu můžeme stanovit, že srdce, které je naplněné Kristem, nemá místo pro cokoli jiného. Není to věc správnosti nebo nesprávnosti věcí; srdce je nepotřebuje, nechtělo by je mít; našlo svůj přítomný a věčný podíl a odpočinek v tom Požehnaném, který naplňuje Boží srdce a naplní rozsáhlý vesmír paprsky Svě slávy po věčné věky.

K předchozímu sledu myšlenek jsme byli vedeni ve spojení se zajímavou skutečností, že Mojžíš neúnavně opakoval všechny ty velké události v podivuhodné historii Izraele od Egypta až k hranicím zaslíbené země. Jemu působily ustavičnou radost. A on nejen našel své hluboké osobní zalíbení v prodlévání u nich, ale také cítil nesmírnou důležitost jejich předkládání celému shromáždění. Jemu to zcela jistě nebylo zatěžko, a pro ně to bylo bezpečné. Jak rozkošné pro něho, a jak dobré a potřebné pro ně, prodlévat u skutečností, spojených se dvěma sadami desek – první, rozbité na kusy u paty hory, a druhé, uzavřené v truhle.

Který lidský jazyk by byl schopen vyjádřit hluboký význam a mravní závažnost takovýchto skutečností? Ty rozbité desky! Jak to působí! Jak je to plné zdravého naučení pro lid! Jak velmi podnětné! Odváží se někdo říci, že zde máme pouhé suchopárné opakování skutečností zaznamenaných ve 2. Mojžíšově knize? Jistěže nikdo, kdo uctivě věří v božskou inspiraci pěti Mojžíšových knih.

Nikoli, čtenáři, desátá kapitola 5. Mojžíšovy knihy vyplňuje místo a koná dílo, které je zcela její vlastní. V ní vydavatel zákona předkládá srdcím lidu minulé výjevy a okolnosti takovým způsobem, aby je vštípil do paměti duše. Dovoluje jim slyšet rozmluvu mezi Hospodinem a sebou. Vypráví jim, co se dělo během těch tajemných čtyřiceti dnů na hoře pokryté oblakem. Dává jim slyšet, jak se Hospodin zmiňuje o rozbitých deskách – vhodném a důrazném vyjádření naprosté bezcennosti lidské smlouvy. Neboť proč byly ty desky rozbity? Protože oni tak hanebně zklamali. Ty roztržštěné úlomky vyprávěly pokořující příběh o jejich beznadějně zkáze na půdě zákona. Vše bylo pryč. Takový byl zřejmý význam té skutečnosti. Bylo to pozoruhodné, působivé a jasné. Jako zlomený sloup nad nějakým hrobem, který na první pohled vypráví o tom, že opora a podpora rodiny leží v prachu dole. Není zapotřebí žádného nápisu, neboť žádný lidský jazyk by nemohl mluvit k srdci s takovou výmluvností, jako tento velice výmluvný symbol. Tak měly rozbité desky přiblížit srdci Izraele tu závažnou skutečnost, že pokud se jeho smlouvy týká, byl naprosto ruinován – beznadějně zničen. Pokud se týká spravedlnosti, naprosto ztroskotal.

Ale potom ta druhá sada desek! Jak je to s ní? Ta vypráví, díky Bohu, něco zcela jiného. Tyto desky nebyly rozbity. Bůh se o ně postaral. „*A obrátiv se, sestoupil jsem s hory té, a vložil jsem ty desky do truhly, kterou jsem byl udělal, a **byly tam**, jakož mi přikázal Hospodin.*“ (5. Mojžíšova 10,5)

Požehnaná skutečnost! „*Byly tam.*“ Ano, uzavřené v truhle, která mluvila o Kristu, tom Požehnaném, jenž učinil zákon velikým a poctil ho, jenž naplnil jeho každé písmenko k slávě Boha a k věčnému požehnání Jeho lidu. A tak, zatím co rozlomené úlomky prvních desek vyprávěly smutný a pokořující příběh naprostého selhání a zkázy Izraele, druhé desky, nedotčené, uzavřené v truhle, ukazují slavnou pravdu, že Kristus je konec zákona pro spravedlnost každému, kdo věří, Židu předně, a také pohanovi.

My samozřejmě nechceme říci, že Izrael rozuměl hlubokému významu a daleko sahajícímu použití těchto obdivuhodných skutečností, které jim Mojžíš opakoval. Jako národ tomu tehdy nerozuměli, ačkoli skrze svrchované Boží milosrdenství tomu v budoucnosti porozumějí. Jednotlivci mohli, a bezpochyby vnikli do něčeho z jejich významu. To není nyní předmětem. Je na nás, abychom viděli a přivlastnili si tu vzácnou pravdu, ukázanou v těch dvou sadách desek, totiž selhání všeho v rukou člověka a věčnou pevnost Boží smlouvy milosti, stvrzené krví Krista. Ta se má ukázat ve všech svých slavných výsledcích v budoucím království, kdy Davidův Syn bude kralovat od moře k moři a od řeky až do končin země; když Abrahamovo símě bude v souhlasu s Božím obdarováním vlastnit zemi zaslíbení; a kdy všechny národy země se budou radovat pod žehnající vládou Knížete pokoje.

Jaký to slavný výhled pro nyní zpuštěnou zem Izraele a tuto naši vzdychající zem. Král spravedlnosti a pokoje potom vše povede Svým vlastním způsobem. Všechno zlo bude sraženo mocnou rukou. V té vládě nebude žádná slabost. Žádnému vzpurnému jazyku nebude dovoleno pronášet řeči drzé vzpoury proti jejím výnosům a nařízením. Žádnému hrubému a necitelnému demagogovi nebude dovoleno rušit pokoj lidí, anebo urážet majestát trůnu.

Každému zneužití bude zabráněno, každý rušivý element bude zneškodněn, každý kámen úrazu bude odstraněn a každý kořen hořkosti vyhlazen. O chudého a potřebného bude dobře postaráno. Ano, o vše bude Božím způsobem postaráno. Námaha, žal, chudoba a zpuštění budou neznámé. „*Veseliti se budou z toho poušť a pustina, plésati, pravím, bude poušť, a zketne jako růže.*“ (Iz. 35,1) „*Aj, v spravedlnosti kralovati bude král, a knížata v soudu panovati budou. Nebo bude muž ten jako skřýše před větrem, a schrána před přívalem, jako potokové vod na místě suchém, jako stín skály velké v zemi vyprahlé.*“ (Iz. 32,1-2)

Čtenáři, jaké slavné věci se budou dít na tomto našem ubohém, hříchem stíženém, Satanem zotročeném, žalostném světě! Jak osvěžující je myslet na to! Jaká úleva pro srdce uprostřed duševní bídy, mravního úpadku, tělesné sešlosti, jak se jeví kolem nás na všech stranách! Díky Bohu, rychle se blíží ten den, kdy kníže tohoto světa bude svržen ze svého trůnu a bude uzavřen v bezedné propasti, a kdy Kníže nebe, ten slavný Immanuel, vztáhne Svě požehnané žezlo nad Boží rozsáhlý vesmír, a nebe i země se budou vyhřívat ve slunečním svitu Jeho královské tváře. Jistě smíme zvolat: Pane, přijď brzy!

„Synové pak izraelští hnuli se z Beerot synů Jakan do Moserah. Tam umřel Aron, a tu jest pochován; i konal úřad kněžský na místě jeho Eleazar, syn jeho. Odtud táhli do Gadgad, a z Gadgad do Jotbata, do země vod tekutých. Toho času oddělil Hospodin pokolení Léví, aby nosili truhlu smlouvy Hospodinovy, a aby stáli před Hospodinem k službě jemu, a k dobrořečení ve jménu jeho až do dnešního dne. Pročež nemělo pokolení Léví dílu a dědictví s bratřími svými, nebo Hospodin jest dědictví jeho, jakož mluvil k němu Hospodin Bůh tvůj. (5. Mojžíšova 10,6-9)

Čtenář nesmí dovolit, aby jeho mysl byla zmatena otázkou historického pořadí v předcházejícím oddílu. Je to prostě vsuvka, ve které vydavatel zákona velmi pozoruhodným a působivým způsobem seskupuje okolnosti, vybrané se svatou obratností z historie lidu, které ilustrují jak Boží vládu, tak i milost. Aronova smrt ukazuje vládu. Vyvolení a vyzdvižení Léví představuje milost. Obojí je spojeno ne s pohledem k chronologii, ale pro velký mravní účel, který byl vždy v mysli zákonodárce – účel, který leží daleko za okruhem nevěreckého rozumu, ale který se doporučuje srdci a porozumění zbožného studenta Písma.

Jak krajně opovrženíhodné jsou vytáčky nevěřícího, když na ně pohlédneme v jasném světle božské inspirace! Jak ubohý je stav mysli, která se může obírat chronologickým puntičkářstvím, aby, kdyby to bylo možné, našla chybu v Boží knize, místo aby se chopila skutečného účelu a předmětu inspirovaného pisatele!

Ale proč Mojžíš jako vsuvku a zdánlivě nesouvislým způsobem uvádí ty dvě zvláštní události v historii Izraele? Prostě aby pohnul srdce lidu k tomu velkému předmětu poslušnosti. Za tím účelem provádí výběr a seskupuje podle moudrosti, která mu byla dána. Očekáváme, že najdeme u tohoto Bohem vyučeného služebníka malichernou přesnost pouhého opisovače? Nevěřící tak snad mohou se zalíbením činit. Ale pravý křesťan to ví lépe. Pouhý písař může psát o událostech v jejich chronologickém pořadí. Pravý prorok podá ty události tak, aby mravním způsobem působily na srdce a na svědomí. Tak zatím co svedený nevěřící tápe uprostřed stínů, které si sám vytvořil, zbožný student se těší z mravních sláv té nesrovnatelné Knihy, která stojí podobná skále, o níž se s opovrženíhodnou nemohoucností tříští vlny nevěreckých myšlenek.

Nebudeme se pokoušet prodlévat u okolností, zmíněných ve výše uvedené vsuvce; o nich se pojednávalo jinde, a proto pouze cítíme jako potřebné ukázat na tomto místě čtenáři to, co snad smíme nazvat významem, dávaným těmto skutečnostem v 5. Mojžíšově knize. Zde je vydavatel zákona používá k tomu, aby posílil základ své konečné výzvy k srdci a svědomí lidu, aby dal důraz a sílu svému napomenutí, když jim vštěpoval absolutní nutnost naprosté poslušnosti ustanovení a soudů jejich Boha smlouvy. Takový byl důvod zmínky o vážné skutečnosti Aronovy smrti. Měli si pamatovat, že Aron byl přes své vysoké postavení nejvyššího kněze Izraele přece svlečen ze svých šatů a zbaven života pro neposlušnost vůči Hospodinovu slovu. Jak je potom důležité, aby dali na sebe pozor! Boží vládu nelze brát na lehkou váhu, a právě skutečnost Aronova vyvýšení zdůrazňovala nutnost jednat s jeho hříchem tak, aby se ostatní báli.

A potom měli mít na paměti jednání Pána s Lévim, ve kterém září milost tak nádherným jasnem. Prudký, krutý, svévolný Lévi byl vzat z hloubky své mravní zkázy a přiveden blízko k Bohu, „*aby nosili truhlu smlouvy Hospodiny, a aby stáli před Hospodinem k službě jemu a k dobrořečení ve jménu jeho*“.

Ale proč by měla být tato zpráva o Lévim spojována se smrtí Arona? Prostě proto, aby ukázala pozeňnané důsledky poslušnosti. Jestliže Aronova smrt ukázala hrozný výsledek neposlušnosti, vyvýšení Lévi ilustruje vzácné ovoce poslušnosti. Slyš, co prorok Malachiáš říká o této věci: „*A budete vědět, že jsem vám poslal tento **příkaz**, aby má smlouva byla s Lévim, praví Hospodin zástupů. Má smlouva s ním byla život a pokoj; a **dal jsem mu ji k bázni, a on se mne bál, a chvěl se před mým jménem**. Zákon pravdy byl v jeho ústech, a nepravost se nenalézala na jeho rtech; a chodil se mnou v pokoji a přímosti, a mnohé přivedl zpět od jejich nespravedlnosti.*“ (Malachiáš 2,4-6 – přel.)

Toto je velmi pozoruhodný oddíl a vrhá mnoho světla na předmět, který máme před sebou. Jasně nám říká, že Hospodin dal Svou smlouvu života a pokoje Lévimu, protože „*se mne bál*“. Báł se Ho při té strašné události se zlatým teletem, které udělal Aron (sám Lévi vysokého postavení). Proč byl Aron souzen? Kvůli vzpouře u vod v Meribah (4. M. 20,24). Proč bylo Lévimu pozeňnáno? Kvůli jeho uctivé poslušnosti u paty hory Oréb (2. M. 32). Proč jsou ty dvě věci seskupeny v 5. Mojžíšově 10? Aby srdci i svědomí shromáždě-

dění byla zdůrazněna naléhavá nutnost bezpodmínečné poslušnosti příkázání jejich Boha smlouvy. Jak dokonalé je Písmo ve všech svých částech! Jak krásně spolu souvisí! Jak jasné to je oddanému čtenáři, že ta krásná 5. Mojžíšova kniha má své Bohem dané místo, které má vyplňovat, své vlastní rozlišené dílo, které má vykonat, svou vlastní sféru, záměr a předmět! Jak je zjevné, že pátý svazek Pentateuchu není ani protiřečením, ani opakováním, ale Božím použitím jeho Bohem inspirovaných předchůdců! A nakonec můžeme jen dodat: Jak přesvědčivá je zřejmost toho, že nevěřící pisatelé neznají ani co říkají, ani o čem ujišťují, když se odvažují napadat Boží výroky, ba že velmi bloudí, protože neznají ani Písma, ani Boží moc!⁵

U 10. verše naší kapitoly se Mojžíš vrací k předmětu své řeči: „*Já pak zůstal jsem na té hoře jako dnů prvních, čtyřicet dní a čtyřicet nocí, a uslyšel mne Hospodin i tehdy, a nechtěl shladiti tebe. Potom řekl mi Hospodin: Vstaň, jdi, předcházeti lid, aby vešli a vládli zemi, kterou jsem s přísahou zaslíbil otcům jejich, že jim ji dám.*“ (5. Mojžíšova 10,10-11)

Hospodin chtěl splnit Svě zaslíbení otcům vzdor jakékoli překážce. Chtěl uvést Izrael do plného vlastnictví země, ohledně které přísáhl Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že ji dá jejich semeni do věčného vlastnictví.

„*Nyní tedy, Izraeli, čeho žádá Hospodin Bůh tvůj od tebe? Jediné aby ses bál Hospodina Boha svého, a chodil po všech cestách jeho, a abys miloval ho, a sloužil Hospodinu Bohu svému v celém srdci svém, a ve vši duši své, ostříhaje příkázání Hospodinových a ustanovení jeho, která já prikazuji tobě dnes k tvému dobrému.*“ (5. Mojžíšova 10,12-13) To vše bylo pro jejich sku-

⁵ V lidských spisech máme četné příklady téže věci, kterou nevěřící uvádějí jako námitku proti 5. Mojžíšově 10,6-9. Mějme za to, že se někdo snaží přivést pozornost anglického národa k nějaké velké zásadě politické ekonomie, anebo k nějaké věci národní důležitosti. Neváhá vybrat skutečnosti, jakkoli velmi oddělené na stránce dějin, a seskupit je, aby ilustrovaly jeho předmět. Namítají nevěřící proti tomu něco? Ne, když to najdou ve spisech lidí. Mají námitky, jen když se to vyskytne v Písmu, protože oni nenávidí Boží slovo a nemohou snést myšlenku, že by Bůh měl dát Svým stvořením knihu jako zjevení Svých myšlenek. Buď velebeno Jeho jméno, On ji nicméně dal, a my ji máme ve vši její nekonečné vzácnosti a božské autoritě pro útěchu svých srdcí a pro vedení na své cestě uprostřed vši tmy a zmatku prostředí, jímž procházíme domů do slávy.

tečné dobro, jejich hluboké, plné požehnání, aby chodili po cestě Božích přikázání. Cesta poslušnosti z celého srdce je ta jediná cesta pravého štěstí. A Bůh buď veleben, po této cestě mohou vždy jít ti, kteří milují Pána.

To je nevýslovná útěcha ve všech dobách. Bůh nám dal Své drahé slovo, dokonalé zjevení Svých myšlenek. Dal nám něco, co Izrael neměl, totiž Svého Ducha Svatého, aby bydlel v našich srdcích, a tak můžeme rozumět Jeho slovu a cenit si ho. Proto jsou naše závazky mnohem vyšší, než tomu bylo u Izraele. Jsme povinni žít životem poslušnosti, a to ze všech důvodů, které mohou být předneseny, aby působily na srdce a porozumění.

A jistě je pro nás dobré být poslušní. Skutečně je v dodržování přikázání našeho milujícího Otce „velká odměna“. Každá myšlenka na Něho a na Jeho milostivé cesty, každá zmínka o Jeho obdivuhodném jednání s námi – Jeho milující služba, Jeho něžná péče, Jeho starající se láska – to vše by mělo poukázat naše srdce v oddané lásce k Němu a osvěžovat naše kroky při chození po cestě milující poslušnosti vůči Němu. Ať obrátíme své zraky kamkoli, všude se setkáváme s mocným svědectvím o Jeho nárocích na oddanost našeho srdce a na všechnu energii naší vykoupené bytosti. A buď velebeno Jeho jméno, čím více jsme Jeho milostí uschopněni odpovídat jeho vzácným nárokům, tím musí být naše stezka jasnější a šťastnější. Na tomto světě není nic hlouběji požehnaného, než je stezka a podíl poslušné duše. „*Pokoj mnohý těm, kteří milují zákon tvůj, a nemají žádné urážky.*“ (Žalm 119,165) Pokorný učedník, který nalézá svůj pokrm a nápoj v činění vůle svého milovaného Pána a Mistra, vlastní pokoj, který svět nemůže dát ani vzít. Může být sice nechápán a chybně mu rozuměno. Snad je nazýván úzkoprsým a bigotním či podobně. Ale žádná z těchto věcí jím nepohne. Jeden schvalující úsměv od jeho Pána je více než bohatá odměna za všechno pohanění, které na něho vrší lidé. Ví, jak si má správně cenit myšlenek lidí. Jsou pro něho jako plevy, které žene vítr.

V závěrečných verších naší kapitoly se zdá, že vydavatel zákona vystupuje stále výše při předkládání mravních pohnutek pro poslušnost a v tom, aby se stále více blížil srdci lidu. Říká: „*Aj, Hospodina Boha tvého jest nebe i nebesa nebes, země a všechny věci, které jsou na ní. Však toliko v otcích tvých zalíbilo se Hospodinu, aby je zamiloval a vyvolil sám je jejich po nich, vás totiž ze všech národů, jako dnes vidíš.*“ (5. Mojžíšova 10,14-15) Jaká nádherná výsada být vyvolen a milován Vlastníkem nebe a země! Jaká čest být povolán sloužit Mu a poslouchat Ho! Jistě nic na celém světě by nemohlo být

vyšší nebo lepší. Být povolán a spojen s Nejvyšším Bohem, smět vzývat Jeho jméno, být Jeho zvláštní lid, Jeho zvláštní vlastnictví, lid Jeho volby, aby byl postaven stranou od všech národů země, aby byli Hospodinovými služebníky a Jeho svědky. Mohli bychom se zeptat: Co může být vyšší, kromě toho, k čemu je povolána Boží Církev a každý jednotlivý věřící zvlášť?

Naše výsady jsou zajisté vyšší, poněvadž známe Boha vyšším, hlubším, bližším, důvěrnějším způsobem, než jak Jej kdy znal Izrael. Známe Ho jako Boha a Otce Pána Ježíše Krista a jako našeho Boha a Otce. Máme Ducha Svatého, který v nás přebývá a rozlévá Boží lásku do našich srdcí a vede nás k volání: Abba, Otče. To vše je daleko nade vším, co Boží pozemský lid kdy znal nebo mohl znát. A poněvadž naše výsady jsou vyšší, Jeho nároky na naši srdečnou, ničím neomezovanou poslušnost jsou také vyšší. Každá výzva k srdci Izraele by se měla obracet zvětšenou silou k našemu srdci, milovaný křesťanský čtenáři. Každé napomenutí, adresované jim, by mělo mnohem mocněji mluvit k nám. Zaujímáme to nejvyšší postavení, ve kterém by nějaké stvoření mohlo stát. Ani Abrahamovo símě na zemi, ani Boží andělé v nebi nemohli říci to, co my můžeme říci, nebo znát to, co my známe. Jsme spojeni a věčně připojeni ke vzkříšenému a oslavenému Božímu Synu. Můžeme si přivlastnit jako nám náležející slova verše 1. J. 4,17: *„Jaký jest on, taková i my jsme na tomto světě.“* Co může být vyšší, pokud jde o výsadu a důstojnost? Jistě nic kromě tohoto: být tělem, v duši a duchu učinění podobnými Jeho velebeníhodnému obrazu, jak z Boží nekonečné milosti zanedlouho budeme.

Nuže, mějme potom vždy na mysli – ano, mějme to hluboko, hluboko uvnitř svých srdcí, že našim výsadám odpovídají také naše závazky. Neodmítejme to zdravé slovo „závazek“, jako kdyby mělo kolem sebe nějaký řetěz zákona. Vůbec ne; bylo by naprosto nemožné přijít na něco více vzdáleného vši myšlenky zákonictví, než jsou závazky, které plynou z křesťanského postavení. Je to velmi vážný omyl, když se ustavičně volá: „Zákonické! To je zákonické!“, kdykoli je nám připomínána svatá odpovědnost našeho postavení. Věříme, že každý skutečně zbožný křesťan se bude radovat ze všech výzev a napomenutí, s nimiž se na nás Duch Svatý obrací ohledně našich závazků, když vidí, že jsou všechny založeny na výsadách, které nám jsou dány Boží svrchovanou milostí skrze vzácnou krev Krista a jsou uskutečňované mocnou službou Ducha Svatého.

Ale naslouchejme dále srdce povzbuzujícím Mojžíšovým výzvám. Jsou pro nás skutečně prospěšné, i když naše světlo, známost a výsady jsou vyšší:

*„Proto obřezte **neobřízku srdce svého**, a šije své nezatvrzujte více. Nebo Hospodin Bůh váš, on jest Bůh bohů, a Pán pánů, Bůh silný, veliký, mocný a hrozný, který nepřijímá osoby, ani bere darů, čině soud sirotku a vdově, miluje také příchozího, dává mu chléb a oděv.“* (5. Mojžíšova 10,16-18)

Zde Mojžíš nemluví pouze o Božím konání a jednání a cestách, ale o Něm samém, o tom, čím On je. Je vysoko nade všemi, velký, mocný a hrozný. Ale má srdce pro vdovu a sirotka – pro ty bezmocné bytosti, zbavené vší pozemské a přirozené opory, pro ubohou osamělou vdovu se zlomeným srdcem i pro opuštěného sirotka. Bůh na takové myslí a stará se o ně zvláštním způsobem. Mají nárok na Jeho milující srdce a mocnou ruku. *„Otec jest sirotků a ochránce vdov, Bůh v příbytku svatém svém.“* (Žalm 68,6) *„Která pak právě vdova jest a osamělá, má naději v Bohu, a trvá na modlitbách a svatých žádostech dnem i nocí.“* (1. Tim. 5,5) *„Zanech sirotků svých, já živiti je budu, a vdov svých mně se dověřte.“* (Jeremiáš 49,11)

Jaké bohaté opatření tu je pro vdovy a sirotky! Jaká je to obdivuhodná Boží péče o takové! Kolik vdov je na tom mnohem lépe, než když měly své manžely! O kolik sirotků je lépe postaráno, a jsou lépe opatřeni, než když měli své rodiče! Bůh o ně má péči! To je dosti. Tisíce manželů a tisíce rodičů jsou mnohem horší než žádný. Ale Bůh nikdy nezklame ty, kteří jsou uvrženi na Něho. On je vždy věrný Svému jménu, ať je v kterémkoli vztahu. Nechť všechny vdovy a sirotci mají toto na paměti pro svoji útěchu a povzbuzení.

A potom chudý příchozí! Není zapomenut: *„Miluje také příchozího, dává mu chléb a oděv.“* Jak je to vzácné! Náš Bůh se stará o všechny ty, kteří jsou zbavení zemských opor a lidských nadějí. Všichni takoví mají na Něho zvláštní nárok. Zcela jistě jim chce odpovědět podle vší lásky Svého srdce. Vdova, sirotek a cizinec jsou zvláštními předměty Jeho něžné péče a všichni takoví potřebují jen vzhlížet k Němu a ve všech svých rozmanitých potřebách čerpat z Jeho nevyčerpatelných zdrojů pomoci.

Ale mají-li Mu důvěřovat, musí Ho znát: *„I budou v tebe doufati, kteří znají jméno tvé, nebo neopouštíš hledajících tě, Hospodine.“* (Žalm 9,11) Ti, kteří Boha neznají, budou dávat přednost pojištění nebo státní rentě před Jeho zaslíbením. Ale pravý věřící nalézá v tom zaslíbení neklamnou oporu svého srdce, protože zná Toho, který zaslíbil, a miluje Ho. Má radost z pomyslení, že je zcela odkázán na Boha, že na Něm je naprosto závislý. Za nic

na světě by nechtěl být v jiném postavení. Právě to, co by nevěřícího téměř vyvedlo z míry, je pro křesťana – muže víry, nejhlubší radostí jeho srdce. Takový bude vždy říkat: „*Vždy přece měj se k Bohu mlčelivě, duše má, nebo od něho jest očekávání mé. /Jen/on jest zajisté skála má.*“ (Žalm 62,6.7) Požehnané postavení! Vzácny podíl! Kéž je čtenář skrze mocnou službu Ducha Svatého zná ve svém srdci jako božskou skutečnost, živou moc! Pak bude moci být svobodný od zemských věcí. Bude moci světu říci, že je na něm nezávislý, protože v živém Bohu a Jeho Kristu nalezl vše, co potřebuje pro čas i pro věčnost.

Ale všimněme si zvláště opatření, které Bůh činí pro cizince. Je velmi jednoduché: „*chléb a oděv*“. To je dosti pro skutečného cizince, jak to požehnaný apoštol říká svému synu Timoteovi: „*Nic jsme zajisté nepřinesli na tento svět, bez pochyby že také nic odnésti nemůžeme. Ale majíce pokrm a oděv, na tom přestaneme.*“ (1. Timoteovi 6,7.8)

Křesťanský čtenáři, zvažme to. Jaký je to zde lék pro neklidné ambice! Jaký lék proti lakotě! Jaké požehnané vysvobození od horečného vzrušení obchodního života, chamtivého ducha doby, ve které žijeme! Kdybychom jen byli spokojeni s Bohem určeným opatřením pro cizince, jak jinak bychom mluvili! Jak klidný a vyrovnaný by byl běh našeho denního života! Jak prosté by byly naše zvyky a chutě! Jaké mravní vyvýšení nad požívačností a luxusem, tak převládajícími mezi vyznávajícími křesťany! Prostě bychom jedli a pili k Boží slávě, a abychom udržovali své tělo v náležitém pořádku. Jít nad to, ať v jídle nebo v pití, znamená hovět si v „*tělesných žádostech, které bojují proti duši*“ (1. Petra 2,11).

Žel, žel, kolik toho tu je, zvláště ve vztahu k pití! Je přímo hrozné pomyslet na konzumaci otravujících nápojů mezi vyznávajícími křesťany. Naším přesvědčením je, že ďáblu se podařilo zničit svědectví mnoha set a způsobit, že ztroskotali ve víře a dobrém svědomí tím, že užívali alkohol. Tisíce lidí ničí své bohatství, ruínují své rodiny, své zdraví, své duše nesmyslnou, zlou a zlořečenou touhou po alkoholu.

Nemáme v úmyslu vyhlášovat křížovou výpravu proti alkoholu nebo narkotikám. Chyba nespočívá v těch věcech samých, ale v jejich nestřídmém a hříšném užívání námi. Nezřídká se stane, že lidé, kteří upadli pod hroznou vládu pití, se snaží svalit vinu na své lékařské poradce. Ale zcela jistě žádný opravdový lékař nikdy nebude svému pacientovi radit, aby si **hověl** v užívání alkoholu. Může mu předepsat „*vína skrovné užívání pro jeho žaludek a časté*

nemoci“, a má pro to velmi vysoké oprávnění. Ale proč by to mělo někoho vést k tomu, aby se stal opilcem! Každý je odpovědný za to, aby chodil v Boží bázni ve vztahu k jedení i pití. Jestliže doktor předepíše trochu výživné stravy pro svého pacienta, má mu být dávana vina, stane-li se ten pacient žráčem? Jistě ne. Zlo není v doktorově předpisu nebo v alkoholu nebo v potravě, ale ve zlé žádosti srdce.

Jsme přesvědčeni, že zde leží kořen zla. A lék lze nalézt ve vzácné Boží milosti, přinášející spasení všem lidem a vyučující ty, kteří jsou spaseni, „*aby odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, střízlivě a spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě*“ (Titovi 2,11.12). A budiž připomenuto, že „*žít střízlivě*“ znamená mnohem více než střídmost v jedení a pití. Zcela jistě to je význam těchto slov, ale zahrnuje to také celou oblast vnitřního sebeovládání – ovládání myšlenek, ovládání nálady, ovládání jazyka. Milost, která nás zachraňuje, nám nejenom **říká**, jak máme žít, ale **učí** nás, jak to dělat, a jestliže následujeme její vyučování, budeme dobře spokojeni s Božím opatřením pro cizince.

Je to zároveň zajímavé i vzdělávající všimnout si způsobu, jakým Mojžíš staví božský příklad před lid jako jeho vzor: Hospodin „*miluje také příchozího, dává mu chléb a oděv. Proto milujte hosty, neboť jste byli hosty v zemi Egyptské.*“ (5. Mojžíšova 10,19) To je velmi dojemné. Nejenže měli mít před svými očima božský vzor, ale také měli pamatovat na svou vlastní minulou historii a zkušenost, aby jejich srdce byla v soucitu a slitování vedena k chudému cizinci bez domova. Byla to svatá povinnost a vysoká výsada Božího Izraele, aby se vžívali do okolností a pocitů druhých. Měli být mravními představiteli toho Požehnaného, jehož lidem byli a jehož jméno nad nimi bylo vzýváno. Měli ho napodobovat v tišení potřeb a obveselování srdcí sirotků, vdov a cizinců. A jestliže Boží pozemský lid byl povolán k této milé činnosti, oč více jsme to my, kterým je „*požehnáno všelikým požehnaním duchovním v nebeských místech v Kristu*“. Kéž se více zdržujeme v Jeho přítomnosti a více nasáváme Jeho Ducha, abychom věrněji vyzařovali Jeho mravní slávy ke všem, s nimiž přijdeme do styku!

Závěrečné řádky naší kapitoly nám podávají velmi krásný souhrn praktického učení, které tvořilo předmět naší pozornosti. „*Hospodina Boha svého báti se budeš, jemu sloužiti a jeho se přidržeti, a ve jménu jeho přísahati budeš. On jest chvála tvá, a on jest Bůh tvůj, který učinil s tebou tyto veliké a hrozné věci, které viděly oči tvé. V sedmdesáti duších sestoupili otcové tvoji*

do Egypta, nyní pak rozmnožil tě Hospodin Bůh tvůj, abys byl v množství jako hvězdy nebeské.“ (5. Mojžíšova 10,20-22)

Jak osvěžující to vše je pro mravní bytost! Toto připoutávání srdce k Pánu samému prostřednictvím všeho toho, co On je, a pomocí všech Jeho předivných skutků a milostivých cest, je nevýslovně vzácné. Můžeme vpravdě říci, že to je skrytý pramen vší pravé pobožnosti. Kéž Bůh dá, aby pisatel i čtenář ustavičně pociťovali tuto hybnou sílu!

5. Mojžíšova 11

„Miluj tedy Hospodina Boha svého a ostříhej nařízení jeho, ustanovení a soudů jeho, i přikázání jeho po všechny dny. A znejte dnes (nebo ne k samým synům vašim mluvím, kteří neznali toho, ani neviděli) trestání Hospodina Boha svého, důstojnost jeho, ruku jeho silnou a rámě jeho vztažené, a znamení i skutky jeho, které činil uprostřed Egypta Faraonovi, králi Egyptskému, i vši zemi jeho, a co učinil vojsku Egyptskému, koňům i vozům jeho, který uvedl vody moře rudého na ně, když vás honili, a shladil je Hospodin až do dnešního dne; také co učinil vám na poušti, dokud jste nepřišli až k místu tomuto. A co učinil Dátanovi a Abironovi, synům Eliaba, syna Rubenova, když země otevřela ústa svá, a pozřela je i čeledi jejich, stany jejich se vším statkem jejich, který při sobě měli, uprostřed všeho Izraele. Ale oči vaše viděly všechny skutky Hospodinovy veliké, které činil.“

(5. Mojžíšova 11,1-7)

Mojžíš cítil, že je velmi důležité, aby všechny Hospodinovy mocné skutky byly udržovány jako velké před srdcem lidu a byly hluboce vryty do jejich paměti. Ubohá lidská mysl je bloudící a srdce přelétavé. A přes všechno to, co Izrael viděl z vážných Božích soudů nad Egyptem a faraonem, přesto byli v nebezpečí, že na ně zapomenou a ztratí dojem, kterým tyto měly na ně působit a k čemu byly velmi způsobilé.

Možná, že se divíme, jak mohl Izrael někdy zapomenout na ty působivé výjevy své historie v Egyptě od prvního až do posledního – na sestoupení svých otců tam jen jako hrstky lidí, na jejich stálý růst a rozvoj jako lidu přes vážné těžkosti a překážky, takže z nevýznamného malého množství se pod dobrotivou rukou jejich Boha rozmnožili jako hvězdy nebeské.

A pak ty rány na egyptskou zemi! Jak je to plně hrozné vážnosti! Jak opravdu schopné působit na srdce pocitem o velké Boží moci, krajní neschopnosti a nevýznamnosti člověka se vši jeho moudrostí, silou a slávou, jimiž se chlubí, a obrovskou pošetilostí jeho pokusů stavět se proti všemohoucímu Bohu! Co byla všechna moc faraona a Egypta v přítomnosti Boha Izraele? Během jedné hodiny byli všichni ponořeni do beznadějně zkázy. Všechny vozy Egypta, všechna pompa a sláva, odvaha a moc toho starého a daleko známého národa – vše bylo pohlceno hlubinami moře.

A proč? Protože si dovolili zasahovat do věcí Božího Izraele; opovážili se protivit se věčnému úmyslu a radě Nejvyššího. Chtěli rozdrtit ty, ke kterým On obrátil Svoji lásku. Přisáhl, že požehná Abrahamovu semeni, a žádná moc země ani pekla nemohla zrušit Jeho přísahu. Faraó se ve své pýše a tvrdosti srdce pokoušel jednat proti Božímu konání, ale jednal jen ke své vlastní zkáze. Jeho země byla otržena do samého základu a on sám a jeho mocná armáda byli uvrženi do Rudého moře. To je vážný příklad pro všechny, kteří by se chtěli někdy pokoušet stát v cestě Hospodinovu úmyslu požehnat semeni Abrahama, Jeho přítele.

Izraelité si měli pamatovat nejen to, co Hospodin učinil Egyptu a faraonovi, ale také to, co činil mezi nimi. Jak pokořující byl soud nad Dátanem a Abironem a jejich domácnostmi! Jak hrozné je pomyšlení na to, že země otevřela svá ústa a pozřela je! A proč? Kvůli jejich vzpouře proti Božímu ustanovení. V historii, podané ve 4. Mojžíšově knize, je Lévit Chóre význačnou postavou. Ale zde je vynechán a jsou jmenováni dva Rubenitští – dva členové shromáždění, protože se Mojžíš snažil působit na všechny lid, když před něj postavil hrozné důsledky svévole ve dvou z nich – dvou obyčejných členech, jak bychom my řekli, a ne pouze v privilegovaném Lévitovi.

Krátce řečeno: Ať byla pozornost vedena k Božímu jednání vně nebo uvnitř, za hranicemi nebo doma, bylo to vše za tím účelem, aby vtisklo jejich srdcím hluboký pocit o mravní důležitosti poslušnosti. To byl velký účel všeho toho opakování, všech komentářů, všech napomenutí toho věrného Božího služebníka, který měl být tak brzo vzat z jejich středu. Z toho důvodu přechází přes jejich staletou historii, vybírá, seskupuje, komentuje, volí tuto skutečnost a přechází onu, jak je veden Duchem Božím. Cesta dolů do Egypta, pobyt tam, těžké soudy nad svévolným faraonem, vyjití ze země, průchod mořem, výjevy na poušti, a zvláště hrozný osud dvou vzpurných Rubenitských – vše je vedeno k tomu, aby s obdivuhodnou silou a jasností působilo na svědomí lidu, aby posílilo základ Hospodinových nároků na jejich naprostou poslušnost Jeho svatých přikázání.

„Proto ostříhejte všech přikázání, která já dnes přikazuji vám, abyste zmocněni byli, a vejdouce, dědičně obdrželi zemi, do které vy jdete k dědičnému jí obdržení, a aby se prodlili dnové vaši na zemi, kterou s přísahou zaslíbil dáti Hospodin otcům vašim i semeni jejich, zemi mlékem a medem oplývající.“ (5. Mojžíšova 11,8-9)

Nechť si čtenář všimne krásného mravního spojení mezi těmi dvěma větami: „*Ostříhejte všech příkázání*“ – „*abyste zmocnění byli*.“ Neomezenou poslušností Božího slova se získá velká síla. Vybírat si nepomůže. Jsme k tomu nakloněni, nakloněni brát určitá příkázání, která se nám zamlouvají. Ale to je ve skutečnosti svévole. Jaké právo máme vybírat si ze Slova ty a ty předpisy a zanedbávat jiné? Vůbec žádné. Když tak činíme, je to v zásadě prostě svévole a vzpoura. Je snad služebníkovou věcí rozhodovat o tom, které s příkazů svého pána chce poslouchat? Jistěže ne. Každý příkaz je oděn autoritou pána, a proto vyžaduje služebníkovu pozornost. A my můžeme dodat, že čím úplněji služebník poslouchá, tím více obrací svou uctívou pozornost ke každému z příkazů svého pána, ať už je jakkoli prostý, a tím více je posilován ve svém postavení a roste v důvěře a vážnosti u svého pána. Každý pán miluje a cení si poslušného, věrného a oddaného služebníka. My všichni víme, jaká útěcha to je, mít služebníka, kterému můžeme důvěřovat, – někoho, kdo má své zalíbení v provádění každého našeho přání a kdo nevyžaduje ustavičný dohled, zná svou povinnost a koná ji.

Nuže, neměli bychom se snažit osvěžit srdce našeho velebeného Mistra milující poslušností všech Jeho příkázání? Jen, čtenáři, pomysli, jaká výsada to je, smět činit radost srdci Toho, jenž nás miloval a vydal se za nás. Je to něco obdivuhodného, že taková bídná stvoření, jako jsme my, mohou nějakým způsobem osvěžit Ježíšovo srdce. A přece tomu tak je, buď velebeno Jeho jméno! On má radost, když zachováváme Jeho příkázání. A jistě myšlenka na to by měla povzbudit celou naši mravní bytost a vést nás ke studiu Jeho slova, abychom stále více viděli, jaká jsou Jeho příkázání, abychom je činili.

Tato Mojžíšova slova, která jsme právě citovali, nám silně připomínají apoštolovu modlitbu za „*svaté a věrné bratry v Kristu Ježíši*“, kteří jsou v Kolossis: „*Proto i my, od toho dne, jak jsme to uslyšeli, nepřestáváme modliti se za vás a žádati, abyste naplnění byli známostí vůle jeho ve vší moudrosti a rozumnosti duchovní, abyste chodili hodně Pánu ke vsí jeho libeznosti, v každém skutku dobrém, ovoce vydávající a rostouce v známosti Boží, všelickou mocí zmocnění jsouce podle síly slávy jeho, ke vsí trpělivosti a dobrotivosti s radostí. Díky činíce Otci, který hodné nás učinil účastnosti losu svatých ve světle, který vytrhl nás z moci temnosti a přenesl do království Syna své lásky, v němž máme vykoupení skrze krev jeho, totiž odpuštění hříchů.*“ (Koloským 1,9-14)

Když bereme ohled na rozdíl mezi pozemským a nebeským – mezi Izraelem a Církví, je tu nápadná podobnost mezi slovy vydavatele zákona a apoštolovými slovy. Obojí společně jsou výtečně vhodná pro vyjádření krásy a vzácnosti milující poslušnosti ochotného srdce. Je vzácná Otci, vzácná Kristu, vzácná Duchu Svatému. A jistě by to mělo být dosti, aby to vytvořilo a posílilo v našich srdcích touhu být naplnění známostí Jeho vůle, abychom mohli chodit hodně Pána ke vši Jeho líbeznosti, nesouce ovoce v **každém dobrém skutku** a rostouce v poznání Boha. Mělo by nás to vést k pilnějšímu studiu Božího slova, tak abychom mohli stále více poznávat myšlenky a vůli našeho Pána. Přitom bychom se měli učit tomu, co se Jemu líbí, a vzhlížet k Němu pro milost, abychom to činili. Tak by naše srdce byla udržována blízko Něho a nalézali bychom stále prohlubující se zájem o zkoumání Písem nejenom kvůli růstu v známosti pravdy, ale i v poznání Boha, v poznání Krista – v hlubokém, osobním poznání ze zkušenosti všeho toho, co je skryto v Něm, v němž přebývá plnost Božství tělesně. Ach, kéž Duch Boží skrze Svoji převzácnou a mocnou službu v nás vzbuzuje větší zájem, abychom znali a činili vůli našeho požehnaného Pána a Spasitele Ježíše Krista, abychom tak osvěžovali Jeho milující srdce a líbili se Mu ve všech věcech!

Nyní se musíme na chvíli obrátit ke krásnému obrazu zaslíbené země, který Mojžíš vyzdvihuje před očima lidu: „*Nebo země, do které ty již vcházíš, abys ji dědičně obdržel, není jako země Egypťská, z níž jsi vyšel, v které jsi rozsíval símě své, a svažoval ji do ustání noh svých jako zahradu bylinnou. Ale země, do které vyjdete, abyste jí dědičně vládli, jest země hornatá, mající i údolí, která z deště nebeského svažována bývají vodou.*“ (5. Mojžíšova 11,10-12)

Jaký jasný protiklad mezi Egyptem a Kanánem! Egypt neměl déšť z nebe. Tam bylo vše jen lidská námaha. Ne tak v Pánově zemi. Lidská noha tam nic nemohla, ani toho nebylo zapotřebí, neboť na ni stékal požehnaný déšť z nebe: Hospodin sám se o ni staral a zavlažoval ji časným i pozdním deštěm. Egypťská země byla závislá na svých vlastních zdrojích; země Kanán byla zcela závislá na Bohu – na tom, co přišlo dolů z nebe. „*Řeka má jest,*“ (Ez. 29,3) byla řeč Egypta. „*Potok Boží*“ byla naděje Kanánu. Zvykem Egypta bylo zavlažovat. Zvykem Kanánu je vzhlížet k nebi.

V 65. Žalmu ve verších 10-14 máme milý popis stavu věcí v zemi Pána, jak je viděn okem víry: „*Navštěvuješ zemi a svažuješ ji, hojně ji obohacuješ.*

Potok Boží naplňován bývá vodami, i nastrojuješ obilí jejich, když ji tak spravuješ. Záhony její svažuješ, brázdy její snižuješ, dešti ji obměkčuješ, a zrostlinám jejím požehnání dáváš. Korunuješ rok dobrotivostí svou a šlépěje tvé kropí tučností; skropují pastviště po pustinách, tak že i pahrbkové plesáním přepasování bývají. Přiodíny bývají roviny dobyt看em a údolí přistřína obilím, tak že radostí prokřikují a prozpěvují.“

Jak dokonale krásné! Jen pomysli na to, jak Bůh zavlažuje horské hřebeny a urovnává brázdy! Mysli na to, jak se sklání, aby konal dílo rolníka pro Svůj lid! Ano, a činí to se zalíbením! Byla to radost Jeho srdce vylévat Své sluneční paprsky a Své osvěžující spršky na „pahrbky a údolí“ Svého milovaného lidu. Osvěžovalo to Jeho ducha, poněvadž to bylo k chvále Jeho jména, když viděl vinnou révu, fíkovníky a olivovníky, jak kvetou, údolí, pokrytá zlatým zrnem, a bohaté pastviny se stády ovcí.

Tak tomu mělo vždy být a tak by tomu také bylo, kdyby jen Izrael kráčet v prosté poslušnosti Božího svatého zákona. „*Proto jestliže opravdově poslouchati budete přikázání mých, která já vám dnes prikazuji, milující Hospodina Boha svého a sloužící jemu z celého srdce svého a ze vši duše své, dám déšť zemi vaší časem svým, ranní i pozdní, a sklízeti budeš obilí své, víno své i olej svůj. Dám i pastvu na poli tvém pro zvířata tvá, a budeš jísti až do sytosti.*“ (5. Mojžíšova 11,13-15)

Tak stály věci mezi Bohem Izraele a Božím Izraelem. Nic nemohlo být jednodušší, nic požehnanější. Izraelovou vysokou a svatou výsadou bylo milovat Hospodina a sloužit Mu. Hospodinovou výsadou bylo žehnat Izraeli a dávat mu prospěch. Šťěstí a úrodnost měly být jistým doprovodem poslušnosti. Lidé a jejich země byli zcela závislí na Bohu. Všechno jejich zásobování mělo přicházet dolů z nebe, a proto dokud chodili v milující poslušnosti, hojné deště skrápěly jejich pole a vinice. Nebesa dávala rosu a země odpovídala plodností a požehnáním.

Když ale Izrael zapomněl na Pána a opustil Jeho drahá přikázání, nebe se stalo mědí a země železem; neplodnost, zpuštění, hlad a bída byly smutnými průvodci neposlušnosti. Jak by tomu mohlo být jinak? „*Budete-li povolní a poslušní, dobré věci země jísti budete. Pakli nebudete povolní, ale vzpurní, od meče sežráni budete, nebo ústa Hospodinova mluvila.*“ (Izaiáš 1,19-20)

Nuže toto vše má hluboké praktické naučení pro Boží Církev. Ačkoli nejsme pod zákonem, jsme povoláni k poslušnosti, a protože je nám skrze milost umožněno být s láskou a srdečně poslušní, je nám požehnáno v našem

vlastním duchovním stavu, naše duše jsou zavláženy a posilněny, a my přinášíme ovoce spravedlnosti, které je skrze Ježíše Krista k Boží slávě a chvále.

Ve spojení s tímto velkým praktickým předmětem se čtenář s velkým užitekem může obrátit k počátečním veršům 15. kapitoly Evangelia Jana – velmi vzácným veršům, vyžadujícím vážnou pozornost každého upřímného Božího dítěte: *„Já jsem ten vinný kmen pravý a Otec můj vinař jest. Každou ratolest, která ve mně nenese ovoce, odřezuje, a každou, která nese ovoce, čistí, aby hojnější ovoce nesla. Již vy čistí jste pro řeč, kterou jsem mluvil vám. Zůstaňte ve mně, a já ve vás. Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstala-li by při kmenu, tak ani vy, leč zůstanete ve mně. Já jsem vinný kmen a vy ratolesti. Kdo zůstává ve mně, a já v něm, ten nese ovoce mnohé; neboť beze mne nic nemůžete učiniti. Nezůstal-li by kdo ve mně, vyvržen bude ven jako ratolest a uschne, a budou sebrány a na oheň uvrženy a shoří. Zůstanete-li ve mně a slova má zůstanou-li ve vás, což byste koli chtěli, prostě, a stane se vám. V tom bývá oslaven Otec můj, když ovoce nesete hojné, a budete moji učedníci. Jako miloval mne Otec, i já miloval jsem vás. Zůstaňte v mé lásce. Budete-li zachovávatí přikázání má, zůstanete v mé lásce, jako i já přikázání Otce svého zachoval jsem a zůstávám v jeho lásce.“* (Jan 15,1-10)

Tento důležitý oddíl Písma velmi utrpěl teologickými spory a náboženským svárem. Je tak jasný, jako je praktický, a potřebuje jen být brán tak, jak stojí, ve své božské jednoduchosti. Jestliže se snažíme do něho vnést něco, co tam nepatří, porušujeme ho a ztrácíme jeho správné použití. Máme v něm Krista, pravý vinný kmen, jak zaujímá místo Izraele, který se Hospodinu stal degenerovanou rostlinou cizího vinného kmene. Jevišť podobenství je zjevně země a nikoli nebe. O vinném kmeni a rolníkovi (γεωργος) nepřemýšlíme ve vztahu k nebi. Kromě toho náš Pán říká: *„Já jsem ten vinný kmen pravý.“* Obraz je velmi zřetelný. Není to Hlava a údy, ale kmen a jeho větve. Nadto předmět podobenství je tak zřetelný jako podobenství samo. Není jím věčný život, ale nesení ovoce. Jestliže toto držíme v mysli, velmi nám to pomůže v porozumění tohoto často chybně chápaného oddílu Písma.

Krátce řečeno tedy, z obrazu vinného kmene a jeho ratolestí se učíme, že pravé tajemství nesení ovoce spočívá v zůstávání v Kristu, a cesta, jak zůstat v Kristu, je zachovávatí Jeho vzácných přikázání. *„Budete-li zachová-*

vati přikázání má, zůstanete v mé lásce, jako i já přikázání Otce svého zachoval jsem a zůstávám v jeho lásce.“ To činí všechno tak jednoduchým. Cestou k nesení ovoce ve správný čas je zůstávání v Kristově lásce, a toto zůstávání se ukazuje v tom, že uchováváme Jeho přikázání ve svém srdci a všechna ze srdce s láskou posloucháme. Není to běhání sem a tam v pouhé energii přirozenosti. Není to vzrušení pouhé tělesné horlivosti, která se projevuje křečovitými snahami být oddanými. Nikoli, je to něco zcela odlišného od tohoto všeho. Je to tichá a svatá poslušnost srdce – milující poslušnost našeho milovaného Pána, která osvěžuje Jeho srdce a oslavuje Jeho jméno.

„Jak požehnaní jsou ti, kdo tiše zůstávají
po Tvém bdělém boku blízce chránění;
kteří život a sílu od Tebe dostávají,
a v Tobě žijí a s Tebou se hýbají.“

Čtenáři, kéž bychom pilně přiložili srdce k tomuto velkému předmětu nesení ovoce. Kéž bychom lépe rozuměli, co to je. Jsme nakloněni ohledně toho velmi bloudit. Je se co obávat, že mnoho – velmi mnoho z toho, co se považuje za ovoce, nebude v Boží přítomnosti uznáno. Bůh nemůže jako ovoce přijmout nic, co není přímým výsledkem zůstávání v Kristu. Mezi svými druhy můžeme získat velké jméno pro svou horlivost, energii a oddanost. Můžeme se velmi angažovat v pracích v každé oblasti díla. Můžeme si dobře vést jako velcí cestovatelé, velcí kazatelé, vážní dělníci na vinici, velcí filantropové a mravní reformátoři. Můžeme dát královské bohatství na podporu všech těch velkých předmětů křesťanské dobročinnosti, a přitom to vše nepřinese ani jeden hrozen ovoce, přijatelného pro Otcovo srdce.

A na druhé straně může být naším podílem trávit čas našeho přebývání zde v ústraní a ve stínu před lidským okem. Svět a vyznávající církev si nás snad jen málo váží. Snad zanecháváme na písku času jen velmi malou stopu. Ale jestliže jen zůstáváme v Kristu, zůstáváme v Jeho lásce, uchováváme Jeho vzácné slovo ve svých srdcích a vydáváme se svaté a milující poslušnosti Jeho přikázání, pak naše ovoce přijde ve svůj čas, náš Otec bude oslaven a my budeme růst v poznání ze zkušenosti našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista.

Nyní se na chvíli podíváme na zbytek naší kapitoly, ve kterém Mojžíš slovy hluboké vážnosti zdůrazňuje shromáždění naléhavou potřebu bdělosti a píce ve vztahu ke všem ustanovením a soudům Pána, jejich Boha. Milovaný a věrný Boží služebník, který opravdu miloval lid, se neunavil ve svém úsilí

přivést je k poslušnosti z celého srdce, o které věděl, že bude zároveň pramenem jejich štěstí a jejich plodnosti. A právě tak jako náš požehnaný Pán varuje Svě učedníky, když před ně staví vážný soud nad neplodnou ratolestí, tak Mojžíš varuje lid ohledně jistých a hrozných následků neposlušnosti.

*„Vystříhejte se tedy, aby **nebylo svedeno srdce vaše**, abyste odstupující, nesloužili bohům cizím a neklaněli se jim.“* (5. Mojžíšova 11,16) Smutný pokrok směrem dolů! Srdce je svedeno. To je začátek všeho odchýlení se. *„Abyste odstupující.“* Nohy zcela jistě následují srdce. Odtud ta hluboká potřeba udržování srdce se vší pílí. Ono je baštou celé mravní bytosti, a dokud je udržováno pro Pána, nepřítel nemůže získat žádnou výhodu. Ale jakmile je vydáno, je ve skutečnosti vše ztraceno. Dojde k odvrácení; skrytý odklon srdce se ukáže praktickými cestami. Slouží se *„cizím bohům“*, a jsou uctíváni. Sestup dolů po nakloněné rovině je hrozně rychlý.

„Pročž“ – všimni si jistých a vážných následků – *„Hospodin velice by se na vás rozhněval a **zavřel by nebe**, aby deště nedávalo, a země aby nedávala úrody své; i zahynuli byste rychle ze země výborné, kterou Hospodin vám dává.“* (5. Mojžíšova 11,17) Jaká vyprahlost a zpuštění musí nastat, když je nebe zavřeno! Nebylo by osvěžujícího padajícího deště, nepadaly by kapky rosy, nebylo by spojení mezi nebem a zemí. Žel, jak často okusil Izrael tuto hroznou skutečnost! *„Obrací řeky v poušť a prameny vod v suchost, zemi úrodnou v slatinnou, pro zlost obyvatelů jejích.“* (Žalm 107,33-34)

A nemůžeme vidět v neúrodné zemi a pustině vhodný a pozoruhodný obraz duše, která je kvůli neposlušnosti Kristových drahých příkázání mimo společenství s Ním? Takový člověk nemá osvěžující spojení s nebem – nemá sestupující déšť – nemá ukázání vzácností Krista srdci – nemá milou službu nezarmouceného Ducha pro svou duši. Bible se mu zdá být zapečetěnou knihou, vše je temné, pusté a smutné. Ach, v celém světě nemůže být nic bídňějšího než duše v takovém stavu. Kéž to pisatel ani čtenář nikdy nezažije! Kéž nakláníme své uši k vroucím napomínáním adresovaným Mojžíšem shromáždění Izraele! Jsou velmi vhodná, velmi prospěšná, velmi potřebná v těchto dnech chladné lhostejnosti a svévole. Stavějí před nás Boží působení proti zvláštním zlům, kterým je Boží církev vystavena právě v této hodině – hodině kritické a vážné nad každou lidskou představu.

*„Ale složte tato **slova má v srdci svém a v mysli své** a uvažte je sobě za znamení na ruku svých, a budou jako náčelník mezi očima vašimi. A vyučujte jim syny své, rozmlouvající o nich, když sedneš v domě svém, aneb*

když půjdeš cestou, když lehneš i když vstaneš. Napíšeš je také na veřejích domu svého i na branách svých, aby byli rozmnoženi dnové vaši a dnové synů vašich na zemi, kterou s přísahou zaslíbil Hospodin otcům vašim, že ji dá jim, dokud nebe trvá nad zemí.“ (5. Mojžíšova 11,18-21)

Blažené dny! A jak vroucně toužilo to široké, milující Mojžíšovo srdce, aby lid užil mnoho takových dnů! A jak jednoduchá je ta podmínka! Vskutku nemohlo být nic jednoduššího, nic vzácnějšího. Nebylo na ně vloženo těžké jho, ale milá výsada zachovávat vzácná přikázání Pána, jejich Boha, ve svých srdcích a dýchat atmosféru Jeho svatého Slova. Vše na tom mělo záviset. Všechna požehnání země Kanán – té dobré, přízní obdařené země, země oplývající mlékem a medem, země, na které Hospodinovy oči vždy spočívaly s milujícím zájmem a něžnou péčí. Všechno její vzácné ovoce, všechna její privilegia měly být jejich na věky pod jednou prostou podmínkou, že s láskou budou poslušni slova jejich Boha smlouvy.

*„Nebo jestliže **bedlivě ostříhati** budete všech přikázání těchto, která já přikazuji vám, abyste je činili, **milující Hospodina Boha svého, a chodíce po všech cestách jeho**, a přidržejíce se jeho: Tedy vyžene Hospodin všechny ty národy od tváří vaší a vládnouti budete dědičně národy většími i silnějšími, nežli jste vy.“* (5. Mojžíšova 11,22-23) Krátce řečeno, bylo před nimi jisté a bezpečné vítězství, naprosté zničení všech nepřátel a překážek, vítězný pochod do zaslíbeného dědictví – vše jim bylo zajištěno na požehnaném základě milující a uctivé poslušnosti těch nejvzácnějších ustanovení a soudů, které kdy byly určeny lidskému srdci – ustanovení a soudů, z nichž každé bylo právě hlasem jejich nejmilostivějšího Vysvoboditele.

„Všelike místo, na které by vstoupila noha vaše, vaše bude; od pouště a od Libánu, a od řeky Eufraten až k moři nejdalšímu bude pomezí vaše. Ne-postaví se žádný proti vám; strach a bázeň vás pustí Hospodin Bůh váš na tvář vší země, po které choditi budete, jakož jest mluvil vám.“ (5. Mojžíšova 11,24-25)

Zde byla Boží stránka věci. Celá země ve své délce, šířce a plnosti leží před nimi. Na nich pouze bylo, aby se jí ujali jako volného Božího daru. Bylo pro ně jednoduché položit v prosté, přivlastňující si víře nohu na to krásné dědictví, které jim udělila svrchovaná milost. To vše vidíme uskutečněno v knize Jozue, když tam v 11. kapitole čteme: „*Tak tedy vzal Jozue **všecku tu***

zemi, jakž byl rozkázal Hospodin Mojžíšovi, a dal ji Jozue v dědictví Izraelovi vedle dílů jejich, po pokoleních jejich. I odpočinula země od válek.“ (verš 23)⁶

Ale žel, byla tu lidská stránka věci stejně jako Boží. Kanán, jako zaslíbený Hospodinem a uskutečněný vírou Jozue, byl jednou věcí. A Kanán, držený Izraelem, byl zcela jinou věcí. Proto ten velký rozdíl mezi knihami Jozue a Soudců. V knize Jozue vidíme neochvějnou Boží věrnost vůči Jeho zaslíbení. V knize Soudců vidíme bídne selhání Izraele, a to od samého začátku. Bůh ručil Svým neproměnným slovem za to, že žádný člověk nebude moci před nimi obstát. A meč Jozue – předobraz velkého Vůdce našeho spasení, uskutečnil tuto záruku do poslední tečky. Ale kniha Soudců zaznamenává smutnou skutečnost, že Izrael nevyhnal nepřítele – neujal se vlastnictví, které Bůh udělil, ve vši jeho královské nádheře.

Co tedy? Je Boží zaslíbení učiněno neúčinným? Nikoli, ale je ukázána nedostatečnost člověka. V „Galgala“ vlála nad dvanácti pokoleními s jejich nepřemožitelným vůdcem korouhev vítězství. V „Bochim“ museli plačící naříkat nad žalostnou porážkou Izraele.

Máme nějakou potíž v porozumění rozdílu? Vůbec žádnou. Vidíme ty dvě věci probíhat celou Boží knihou. Člověk se nedokáže povznést k výši Božího zjevení – nedokáže se ujímat toho, co milost udílí. To je pravda v historii Církve, jako to byla pravda v historii Izraele. V Novém zákoně, stejně jako ve Starém, máme Soudců a Jozue.

Ano, čtenáři, a v historii každého jednotlivce, patřícího k Církvi, vidíme tutéž věc. Kde je pod nebem křesťan, který žije na výši svých duchovních výsad? Kde je Boží dítě, které nemusí naříkat nad svým pokořujícím selháním v chápání se a praktickém uskutečňování vysokých a svatých výsad svého povolání od Boha? Ale činí to Boží pravdu neúčinnou? Nikoli, buď provždy velebeno Jeho svaté jméno! Jeho slovo tu stojí ve vši své božské neporušenosti a věčné stálosti. Tak jako v případě Izraele před nimi ležela země zaslíbení ve všech svých krásných rozměrech a Bohem dané přitažlivosti, a oni se nadto mohli spolehnout na všemohoucí Boží moc, že je do ní přivede a uvede je v plné vlastnictví, tak je tomu s námi. Je nám požehnáno všemi duchovními požehnáními v nebeských místech v Kristu. Není tu absolutně

⁶ Není pochybností o tom, že Jozue vzal ve víře – a nemohl vzít nic menšího než – celou zemi. Ale pokud jde o skutečné vlastnění, bylo tu ještě „velmi mnoho k opanování“.

žádné omezení pro výsady, spojené s naším postavením, a náš skutečný požitek těchto výsad je jen otázkou víry, která se uchopí všeho, co Boží neomezená milost učinila naším v Kristu.

Nesmíme nikdy zapomenout, že výsadou křesťana je žít na výši Božího zjevení. Není žádná omluva pro mělké zkušenosti a nízké chození. Nemáme žádné právo říkat, že nemůžeme uskutečnit svůj plný podíl v Kristu, že standard je příliš vysoký, výsady jsou příliš rozsáhlé, takže nemůžeme očekávat, že se budeme těšit z takových nádherných požehnání a důstojností v našem přítomném nedokonalém stavu.

To vše je jasná nevěra, a tak by s tím měl každý pravý křesťan nakládat. Otázka zní: Udělila nám Boží milost výsady? Prokázala pro nás Kristova smrt nárok na ně? A vyhlásil Duch Svátý, že jsou vlastním podílem i toho nejslabšího údu na těle Krista? Je-li tomu tak – a Písmo prohlašuje, že tomu tak je – proč bychom se z nich neměli těšit? Na Boží straně není žádná překážka. Je přáním Božího srdce, abychom vcházeli do plnosti svého podílu v Kristu. Slyšme modlitbu inspirovaného apoštola za svaté v Efezu a za všechny svaté: „*Proto i já, slyšev o vaší víře v Pánu Ježíši a o lásce ke všechněm svatým, nepřestávám díky činiti z vás, zmínku čině o vás na modlitbách svých, aby Bůh Pána našeho Ježíše Krista, Otec slávy, dal vám ducha moudrosti a zjevení ku poznání jeho, a tak osvětlené oči mysli vaší, abyste věděli, která by byla naděje povolání jeho, a jaké bohatství slávy dědictví jeho v svatých, a kterak jest nesmírná velikost moci jeho k nám věřícím podle působení mocnosti síly jeho, které dokázal na Kristu, vzkřísiv jej z mrtvých, a posadiv na pravici své na nebesích, vysoce nade všechno knížectvo i mocnosti i moci i panstvo i nad každé jméno, které se jmenuje, netoliko ve věku tomto, ale i v budoucím, a všechno poddal pod nohy jeho, a jej dal hlavu nade všechno církvi, která jest tělo jeho a plnost všechno ve všech naplňujícího.*“ (Efezským 1,15-23)

Z této obdivuhodné modlitby můžeme poznat, jak vážně si Duch Boží přeje, abychom si osvojovali a prožívali ty slavné výsady pravého křesťanského postavení. On chce vždy Svou vzácnou a mocnou službou udržovat naše srdce v potřebném stavu. Ale žel, my Ho, podobně jako Izrael, zarmucujeme svou hříšnou nevěrou a olupujeme své vlastní duše o nevyčísitelné požehnání.

Ale buď všechna chvála Bohu vší milosti, Otci slávy, Bohu a Otci našeho Pána Ježíše Krista. On přece uskuteční každou čárečku Své nejvzácnější

pravdy, a to jak Svému pozemskému, tak i nebeskému lidu. Izrael se ještě bude v plnosti těšit ze všech požehnání, zajištěných mu věčnou smlouvou. A Církev přece vstoupí do plného uskutečnění všeho, co věčná láska a Boží rada pro ni v Kristu připravila. A nejen to, ale ten požehnaný Utěšitel je mocen a ochoten vést jednotlivého věřícího do přítomného požitku naděje Božího slavného povolání a do praktické moci té naděje, když osvobozuje srdce od přítomných věcí a odděluje je pro Boha v pravé svatosti a živé oddanosti.

Kéž naše srdce, milovaný křesťanský čtenáři, vroucněji touží po plném uskutečnění všeho toho, abychom tak žili více jako ti, kteří nalézají svůj podíl a svůj odpočinek ve vzkříšeném a oslaveném Kristu. Bůh nám to ve Své nekonečné dobrotivosti dej pro jméno a slávu Ježíše Krista.

Zbývající verše naší kapitoly uzavírají první oddíl 5. Mojžíšovy knihy, který, jak si čtenář všiml, spočívá v řadě řečí, adresovaných Mojžíšem shromáždění Izraele – jistěže památných řečí, ať se na ně díváme z kteréhokoli hlediska. Sotva potřebujeme říkat, že závěrečné věty jsou v dokonalém souladu s celkem a dýchají stejnou hlubokou vážností, pokud jde o předmět poslušnosti, který, jak jsme viděli, zvláště ležel na srdci milovaného mluvčího v dojemných řečech na rozloučenou.

*„Hle, já předkládám vám dnes požehnání i zlořečení.“ – Jak je to ostré a vážné! – „Požehnání, budete-li poslouchati přikázání Hospodina Boha svého, která já dnes přikazuji vám, zlořečení pak, jestliže byste neposlouchali přikázání Hospodina Boha svého, ale sešli byste s cesty, o které já dnes přikazuji vám, následující bohů cizích, kterých neznáte. A když by tě uvedl Hospodin Bůh tvůj do země, do které ty jdeš, abys dědičně vládl jí, tedy dáš požehnání toto na hoře Garizim, a zlořečení na hoře Hébal, kteréž jsou za Jordánem, za cestou chýlící se k západu slunce, v zemi Kananejského, jenž bydlí na rovinách naproti Galgala, blízko rovin More. Nebo vy půjdete přes Jordán, abyste vešli a dědičně vládli zemi, kterou Hospodin Bůh váš dá vám; i obdržíte ji dědičně, a budete v ní bydliti. **HLEĎTE TEDY, ABYSTE ČINILI VŠECKA USTANOVENÍ A SOUDY, KTERÉ JÁ DNES VÁM PŘEDKLÁDÁM.**“ (5. Mojžíšova 11,26-32)*

Zde máme souhrn celé věci. Požehnání je spojeno s poslušností; zlořečení s neposlušností. Hora Garizim stojí proti hoře Hébal – plodnost a vyprahlost. Až přijdeme k 27. kapitole, uvidíme, že hora Garizim a její požehnání jsou zcela pominuty. Zlořečení hory Hébal padá s hroznou jasností do uší Izraele, zatím co na hoře Garizim vládne děsivé mlčení. *„Kteříž pak*

koli ze skutků zákona jsou, pod zlořečenstvím jsou.“ (Gal. 3,10) Abrahamovo požehnání může přijít jen na ty, kteří jsou na základě víry. Ale o tom více později.

5. Mojžíšova 12

Nyní vstupujeme do nového oddílu naší obdivuhodné knihy. Když řeči, obsažené v prvních jedenácti kapitolách, stanovily nade vše důležitou zásadu poslušnosti, přicházíme nyní k praktickému použití této zásady na zvyky a cesty lidu, až bude uveden do vlastnění země. *„Tato jsou ustanovení a soudové, kterých ostříhati budete, činíce je v zemi, kterou Hospodin Bůh otců tvých dal tobě, abys dědičně vládl jí po všechny dny, v nichž živi budete na zemi.“* (5. Mojžíšova 12,1)

Mravně je naprosto důležité, aby srdce a svědomí byly uvedeny do správného postoje ve vztahu k Boží autoritě, dříve než bude mluveno o čemkoli do podrobností. Ty najdou své správné místo, když se srdce naučilo skláňet se v úplné a absolutní poddanosti před svrchovanou autoritou Božího slova.

Nuže, jak jsme viděli při studiu prvních jedenácti kapitol, zákonodárce velmi vážně a věrně pracuje na tom, aby vedl srdce Izraele do tohoto podstatného stavu. Cítil, že by nemělo smysl mluvit o praktických podrobnostech, dokud ta velká zásada vší mravnosti nebyla plně ustavena v samé hloubce duše. Zásada je tato (vezměme si ji my křesťané k srdci): Je povinností člověka, aby se bezvýhradně skláněl před autoritou Božího slova. Ani v nejmenším nezáleží na tom, co to Slovo přikazuje nebo zda můžeme vidět důvod toho či jiného ustanovení. Ta velká, nade vše důležitá a rozhodující věc je toto: Bůh mluvil? Jestliže ano, pak to naprosto stačí. Není prostor pro nějakou další otázku a není jí potřeba.

Dokud tento bod není plně stanoven, nebo spíše dokud srdce není přivedeno přímo pod jeho mravní sílu, nejsme v stavu zabývat se detaily. Je-li svévoli dovoleno působit, jestliže je slepému rozumu dovoleno mluvit, bude srdce vysílat své nekonečné dotazy. Jak před nás budou přicházet jednotlivá ustanovení, budou se projevovat stále nové těžkosti jako kameny úrazu na cestě prosté poslušnosti.

„Cože?“ – řekne snad někdo – „My nemáme užívat svůj rozum? Jestliže ne, pak proč nám byl dán?“ Na to máme dvojí odpověď. Předně náš rozum není takový, jaký byl, když nám ho Bůh dal. Musíme pamatovat, že přišel hřích. Člověk je padlé stvoření, jeho rozum, jeho úsudek, jeho porozumění,

celá jeho mravní bytost jsou naprostý vrak. A kromě toho to bylo nedbání na Boží slovo, co způsobilo celý ten vrak a zkázu.

A potom, na druhém místě, musíme mít na paměti, že kdyby byl rozum ve zdravém stavu, prokázal by své zdraví tím, že by se sklonil před Božím slovem. Ale on není zdravý. Je slepý a naprosto převrácený. V duchovních, Božích či nebeských věcech mu nelze důvěřovat ani na chvíli.

Kdyby bylo této prosté skutečnosti správně rozuměno, urovnalo by to tisíce otázek a odstranilo by to tisíce těžkostí. Je to rozum, co činí všechny ty nevěře. Dábel šeptá člověku do ucha: „Jsi obdařen rozumem. Proč ho neužít? Byl dán, aby byl užíván, užíván ve všem. Neměl bys dávat svůj souhlas ničemu, co tvůj rozum nedokáže pochopit. Je to tvé dané právo, abys jako člověk podřídil vše testu svého rozumu. Jen blázen a hlupák přijímá ve slepé lehkověrnosti vše, co mu je předkládáno.“

Jaká je naše odpověď na takové lstivé a nebezpečné našeptávání? Velice prostá a rozhodná, totiž tato: Boží slovo je vysoko nad rozumem. Tak dalece převyšuje rozum, jako je Bůh nad stvořením nebo nebe nad zemí. A proto když Bůh mluví, všechno rozumování musí být umlčeno. Kdyby to bylo pouze lidské slovo, lidské mínění, lidský úsudek, potom skutečně může rozum vykonávat svou působnost. Anebo spíše, abychom mluvili správněji, musíme vše, co je řečeno, posuzovat podle jediného dokonalého standardu – podle Božího slova. Avšak má-li rozum posuzovat Boží slovo, musí se duše nevyhnutelně ponořit do husté tmy nevěry, z níž je až příliš snadné sestoupit do hrozná temnoty ateismu.

Musíme tedy pamatovat – ba chránit v samé hloubce naší mravní bytosti, že ten jediný bezpečný základ pro duši je Bohem působená víra v nadřazenou autoritu, božský majestát a všedostatečnost Božího slova. To byl základ, na kterém stál Mojžíš, když se obracel k srdci a svědomí Izraele. Jeho velkým cílem bylo vést lid do postoje hluboké, naprosté poddanosti Boží autoritě. Bez ní nemělo nic smyslu. Kdyby každé ustanovení, každý soud, každé nařízení, každá instituce měly být poddány působení lidského rozumu, pak by byl konec s Boží autoritou, Písmem, jistotou a pokojem. Ale je-li naopak duše Božím Duchem vedena do rozkošného postoje absolutní a nepochybné poddanosti autoritě Božího slova, pak každý z Jeho soudů, každé Jeho přikázání, každá věta Jeho požehnané Knihy jsou přijímány jako přicházející přímo od Něho. A to nejprostší nařízení nebo ustanovení je oděno důležitostí, kterou je schopna dát Jeho autorita. Snad nejsme schopni porozumět

plnému významu nebo přesnému dosahu každého ustanovení a soudu. O to zde nejde. Pro nás je postačitelé vědět, že to přichází od Boha. On mluvil, to je rozhodující. Dokud neuchopíme tuto velkou zásadu, anebo dokud ona plně neovládne duši, není vykonáno nic. Ale když jí je plně porozuměno a poddáme se jí, je položen pevný základ vši pravé mravnosti.

Tento sled myšlenek umožní čtenáři pochopit spojení mezi kapitolou, kterou nyní máme otevřenou před sebou, a předcházejícím oddílem této knihy. A nejenom to, ale věříme, že mu také pomůže porozumět zvláštnímu místu a dosahu počátečních veršů 12. kapitoly.

„Zkazíte do gruntu všechna místa, na nichž sloužili národové, (které vy dědičně opanujete) bohům svým, na vrších vysokých a na pahrbcích a pod každým stromem ratolestným. Oltáře jejich zbořte a obrazy jejich ztlucte, háje také jejich ohněm spalte a rytiny bohů jejich ztroskotejte a vyhladte jméno jejich z místa toho.“ (5. Mojžíšova 12,2-3)

Ta země byla Hospodinova. Oni byli u Něho nájemníky, a proto jejich první povinností, když vešli v její držení, bylo zničit každou stopu starého modlářství. To bylo absolutně nezbytné. Podle lidského rozumu se to zdálo být velmi nesnášenlivé, jednat takovým způsobem vůči náboženství jiného národa. Bez váhání odpovídáme: Ano, bylo to netolerantní, neboť jak ten jediný pravý a živý Bůh mohl být jiný než netolerantní k falešným bohům a falešnému klanění? Předpokládat, byť na chvíli, že On by mohl ve Svě zemi dovolit klanění se modlám, by znamenalo předpokládat, že by mohl zapřít Sám Sebe, což je jednoduše rouhání.

Nechť nám čtenář dobře rozumí. Neznamená to, že Bůh ve Svém dlouho shovívajícím milosrdenství nesnáší svět. Sotva je potřebné toto říkat, když máme před svýma očima téměř šest tisíc let trvající Boží shovívání. Buď provždy velebeno Jeho svaté jméno, On snášel svět velmi podivuhodně ode dnů Noeho a stále ho snáší, i když je poskvrněn vinou ukřižování Jeho milovaného Syna.

To vše je jasné, ale ponechává to zcela nedotčenou tu velkou zásadu, stanovenou v naší kapitole. Izrael se měl naučit, že mají vzít v držení zem Pána, a že jejich první a nezbytnou povinností jako držitelů té země je zahladit každou stopu modlářství. Pro ně tu měl být jen *„jeden Bůh“*. Jeho jméno bylo nad nimi zýváno. Byli Jeho lidem a On jim nemohl dovolit, aby měli společenství s démony. *„Pánu Bohu svému klaněti se budeš, a jemu samému sloužiti budeš.“* (Mat. 4,10; 5. M. 6,13)

To se mohlo v úsudku neobřezaných národů okolo nich zdát velmi netolerantní, velmi úzkoprsé, velmi bigotní. Ty se mohly chlubit svou svobodou a pyšnit širokou platformou svého klanění, které připouštělo „*mnoho bohů a mnoho pánů*“ (viz 1. Kor. 8,5). Příslušníci těchto národů snad mluvili o širokosti myslí, která nechává každého, aby ve věcech náboženství smýšlel tak, jak sám chce, a aby si zvolil svůj vlastní předmět a také svůj vlastní způsob klanění. Anebo, ještě dále, mohlo to být svědectvím o pokročilejším stavu civilizace, větším lesku a jemnosti, když například v Římě byl postaven Panteon, kde mohli nalézt místo všichni bohové pohanstva. „Co záleželo na formě lidského náboženství nebo na předmětu klanění, hlavně když člověk byl upřímný! Všichni jistě přijdou ke správnému konci. Velkým předmětem pro všechny bylo, aby přispívali k materiálnímu pokroku, aby pomáhali k prosperitě národa jako nejjistějším prostředku zajištění individuálních zájmů. Samozřejmě, že je správné, aby každý člověk měl nějaké náboženství, ale pokud jde o formu toho náboženství, ta není důležitá. Velkou otázkou je, jaký jsi ty sám, ne jaké je tvé náboženství.“

Můžeme dobře rozumět tomu, že by se to vše obdivuhodně hodilo k tělesnému smýšlení a bylo by to velmi populární mezi neobřezanými národy. Ale pokud šlo o Izrael, měli pamatovat na tu jednu příkazující větu: „*Hospodin, Bůh tvůj, Hospodin jeden jest.*“ (5. M. 6,4) A opět: „*Nebudeš mítí bohů jiných přede mnou.*“ (5. M. 5,7) To mělo být jejich náboženství; základna jejich velebení měla být tak široká a tak úzká jako ten jeden pravý a živý Bůh, jejich Stvořitel a Vykupitel. Ta byla jistě dost široká pro každého pravého velebitele, každého člena obřezaného shromáždění, pro všechny, jejichž vysokou a svatou výsadou bylo, že patřili k Božímu Izraeli. Neměli se zabývat názory nebo pozorováním neobřezaných národů kolem sebe. Jakou cenu měly? Neměly váhu ani peříčka. Co lidé z těchto národů mohli vědět o nárocích Boha Izraele na Jeho obřezaný lid? Vůbec nic. Byli oprávněni rozhodovat o správné šíři Izraelovy základny? Jasně, že ne. V této věci byli naprosto nevědomí. Proto jejich myšlenky, úvahy, důvody a námítky byly zcela bezcenné, nemělo jim být ani na chvíli nasloucháno. Tou jedinou Izraelovou skutečnou povinností bylo sklánět se před svrchovanou a absolutní autoritou Božího slova. A toto slovo trvalo na úplném odstranění každé stopy modlářství ze země, kterou měli výsadu držet jako nájemci u Něho.

Ale nejenže měli Izraelité zničit všechna místa, na kterých se pohané klaněli svým modlám, to bylo zcela jistě jejich vážnou povinností; – bylo tu více než jen to. Srdce by mohlo rychle pojmout myšlenku, že na těch různých

místech se odstraní modloslužba a postaví se místo toho oltář pravému Bohu. To by mohlo vypadat jako cesta správným směrem. Ale Bůh smýšlel jinak: „*Neučíníte tak Hospodinu Bohu svému, ale které by místo vyvolil Hospodin Bůh váš ze všech pokolení vašich, aby položil jméno své tu, a **bydlil na něm**, hledati ho, a tam choditi budete. Tam také přinášeti budete zápaly své a oběti i desátky své, oběti rukou svých i sliby své, dobrovolné oběti své, i prvorozené ze skotů a bravů svých. A **jísti budete tam před Hospodinem Bohem svým**, a veseliti se budete v každé věci, k níž přičiníte ruky své, vy i domové vaši, v nichž požehnal tobě Hospodin Bůh tvůj.*“ (5. Mojžíšova 12,4-7)

Zde je shromáždění Izraele ukázána základní pravda. Měli mít jedno místo velebení – místo zvolené Bohem a ne člověkem. Jeho příbytek – místo Jeho přítomnosti, mělo být velkým středem Izraele. Tam měli přicházet se svými oběťmi a dary a měli přinášet své velebení a nalézat svou společnou radost.

Zdá se to být exkluzivní? Samozřejmě, že to bylo exkluzivní. Jaké jiné to mohlo být? Jestliže se Bohu zalíbilo vybrat místo, kde chtěl přebývat uprostřed Svého vykoupeného lidu, pak jistě byli nutně omezeni na to místo jako místo velebení. To byla božská exkluzivita, a každá zbožná duše se z toho radovala. Každý, kdo skutečně miloval Hospodina, z celého srdce řekl: „*Hospodine, já miluji **obydli domu tvého**, a místo příbytku slávy tvé.*“ (Žalm 26,8) A opět: „*Jak jsou milí **příbytkové tvoji**, Hospodine zástupů! Žádostiva jest a velice touží duše má po síňcích Hospodinových; srdce mé i tělo mé plěše k Bohu živému.... Blahoslavení, kteří přebývají **v domě tvém**, ti tebe na věky chváliti budou.... Nebo lepší jest den **v síňcích tvých**, než jinde tisíc; zvolil jsem sobě raději u prahu seděti **v domě Boha svého**, nežli přebývati v stánkách bezbožníků.*“ (Žalm 84,2.11)

Zde byl ten jeden velký a nejdůležitější bod. Bylo to místo Hospodinova přebývání, které bylo drahé srdci každého pravého Izraelity. Nepokojná vlastní vůle by si mohla přát běhat sem a tam. Bloudící srdce by mohlo toužit po nějaké změně. Ale pro srdce, které milovalo Boha, každá změna, vzdalující od místa Jeho přítomnosti, místa, s kterým On spojil Svě požehnané jméno, mohla být jen změnou k horšímu. Opravdu zbožný velebitel mohl najít uspokojení a zalíbení, požehnání a odpočínutí jen v místě Boží přítomnosti; a to ze dvojího důvodu: – kvůli autoritě Jeho vzácného Slova a mocné přitažlivosti Jeho přítomnosti. Takový nikdy nemohl myslet na to, že by šel někam jinam. Kam by mohl jít? Byl jen jeden oltář, jeden příbytek, jeden

Bůh – to bylo to místo pro každého upřímného, věrného Izraelitu. Myslet na nějaké jiné místo velebení by v jeho soudu byl nejen odklon od Hospodinova Slova, ale také od Jeho svatého místa přebývání.

Na tuto velkou zásadu je velmi kladen důraz v celé naší kapitole. Mojžíš lidu připomíná, že od chvíle, kdy vejdou do Hospodinovy země, to bude znamenat konec vši nepravdivosti a svévole, která je charakterizovala na rovinách moábských nebo v poušti. „*Nebudete dělati tak, jak my nyní zde činíme, jeden každý, což se mu dobrého vidí. Nebo až dosavad nepřišli jste k odpočinutí a dědictví, které Hospodin Bůh tvůj dává tobě. Ale když, přejdouce Jordán, bydliti budete v zemi, kterou Hospodin Bůh váš dá vám, abys jí vládl právem dědičným, a odpočinutí dá vám ode všech vůkol nepřátel vašich, a bydliti budete bezpečně; tedy k místu tomu, které by vyvolil Hospodin Bůh váš, aby tam přebývalo jméno jeho, přinášeti budete všechny věci, které já přikazuji vám, ... Vystříhej se, abys neobětoval zápalných obětí svých na žádném místě, které bys sobě obhlédl. Ale na tom místě, které by vyvolil Hospodin v jednom z pokolení tvých, tam obětovati budeš zápaly své, a tam učiníš všecko, co já přikazuji tobě.*“ (5. M. 12,8-14)

Takto nejen ohledně předmětu, ale i místa a způsobu velebení byli Izraelité absolutně odkázáni na Hospodinova přikázání. To, co se jim samým líbilo, co si sami zvolili, co sami chtěli ve vztahu ke klanění se Bohu, mělo skončit ve chvíli, kdy překročí řeku smrti a kdy jako vykoupený lid vstoupí do svého dědictví, které jim dal Bůh. Když tam pak budou v užívání Hospodinovy země a v odpočinutí, které země poskytuje, má být poslušnost Jeho Slova jejich odůvodněnou, jejich rozumnou službou. Na poušti se mohly dít věci, které by nemohly být trpěny v Kanánu. Čím vyšší výsada, tím vyšší odpovědnost a standard jednání.

Nuže, je možné, že naši volnomyšlenkáři a ti, kteří bojují za svobodu vůle a svobodu jednání, za právo osobního úsudku ve věcech náboženství, za liberálnost myšlení a univerzálnost ducha, budou hotovi to vše, čím se nyní zabýváme, prohlásit za krajně úzkoprsé a naprosto nehodící se k našemu osvětlenému věku a k inteligentním a vzdělaným lidem.

Jaká je naše odpověď všem těm, kdo si osvojují tuto formu mluvení? Velmi prostá a rozhodná, totiž tato: Cožpak Bůh nemá právo předepsat způsob, jakým Ho má Jeho lid uctívat? Neměl naprosto právo stanovit místo, kde se chtěl setkávat se Svým lidem Izraelem? Zajisté že musíme buď popřít Jeho existenci, anebo připustit Jeho absolutní a nezpochybnitelné právo

ukázat Svou vůli ohledně toho, jak, kdy a kde se Mu má Jeho lid blížít. Chce to snad někdo, ať už jakkoli vzdělaný a osvícený, popřít? Je to důkaz vysoké kultury, vytríbenosti, širokosti mysli a univerzálnosti ducha, upírat Bohu Jeho práva?

Jestliže tedy Bůh má právo přikázat, je to úzkoprstost nebo bigotnost, když Jeho lid poslechne? To je právě ta věc. V našem soudu je to tak prosté, jak jen nějaká věc může být. Jsme naprosto přesvědčeni, že jediná širokost mysli, širokost srdce a univerzálnost ducha je poslouchat Boží přikázání. Proto když Izraeli bylo přikázáno, aby šel k tomu jednomu místu a tam obětoval své oběti, nebyla to na jejich straně zcela jistě ani bigotnost, ani úzkoprstost, když tam šli a když se svatou rozhodností odmítli jít kamkoli jinam. Neobřezaní pohané mohli jít, kam se jim zlíbilo. Boží Izrael měl jít **pouze** na místo, které Bůh určil.

A jaká to byla nevýslovná výsada pro všechny, kteří milovali Boha a měli lásku jeden k druhému, shromažďovat se na místě, kde On dal přebývat Svému jménu! A jaká dojemná milost září ze skutečnosti, že On si přál shromažďovat čas od času Svůj lid kolem Sebe! Nedotýkala se tato skutečnost jejich osobních práv a výsad jejich domů? Ne, ta je nesmírně zvyšovala. Bůh se o to ve Své nekonečné dobrotivosti staral. Bylo Jeho rozkoší sloužit radosti a požehnání Svého lidu v jeho soukromí, společně i veřejně. Proto čteme: „*Když rozšíří Hospodin Bůh tvůj pomezí tvé, jakož mluvil tobě, a řekl bys sám v sobě: Budu jísti maso, protože žádá duše tvá jísti maso, vedle vší libosti své jísti budeš maso. Jestliže by daleko bylo od tebe místo, které vyvolí Hospodin Bůh tvůj, aby přebývalo tam jméno jeho, zabiješ zvíře ze skotů nebo bravů svých, které by dal Hospodin tobě, jak jsem přikázal tobě, a jísti budeš v městě svém, vedle vší libosti duše své. Jako se jídá srna a jelen, tak je jísti budeš, nečistý i čistý bude je jísti.*“ (5. Mojžíšova 12,20-22)

Zde máme zcela jistě široký prostor, daný dobrotivostí a něžnou péčí Boha pro plný rozsah osobního i rodinného požitku. Jediné omezení se týkalo krve: „*Toliko buď stálý, abys krve nejedl; nebo krev jest duše /život/, proto nebudeš jísti duše s masem jejím. Nejez ji, ale na zemi ji vyced' jako vodu. Nebudeš jísti jí, aby tobě dobře bylo i synům tvým po tobě, když bys činil, což dobrého jest před očima Hospodinovými.*“ (5. Mojžíšova 12,23-25)

Toto byl základní princip pod zákonem, o kterém jsme se zmiňovali v našich „Poznámkách k 3. Mojžíšově knize“. Není podstatné, jak dalece mu Izrael rozuměl. Měli v tom být poslušni, aby jim bylo dobře i jejich dětem po nich. Měli v této věci uznat Boží svrchovaná práva.

Když stanovil tuto výjimku ve vztahu k osobním i rodinným zvyklostem, zákonodárce se vrací k tomu velmi důležitému předmětu jejich veřejné bohoslužby: *„Ale posvěcené věci své, které bys měl, a což bys slíbil, vezmeš, a doneseš na místo, které vyvolí Hospodin, a obětovati budeš oběti své zápalné, maso a krev, na oltář Hospodina Boha svého; ale krev obětí tvých vylita bude na oltář Hospodina Boha tvého, maso pak jísti budeš.“* (5. Mojžíšova 12,26-27)

Pokud by bylo dovoleno rozumu nebo vlastní vůli, aby mluvily, mohly by říci: „Proč musíme všichni chodit na to jedno místo? Cožpak nemůžeme mít oltář doma? Anebo alespoň ať je oltář v každém hlavním městě, anebo uprostřed každého pokolení?“ Rozhodná odpověď zní: „Bůh přikázal jinak.“ To stačí pro každého věrného Izraelitu. I když z důvodu své nevědomosti nejsme schopni poznat, proč nebo kvůli čemu, prostá poslušnost je naší zřejmou a svatou povinností. Kromě toho se může stát, že když radostně vstoupíme na cestu poslušnosti, rozbřeskne se v naší duši světlo ohledně důvodu a my nalezneme hojné požehnání v tom, když budeme činit, co se dobře líbí Hospodinu, našemu Bohu.

Ano, čtenáři, toto je správná metoda, jak odpovídat na všechna rozumování a zpochybňování tělesné mysli, která není poddána zákonu Božímu, ani nemůže být. V naší duši se zcela jistě rozjasní, když s pokornou myslí půjdeme po svaté cestě poslušnosti. A nejenom to, ale do srdce poplyne nevýslovné požehnání ve vědomé blízkosti Boha, kterou mohou znát jen ti, kdo s láskou zachovávají Jeho převzácná přikázání. Jsme povoláni k tomu, abychom tělesně smýšlejícím lidem, majícím námitky, a nevěřícím vysvětlovali své důvody, proč tak činíme? Zcela jistě nikoli. To není naše záležitost. Byl by to ztracený čas a práce, protože ti, kteří mají námitky, a rozumáři jsou naprosto neschopni pochopit a ocenit naše důvody.

Například ve věci, o které nyní uvažujeme: Mohla tělesná mysl – nevěřící člověk – pouhé dítě přirozenosti rozumět, proč dvanácti pokolením Izraele bylo přikázáno, aby se klaněla u jednoho oltáře, aby chodila na jedno místo, aby se shromažďovala kolem jednoho středu? Ani v nejmenším. Velký mravní důvod takového milého ustanovení leží zcela mimo jejich chápání.

Ale pro duchovní mysl je to vše jasné a krásné. Hospodin chtěl čas od času kolem Sebe shromažďovat Svůj milovaný lid, aby se společně před Ním radovali a aby On z nich mohl mít Svou zvláštní radost. Nebylo to něco velice vzácného? Jistě bylo pro všechny, kteří skutečně milovali Pána.

Není pochyb o tom, že kdyby bylo srdce chladné a bezstarostné vzhledem k Bohu, málo by mu záleželo na místě uctívání. Všechna místa by byla stejná. Ale jako pevnou zásadu můžeme stanovit, že každé oddané a milující srdce od Dan až do Bersabé se radovalo, když mohlo s druhými jít k místu, kde Hospodin dal přebývat Svému jménu a kde ustanovil, že se chce setkávat se Svým lidem: „*Veselím se z toho, že mi říkáno bývá: Pojdme do domu Hospodinova, a že se postavují nohy naše v branách tvých, ó Jeruzaléme [Boží střed pro Izrael]. Již je Jeruzalém ušlechtilé vystaven, a jako v město k sobě vespolek připojen. Do něhož vstupují pokolení, pokolení Hospodinova, k svědectví Izraelovu, aby oslavovali jméno Hospodinovo. Nebo tam jsou postaveny stolice soudu, stolice domu Davidova. Žádejte pokoje Jeruzalému, řkouce: Děj se pokojně těm, kteří tě milují. Budiž pokoj v předhradí tvém, a upokojení na palácích tvých. Pro bratří své a přátele své žádati budu pokoje tobě. Pro dům Hospodina Boha našeho budu tvého dobrého hledati.*“ (Žalm 122)

Zde máme milý dech srdce, které milovalo příbytek Boha Izraele – Jeho požehnaný střed – místo shromažďování dvanácti pokolení Izraele – to posvěcené místo, které bylo v myšlenkách každého pravého Izraelity spojeno se vším, co bylo jasné a radostné ve spojení s klaněním se Hospodinu a s obecnstvím s Jeho lidem.

Budeme mít příležitost, abychom se o tomto velmi vzácném tématu opět zmínili, když přijdeme k šestnácté kapitole naší knihy. Nyní uzavřeme tento oddíl tím, že pro čtenáře budeme citovat poslední odstavec kapitoly, kterou máme před sebou:

„*Když by pak vyplenil Hospodin Bůh tvůj od tváři tvé národy ty, k nimž ty tudíž vejdeš, abys dědičně vládl jimi a dědičně je opanoval a bydlil v zemi jejich, vystříhej se, abys neuvázl v osidle, jda za nimi, když by již vyhlazeni byli od tváři tvé. Nevyptávej se na bohy jejich, říkáje: Jak jsou sloužili národové ti bohům svým, tak i já učiním. Neučiníš tak Hospodinu Bohu svému, nebo všecko, což v ohavnosti má Hospodin a čehož nenávidí, činili bohům svým; také i syny své a dcery své ohněm pálili ke cti bohům svým. Cožkoli já*

přikazuji vám, ostříhati budete, činíce to; nepřidáte k tomu, aniž co z toho ujmete.“ (5. Mojžíšova 12,29-32)

Drahé Boží slovo mělo tvořit svatou ohradu kolem Jeho lidu, uvnitř které se směli těšit z Jeho přítomnosti a radovat se z hojnosti Jeho milosrdenství a přívětivosti; a v ní měli být zcela odděleni od všeho, co bylo urážející pro Toho, jehož přítomnost měla být zároveň jejich slávou, jejich radostí, i jejich velkou mravní ochranou před každou nástrahou a každou ohavností.

Běda, běda! Oni nezůstali uvnitř té ohrady. Rychle zbořili její zdi a odešli od Božího svatého přikázání. Dělali právě ty věci, o kterých jim bylo řečeno, aby je nedělali, a museli sklízet hrozné následky. Ale o tom a o jejich budoucnosti více později.

5. Mojžíšova 13

Tato kapitola oplývá velmi závažnými principy. Skládá se ze tří rozlišených oddílů, z nichž každý si činí nároky na naši pozornost. Nesmíme se pokoušet oslabovat napomínající sílu takových částí Písma, anebo odvracet jejich ostří tím, že bychom říkali, že se nevztahují na křesťany; že jsou svým záměrem a použitím zcela pro Židy. Není pochyb o tom, že to bylo prvotně adresováno Izraeli. To je tak zřejmé, že to nepřipouští pochybnosti. Ale nezapomínejme, že to bylo „*napsáno k našemu naučení*“. A nejen to, ale čím více je studujeme, tím více vidíme, že jejich učení má všeobecnou důležitost.

„Povstal-li by uprostřed tebe prorok, aneb někdo, ježto by míval sny, a ukázal by tobě znamení aneb zázrak, byť se pak i stalo to znamení aneb zázrak, a mluvil by tobě, řka: Pojďme, následujme bohů cizích, (kterých neznáš) a služme jim; neuposlechněš slov proroka toho, ani snáře, nebo zkoušuje vás Hospodin Bůh váš, aby známé bylo, milujete-li Hospodina Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své. Hospodina Boha svého následujte a jeho se bojte, přikázání jeho ostříhejte, hlasu jeho poslouchajte, jemu služte a jeho se přidržte. Prorok pak ten aneb snář zamordován bude, nebo mluvil to, čím by odvrátil vás od Hospodina Boha vašeho, (který vyvedl vás ze země Egyptské, a vykoupil tě z domu služby), aby tě srazil s cesty, kterou přikázal tobě Hospodin Bůh tvůj, abys chodil po ní; a tak odejmeš zlé z prostředku svého.“
(5. Mojžíšova 13,1-5)

Zde máme Boží opatření, učiněné pro všechny případy falešného učení a falešného náboženského vlivu. Všichni víme, jak snadno je ubohé lidské srdce zavedeno něčím, co vypadá jako znamení nebo zázrak, a zvláště když takové věci stojí ve spojení s náboženstvím. To není omezeno na izraelský národ. Vidíme to všude a za všech dob. Vše nadpřirozené, vše, co obsahuje nějaké narušení toho, co nazýváme normálními přírodními zákony, téměř jistě bude mocně působit na lidskou mysl. Je téměř jisté, že prorokovi, který vystane uprostřed lidu a bude potvrzovat své učení zázraky, znameními a divy, se dostane slyšení a dosáhne vlivu.

Tímto způsobem Satan působil za všech věků a bude působit ještě mocněji na konci tohoto přítomného věku, aby oklamal a k věčné zkáze vedl ty, kteří nechtějí poslouchat vzácnou pravdu evangelia. „*Tajemství nepravosti*“,

kteřé působilo ve vyznávající církvi po osmnáct století, vyústí v osobu „**bezbožníka**, kterého Pán zabije duchem úst svých, a zkazí zjevením jasné přítomnosti své, toho nešlechtníka, jehož příchod jest podle mocného díla satanova, se vši **mocí a divy i zázraky** lživými, a se všelikým podvodem nepravosti v těch, kteří hynou, protože **lásky pravdy** nepřijali, aby spaseni byli. A proto pošle jim Bůh mocné dílo podvodů, aby věřili lži a aby odsouzeni byli všichni, **kteří neuvěřili pravdě**, ale oblíbili sobě nepravost.“ (2. Tes. 2,8-12)

Tak také náš Pán ve 24. kapitole Matouše varuje Svě uředníky před podobnými vlivy: „*Tedy řekl-li by vám kdo: Aj, tuto jest Kristus, aneb tamto, nevěřte. Nebo povstanou falešní Kristové a falešní proroci a činíti budou divy veliké a zázraky tak, že by svedli (by možné bylo) také i vyvolené. Aj předpověděl jsem vám.*“ (verše 23-25)

A opět ve Zjevení 13 čteme o druhé šelmě, vycházející ze země, tom velkém falešném prorokovi, antikristovi, činícím velké divy, „*tak že i ohni rozkazuje sestupovati z nebe na zem před obličejem lidským. A svodí ty, kteří přebývají na zemi, těmi divy, které dáno jí činíti před obličejem šelmy, říkající obyvatelům země, aby udělali obraz té šelmě, která měla ránu od meče, ale ožila zase*“ (verše 13 a 14).

Nuže, každý z těchto výše citovaných oddílů Svatého Písma se vztahuje k výjevům, které nastanou, až Církev bude vzata z tohoto světa. Ale u toho nebudeme prodlévat, protože když je pro čtenáře citujeme, je naším cílem, aby viděl, jak daleko ďábel může jít na cestě znamení a divů, aby sváděl lidi pryč od pravdy. A také abychom čtenáři představili Boží, a proto dokonalý ochranný prostředek před vši oklamávající mocí nepřítele.

Lidské srdce nemá žádnou schopnost vzdorovat vlivu „*velkých znamení a divů*“, konaných ve prospěch toho nejhoršího bludu. Je jen jedna věc, která může posilnit duši a uschnout ji, aby vzdorovala ďáblu a všem jeho smrtelným klamům, a tou je Boží slovo. Mít tu vzácnou Boží pravdu uschovanou v srdci je Božím tajemstvím ochrany před vším bludem, i kdyby byl podporován těmi nejvíce ohromujícími zázraky.

Proto v té první z výše uvedených citací vidíme, že důvod, proč budou lidé oklamáni znameními a lživými divy „*toho bezbožníka*“, je, „*protože lásky pravdy nepřijali, aby spaseni byli*“. Právě láska k pravdě chrání před bludem, i když je jakkoli přesvědčivý, jakkoli udivující, jakkoli velmi podporovaný mocnými svědectvími „*velkých znamení a divů*“. Ochranou není chytrost, intelektuální síla, schopnost uchopit myšlením nebo velká učenost. Všechny

tyto věci jsou zcela bezmocné před Satanovými léčkami a piklemi. I ten největší lidský intelekt musí padnout jako snadná kořist léček hada.

Ale, Bůh buď veleben, lest a chytrost, znamení a lživé divy, všechny Satanovy zdroje, všechna soustrojí pekla – to vše je naprosto bezmocné u srdce, které je ovládáno láskou k pravdě. Malé dítě, které zná a věří a miluje pravdu, je požehnaně chráněno, zaštitěno a Bohem zachováno před oslepující a oklamávající mocí toho zlého. Kdyby deset tisíc falešných proroků mělo povstat a provádět nejpodivuhodnější zázraky, které kdy byly představeny lidskému zraku, aby dokázali, že Bible není inspirované Boží slovo, anebo že náš Pán Ježíš Kristus není Bůh nade vše, velebený na věky, anebo aby dali stranou slavnou pravdu, že krev Ježíše Krista, Božího Syna, očišťuje od všeho hříchu, anebo nějakou jinou vzácnou pravdu, zjevenou v Písmu, nemohlo by to mít žádný účinek na to nejprostší dítě v Kristu, jehož srdce je ovládáno Božím slovem. Ano, i kdyby měl sestoupit anděl z nebe a kázat něco, co odporuje Božímu slovu, máme božské oprávnění vyslovit nad ním zlořečení bez jakékoli diskuse anebo zdůvodňování.

To je nevýslovné milosrdenství. Neučené Boží dítě s prostým srdcem to staví do velmi požehnaného postavení – postavení nejen mravního bezpečí, ale i sladkého odpočinku. Nejsme povoláni k tomu, abychom zkoumali falešné učení anebo zvažovali svědectví, které je přinášeno v jeho prospěch. S veškerou rozhodností zavrhuje jedno i druhé prostě proto, že máme jistotu o pravdě a lásku k ní ve svém srdci. „*Neuposlechněš /Nebudeš slyšet/ slov proroka toho, ani snáře*“ – i kdyby se stalo znamení nebo div – „*nebo zkušuje vás Hospodin Bůh váš, aby známe bylo, milujete-li Hospodina Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své.*“

Zde byl, milý čtenáři, ten nejdůležitější bod pro Izrael; a je jím i pro nás. Tehdy, nyní a vždy je mravní bezpečí v tom, když máme srdce posilněné láskou k pravdě, což je jen jiným způsobem vyjádření lásky k Bohu. Věrný Izraelita, který miloval Hospodina celým svým srdcem a celou svou duší, měl připravenou nezvratnou odpověď pro všechny falešné proroky a ty, kdo měli sny, kteří snad vyvstali – naprosto účinnou metodu jednání s nimi: „**Neuposlechněš.**“ Když nepřítel nedostane naslouchající ucho, není pravděpodobné, že dosáhne srdce. Ovce následuje Pastýře, „*neboť znají hlas jeho. Cizího pak*“ – i když ukazuje znamení a divy – „*nikoli následovati nebudou, ale utekou od něho, neboť neznají hlasu cizích*“. Prostá skutečnost, že ten hlas neznají, je dostatečným důvodem pro to, aby nenásledovaly mluvícího.

To vše je plné útěchy a potěšení pro milované beránky a ovce Kristova stáda. Mohou slyšet hlas svého milujícího, věrného Pastýře. Mohou se shromažďovat okolo Něho a nalézat v Jeho přítomnosti pravý odpočinek a dokonalé bezpečí. On je ukládá na zelené pastvy a vodí je k tichým vodám Svě lásky. To je dosti. Snad jsou velmi slabé, úplně slabé samy v sobě; ale to není žádná překážka pro jejich odpočinek a požehnání. Ba právě naopak, jen je to více odkazuje na Jeho všemohoucí moc. Nikdy se nemusíme bát slabosti. Bát se máme domnělé síly, marné sebedůvěry ve vlastní moudrost, vlastní inteligenci, vlastní znalost Písma nebo duchovní úspěchy. To jsou věci, kterých se musíme bát. Ale pokud jde o naši slabost, tu čím hlouběji ji pocítujeme, tím lépe, neboť síla našeho Pastýře se dokonává ve slabosti, a Jeho vzácná milost bohatě postačuje pro všechny potřeby Jeho milovaného a krví koupeného stáda jako celku i každého jednotlivce zvlášť. Jen se držíme blízko Něho ve stálém pocitu své vlastní naprosté bezmocnosti a nicotnosti. Zachovávejme Jeho drahé Slovo ve svých srdcích, syťme se jím den za dnem jako tou pravou potravou svých duší, tím hlavním předmětem svého života, živým chlebem pro posílení vnitřního člověka. Tak budeme bezpečni před každým cizím hlasem, každým falešným prorokem, každou ďáblovou léčkou, každým vlivem, který by mohl směřovat k tomu, aby nás odtahoval pryč od cesty poslušnosti a praktického vyznávání Kristova jména.

Nyní musíme pro čtenáře citovat druhý odstavec naší kapitoly, ve kterém je lid Pána varován před jiným osidlem ďábla. Ach, jak mnohé a rozmanité jsou jeho léčky a lsti! Jak mnohá jsou nebezpečí pro Boží lid! Ale buď velené Jeho svaté jméno, v Jeho Slově je tu pro ně plné opatření.

*„Jestliže by tě tajně nabádal bratr tvůj, **syn matky tvé**,“ – bližší, dražší a něžnější než syn otce – „aneb syn tvůj, aneb dcera tvá, aneb manželka, která jest v lůně tvém, aneb přítel tvůj, který by milý byl jako duše tvá, řka: Pojďme a služme bohům cizím, (**kterých jsi neznal** ty ani otcové tvoji) z bohů pohan- ských, kteří vůkol vás jsou, buď blízko aneb daleko od tebe, od jednoho konce země až do druhého konce jejího, nepovoluj jemu, aniž ho poslouchej; neod- pustí mu oko tvé, aniž se slituješ, aniž zatajíš ho, ale bez milosti zabiješ jej; ruka tvá nejprv na něj bude vztažena, abys ho zabil, a potom ruce všeho lidu. A ukamenuješ jej až do smrti, nebo chtěl odvésti tebe od Hospodina Boha tvého, který tě vyvedl ze země Egyptské, z domu služby, aby všecken lid Izra- elský, uslyšíc to, báli se a nečinili více něco podobného věci této nejhorší uprostřed tebe.“ (5. Mojžíšova 13,6-11)*

Zde máme něco zcela jiného, než je falešný prorok nebo ten, kdo má sny. Tisíce mohou být odolné proti vlivu těchto lidí, a přece padnou před lstivou a svůdnou mocí přirozené náklonnosti. Je velmi těžké vzdorovat jejímu působení. Vyžaduje to hlubokou oddanost, velkou prostotu oka, pevný úmysl srdce jednat věrně s těmi, kteří žijí hluboko v náklonnostech našeho srdce. Zkouška pro některé, aby odolali a zavrhlí proroka nebo snáře, s kterým nemají žádný osobní vztah, žádné něžné pouto hluboké náklonnosti, bude ničím ve srovnání s nutností jednat s pevnou a přísnou rozhodností s manželkou lůna, milovaným bratrem nebo sestrou, s oddaným a něžně milovaným přítelem.

Ale tam, kde jsou v sázce nároky Boha, Krista, pravdy, tam nesmí být žádné váhání. Kdyby se někdo měl snažit užít pouta náklonnosti, aby nás odvedl od poddanosti Kristu, musíme mu vzdorovat s jasnou rozhodností. *„Jde-li kdo ke mně a nemá-li v nenávisti otce svého i matky i ženy i děti i bratří i sester, ano i té duše své, nemůže býti mým učedníkem.“* (Lukáš 14,26)

Snažme se zcela porozumět této stránce pravdy a také jí dávat její správné místo. Jestliže budeme naslouchat slepému rozumu, tu jistě bude mysli předkládat nejošklivější převrácení tohoto velkého praktického předmětu. Kdykoli se rozum pokouší uplatňovat svou sílu v Božích věcech, jistě se prokáže být aktivním a účinným jednatelem ďábla v protivení se pravdě. V lidských a zemských věcech se rozum může ukázat jako cenný. Ale v Božích a nebeských věcech je nejen bezcenný, ale dokonce i škodlivý.

Ale jaká tedy je, mohli bychom se ptát, mravní síla Lukáše 14,26 a 5. Mojžíšovy 13,8-10? Zcela jistě neznamenají, že máme být *„bez přirozené lásky“*, což je jedna ze zvláštních známek odpadnutí posledních dnů. To je dokonale jasné. Bůh sám ustanovil naše přirozené vztahy a každý z těchto vztahů má své charakteristické náklonnosti, jejichž vykonávání a ukazování je v milém souladu s Božími myšlenkami. Křesťanství nepřekáží našim přirozeným vztahům, ale uvádí sílu, skrze kterou může být odpovědnost, pojící se s těmito vztahy, náležitě plněna k Boží slávě. A nejen to, ale v různých Epištolách dal Duch Svatý velmi bohatá naučení pro manžely a manželky, rodiče a děti, pány a služebníky, a tak velice plným a požehnaným způsobem ukázal božské potvrzení těchto vztahů a náklonností, které k nim patří.

To vše je dokonale jasné. Ale stále se musíme ptát, jak se to hodí k Lukáš 14 a 5. Mojžíšově 13,7. Odpověď je prostá. Soulad je božsky dokonalý. Tato místa Písma se vztahují jen na případy, ve kterých se naše přirozené vztahy

a náklonnosti střetávají s nároky Boha a Krista. Když působí tímto způsobem, musí být popřeny a umrtveny. Když se odváží vnikat do oblasti, která zcela patří Bohu, musí na ně být napsán rozsudek smrti.

Když hledíme na život toho jediného dokonalého člověka, který kdy chodil po této naší zemi, můžeme vidět, jak krásně se vyrovnal s různými nároky, s kterými se jako člověk a služebník musel setkávat. Svě matce mohl říci: „*Co mně a tobě, ženo?*“ A přece ve správnou chvíli mohl s překrásnou něžností poručit tuto matku péči učedníka, kterého miloval. Svým rodičům mohl říci: „*Zdali jste nevěděli, že v těch věcech, které jsou Otce mého, musím já býti?*“ – a zároveň jít s nimi domů a být mile poddán rodičovské autoritě. Takto se psané učení Svatého Písma a dokonalé cesty žijícího Krista spolu spojují, aby nás učily, jak správně dostát nárokům přirozenosti a Božím nárokům.

Ale může to být tak, že čtenář pociťuje podstatnou těžkost ve vztahu ke způsobu jednání, přikázaném v 5. Mojžíšově 13,9.10. Může shledávat těžkým sloučit je s Bohem lásky a s milostí, mírností a dobrotou, které jsou vštěpovány v Písmech Nového zákona. Zde opět musíme bystrým zrakem bdít nad rozumem. Ten vždy působí, aby našel volné pole pro rozvinutí své síly v přísných ustanoveních Boží vlády; ale ve skutečnosti jen ukazuje svoji slepotu a pošetilost. A přece, ačkoli bychom chtěli s nevěřícím rozumem udělat krátký proces, vážně si přejeme pomoci každé upřímné duši, která snad neumí najít odpověď na tuto otázku.

Ve svých studiích dřívějších kapitol této knihy jsme měli příležitost zmínit se o velmi závažném předmětu Božího jednání ve vládě jak s Izraelem, tak i s národy; ale jako dodatek k tomu, čeho jsme si již všimli, musíme mít na mysli velmi důležitý rozdíl mezi těmi dvěma domácnostmi: zákona a milosti. Jestliže toto jasně nepochopíme, budeme nacházet podstatnou těžkost v takových místech jako je 5. Mojžíšova 13,9.10. Charakteristickou zásadou židovské domácnosti byla **spravedlnost**; charakteristickou zásadou křesťanství je **milost** – čistá, naprostá milost.

Jestliže tuto skutečnost plně uchopíme, všechna nesnáze zmizí. Bylo zcela správné, zcela v pořádku a v dokonalém souladu s Božími myšlenkami pro Izrael, aby zabili své nepřátele. Bůh jim přikázal, aby tak učinili. A stejným způsobem bylo správné a v pořádku, aby vykonali spravedlivý soud, i rozsudek smrti, nad kterýmkoli členem shromáždění, který by se měl snažit odvést je za falešnými bohy, jako to máme v oddílu, který je před námi. Učinit

to bylo v plném mravním souhlasu s velkými vládnoucími zásadami vlády a zákona, pod které byli postaveni v souladu s Boží dispenzační moudrostí.

To vše je dokonale jasné. Prochází to celým kánonem Písem Starého zákona. Boží vláda v Izraeli a Jeho vláda nad světem ve spojení s Izraelem byla na přísné zásadě spravedlnosti. A jak to bylo v minulosti, tak tomu bude v budoucnosti. „*Aj, v spravedlnosti kralovati bude král, a knížata v soudu panovati budou.*“ (Izaiáš 32,1)

Ale v křesťanství vidíme něco naprosto jiného. Ve chvíli, kdy otevřeme stránky Nového zákona, nasloucháme naučením a všímáme si jednání Božího Syna, nacházíme se na úplně jiné půdě a v novém ovzduší. Slovem, jsme v atmosféře a na půdě čisté, bezvýhradné milosti.

Tak si jako vzorek učení vezměme několik oddílů z takzvaného kázání na hoře – onoho obdivuhodného a vzácného souboru zásad království nebes: „*Slyšeli jste, že říkáno bylo: Oko za oko, a zub za zub. **Já pak pravím vám:** Abyste neodpírali zlému. Ale udeří-li tě kdo v pravé líce tvé, nasad' jemu i druhého. A tomu, kdo se s tebou chce souditi a sukni tvou vzíti, nech mu i pláště. A nutil-li by tě kdo míli jednu, jdi s ním dvě. A prosícímu tebe dej, a od toho, kdo by chtěl vypůjčiti od tebe, neodvracej se. Slyšeli jste, že říkáno bylo: Milovati budeš bližního svého, a nenáviděti budeš nepřitele svého. **Ale já vám pravím:** Milujte nepřátele své, dobrořečte těm, kteří vás proklínají, dobře číňte nenávidícím vás, a modlete se za ty, kteří vás utiskují a vám se protíví, abyste byli **synové** [vioi] Otce svého, kterýž jest v nebesích; **nebo** slunci svému velí vzhoditi na dobré i na zlé, a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé.... Bud'te vy tedy dokonalí [τέλειοι], jako i Otec váš, který jest v nebesích, dokonalý jest.*“ (Matouš 5,38-48)

Nemůžeme nyní prodlévat u těchto požehnaných vět. Pouze je citujeme pro čtenáře, abychom mu dali vidět ten obrovský rozdíl mezi židovskou a křesťanskou domácností. To, co bylo naprosto správné a v pořádku pro Žida, může být zcela chybné a nesprávné pro křesťana.

To je tak jasné, že to může vidět i dítě. A přece je zvláštní, že mnozí z milovaného lidu Páně mají v této věci nejasno. Soudí, že je zcela správné, aby křesťané jednali ve spravedlnosti a šli do války a vykonávali světskou moc. Nuže tedy, jestliže má být pro křesťana správné takové jednání, prostě se zeptáme: Kde v Novém zákoně se to učí? Kde máme jedinou větu z úst našeho Pána Ježíše Krista nebo z pera Ducha Svatého, která by ospravedlňo-

vala nebo potvrzovala takovou věc? Jak jsme řekli ve vztahu k jiným otázkám, které jsme už měli před sebou při studiu této knihy, nemá žádný smysl, abychom řekli: „**My si myslíme**, že to je tak a tak.“ Naše myšlenky prostě nemají žádnou cenu. Velkou otázkou ve všech věcech křesťanské víry a morálky je: „Co říká Nový zákon?“ Co učil náš Pán a Mistr a co dělal? Učil, že Jeho lid nyní nemá jednat tak, jako jednal Jeho lid za staré doby. **Spravedlnost** byla zásada staré domácnosti; **milost** je zásada nové.

To je to, co učil Kristus, jak můžeme vidět v mnoha oddílech Písma. A jak jednal? Jednal s lidmi ve spravedlnosti? Prosazoval Svá práva? Vykonával světskou moc? Chodil k soudu? Obhajoval se sám nebo odplácel? Když Mu jeho ubozí učedníci v naprosté nevědomosti o nebeských zásadách, kterým učil, a v úplném zapomnění celého Jeho způsobu jednání při jedné příležitosti, když Ho jistá samařská vesnice odmítla přijmout, řekli: „*Pane, chceš-li ať díme, aby oheň sestoupil z nebe a spálil je, jako i Eliáš učinil?*“ Jaká byla Jeho odpověď? „*Ale obrátiv se, potrestal jich, řka: Nevíte, čího jste vy ducha. Syn zajisté člověka nepřišel zatracovati duší lidských, ale aby spasil. I odešli do jiného městečka.*“ (Lukáš 9,54-56) Bylo to naprosto v souladu s duchem, zásadou a povahou domácnosti, jejímž byl Eliáš představitelem a již zastával, aby přivolal oheň z nebe, který by strávil lidi poslané bezbožným králem, aby ho zajali. Ale Pán byl dokonalým zastáncem a Božím představitelem zcela jiné domácnosti. Jeho život byl život dokonalého sebezapření a odevzanosti od začátku až do konce. Nikdy neprosazoval Svá práva. Přišel, aby sloužil a dával. Přišel, aby představil Boha, aby byl dokonalým vyjádřením Otce ve všech směrech. Otcův charakter vyzařoval v každém Jeho pohledu, v každém Jeho slově, v každém Jeho jednání, v každém Jeho pohybu.

Takový byl Pán Ježíš Kristus, když byl zde dole mezi lidmi. A takové bylo Jeho učení. Dělal to, čemu učil, a učil tomu, co dělal. Jeho slova vyjadřovala to, co byl, a Jeho cesty ilustrovaly Jeho slova. Přišel, aby sloužil a dával. A Jeho celý život se vyznačoval těmi dvěma věcmi od jeslí až do kříže. Musíme po pravdě říci, že nám chybí čas k tomu, abychom citovali oddíly na důkaz a ilustraci toho, a ani to není potřeba, protože pravdivost toho sotva může být zpochybňována.

Nuže tedy, není On naším velkým Příkladem ve všech věcech? Nemá být náš život co křesťanů formován Jeho učením a chozením? Jak máme poznat, jak máme chodit, ne-li nasloucháním Jeho slovům a hleděním na Jeho do-

konalé cesty? Jestliže my jako křesťané máme být vedeni a ovládání zásadami a nařízeními mojžíšovské domácnosti, pak by bylo jistě správné, abychom šli k soudu a brali se za svá práva, abychom se angažovali ve válkách a ničili své nepřátele. Ale co se potom stane s učením a příkladem našeho velebeníhodného Pána a Spasitele? Co s vyučováním Ducha Svatého? Co s Novým zákonem? Není čtenáři jasné jako slunce, že pro křesťana činění těchto věcí znamená jednat v jasném rozporu k učení a příkladu jeho Pána?

Zde se však můžeme setkat se starou a často opakovanou otázkou: „Co by se stalo ze světa, co by se stalo z jeho institucí, co by se stalo se společností, kdyby takové zásady měly všeobecně vládnout?“ Nevěřící dějepisec, když mluví o prvotních křesťanech a jejich odmítání připojit se k římské armádě, se posměšně ptá: „Co by se stalo s říší, obklopenou barbary, kdyby byly trpěny takové zbabělé myšlenky?“

Na to ihned odpovídáme: Kdyby tyto duchovní a nebeské zásady všeobecně vládly, nebylo by válek a bojů, a proto by nebyla potřeba vojáků, potřeba stálých armád nebo válečného loďstva, nebyla by potřeba policie. Nikdo by nečinil nic zlého, nebylo by sporů o majetek, a proto by nebyly potřebné soudy, soudcové nebo magistráty. Krátce řečeno, svět takový, jaký je nyní, by skončil. Království tohoto světa by se stala královstvími našeho Pána a Krista.

Ale jasnou skutečností je, že tyto nebeské zásady, o kterých mluvíme, nejsou vůbec zamýšleny pro svět, protože svět by je nemohl přijmout nebo podle nich jednat ani hodinu. Kdyby tak učinil, znamenalo by to okamžité a úplné zhroucení přítomného systému věcí, rozpuštění celého rámce společnosti, jak je nyní ustavena.

Proto se námitky nevěřících lidí rozpadají v prach pod našima nohama, podobně jako ostatní nevěřící námitky i otázky a nesnáze, které jsou na nich založeny. Jsou zbaveny každého kousíčku mravní síly. Nebeské zásady nejsou vůbec určeny pro „*tento přítomný zlý svět*“. Jsou určeny pro Církev, která není ze světa, jako Ježíš není ze světa. „*Byť z tohoto světa bylo království mé, služebníci moji bránili by, abych nebyl vydán Židům. Ale nyní mé království není odsud.*“ (Jan 18,36)

Všimni si slova „*nyní*“. V budoucnosti se království tohoto světa stanou královstvími našeho Pána. Ale nyní je On zavržen a všichni, kteří Mu náležejí – Jeho Církev – Jeho lid, jsou povoláni, aby sdíleli Jeho zavržení, aby Ho ná-

sledovali na místo vně a chodili zde dole jako poutníci a cizinci. Mají očekávat na chvíli, kdy On přijde, aby je přijal k Sobě, aby tam, kde je On, byli i oni.

Je to pokus smíchat spolu svět a Církev, co vyvolává takové hrozné zmaření. Je to jedno ze zvláštních Satanových osidel. A přispělo to k maření svědectví o Boží Církvi a zabránilo to jeho postupu více, než si to většina z nás uvědomuje. Znamená to úplné převrácení věcí a smíchání věcí, které se svou podstatou liší, naprosté popření pravého charakteru Církve, jejího postavení, jejího chození a její naděje. Někdy slyšíme výraz „křesťanský svět“. Co to znamená? Je to prostě pokus spojit dvě věci, které ve svém původu, přirozenosti a charakteru jsou tak rozdílné jako světlo a tma. Je to pokus dát novou záplatu na starý oděv, což, jak říká náš Pán, jen způsobí větší trhlinu.

Božím úmyslem není pokřesťanštit svět, ale vyvolat Svůj lid ven ze světa, aby byl nebeským lidem, ovládaným nebeskými zásadami, utvářeným nebeským předmětem a potěšovaným nebeskou nadějí. Jestliže to jasně nevidíme, jestliže pravda o pravém povolání a chození Církve není uskutečňována jako živá síla v duši, můžeme si být jisti, že budeme dělat velmi závažné omyly ve svém díle, chození a službě. Budeme zcela chybně užívat Písma Starého zákona nejen o prorockých předmětech, ale ve vztahu k celému okruhu praktického života. Skutečně bude krajně nemožné vyčíslit ztrátu, která musí plynout z toho, že nevidíme odlišné povolání, postavení a naději Boží Církve, její spojení a ztotožnění – její živé spojení se zavrženým, vzkříšeným a oslaveným Kristem.

Nemůžeme se dále šířit o tomto velmi vzácném a zajímavém tématu. Ale rádi bychom ukázali čtenáři na několik příkladů, které ilustrují metodu, jak Duch cituje a používá Písma Starého zákona. Vezmi například následující oddíl z toho milého 34. Žalmu: *„Ale zuřivý obličej Hospodinův proti těm, kteří páší zlé věci, aby vyplenil ze země památku jejich.“* (verš 17) Nyní si všimni způsobu, jak Duch Svatý cituje tento oddíl v 1. epištole Petra: *„Ale zuřivý obličej Páně na ty, kteří činí zlé věci.“* (1. Petra 3,12) Ani slovo o vyplenění. Proč to? Protože Pán nyní nejedná na principu vyplenění. Jednal podle něho pod zákonem a bude podle něho jednat v království v budoucnosti. Ale právě nyní jedná v milosti, v dlouhočekajícím milosrdenství. Jeho tvář je stejně tak velmi a stejně rozhodně proti činitelům zlého, jak byla dříve anebo jak vždy bude, ale nyní ne k vytínání jejich památky ze země. Nejpozoruhodnější ilustrace této obdivuhodné milosti, snášenlivosti a rozdílu

mezi těmi dvěma principy, u nichž jsme se zdržovali, je viděna ve skutečnosti, že právě ti lidé, kteří zlýma rukama ukřižovali Božího jednorozeného a milovaného Syna – činitelé zlého, jistě nejhoršího typu – místo aby byli vyplnění ze země, byli prvními, kteří měli slyšet poselství o plném a volném odpuštění skrze krev kříže.

Možná se některým může zdát, že z vynechání jedné věty ze Starého zákona se vyvozuje příliš mnoho. Necht' tak čtenář nesmýšlí. I kdybychom měli jen tento jeden příklad, bylo by vážným omylem jednat s ním nějak lhostejně. Ve skutečnosti je množství oddílů téhož charakteru jako ten, který byl právě citován. Všechny znázorňují rozdíl mezi židovskou a křesťanskou domácností, a také mezi křesťanstvím a budoucím královstvím.

Bůh nyní jedná se světem v milosti, a tak by měl jednat Jeho lid, chce-li být Jemu podobný, a k tomu je přece povolán. „*Bud'te vy tedy dokonalí, jako i Otec váš, který jest v nebesích, dokonalý jest.*“ (Mat. 5,48) „*Bud'te tedy následovníci Boží, jakožto synové milí.*“ (Ef. 5,1)

Toto je náš vzor. Jsme povoláni kopírovat příklad našeho Otce, napodobovat Ho. On se se světem nesoudí. Nevynucuje Svá práva silnou rukou a mocí. V budoucnosti tak učiní. Ale právě nyní, v tomto dni milosti vylévá Svá požehnání a dobrodiní v bohaté štědrosti na ty, jejichž život je životem nepřátelství a vzpoury proti Němu.

To vše je podivuhodné. Ale tak to je a my jako křesťané jsme povoláni, abychom jednali dle této mravně slavné zásady. Někdo by mohl říci: „Jak bychom mohli žít v tomto světě, jak bychom mohli vést svůj obchod na takovýchto principech? Byli bychom oloupeni a zničeni. Pletichářští lidé by nás zneužili, kdyby věděli, že se s nimi nebudeme soudit. Vzali by náš majetek, anebo by si půjčili naše peníze nebo zabrali naše domy a odmítli nám platit. Krátce řečeno, nikdy bychom nemohli žít v takovém světě, kdybychom neprosazovali svá práva a nehájili své nároky silnou rukou moci. Pro co jiného je zákon, než aby nutil lidi chovat se slušně? Nejsou moci, které byly zřízeny od Boha, právě k tomu účelu, aby udržovaly pokoj a pořádek v našem středu? Co by se stalo ze společnosti, kdybychom neměli vojáky, policisty, magistráty a soudy? A jestliže Bůh nařídil, aby takové věci byly, proč by jich neměl Jeho lid pro sebe používat? A nejen tak, ale kdo je tak vhodný pro to, aby zaujímal místo autority a moci nebo aby nesl meč spravedlnosti, jako Boží lid?“

V celém tomto sledu důvodů je bezpochyby zdánlivě velmi velká síla. Moci, které jsou, jsou zřízeny Bohem. Král, vládcové, soudce, magistrát jsou každý na svém místě vyjádřením Boží moci. Je to Bůh, kdo každému dává moc, jíž vládne. On vložil meč do jeho ruky pro trestání zle činících a k chvále těch, kteří činí dobře. Chválíme Boha celým svým srdcem za ustanovené autority země. Ve dne i v noci, soukromě i veřejně se za ně modlíme. Je naší povinností poslouchat a poddávat se jim ve všech věcech, vždy za předpokladu, že na nás neřádají, abychom byli neposlušní Boha nebo činili násilí svědomí.

To vše je zcela jasné. Svět, jak je nyní, by nemohl jít dál ani den, kdyby lidé nebyli udržováni v pořádku silnou rukou moci. Nemohli bychom žít, anebo alespoň by život byl zcela nesnesitelný, kdyby činitelé zla nebyli drženi v bázni blýskavým mečem spravedlnosti.

Ale když toto vše v plné míře připouštíme, jak to učiní každý rozumný křesťan, každý, kdo je vyučen Písmem, ponechává to zcela nedotčenou otázkou cesty křesťana v tomto světě. Křesťanství plně uznává všechny vládní instituce v zemi. Není nikterak záležitostí křesťana, aby se protivil nějakým způsobem takovým institucím. Ať je kdekoli, ať je princip nebo charakter vlády země, v níž žije, jakýkoli, jeho povinností je uznávat její obecní i politická zřízení, platit daně, modlit se za vládu, ctít vládcu v jejich úřední funkci, přát dobré legislativě a exekutivě, modlit se za pokoj země, žít v pokoji se všemi, pokud to záleží na něm.

To vše vidíme v dokonalosti u Pána samého, buď Jeho svaté jméno vždy velebeno! Ve Svě památné odpovědi Istivým herodiánům uznává princip poddanosti mocím, které jsou: „*Dávejte tedy, co jest císařovo, císaři, a co Božího, Bohu.*“ (Matouš 22,21) A nejen to, ale nalézáme Ho také, jak platí daň, i když je osobně svobodný. Lidé neměli žádné právo vyžadovat ji od Něho, jak to jasně ukazuje Petrovi; a mohlo by se říci: „Proč se na to neodvolal?“ – Odvolat se? Nikoli. On nám ukazuje něco naprosto jiného. Slyš Jeho výtečnou odpověď pomýlenému apoštolovi: „*Ale abychom jich nepohoršili, jda k moři, vrz udici, a tu rybu, která nejprve uvázne, vezmi, a otevíra ústa její, nalezneš groš.* Ten vezma, dej jim **za mne i za sebe.**“⁷ (Matouš 17,27)

⁷ Skutečnost, že peníze daně snad byly na chrám, se nedotýká principu, vyjádřeného v textu.

A zde se vracíme se zesílenou mravní silou k našemu tvrzení, totiž k cestě křesťana v tomto světě. Jaká má být? Má následovat svého Mistra – napodobovat Ho ve všech věcech. Prosazoval Svá práva? Chodil se soudit? Snažil se usměrňovat svět? Pletl se do obecních nebo politických záležitostí? Byl On nějaký politik? Nosil meč? Souhlasil s tím, aby byl soudcem nebo děličem, i když byl vyzýván, jak my říkáme, aby rozsuzoval o majetku? Nebyl celý Jeho život jedním úplným sebezapřením, od začátku až do konce? Nevzdával se ustavičně něčeho, až na kříži dal Svůj drahý život jako výkupné za mnohé?

Opustíme tyto otázky, aby našly svou odpověď hluboko v srdci křesťanského čtenáře a aby daly vzniknout praktickému výsledku v jeho životě. Věříme, že pravda, o které jsme právě mluvili, mu umožní správně si vyložit takové oddíly, jako je 5. Mojžíšova 13,9.10. Náš odpor k modlářství a naše oddělení od zla v každé podobě a formě zcela jistě nebudou méně intenzivní a rozhodné než ve staré době u Izraele na jedné straně, zatím co se na druhé straně nemají projevovat stejným způsobem. Církev je s velkou rozhodností volána k tomu, aby vyvrhovala zlo a činitele zla, ale ne stejným způsobem jako Izrael. Není vůbec součástí její povinnosti kamenovat modláře a rouhače nebo upalovat čarodějnice. Římská církev jednala podle tohoto principu; a dokonce i protestanti – k hanbě protestantismu – následovali jejího příkladu.⁸ Církev není povolána – ba je jí pozitivně a rozhodně zakázáno, aby užívala časný meč. Je to jasné popření jejího povolání, charakteru a poslání, když tak činí. Když Petr v nevědomé horlivosti a tělesném spěchu vytáhl meč, aby bránil svého milovaného Mistra, byl ihned pokárán věrným slovem svého Mistra a poučen milostivým jednáním svého Mistra: „*Obrát meč svůj v místo jeho; nebo všichni, kteří meč berou, od meče zahynou.*“ (Matouš 26,52) A když takto pokáral čin Svého mýlíciho se služebníka, byť ten to myslel dobře, napravil Svým milostivým dotekem učiněnou újmu. „*Zbraně našeho boje,*“ říká inspirovaný apoštol, „*nejsou tělesné, nýbrž božsky mocné*

⁸ Upálení Serveta v roce 1553 za jeho teologické názory je hrozná skvrna na reformaci a na člověku, který schválil takové nekřesťanské jednání. Je pravda, že Servetovy názory byly od základu bludné – držel ariánský blud, který je prostě rouháním proti Božímu Synu. Ale upálit ho, anebo kohokoli jiného, kvůli falešnému učení byl jasný hřích proti duchu, myšlení a principu evangelia, žalostné ovoce nevědomosti, pokud jde o zásadní rozdíl mezi židovstvím a křesťanstvím.

k boření pevností; když vyvracíme rozumování a každou vyvýšenost, která se pozvedá proti poznání Boha, a zajímáme každou myšlenku pod poslušnost Krista.“ (2. Korintským 10,4.5 – přel.)

Vyznávající církev zbloudila, pokud jde o tuto velkou a velmi důležitou otázku. Spojila se se světem a snažila se podpořit Kristovu věc tělesným a světským jednáním. Z nevědomosti se pokoušela udržet křesťanskou víru tím nejostudnějším popřením křesťanské praxe. Upalování kacířů tu je jako nejohrovnější mravní poskvrna na stránkách historie církve. Neumíme si učinit odpovídající představu o následcích plynoucích z domněnky, že Církev byla povolána, aby zaujala místo Izraele a jednala podle jeho zásad.⁹ Naprosto by to zfalšovalo její svědectví, oloupilo by ji cele o její duchovní a nebeský charakter a uvedlo by ji na cestu, která končí ve Zjevení 17 a 18. Kdo čte, rozuměj.

Zde však nelze dále sledovat tyto věci. Věříme, že to, co jsme měli před sebou, povede všechny, kterých se to snad týká, aby zvažovali celý předmět ve světle Nového zákona. Tak se to z nekonečné Boží dobrotivosti stane prostředkem k tomu, aby je to vedlo k poznání cesty úplného oddělení, po které my jako křesťané máme jít. Jsme **ve** světě, ale nejsme **z** něho, tak jako náš Pán Ježíš Kristus není **z** něho. To vyřeší tisíce nesnází a poskytne velký základní princip, který může být prakticky použit na tisíce detailů.

Nyní uzavřeme své studium 13. kapitoly 5. Mojžišovy knihy pohledem na její poslední oddíl:

*„Uslyšel-li bys o některém městě svém, které Hospodin Bůh tvůj dá tobě, abys tam bydlil, ani praví: Vyšli muži, lidé nešlechtní z prostředku tvého, kteří svedli spoluobyvatele své, řkouce: Pojdme, služme bohům cizím, kterých neznáte: **Tedy vyhledej a vyzvěz a dobře se na to vyptej, a jestliže jest pravda a jistá věc, že ohavnost se stala uprostřed tebe, zbiješ obyvatele města toho mečem, a jako věc prokletou zkazíš je i všecko, což by v něm bylo, zvířata také jeho mečem pobiješ. A všechny kořisti jeho shromáždíš uprostřed ulice jeho, a spálíš ohněm to město i všechny kořisti jeho docela***

⁹ Jednou věcí je, že se Církev má učit z historie Izraele, a úplně jinou věcí je zaujímat místo Izraele, jednat podle zásad Izraele a přivlastňovat si zaslíbení Izraele. To první je povinností a výsadou Církve, to druhé je jejím osudným omylem.

Hospodinu Bohu svému, aby byla hromada rumu věčná; a nebude více stavěno. A nevezmeš ničeho z věcí proklatých, aby Hospodin odvrátil se od hněvu prchlivosti své, a učinil tobě milosrdenství svá, a smiloval se nad tebou, i rozmnožil tě, jakož s přísahou zaslíbil otcům tvým. Proto poslouchati budeš hlasu Hospodina Boha svého, ostříhaje všech příkázání jeho, která já dnes přikazuji tobě, abys činil, což pravého jest před očima Hospodina Boha svého.“ (5. Mojžíšova 13,12-18)

Zde máme naučení velmi vážného a důležitého charakteru. Ale čtenář musí pamatovat, že jestliže je závažné a důležité, jak ono zcela jistě je, je založeno na pravdě nevýslovné ceny, a tou je národní jednoty Izraele. Jestliže toto nevidíme, ztratíme skutečnou sílu a význam předcházející citace. Je předpokládáno vážné pobloudění v některém z izraelských měst. A přirozeně může vyvstat otázka: „Jsou všechna města zahrnuta nebo zúčastněna v tom zlu?“¹⁰

Zcela jistě, pokud národ tvořil jednotu. Města a pokolení nebyla nezávislá, byla spolu spojena svatým poutem národní jednoty – jednoty, která měla svůj střed v místě Boží přítomnosti. Dvanáct pokolení Izraele bylo spolu nerozlučně svázáno. Dvanáct chlebů na zlatém stole ve svatyni tvořilo krásný obraz této jednoty a každý pravý Izraelita tuto jednotu uznával a radoval se z ní. Dvanáct kamenů v řečišti Jordánu, dvanáct kamenů na břehu Jordánu; Eliášových dvanáct kamenů na hoře Karmel, vše vyjadřovalo tutéž velkou pravdu nerozlučné jednoty dvanácti pokolení Izraele. Dobrý král Ezechiáš uznával tuto pravdu, když přikázal, aby zápalná oběť a oběť za hřích byly přineseny za **celý Izrael** (2. Par. 29,24). Věrný Joziáš ji přijímal a jednal podle ní, když prováděl svou reformátorskou činnost v celé zemi, která patřila dětem Izraele (2. Par. 34,33). Pavel ve své vznešené řeči před králem Agrippou svědčí o téže pravdě, když říká: „**Ke kterému dvanáctero pokolení naše, sloužící Bohu ustavičně dnem i nocí, naději má.**“ (Skutky 26,7)¹¹ A když

¹⁰ Samozřejmě je nutné mít na mysli, že zlo, zmiňované v textu, bylo velmi závažného charakteru. Byl to pokus odvrátit lid od toho jednoho živého a pravého Boha. Dotýkalo se samých základů národní existence Izraele. Nebyla to jen místní nebo obecní otázka, ale otázka národní.

¹¹ Pro čtenáře by mohlo být zajímavé vědět, že slovo, přeložené ve výše uvedené pasáži jako „**dvanáct pokolení**“ je jednotné číslo (τὸ δωδεκάφυλον). Jistě to dává plné a živé vyjádření velké myšlenky nerozlučnosti jednoty, která je Bohu tak vzácná, a proto je vzácná víře.

hledíme kupředu do jasné budoucnosti, stejná slavná pravda září s nebeským leskem v sedmé kapitole Zjevení, kde vidíme dvanáct pokolení zabezpečených a zabezpečených pro požehnání, odpočinek a slávu ve spojení s nesčítelným množstvím pohanů. A nakonec ve Zjevení 21 vidíme jména dvanácti pokolení vyrytá na branách svatého Jeruzaléma, sídla a středu Boží a Beránkovy slávy.

Tak od zlatého stolu ve svatyni až ke zlatému městu, sestupujícímu z nebe od Boha, máme obdivuhodný řetěz svědectví jako důkaz té velké pravdy o nerozlučitelnosti dvanácti pokolení Izraele.

A kdyby potom měla být položena otázka: Kde je tato jednota vidět? – anebo: Jak ji viděl Eliáš nebo Ezechiáš či Joziáš nebo Pavel? – pak odpověď je velmi jednoduchá: Viděli ji vírou. Hleděli do Boží svatyně a tam na zlatém stole spatřovali dvanáct chlebů, vyjadřujících dokonalou rozličnost, a přece dokonalou jednotu dvanácti pokolení. Nic nemůže být krásnější. Boží pravda musí stát provždy. Jednota Izraele byla viděna v minulosti, a bude vidět v budoucnosti, a ačkoli, podobně jako vyšší jednota Církve, je neviditelná v přítomnosti, víra v ni přece věří, drží ji a vyznává ji tváří v tvář tisíci nepřátelských vlivů.

A nyní se na chvilku podívejme na praktické použití této velmi slavné pravdy, jak je představena v závěrečném oddílu 13. kapitoly 5. Mojžíšovy knihy. Město daleko na severu izraelské země dosáhne zpráva o vážném bludu učeném v určitém městě až na jihu – opravdovém bludu, směřujícím k tomu, aby obyvatelé odvedl od pravého Boha.

Co bylo třeba činit? Zákon je jasný: cesta povinnosti je stanovena s takovou zřetelností, že je potřebné jen prosté oko, aby ji vidělo, a oddané srdce, aby po ní šlo. „*Tedy vyhledej a vyzvěz a dobře se na to vyptej.*“ To je jistě dostatečně prosté.

Ale možná, že někteří občané řeknou: „Co my na severu máme společného s bludem učeným na jihu? Díky Bohu, ten blud není vyučován mezi námi, je to naprosto místní věc. Každé město je odpovědné za držení pravdy ve svých vlastních zdech. Jak je možné očekávat od nás, že budeme zkoumat každý případ bludu, který se může vyskytnout tu nebo tam po celé zemi? Zabralo by to všechnen náš čas, takže bychom se nemohli starat o svá pole, vinice, zahrady oliv, ani o svá stáda. Vše, co můžeme dělat, je udržovat pořádek doma. Určitě odsuzujeme ten blud, a kdyby někdo, kdo ho drží nebo

učí, přišel sem, a my bychom o tom věděli, zcela rozhodně bychom před ním zavřeli své brány. Za víc se necítíme odpovědní.“

Nuže, mohli bychom se zeptat: Jaká by byla odpověď věrného Izraelity na všechny ty argumenty, které se úsudku pouhé přirozenosti zdají být tak velmi přijatelné? Byla by velmi prostá a velmi rozhodná, to si můžeme být jisti. Řekl by, že to je prostě popření jednoty Izraele. Kdyby každé město a každé pokolení mělo zaujímat nezávislé postavení, pak by jistě nejvyšší kněz mohl vzít těch dvanáct chlebů pryč ze zlatého stolu před Pánem a rozptýlit je tu a tam po všech místech. Naše jednota pominula, všichni jsme se rozpadli na nezávislé části, nemajíc žádný národní základ pro jednání.

Kromě toho je příkaz velmi jasný a výslovný: „*Tedy vyhledej a vyzvěz a dobře se na to vyptej.*“ Je to tedy naše povinnost, a to ze dvou důvodů: národní jednoty a jasného příkazu našeho Boha smlouvy. Není možné říkat, že mezi námi není učen žádný blud, pokud se nechceme oddělit od národa. Jestliže patříme k Izraeli, pak skutečně je mezi námi učen blud, poněvadž Slovo říká, že „*ohavnost se stala uprostřed tebe*“. Jak daleký dosah má to slovo „*tebe*“? Tak daleký, jako jsou národní hranice. Blud, učený v Dan, se dotýká těch, kdo bydlí v Bersabé. Jak to? Protože Izrael je jeden.

A potom, vždyť ta slova jsou tak jasná, tak zřetelná, tak důrazná. Jsme povinni vyhledávat. Nemůžeme založit ruce a posadit se s chladnou lhostejností a provinilou neutralitou, jinak budeme zahrnuti do hrozných následků tohoto zla; ano, **jsme** zahrnuti, dokud se neočistíme tím, že je odsoudíme s neuhýbající rozhodností a nešetřící přísností.

Taková by byla, milý čtenáři, řeč každého věrného Izraelity, a takový by byl jeho způsob jednání ve vztahu k bludu a zlu, ať se nalezly kdekoli. Mluvit nebo jednat jinak by byla prostě lhostejnost k Boží pravdě a slávě, a nezávislost, pokud jde o Izrael. Pro každého, kdo by říkal, že není odpovědný jednat podle naučení daných v 5. Mojžíšově 13,12-18, by to bylo úplné vzdání se Boží pravdy a jednoty Izraele. Všichni byli povinni jednat, anebo být zahrnuti do soudu provinilého města.

A pokud toto vše bylo pravdivé v Izraeli za staré doby, je to neméně pravdivé v Boží Církvi nyní. Můžeme být ujištěni o tom, že jakákoli lhostejnost tam, kde je dotčen Kristus, je pro Boha velmi odporná. Božím věčným úmyslem a radou je oslavit Svěho Syna; aby se před Ním sklonilo každé koleno a aby každý jazyk vyznal, že On je Pánem k slávě Boha Otce. „*Aby všichni ctili Syna, tak jako Otce ctí.*“ (Jan 5,23)

Proto jestliže je dotčena čest Krista, jestliže se šíří učení, dotýkající se slávy Jeho Osoby, účinnosti Jeho díla nebo moci Jeho úřadů, jsme povinni s veškerou rozhodností zavrhnout taková učení. Lhostejnost nebo neutralita tam, kde je dotčen Boží Syn, je podle úsudku nejvyššího soudu nebe velezrada. Nebyli bychom lhostejní, kdyby to byla věc naší vlastní pověsti, našeho osobního charakteru nebo našeho osobního či rodinného vlastnictví. Byli bychom velice citliví ke všemu, co by se týkalo nás samých nebo našich drahých. Čím citlivější bychom měli být ve vztahu k tomu, co se týká slávy a cti, jména a věci Toho, jemuž vděčíme za vše v přítomnosti i ve věčnosti – Toho, který odložil Svoji slávu, sestoupil na tento zlý svět a zemřel potupnou smrtí na kříži, aby nás zachránil od věčných plamenů pekla! Mohli bychom být k Němu lhostejní? Neutrální tam, kde je On dotčen? Kéž nás Bůh od toho ve Svém velkém milosrdenství ochrání!

Nikoli, čtenáři, tak to nesmí být. Čest a sláva Krista pro nás musí znamenat více než všechno ostatní – pověst, majetek, rodina, přátelé, vše musí být dáno stranou, jestliže jsou dotčeny nároky Krista. Neuznává to křesťanský čtenář se vsí silou své vykoupené duše? Jsme přesvědčeni, že ano, a to už nyní. Jak to budeme cítit, když Ho budeme vidět tváří v tvář a stát v plném světle Jeho mravní slávy? S jakými pocity budeme potom hledět na myšlenku lhostejnosti nebo neutrality vzhledem k Němu?

A nemáme pravdu, když prohlásíme, že vedle slávy Hlavy stojí velká pravda o jednotě Jejího těla – Církve? Nepochybně. Jestliže izraelský národ byl jeden, čím více je tělo Krista jedno! A jestliže nezávislost byla chybná v Izraeli, čím více je chybná v Boží Církvi! Jasná skutečnost je, že myšlenka nezávislosti nemůže ve světle Nového zákona ani na chvíli obstát. Stejně tak bychom mohli říci, že ruka je nezávislá na noze nebo oko na uchu, jako tvrdit, že údy Kristova těla jsou navzájem nezávislé. *„Neboť jako tělo je jedno, ač má mnoho údů, a všechny údy jednoho těla, ačkoli je jich mnoho, jsou jedno tělo, tak i Kristus.“* – Velmi pozoruhodný výrok, ukazující úzké spojení Krista a Církve. – *„Neboť v jednom Duchu jsme my všichni byli pokřtěni v jedno tělo, ať Židé nebo Řekové, ať otroci nebo svobodní, a všichni jsme z jednoho Ducha dostali napít. Vždyť také tělo není jeden úd, nýbrž mnoho údů. Kdyby noha řekla: ‚Protože nejsem ruka, nepatřím k tělu‘, nepatří snad proto k tělu? A kdyby řeklo ucho: ‚Protože nejsem oko, nepatřím k tělu‘, nepatří snad proto k tělu? Kdyby celé tělo bylo jen oko, kde by byl sluch? Kdyby celé tělo bylo jen ucho, kde by byl čich? Ale Bůh umístil údy: každý z nich v těle umístil tak, jak chtěl. Kdyby bylo všechno jedním údem,*

*kde by bylo tělo? Je mnoho údů, ale jedno tělo. Oko však nemůže říci ruce: „Nepotřebuji tě,“ ani hlava nemůže říci nohám: „Nepotřebuji vás.“ Naopak ty údy těla, které se zdají být slabší, jsou nezbytné. A části těla, které pokládáme za méně čestné, obklopujeme zvláštní ctí a našim neslušným částem dáváme tím větší slušnost, což naše slušné údy nepotřebují. Ale Bůh sestavil tělo tak, že tomu potřebnému dal zvláštní čest, **aby v těle nebyla roztržka**, ale aby údy navzájem o sebe stejně pečovaly. A když jeden úd trpí, trpí spolu s ním všechny údy; a když je jeden úd oslavován, radují se všechny údy spolu s ním. VY JSTE TĚLO KRISTOVO A JEDNOTLIVĚ JSTE JEHO ÚDY.*“ (1. Kor. 12,12-27 – ČSP)

Nehodláme prodlévat u tohoto nádherného oddílu Písma, ale vážně si přejeme vést pozornost křesťanského čtenáře k té zvláštní pravdě, kterou tak mocně před nás staví – pravdě, která se důvěrně týká každého pravého věřícího na tváři země, totiž, **že je údem Kristova těla**. To je velká praktická pravda, zahrnující jak ty nejvyšší výsady, tak i ty nejvážnější odpovědnosti. Není to pouze pravdivé učení, zdravý princip, ortodoxní názor. Je to živá skutečnost, určená k tomu, aby byla božskou silou v duši. Křesťan se na sebe už nemůže dívat jako na nezávislou osobu, která nemá žádná spojení, živá pojítka s druhými. Je živě spojen se všemi Božími dětmi, se všemi skutečnými věřícími, se všemi údy Kristova těla na tváři země.

„Skrze jednoho Ducha jsme my všichni byli pokřtěni v jedno tělo.“ Boží Církev není pouhý klub nebo společnost – sdružení nebo bratrstvo. Je to tělo, spojené Duchem Svatým s Hlavou v nebi. A všechny jeho údy na zemi jsou nerozlučně spolu spojeny. Poněvadž tomu tak je, nutně z toho plyne, že všechny údy těla jsou dotčeny stavem a chozením každého. *„Když jeden úd trpí, trpí spolu s ním všechny údy.“* To znamená všechny údy těla. Je-li něco s nohou, ruka to pociťuje. Jak? Prostřednictvím hlavy. Tak tomu je v Boží Církvi, jestliže si některý úd nestojí dobře, všichni to cítí skrze Hlavu, s níž jsou živě spojeni Duchem Svatým.

Pro některé je velmi těžké uchopit tuto pravdu. Ale stojí tu jasně zjevená na inspirovaných stránkách ne proto, aby se o ni rozumovalo, nebo aby nějakým způsobem byla podrobena lidskému soudu, ale prostě proto, aby-chom jí věřili. Je zjevením od Boha. Žádná lidská mysl by nikdy nemohla pojmout takovou myšlenku; ale Bůh ji zjevuje, víra jí věří a chodí v její poze-hnané moci.

Ale některý čtenář by se mohl zeptat: „Jak je možné, aby se stav jednoho věřícího dotýkal těch, kteří o tom nic neví?“ Odpověď je. „*Když jeden úd trpí, trpí spolu s ním všechny údy.*“ Všechny údy čeho? Snad nějakého pouhého místního shromáždění nebo společnosti, která náhodou zná nebo je místně spojená s dotčenou osobou? Nikoli, nýbrž údy těla, ať jsou kdekoli. I v případě Izraele, kde to byla jen národní jednota, vidíme, že když bylo zlo v některém z jejich měst, byli dotčeni všichni, všichni byli zahrnuti, postihlo to všechny. Proto když Achan zhřešil, ačkoli tam bylo množství lidí, kteří na-prosto nic nevěděli o té skutečnosti, Pán řekl: „*Izrael zhřešil.*“ A celé shromáždění utrpělo pokořující porážku.

Může rozum uchopit tuto závažnou pravdu? Nikoli, ale víra ano. Jestliže nasloucháme, abychom rozumovali, nebudeme věřit ničemu. Ale z Boží milosti nebudeme slyšet, abychom rozumovali, ale abychom věřili tomu, co Bůh říká, protože to říká On.

Milovaný křesťanský čtenáři, jaká nesmírná pravda je tato jednota těla! Jaké praktické důsledky z ní plynou! Jakou pohnutkou je ke svatosti chození a života! Jak bdělými nás má učinit nad námi samými, nad našimi zvyky, cestami, nad celým naším mravním stavem! Jak starostlivými nás chce učinit, abychom nepůsobili neúctu Hlavě, s níž jsme spojeni, anebo abychom nezarmucovali Ducha, **jímž** jsme sjednoceni, anebo abychom nezraňovali údy, s nimiž jsme spojeni!

Ale musíme tuto kapitolu ukončit, jakkoli bychom rádi prodleli u jedné z nejvznešenějších, nejhlubších a mocně utvářejících pravd, které vůbec mohou zaujmout naši pozornost. Kéž ji Duch Boží učiní živou mocí v duši každého opravdového věřícího na tváři země!

5. Mojžíšova 14

„Synové /děti/ jste Hospodina Boha vašeho, proto nebudete se řezati, ani sobě uděláte lysiny mezi očima vašima nad mrtvým, nebo lid svatý jsi Hospodinu Bohu svému, a tebe vyvolil Hospodin, abys jemu byl za lid zvláštní ze všech národů, kteří jsou na tváři země.“ (5. Mojžíšova 14,1-2)

Počáteční věta této kapitoly před nás staví základ všech výsad a odpovědností Božího Izraele. Je to mezi námi známá myšlenka, že musíme být dříve v nějakém vztahu, než můžeme znát náklonnosti nebo vykonávat povinnosti, které k němu patří. To je jasná a nepopiratelná pravda. Když někdo není otec, žádné množství zdůvodnění nebo vysvětlení mu nemůže dát porozumění o citech nebo náklonnostech otcovského srdce. Ale ve chvíli, kdy vejde do tohoto vztahu, ví o něm všechno.

Tak je to ohledně každého vztahu a postavení. A tak je tomu v Božích věcech. Nemůžeme rozumět náklonnostem ani povinnostem Božího dítěte, dokud na této půdě nestojíme. Musíme být nejprve křesťany, a potom můžeme vykonávat křesťanské povinnosti. Ale i když jsme křesťany, pak jen skrze milostivou pomoc Ducha Svatého můžeme jako takoví chodit. Avšak je jasné, že jestliže nejsme na křesťanském základě, nemůžeme nic vědět o křesťanských náklonnostech ani o křesťanských povinnostech. To je tak zřejmé, že není potřeba důkazu.

Nuže, zcela zřejmě je to Boží privilegium, aby řekl, jak by se Jeho děti měly chovat, a je to jejich vysokou výsadou a svatou odpovědností, aby se ve všech věcech snažily získat Jeho milostivé schválení. *„Synové jste Hospodina Boha vašeho, proto nebudete se řezati.“* Nebyli sami svoji. Patřili Jemu, a proto neměli práva se řezat nebo znetvořovat své tváře kvůli mrtvému. Přirozenost by ve své pyšce a svévoli mohla říci: „Proč nemůžeme dělat to, co druzí lidé? Čemu to vadí, když se budeme řezat nebo když si uděláme lysinu mezi svými očima? Je to jen výraz zármutku, daň lásky, kterou přinášíme svému milovanému zemřelému. Jistě nemůže být v takovém vhodném vyjádření zármutku nic mravně chybného.

Na to všechno byla jedna prostá, ale rozhodná odpověď: *„Synové jste Hospodina Boha vašeho.“* Tato skutečnost mění vše. Ubozí nevědomí a neobřezaní pohané kolem nich se mohli řezat a znetvořovat, protože neznali Boha a nebyli k Němu v žádném vztahu. Ale pokud šlo o Izrael, ten byl na

vysoké a svaté půdě blízkosti Bohu, a tato jedna skutečnost měla udávat tón a charakter všech jejich zvyků. Nebyli vyzýváni, aby přijali nějaký zvláštní zvyk nebo aby se takového vzdali **proto, aby byli** Hospodinovými dětmi. To by znamenalo, jak my říkáme, začínat u špatného konce. Ale protože **byli** Jeho dětmi, měli jednat jako takoví.

„*Lid svatý jsí Hospodinu Bohu svému.*“ Neříká: „**Měl bys být** svatý lid.“ Jak by se mohli sami udělat svatým lidem nebo zvláštním lidem Hospodinu? To je naprosto nemožné. Kdyby nebyli Jeho lidem, žádná jejich snaha by to z nich nemohla učinit. Ale Bůh ve Svě svrchované milosti, v souhlasu se Svou smlouvou s jejich otci je **učinil** zvláštním lidem nade všechny národy, které byly na zemi. Zde byl pevný základ mravní budovy Izraele. Všechny jejich zvyky a obyčeje, všechno jejich konání a cesty, jejich potrava a jejich oděv, co dělali a co nedělali – vše mělo vyplývat z té jedné velké skutečnosti, s kterou nemohli dělat nic více než se svým přirozeným narozením, totiž že skutečně byli dětmi Hospodina, svého Boha, lidem Jeho volby, lidem Jeho zvláštního vlastnictví.

Můžeme jen s díky uznat, že je to výsada velmi vysokého řádu, že máme Pána tak blízko sobě a že se tak zajímá o všechny naše zvyklosti a cesty. Pouhé přirozenosti, tomu, kdo nezná Pána a není ve vztahu k Němu, by bezpochyby už samo pomyšlení na Jeho svatou přítomnost nebo blízkost k Němu bylo prostě nesnesitelné. Ale pro každého pravého věřícího – pro každého, kdo skutečně miluje Boha, je velmi vzácné myslet na to, že On je blízko, a vědět, že se zajímá o všechny, i ty nejmenší detaily naší osobní historie a osobního života; že ví o tom, co jíme a co na sobě nosíme; že na nás hledí ve dne i v noci, když spíme i když bdíme, doma i venku. Krátce: že Jeho zájem a péče o nás jdou daleko za zájem a péči nejněžnější milující matky o její dítě.

To vše je naprosto obdivuhodné. A jistě, kdybychom si to jen plněji uvědomovali, žili bychom jiným životem a mohli bychom vyprávět jiný příběh. Jaká svatá výsada, jaká vzácná skutečnost je vědět, že náš milující Pán je blízko naší cesty ve dne a vedle našeho lože v noci; že Jeho oko na nás spočívá, když se ráno strojíme, když sedáme k jídlu, když jdeme po své práci, a ve všem našem jednání od jitra až do noci. Kéž pocit o tom je živou a zůstávající silou v srdci každého Božího dítěte na tváři země!

Od 3. do 20. verše máme zákon o čistých a nečistých zvířatech, rybách a ptácích. Hlavní zásady ohledně toho všeho byly naším předmětem v jedenácté kapitole 3. Mojžíšovy knihy.¹² Ale mezi těmito dvěma místy Písma je velmi důležitý rozdíl. Naučení ve 3. Mojžíšově knize jsou dána přednostně Mojžíšovi a Aronovi. V 5. Mojžíšově knize jsou dána přímo lidu. To je naprosto charakteristické pro ty dvě knihy. Třetí Mojžíšova kniha může být zvláště nazvána kněžskou příručkou. V 5. Mojžíšově knize jsou kněží téměř úplně v pozadí a v popředí je lid. To je nápadné v celé knize, takže tu není nejmenší základ pro myšlenku, že 5. Mojžíšova kniha je pouze opakováním 3. Mojžíšovy knihy. Nic nemůže být dále od pravdy. Každá kniha má svůj vlastní obor působení, svůj vlastní záměr, své vlastní dílo. Zbožný student to vidí a přijímá s hlubokým zalíbením. Nevěřící jsou záměrně slepí a nemohou nic vidět.

V 21. verši je ukázán význačný rozdíl mezi Božím Izraelem a cizincem. „**Žádné umrliny jísti nebudete; přichozímu, kterýž jest v branách tvých, dáš ji, a jísti ji bude, aneb prodáš cizozemci, nebo lid svatý jsi Hospodinu Bohu svému.**“ Velká skutečnost Izraelova vztahu k Hospodinu je odlišovala od všech národů pod sluncem. Neznamenal to, že by sami v sobě byli sebe-méně lepší nebo světlejší než druzí. Ale Hospodin byl svatý, a oni byli Jeho lid. „*Svatí buďte, nebo já svatý jsem.*“

Lidé ve světě si často myslí, že křesťané jsou velmi farizejští, když se od-
dělují od ostatních lidí a odmítají účastnit se radostí a zábav světa; ale v pod-
statě věci nerozumějí. Skutečnost je taková, že účastnit se marností a poše-
tilostí hříšného světa pro křesťana znamená totéž, užijeme-li obrazné
mluvy, jako pro Izraelitu jíst něco, co samo zemřelo. Křesťan má, díky Bohu,
něco lepšího, čím se může sytit, než jsou ubohé mrtvé věci tohoto světa. Má
živý chléb, který sestoupil z nebe, pravou mannu. A nejen to, ale jí ze
„*starého obilí země Kanán*“, což je předobraz vzkříšeného a oslaveného Člo-
věka v nebi. O těchto velice vzácných věcech neví ubohý neobrácený svět-
ský člověk vůbec nic, a proto se musí sytit tím, co mu svět může nabídnout.
Není to otázka správnosti nebo nesprávnosti věcí při pohledu na ně samé.

¹² Poněvadž jsme v našich „Poznámkách k 3. Mojžíšově knize“ v 11. kapitole řekli, jaký je dle Písma, jak věříme, význam veršů 4-20 naší kapitoly, musíme čtenáře odkázat na to, co tam bylo již pověděno.

Nikdo nemohl vědět něco o nesprávnosti jedení něčeho, co samo zemřelo, kdyby to Boží slovo nestanovilo.

To je pro nás nejdůležitější věc. Nemůžeme očekávat, že svět bude vidět a cítit jako my, když jde o správnost nebo nesprávnost. Naší věcí je, abychom se na vše dívali z Božího hlediska. Mnohé může být pro světského člověka zcela přijatelné, aby to činil, zatím co křesťan by se toho vůbec nemohl dotknout prostě proto, že je křesťan. Otázka, kterou si pravý věřící musí klást ohledně všeho, co před něho přichází, je: „Mohu tuto věc dělat k Boží slávě? Mohu s tím spojit jméno Krista?“ Jestliže ne, nesmí se toho dotknout.

Jedním slovem, křesťanským standardem a testem pro všechno je Kristus. To činí vše tak jednoduchým. Místo abychom se ptali, zda taková věc je v souhlasu s **naším** vyznáním, s **našimi** zásadami, **naším** charakterem nebo s **naší** pověstí, se máme ptát: Je v souhlasu s Kristem? To je celý rozdíl. Cokoli je nehodné Krista, je nehodné křesťana. Je-li tomu důkladně rozuměno a je to přijato, dá nám to velké praktické pravidlo, které může být použito na tisíce podrobností. Když srdce bude věrné Kristu, když budeme chodit podle instinktů božské přirozenosti, jak jsou posilovány službou Duchu Svatého a vedeny autoritou Svatého písma, nebudeme tolik zneklidňováni otázkami ohledně toho, co je v našem denním životě správné nebo chybné.

Dříve než přistoupíme k tomu, abychom pro čtenáře citovali ten milý oddíl, který uzavírá naši kapitolu, chtěli bychom velmi krátce vést jeho pozornost k poslední části 21. verše: „*Nebudeš vařit kozelce /kůzle/ v mléce matky jeho.*“ Skutečnost, že toto přikázání je dáno třikrát v různých spojenech, je postačující, aby zdůraznila jeho zvláštní význam a praktickou důležitost. Otázka je, co znamená. Čemu se z něho máme učit? Věříme, že nás velmi jasně učí, že lid Páně se musí pečlivě vyvarovat všeho, co je proti přirozenosti. Nuže, zjevně bylo proti přirozenosti, aby to, co bylo pro kůzle zamýšleno jako potrava, bylo užito k jeho uvaření.

V celém Božím slově nalézáme, že je dávana velká důležitost tomu, co je podle přirozenosti – co se sluší. „*Zdali vás i samo přirození neučí?*“ říká inspirovaný apoštol shromáždění v Korintu. Do přirozenosti jsou Stvořitelem vloženy určité city a instinkty, proti nimž se nikdy nelze proviňovat. Můžeme to stanovit jako pevnou zásadu, jako axiom v křesťanské etice, že žádné jednání, které činí násilí jemným citům, které jsou vlastní přirozenosti, nemůže

být od Boha. Duch Boží nás může vést, a často vede za nebo nad přirozenost, ale nikdy proti ní.

Nyní se obrátíme k závěrečným veršům naší kapitoly, ve kterých nalézáme některá neobyčejně krásná praktická naučení: *„Ochotně dávati budeš desátky ze všech užitků semene svého, které by přišly z pole každého roku. A jísti budeš před Hospodinem Bohem svým, (na místě, které by vyvolil, aby tam přebývalo jméno jeho) desátky z obilí, vína i oleje svého, a prvorozené z volů svých a drobného dobytka svého, abys se učil báti Hospodina Boha svého po všechny dny. Jestliže by pak daleká byla cesta, a nemohl bys donést toho, protože daleko jest od tebe to místo, které by vyvolil Hospodin Bůh tvůj k přebývání tam jména svého, když požehná tobě Hospodin Bůh tvůj: Tedy zpeněžíš je, a svázané peníze vezma v ruku svou, půjdeš k místu, které by vyvolil Hospodin Bůh tvůj, a vynaložíš ty peníze na všechno, čeho žádá duše tvá, na voly, na ovce, na víno, anebo jiný nápoj silný, a na všechno, čeho by sobě žádala duše tvá, a jísti budeš tam před Hospodinem Bohem svým, a veseliti se budeš ty i dům tvůj. Levítů pak, který by v branách tvých bydlil, neopustíš, nebo nemá dílu a dědictví s tebou. Každého léta třetího oddělíš všechny desátky z užitků svých toho léta, a složíš je v branách svých. I přijde Levita, (nebo nemá dílu a dědictví s tebou) a host a sirotek i vdova, kteří jsou v branách tvých, i budou jísti a nasytí se, aby požehnal tobě Hospodin Bůh tvůj při všelikém díle rukou tvých, které bys dělal.“* (5. Mojžíšova 14,22-29)

To je hluboce zajímavý a velmi důležitý oddíl, který před nás se zvláštní jednoduchostí staví **základ, střed a praktické charakterové rysy** národního a domácího náboženství Izraele. Velký základ bohoslužby Izraele byl položen skutečností, že jak oni sami, tak i jejich země náleželi Hospodinu. Země byla Jeho a oni ji drželi jako nájemníci u Něho. O této vzácné pravdě měli periodicky vydávat svědectví dáváním desátků. *„Ochotně /věrně/ dávati budeš desátky ze všech užitků semene svého, které by přišly z pole každého roku.“* Tímto praktickým způsobem měli uznávat, že Hospodin je vlastník, a nikdy to nespustit ze zřetele. Neměli uznávat pánem statku žádného jiného, jen Pána, svého Boha. Vše, co byli, a vše, co měli, náleželo Jemu. To byl pevný základ jejich národní bohoslužby – jejich národního náboženství.

A potom, pokud jde o střed, je stanoven se stejnou jasností. Měli se shromažďovat k místu, kde dal přebývat Svému jménu. Jak vzácná výsada pro všechny, kteří skutečně milovali to slavné jméno! Vidíme to v tomto oddílu, jakož i v mnoha jiných částech Božího slova, jakou důležitost On připisoval

periodickému shromažďování Svého lidu kolem Sebe. Bud' velebeno Jeho jméno, On s radostí viděl Svůj milovaný lid shromážděný ve Své přítomnosti, když byli šťastní v Něm a ze sebe vzájemně; když se radovali společně ze svého společného podílu a sytili se milým a láskyplným obecenstvím z ovoce Hospodinovy země: „*A jísti budeš před Hospodinem Bohem svým, (na místě, které by vyvolil, aby tam přebývalo jméno jeho) desátky z obilí..., abys se učil báti Hospodina Boha svého po všechny dny.*“

V úsudku každého věrného Izraelity, každého skutečného milovníka Hospodina, nebylo a nemohlo být žádné jiné místo podobné tomuto. Všichni takoví se se zalíbením shromažďovali ke svatému kousku země, kde přebývalo to milované a uctívané Jméno. Pro ty, kteří neznali Boha Izraele a nestarali se o Něho, se mohlo zdát zvláštní a nevysvětlitelné vidět putující lidi – mnohé z nich daleko od jejich domova, jak nesou své desátky na to zvláštní místo. Takoví se asi cítili nakloněni zpochybňovat nutnost takového zvyku. „Proč to nejedí doma?“ Tak by asi mluvili. Ale prostá skutečnost je, že takoví lidé o té věci nevěděli vůbec nic, a byli naprosto neschopní pochopit její vzácnost. Pro Boží Izrael tu byl jeden velký mravní důvod pro putování na to určené místo, a ten důvod byl ve slavném heslu: „*Jahve Šammah*“ – „*Hospodin tam přebývá.*“ (Ezechiel 48,35) Kdyby se nějaký Izraelita svévolně rozhodl zůstat doma nebo jít na nějaké jiné místo, které by si sám zvolil, neseťkal by se tam ani s Hospodinem, ani se svými bratry, a proto by jedl sám. Takové jednání by mělo za následek Boží soud. Byla by to ohavnost. Byl jen jeden střed, a ten nebyl vybrán lidmi, ale Bohem. Bezbožný Jeroboám si kvůli svým sobeckým politickým účelům dovolil zasahovat do božského pořádku a vystavil svá telata v Bethel a Dan. Ale bohoslužba tam byla obětována démonům a nikoli Bohu. Byl to opovážlivý akt špatnosti, který na něho a na jeho dům přivolal Boží spravedlivý soud. A v další historii Izraele vidíme, že „*Jeroboám, syn Nebatův*“ je užít jako hrozný příklad nepravosti u všech zlých králů.

Ale všichni věrní v Izraeli se jistě nalézali v tom jednom Božím středisku a nikde jinde. Nenalezli byste je, jak mají všechny možné výmluvy pro to, že zůstávají doma. Ani byste je nenašli, jak běhají sem a tam na místa, která si sami nebo druzí lidé zvolili. Nikoli, našli byste je shromážděné k Jahve Šammah, a jenom tam. Byla to úzkoprsost nebo bigotnost? Ne, byla to Boží bázeň a láska k Bohu. Jestliže Hospodin určil nějaké místo, kde se chtěl setkávat se Svým lidem, pak se jistě Jeho lid měl s Ním setkávat tam.

A nejenže On určil místo, ale ve Své hojné dobrotivosti dal prostředky, jak to místo učinit co možná pohodlné pro Svůj velebicí lid. Tak čteme. „*Jestliže by pak daleká byla cesta, a nemohl bys donést toho, protože daleko jest od tebe **to místo, které by vyvolil Hospodin Bůh tvůj k přebývání tam jména svého**, když požehná tobě Hospodin Bůh tvůj: Tedy zpeněžíš je, a svázané peníze vezma v ruku svou, půjdeš k místu, které by vyvolil Hospodin Bůh tvůj..., a **jísti budeš tam před Hospodinem Bohem svým**, a veseliti se budeš ty i dům tvůj.*“ (5. Mojžíšova 14,24-26)

To je dokonale krásné. Pán ve své něžné péči a uznané lásce měl na zřeteli vše. Nechtěl ve věci shromažďování Svého milovaného lidu kolem Sebe ponechat v cestě jedinou těžkost. Měl Svou zvláštní radost z toho, když viděl Svůj vykoupený lid šťastný ve Své přítomnosti; a všichni, kteří milovali Jeho jméno, s radostí vycházeli vstříc milujícímu přání Jeho srdce tím, že byli shromážděni kolem tohoto Bohem stanoveného středu.

Kdyby některý Izraelita zanedbal požehnanou příležitost shromáždit se se svými bratřími na místě a v čase, které Bůh zvolil, prostě by to dokazovalo, že nemá srdce pro Boha a pro Jeho lid, nebo, což by bylo horší, že je záměrně nepřítomný. Mohl mluvit, jak chtěl, o tom, že je šťasten doma, že je šťasten kdekoli. Bylo by to falešné štěstí, poněvadž to bylo štěstí nalezené na cestě neposlušnosti, cestě svévolného zanedbávání toho, co ustanovil Bůh.

To vše je plné velmi cenného poučení pro Boží Církev nyní. Boží vůle nyní, stejně jako za staré doby, je, aby se Jeho lid shromažďoval v Jeho přítomnosti na Bohem určené půdě a k Bohem stanovenému středu. To, jak se domníváme, sotva může být zpochybňováno někým, kdo má být jiskru Božího světla ve své duši. Instinkty božské přirozenosti, vedení Ducha Svatého a učení Svatého písma vedou zcela nepochybně lid Páně k tomu, aby se shromažďoval k velebení, obecenství a vzdělání. Jakkoli se Boží domácnosti od sebe liší, jsou tu určité velké principy a hlavní charakteristiky, které vždy platí. A naše shromažďování se je jednou z nich. Ať za staré domácnosti nebo v nové, shromažďování lidu Páně je Božím ustanovením.

Když tomu je tak, není to otázka našeho štěstí tím či oním způsobem; ačkoli si můžeme být dokonale jisti, že všichni praví křesťané budou šťastni, když jsou na svém od Boha určeném místě. Ve shromáždění Božího lidu je vždy hluboká radost a požehnání. Je nemožné, abychom byli pospolu v přítomnosti Pána a nebyli skutečně šťastní. Je to prostě nebe na zemi pro Boží

drahý lid – pro ty, kteří milují Jeho jméno, milují Jeho Osobu, milují jeden druhého, aby byli shromážděni kolem Jeho stolu, kolem Něho. Co může předčít blaženost toho, když můžeme společně lámat chléb ve vzpomínce na našeho milovaného a velebeníhodného Pána, když můžeme zvěstovat Jeho smrt, dokud On nepřijde; když ve svatém souladu můžeme pět hymny chvály Bohu a Beránkovi; když se vzájemně můžeme vzdělávat, napomínat a potěšovat podle darů a milosti, udělených nám vzkříšenou a oslavenou Hlavou Církve. Když můžeme vylévat svá srdce v milém společenství v modlitbě, ponížených prosbách, přímlovách a děkování za všechny lidi, za krále a všechny v moci postavené, za celou domácnost víry, Boží Církev, tělo Krista, za dílo Pána a pracovníky na celé zemi.

Kde, chtěli bychom se zeptat se vši důvěrou, je nějaký pravý křesťan, který je ve správném stavu duše, který by se nechtěl radovat z toho všeho a z hloubi svého srdce říci, že na této zemi není nic, co by s tím mohlo být srovnáváno?

Ale opakujeme, že naše štěstí není hlavní předmět; je méně než druhorádé. V tomto, jakož i ve všem ostatním, máme být ovládnáni Boží vůlí, jak je zjevená v Jeho svatém Slovu. Otázka pro nás je pouze tato: Je to podle Božích myšlenek, aby se Jeho lid shromažďoval k velebení a vzájemnému vzdělání? Jestliže ano, běda všem, kteří z jakéhokoli důvodu odmítají nebo lhostejně zanedbávají to činit. Nejenže utrpí vážnou ztrátu ve svých vlastních duších, ale nedávají čest Bohu, zarmucují Jeho Ducha a působí škodu shromáždění Jeho lidu.

To jsou velmi závažné důsledky a vyžadují vážnou pozornost všeho lidu Páně. Čtenáři musí být zřejmé, že je to podle Boží zjevené vůle, aby se Jeho lid shromažďoval v Jeho přítomnosti. Inspirovaný apoštol nás v desáté kapitole Epištoly Židům napomíná, abychom neopouštěli naše shromáždění. Ke shromáždění se pojí zvláštní cena, význam a důležitost. Pravda ohledně toho se nám začíná ukazovat na počátečních stránkách Nového zákona. Tak v Matouši 18,20 čteme slova našeho velebeného Pána: „*Kdekoli **shromáždí se dva nebo tři** ve jménu mém, **tu jsem já** uprostřed nich.*“ Zde máme božský střed: „**Mé jméno.**“ To odpovídá „*místu, které by vyvolil Hospodin Bůh tvůj k přebývání tam jména Svého*“, které je v 5. Mojžíšově knize tak ustavičně jmenováno a tak silně je na něm trváno. Pro Izrael bylo absolutně podstatnou věcí, aby se shromažďovali na tom jednom místě. Nebyla to věc, kterou by si lid mohl sám zvolit. Lidská volba byla absolutně a přísně vyloučena.

Bylo to „*místo, které by vyvolil Hospodin Bůh*“, a žádné jiné. To jsme jasně viděli. Je to tak jasné, že můžeme jen říci: „Kterak ty čteš?“

Není tomu jinak ani s Boží Církví. Není to lidská volba, lidský úsudek nebo lidské mínění či názor, lidského vůbec nic. Je to absolutně a celé Boží. **Základ** našeho shromažďování je od Boha, neboť jím je dokonané vykoupení. **Střed**, kolem kterého jsme shromážděni, je Boží, neboť je to Jméno Ježíš. **Moc**, kterou jsme shromažďováni, je Boží, neboť je jí Duch Svatý. A **autorita** pro naše shromažďování je Boží, neboť je jí Boží slovo.

To vše je tak jasné, jako je to vzácné. A vše, co potřebujeme, je prostota víry, abychom to přijímali a podle toho jednali. Jestliže o tom začneme rozumovat, můžeme si být jisti, že se dostaneme do tmy. A budeme-li naslouchat lidským názorům, které si navzájem odporují, budeme ponořeni do beznadějného zmatku tvrzení křesťanských sekt a stran. Naším jediným útočištěm, naším jediným zdrojem pomoci, naší jedinou silou, naší jedinou útěchou, naší jedinou autoritou je drahé Boží slovo. Když je dáme pryč, nemáme absolutně nic. Když je nám dáno, nechybí nám nic.

To nám to vše činí tak skutečným a tak pevným pro naše duše. Ano, čtenáři, a tak útěchyplným a také uklidňujícím. Pravda ohledně našeho shromáždění je tak jasná a tak jednoduchá a tak nepochybná jako pravda týkající se našeho spasení. Je to výsadou všech křesťanů, aby si byli tak jisti, že jsou shromážděni na Božím základu, kolem Božího středu, Boží mocí a na základě Boží autority, jako si jsou jisti, že jsou uvnitř požehnaného okruhu Božího spasení.

A kdybychom potom byli dotázáni: „Jak si můžeme být jisti, že jsme kolem Božího středu?“ Odpovídáme: Prostě Božím slovem. Jak si mohl být Izrael za staré doby jist, pokud šlo o Bohem zvolené místo pro jejich shromáždění? Jeho výslovným příkazem. Chybělo jim snad vedení? Jistěže ne. Jeho slovo bylo tak jasné a tak zřetelné, pokud šlo o jejich místo velebení, jako bylo ve vztahu ke všemu ostatnímu. Neponechávalo ani nejmenší důvod pro nejistotu. Bylo jim předneseno tak jasně, že kdyby někdo vznášel nějakou pochybnost, mohlo to být považováno pouze za svévolnou neznalost nebo pozitivní neposlušnost.

Nyní tu je tedy otázka: Jsou na tom křesťané hůře než Izrael ve vztahu k velkému předmětu jejich místa velebení, středu a základu jejich shromažďování? Jsou ponecháni na pochybách a v nejistotě? Je tu nějaká otevřená otázka? Je to věc, ohledně které je každému člověku ponecháno, aby dělal

to, co je správné v jeho vlastních očích? Nedal nám Bůh jasné, určité naučení o otázce, která je tak velmi zajímavá a tak životně důležitá? Můžeme si být na chvíli myslet, že by Ten, jenž se milostivě sklonil, aby vyučil Svůj lid staré doby ve věcech, které bychom my ve své domnělé moudrosti považovali za nehodné zmínky, nyní ponechal Svoji Církev bez jakéhokoli jasného vedení ohledně základu, středu a charakteristických znaků naší bohoslužby? To je naprosto nemožné! Každá duchovní mysl musí takovou myšlenku s rozhodností a silou zavrhnout.

Nikoli, milovaný křesťanský čtenáři; víš, že by se to nepodobalo našemu milostivému Bohu, aby takto jednal se Svým nebeským lidem. Je pravda, že tu není nic takového, jako zvláštní místo, ke kterému by měli všichni křesťané pravidelně chodit, aby se tam klaněli. Takové místo tu **bylo** pro Boží pozemský lid a takové místo tu **bude** pro obnovený Izrael a pro všechny národy v budoucnu. „*I stane se v posledních dnech, že utvrzena bude hora domu Hospodinova na vrchu hor, a vyvýšena nad pahrbky, i pohnou se k ní všichni národové. A půjdou lidé mnozí, říkajíce: Pojdte, a vstupme na horu Hospodinovu, do domu Boha Jákovova, a bude nás vyučovati cestám svým, i budeme choditi po stezkách jeho. Nebo z Siona vyjde zákon, a slovo Hospodinovo z Jeruzaléma.*“ (Izaiáš 2,2-3) A opět: „*I stane se, že kdokoli pozůstane ze všech národů, kteří by přitáhli proti Jeruzalému, přicházeti budou z rok do roka klaněti se králi Hospodinu zástupů a slaviti slavnost stánků. I stane se, kdo z čeledí země nebude přicházeti do Jeruzaléma klaněti se králi Hospodinu zástupů, že nebude na ně pršeti déšť.*“ (Zachariáš 14,16-17)

Zde jsou dva oddíly, jeden vzatý z prvního a druhý z předposledního z Bohem inspirovaných proroků, a oba ukazují kupředu na slavnou dobu, kdy Jeruzalém bude Božím středem pro Izrael i pro všechny národy. A my můžeme tvrdit s veškerou důvěrou, že čtenář shledá, že všichni proroci jsou ohledně tohoto hluboce zajímavého předmětu v plném souladu s Izaiášem a Zachariášem. Používat takové oddíly na Církev znamená činit násilí nejjasnějším a největším výrokům, které kdy padly v lidský sluch. Znamená to směšovat nebeské a zemské věci a dopouštět se protiřečení božsky souhlasícím hlasům proroků a apoštolů.

Je zbytečné přidávat další citáty. Všechna Písma dokazují, že Jeruzalém byl a ještě bude Božím pozemským středem pro Jeho lid a pro všechny národy. Ale **právě** teď, to jest od dne Letnic, kdy na zem sestoupil Bůh Duch

Svatý, aby utvořil Boží Církev, Kristovo tělo, až do chvíle, kdy Pán Ježíš Kristus přijde, aby vzal Svůj lid pryč z tohoto světa, tu není žádné místo, žádné město, žádná svatá lokalita, žádný pozemský střed pro lid Páně. Mluvit křesťanům o svatých místech nebo o posvěcené půdě jim je tak naprosto cizí – alespoň by to takové mělo být – jako kdybychom mluvili Židovi o tom, že má své místo velebení v nebi. Ta myšlenka tu vůbec není na místě, vůbec se nehodí.

Obrátí-li se čtenář na chvíli ke čtvrté kapitole Jana, najde tam v obdivuhodném rozhovoru našeho Pána s ženou ze Sichar pozeňnané naučení o tomto předmětu: „Řekla jemu žena: Pane, vidím, že jsi ty prorok. Otcové naši se na této hoře klaněli, a vy pravíte, že v Jeruzalémě jest místo, kde náleží se klanět. Dí jí Ježíš: Ženo, věř mi, že jde hodina, kdyžto ani na této hoře, ani v Jeruzalémě nebudete se klanět Otci. Vy se klaníte, a nevíte, čemu; my se klaníme, čemu víme, nebo spasení z Židů jest. Ale jde hodina, a nyní jest, kdyžto praví velebitelé klanět se budou Otci v duchu a v pravdě. Neboť takových Otec **hledá**, aby se klaněli jemu. Bůh duch jest, a ti, kteří se jemu klanějí, v duchu a v pravdě **muzejí** se klanět.“ (Jan 4,19-24)

Tento oddíl zcela dává stranou myšlenku na nějaké zvláštní místo velebení nyní. Skutečně tu není nic takového. „**Ale Nejvyšší nebydlí v chrámech rukou udělaných**, jakož dí prorok: Nebe jest mi stolice a země podnož noh mých, i jaký mi dům uděláte? praví Pán. Anebo jaké jest místo odpočívání mého? Zdali ruka má všeho toho neučinila?“ (Skutky 7,48-50) A opět: „Bůh ten, který stvořil svět i všecko, co jest na něm, ten jsa Pánem nebe i země, **nebydlí v chrámech rukou udělaných; aniž bývá ctěn lidskýma rukama**, jako by něčeho potřeboval, poněvadž on dává všechněm život i dýchání i všecko.“ (Skutky 17,24.25)

Učení Nového zákona o předmětu velebení je od začátku do konce jasné a rozhodné. A křesťanský čtenář má vážnou povinnost dbát tohoto učení a snažit se rozumět a podrobit celou svou mravní bytost jeho autoritě. Od samých začátků historie Církve tu byla silná a osudná tendence vrátit se k židovství nejen ve věci spravedlnosti, ale také ve věci velebení. Nejenže byli křesťané stavěni pod zákon kvůli životu a spravedlnosti, ale také pod levitský rituál ohledně pořádku a charakteru své bohoslužby. O tom prvním jsme pojednávali v kapitolách 4 a 5 těchto „Poznámek“. Ale to druhé je neméně vážné ve svém účinku na celý tón a charakter křesťanského života a chození.

Musíme mít na mysli, že Satanovým velkým předmětem je svrhávat Boží Církev dolů z její přednosti ve vztahu k jejímu postavení, jejímu chození a jejímu velebení. Jakmile byla Církev v den Letnic utvořena, hned začal proces jejího kažení a podvracení a po dobu osmnácti dlouhých století v něm pokračoval s dábelskou úporností. Přes tyto výše citované jasné oddíly, které se týkají charakteru velebení, jež Otec nyní hledá, a skutečnost, že Bůh nebydlí v chrámech udělaných rukama, jsme viděli za všech věků silnou tendenci vrátit se ke stavu věcí pod mojžíšovskou domácností. Odtud touha mít velké budovy, působivé rituály, obětní pořádky, zpěvácké služby, to vše v přímém rozporu s myšlenkami Krista a s velice jasným učením Nového zákona. Vyznávající církev se zcela vzdálila od ducha a autority Pána ve všech těchto věcech. A přece je zvláštní a smutné to říci, že právě o těchto věcech se stále mluví jako o důkazech obdivuhodného pokroku křesťanství. Někteří z našich veřejných učitelů a vůdců nám říkají, že požehnaný apoštol Pavel měl jen malý pojem o velikosti, kterou měla církev dosáhnout; ale kdyby jen mohl vidět naše ctihodné katedrály s jejich vznešenými chrámovými loděmi a barevnými okny, a kdyby mohl naslouchat dunění varhan a hlasům sborového zpěvu, viděl by, jaký pokrok byl učiněn od té horní místnosti v Jeruzalémě!

Ach, čtenáři, buď ujištěn, že to vše je naprostý klam. Je vsutku pravda, že církev udělala pokrok, ale ten je ve špatném směru. Nesměruje nahoru, ale dolů. Jde směrem pryč od Krista, pryč od Otce, pryč od Ducha, pryč od Slova.

Chtěli bychom čtenářovi položit otázku: Kdyby apoštol Pavel měl na příští den Páně přijít do Londýna, kde by mohl najít to, co našel v Troadě před osmnácti sty lety, jak to je zaznamenáno ve Skutcích 20,7? Kde by mohl najít společnost učedníků, shromážděných prostě Duchem Svatým ke jménu Ježíš, aby lámali chléb na Jeho památku a aby zvěštovali Jeho smrt, dokud nepřijde? Takový byl Boží pořádek tehdy, a takový musí být Boží pořádek teď. Ani na chvíličku nemůžeme věřit, že by apoštol přijal něco jiného. Hledal by Boží věc; měl by ji, anebo by neměl nic. Nuže, kde by ji mohl najít? Kam by mohl jít a najít tam stůl svého Pána, jak ho On sám ustanovil v té noci, ve které byl zrazen?

Hleď, čtenáři, musíme věřit, že apoštol Pavel by trval na tom, aby měl stůl a večeři svého Pána tak, jak je přijal přímo od Něho ve slávě a jak je vydal v desáté a jedenácté kapitole své Epištoly ke Korintským – epištoly

adresované „*všem, kteří vzývají jméno Pána našeho Ježíše Krista na všelikém místě, i jejich i našem*“. Nemůžeme věřit, že by učil Božímu pořádku v prvním století, a přijal lidský nepořádek v devatenáctém století. Člověk nemá právo plést se do Božích ustanovení. Nemá větší právo změnit jedinou čárečku spojenou s večeří Pána, než měl Izrael, aby zasáhl do pořádku slavnosti Fáze.

Nuže, opakujeme tu otázku – a vážně žádáme čtenáře, aby ji zvážil a odpověděl na ni v Boží přítomnosti a ve světle Písma: Kde by mohl apoštol toto nalézt v Londýně nebo kdekoli jinde v křesťanstvu v den Páně? Kam by mohl jít a zaujmout své místo u stolu svého Pána uprostřed společnosti učedníků, shromážděných prostě na **základě** jednoho těla, k jednomu **středu**, jménu Ježíš, **mocí** Ducha Svatého a na základě **autority** Božího slova? Kde by mohl najít sféru, ve které by mohl vykonávat své dary bez lidské autority, ustanovení nebo ordinace? Ptáme se tak, abychom zkusili srdce a svědomí čtenáře. Jsme plně přesvědčeni, že tu a tam by Pavel mohl najít místa, kde jsou tyto věci vykonávané, byť ve slabosti a selhání; a věříme, že křesťanský čtenář je vážně odpovědný, aby je vyhledal. Žel, žel, je jich málo a jsou pořádku ve srovnání s množstvím jiných křesťanských shromáždění.

Možná, že by nám někdo řekl, že kdyby lidé věděli, že to je apoštol Pavel, ochotně by mu dovolili sloužit. Ale potom by on ani nehledal, ani nepřijal jejich dovolení, protože nám v první kapitole Galatským jasně říká, že jeho služba nebyla ani „*od lidí, ani skrze člověka, ale skrze Ježíše Krista a Boha Otce, který jej vzkřísil z mrtvých*“.

A nejenom to, ale můžeme být ujištěni, že apoštol by trval na tom, aby stůl Páně byl na Božím základu jednoho těla; a mohl by jediné souhlasit s tím, aby jedl večeří Páně podle Božího pořádku, jak je dán v Novém zákoně. Nemohl by přijmout žádný nový základ shromažďování, ani žádný princip organizace. Opakoval by své vlastní inspirované výroky: „**Jedno jest tělo, a jeden Duch;**“ a: „**Poněvadž jeden chléb, jedno tělo mnozí jsme; všichni zajisté jednoho chleba účastni jsme.**“ Tato slova jsou použita na „*všechny, kteří vzývají jméno Pána našeho Ježíše Krista na všelikém místě*“, a jsou pravdivá ve všech časech existence Církve na zemi.

Čtenář musí v této věci mít naprosto jasno. Boží zásady shromažďování a jednoty se v žádném případě nelze vzdát. Ve chvíli, kdy lidé začnou organizovat, vytvářet církve nebo společnosti, jednájí v přímém odporu k Božímu slovu, k myšlenkám Krista a k přítomnému působení Ducha Svatého.

Člověk by se stejně tak mohl dát do stvoření světa, jako do budování Církve. Je to zcela Boží dílo. Duch Svatý sestoupil o Letnicích, aby utvořil Boží Církev, tělo Krista. A to je jediná Církev, jediné tělo, které Písmo uznává. Vše ostatní je proti Bohu, i když to snad je schvalováno a bráněno tisíci opravdových křesťanů.

Nechť nám čtenář nerozumí špatně. Nemluvíme o spasení, o věčném životu nebo o Boží spravedlnosti, ale o správné půdě shromažďování, o Boží zásadě, na které má být postaven stůl Páně a slavena večeře Páně. Tisíce z milovaného lidu Páně žily a zemřely ve společenství římské církve. Ale římská církev není Boží Církev; a oběť mše není večeře Páně. Jestliže v myslí čtenáře je pouze myšlenka, jaké množství bludu může schválit, aniž by ztratil spasení své duše, je zbytečné pokračovat v tom velkém a důležitém předmetu, který máme před sebou.

Ale kde je srdce milující Krista, které by se mohlo spokojit s takovým bídně nízkým základem jako tento? Co by si mysleli o Izraelitovi ve staré době, který by se dovedl spokojit s tím, že je Abrahamovo dítě, a dovedl by se těšit ze své vinice a svých fíků, svých stád, ale nikdy by nemyslel na to, aby se šel klanět na místě, kde Hospodin dal přebývat Svému jménu? Kde byl věrný Žid, který by nemiloval to svaté místo? „*Hospodine, já miluji obydlí domu tvého, a místo přibýtku slávy tvé.*“ (Žalm 26,8)

A když byla kvůli hříchu Izraele jeho národní pospolitost zrušena a lid byl veden do zajetí, slyšíme mezi nimi vyhnance s opravdovým srdcem, jak vyhlávají svůj nárek následujícími výmluvnými slovy: „*Při řekách Babylonských tam jsme sedávali a plakávali, rozpomínajíce se na Sion. Na vrbí v té zemi zavěšovali jsme citary své. A když se tam dotazovali nás ti, kteří nás zajali, na slova písničky, (ježto jsme zavěsili byli veselí), říkajíce: Zpívejte nám některou píseň Sionskou: Kterak bychom měli zpívat píseň Hospodinovu v zemi cizozemců? Jestliže se zapomenu na tebe, ó Jeruzaléme* [Boží střed pro Jeho pozemský lid], *zapomeň se pravice má. Přilni i jazyk můj k dásním mým, jestliže v samém Jeruzalémě nebudu mít svého největšího potěšení.*“ (Žalm 137,1-6)

A opět v šesté kapitole Daniele nalézáme toho milovaného vyhnance, jak otevírá třikrát denně okno a modlí se směrem k Jeruzalému, ačkoli ví, že trestem za to je lví jáma. Ale proč trvat na modlitbě směrem k Jeruzalému? Byla to nějaká součást židovské pověry? Ne, bylo to nádherné ukázání Boží zásady. Bylo to rozvinutí Boží korouhve uprostřed stísňujících a pokořujících

důsledků pošetlosti a hříchu Izraele. Je pravda, že Jeruzalém byl v troskách. Ale Boží myšlenky týkající se Jeruzaléma nebyly v troskách. Byl to Jeho střed pro Jeho pozemský lid. *„Jižtě Jeruzalém ušlechtilé vystaven, a jako v město k sobě vespolek připojen. Do něhož vstupují pokolení, pokolení Hospodinova, k svědectví Izraelovu, aby oslavovali jméno Hospodinovo. Nebo tam jsou postaveny stolice soudu, stolice domu Davidova. Žádejte pokoje Jeruzalému, řkouce: Děj se pokojně těm, kteří tě milují. Budiž pokoj v předhradí tvém, a upokojení na palácích tvých. **Pro bratří své a přátele** své žádati budu pokoje tobě. **Pro dům Hospodina Boha našeho** budu tvého dobrého hledati.“* (Žalm 122,3-9)

Jeruzalém byl střed pro dvanáct pokolení Izraele v minulých letech, a bude jím v budoucnosti. Používat výše uvedený a podobné oddíly na Boží Církev zde nebo potom – na zemi nebo v nebi, znamená prostě obracet věci vzhůru nohama, spojovat věci, které jsou svou podstatou různé, a tak působit nevyčísitelnou škodu užití Písma i duším lidí. Nesmíme si dovolovat takové neospravedlnitelné, volné zacházení s Božím slovem.

Jeruzalém byl a bude Božím pozemským středem. Ale nyní by Boží Církev neměla uznávat žádný střed kromě slavného a nekonečně vzácného jména Ježíš. *„Kdekoli shromáždí se dva neb tři ve jménu mém, tu jsem já uprostřed nich.“* (Matouš 18,20) Jaký vzácný střed! Jen na ten Nový zákon ukazuje, k němu jedinému Duch Svatý shromažďuje. Nezáleží na tom, kde jsme shromážděni, zda v Jeruzalémě nebo v Římě, v Londýně, Paříži nebo Kantonu. Nejde o to **kde**, ale **jak**.

Ale nezapomínejme, že to musí být Boží skutečnost. Nemá žádný smysl vyznávat, že jsme shromážděni k tomu požehnanému jménu Ježíš, jestliže ve skutečnosti nejsme. Apoštolova slova týkající se víry mohou být použita se stejnou silou na otázku našeho středu shromažďování: *„Co prospěje, bratří moji, **praví-li se kdo**“* být shromážděn ke jménu Ježíš? Bůh jedná s mravními skutečnostmi. A zatím co je dokonale jasné, že člověk, který si přeje být věrný Kristu, nemůže souhlasit s přijetím jakéhokoli jiného středu nebo jakéhokoli jiného základu shromažďování, než je Jeho jméno, tu přece je docela možné – žel, žel, jak velmi možné – že lidé vyznávají, že jsou na tomto požehnaném základu, zatímco jejich duch a chování, jejich zvyky a cesty, celý jejich život a charakter dokazují, že nestojí v síle svého vyznání.

Apoštol řekl Korintským, že chce *„poznat ne řeč těch nadutých, ale moc“* (1. Kor. 4,19). To jsou jistě vážná slova a velmi potřebná za všech dob, ale

zvláště nutná ve vztahu k důležitému předmětu, který máme před sebou. Chtěli bychom laskavě, a přece velmi vážně zdůraznit svědomí křesťanského čtenáře jeho odpovědnost, aby zvážil tuto věc ve svatém ústraní přítomnosti Pána a ve světle Nového zákona. Necht' to nedává stranou pod záminkou, že to není podstatné. Je to velmi podstatné, poněvadž se to dotýká slávy Pána a zachovávaní Jeho pravdy. To je ten jediný standard, podle kterého máme rozhodovat, co je podstatné a co nikoli. Bylo podstatné pro Izrael, aby se shromažďoval u stanoveného středu? Bylo to ponecháno jako otevřená otázka? Směl si každý člověk zvolit střed sám? Necht' je odpověď zvážena ve světle 14. kapitoly 5. Mojžíšovy knihy. Bylo to absolutně podstatné, aby se Boží Izrael shromažďoval kolem středu Boha Izraele. To je nepochybné. Běda by bylo tomu člověku, který by se obrátil zády k místu, kde Hospodin dal přebývat Svému jménu. Velmi rychle by byl poučen o svém omylu. A jestliže to bylo pravda pro Boží pozemský lid, není to rovněž pravda pro Církev a pro jednotlivého křesťana? Jistěže je. Jsme vysoce a svatě povinni odmítnout každý **základ** shromažďování kromě jednoho těla, každý **střed** shromažďování kromě jména Ježíš, každou **moc** shromažďování kromě Ducha Svatého, každou **autoritu** shromažďování kromě Božího slova. Kéž všechen milovaný lid Páně je všude veden k tomu, aby zvažoval tyto věci v bázni a lásce k Jeho svatému jménu!

Nyní zakončíme tento oddíl citováním posledního odstavce naší kapitoly, ve kterém najdeme některá velmi cenná praktická naučení.

*„Každého léta třetího oddělíš všechny desátky z užitků svých toho léta, a složíš je v branách svých. I **přijde** Levíta, (nebo nemá dílu a dědictví s tebou) a host a sirotek i vdova, kteří jsou v branách tvých, i **budou jísti a nasytí se**, aby požehnal tobě Hospodin Bůh tvůj při všelikém díle rukou tvých, které bys dělal.“* (5. Mojžíšova 14,28-29)

Tu máme milý domácí výjev, velmi dojemné ukázání Božího charakteru, krásné zjevení milosti a přívětivosti Boha Izraele. Dělá to srdci dobře, když dýchá vonný vzduch takového oddílu. Je v jasném a nápadném kontrastu k chladnému sobectví, které nás všude obklopuje. Bůh chtěl učít Svůj lid, aby myslel a staral se o všechny, kteří jsou v nouzi. Ten desátek patřil Jemu, ale On jim chtěl dát vzácnou a výtečnou výsadu, aby to obětovali požehnanému účelu potěšovat srdce druhých.

Ve slovech „*přijde*“, „*budou jísti*“ a „*nasytí se*“ je zvláštní líbeznost. Tak skutečně to odpovídá našemu vždy milostivému Bohu! On má zalíbení v

tom, když tiší potřeby všech. Otevírá Svou ruku a uspokojuje přání každé živé bytosti. A nejen to, ale je to Jeho radostí, aby činil Svůj lid prostředkem, skrze který může ke všem plynout milost, přívětivost a soucit Jeho srdce. Jaká je to výsada být Božími rozdíleči almužen, rozdávači Jeho štědrosti, prováděči Jeho dobrotivosti! Kéž bychom více prožívali hluboké požehnání toho všeho! Kéž více dýcháme atmosféru Boží přítomnosti, potom budeme věrněji vyzařovat Boží charakter.

Protože hluboce zajímavý a praktický předmět, předložený ve verších 28 a 29 před nás předstoupí v jiném spojení v našem studiu 26. kapitoly, nebudeme u něho nyní dále prodlévat.

5. Mojžíšova 15

„Každého léta sedmého odpouštění budeš. Tento pak bude způsob odpuštění, aby odpustil každý věřitel, který rukou svou půjčil to, čeho půjčil bližnímu svému; nebude upomínati bližního svého aneb bratra svého, nebo vyhlášeno jest odpouštění Hospodinovo. Cizozemce upomínati budeš, ale to, což bys měl u bratra svého, propustí ruka tvá. Toliko aby nuzným někdo nebyl příčinou tvou, poněvadž hojně požehná tobě Hospodin v zemi, kterou Hospodin Bůh tvůj dá tobě v dědictví, abys jí dědičně vládl: Jestliže však pilně poslouchati budeš hlasu Hospodina Boha svého, tak abys hleděl činiti každé přikázání toto, které já tobě dnes přikazuji. Hospodin zajisté Bůh tvůj požehná tobě, jako mluvil tobě, tak že budeš moci půjčovati národům mnohým, tobě pak nebude potřeba vypůjčovati; i budeš panovati nad národy mnohými, ale oni nad tebou nebudou panovati.“ (5. Mojžíšova 15,1-6)

Je skutečně vzdělávající všimnout si způsobu, jakým se Bůh Izraele vždy snažil přitáhnout k Sobě srdce Svého lidu pomocí různých obětí, slavností a ustanovení levítského ceremoniálu. Byl tu ranní a večerní beránek každého **dne**. Byla tu svatá sobota každý **týden**. Bylo tu novoluní každý **měsíc**. Byla tu slavnost Fáze každý **rok**. Byly tu desátky každé **tři roky**. Bylo tu odpuštění každých **sedm** let. A bylo tu léto milostivé každých **padesát let**.

To vše má velmi hluboký význam. To vše vypráví svůj vlastní krásný příběh a dává to srdci své vlastní vzácné ponaučení. Ranní a večerní beránek, jak víme, ukazoval vždy na „*Beránka Božího, který snímá hřích světa*“. Sobota byla milým předobrazem odpočinku, který zůstává pro Boží lid. Každý nový měsíc krásně předobrazoval dobu, kdy obnovený Izrael bude na národy odrážet paprsky Slunce spravedlnosti. Slavnost Fáze byla ustavičnou připomínkou na vysvobození národa z egyptského otroctví. Rok desátek ukazuje na skutečnost Hospodinova vlastnictví země, jako i na milý způsob, jakým Jeho důchody měly být rozdíleny tak, že pokrývaly potřeby Jeho dělníků a Jeho chudých. Sobotní rok dával zaslíbení o té slavné době, kdy všechny dluhy budou smazány, všechny půjčky vyřízeny, všechna břemena odstraněna. A nakonec milostivé léto bylo nádherným předobrazem času napravení všech věcí, kdy vězňové budou osvobozeni, kdy se vyhnáný vrátí do svého dlouho ztraceného domova a dědictví, a kdy izraelská země a celá země se budou veselit pod požehnanou vládou Davidova Syna.

Nuže, ve všech těchto krásných zřízeních pozorujeme dva hlavní charakteristické rysy, totiž oslavení Boha a požehnání pro člověka. Tyto dvě věci jsou navzájem spojeny Božím a věčným poutem. Bůh to tak zařídil, aby Jeho plná sláva a plné požehnání stvoření byly navzájem nerozlučně spjaty. To je hluboká radost pro srdce a pomáhá nám to plněji porozumět síle a kráse té známé věty: „*Chlubíme se nadějí slávy Boží.*“ (Řím. 5,2) Až tato sláva zasvítl svým plným jasnem, pak jistě lidská blaženost, požehnání a štěstí dosáhnou svého plného a věčného naplnění.

Krásný příslib a nastínění toho všeho vidíme v sedmém roce. Bylo to „*odpuštění Hospodinovo*“, a proto jeho požehnaný vliv měl být pocíťován každým ubohým dlužníkem od Dan až do Bersabé. Hospodin chtěl darovat Svému lidu tu vysokou a svatou výsadu, aby s Ním měl společenství ve věci, která působí, aby dlužníkové srdce zpívalo radostí. Chtěl je naučit, kdyby se jen chtěli učit, hlubokému požehnání ochotného odpuštění všeho. To je to, v čem On sám má zalíbení. Buď za to vždy chváleno Jeho velké a slavné jméno.

Ale žel, ubohé lidské srdce není na této milé výši. Není plně připraveno jít po této nebeské cestě. Je smutně sevřeno a nízká a bídná sobeckost mu brání v uchopení a provádění božské zásady milosti. Není zcela doma v této nebeské atmosféře. Je jen nedostatečně připraveno být nádobou a potrubím té královské milosti, která září tak jasně ve všech Božích cestách. To až příliš plně vysvětluje varovné věty následujícího oddílu: „*Byl-li by u tebe nuzný někdo z bratří tvých, v některém městě tvém, v zemi tvé, kterou Hospodin Bůh tvůj dá tobě, **nezatvrdíš srdce svého a nezavřeš ruky své před nuzným bratrem svým; ale štědře otevřeš jemu ruku svou a ochotně půjčíš jemu, jak by mnoho potřeboval toho, v čem by nouzi měl. Vystříhej se, aby nebylo něco **nepravého v srdci tvém**, a řekl bys: Blíží se rok sedmý, jenž jest rok odpuštění, a bylo by **nešlechetoné oko tvé** k bratru tvému nuznému, tak že bys **neudělil** jemu, pročez by volal proti tobě k Hospodinu a byl by na tobě hřích: Ale **ochotně dáš jemu** a nebude srdce tvé neupřímé, když bys dával jemu; nebo tou příčinou požehná tobě Hospodin Bůh tvůj ve všech skutcích tvých a ve všem díle, ke kterému bys vztáhl ruku svou. Nebo nebudete bez chudých v zemi vaší; proto přikazuji tobě, řka: Abys **ochotně otvíral ruku svou** bratru svému, chudému svému a nuznému svému v zemi své.***“ (5. Mojžíšova 15,7-11)

Zde jsou odkryty a odsouzeny hluboké pohnutky ubohého sobeckého srdce. Nic nemůže zjevit skryté kořeny zla v lidské přirozenosti tak, jako milost. Člověk musí být obnoven v nejhlubších zdrojích své mravní bytosti, dříve než může být nástrojem Boží lásky. A i ti, kteří jsou takto milostí obnoveni, musejí ustavičně bdít nad skrytými formami sobectví, jimiž se odívá naše padlá přirozenost. Nic než milost nemůže udržovat naše srdce široké ke každé formě lidské potřeby. Musíme zůstat blízko zřídla nebeské lásky, chceme-li být prostředky požehnání uprostřed výjevu bídy a bezútěšnosti prostředí, ve kterém žijeme.

Jak jsou milá ta slova. „*Štěďře otevřeš jemu ruku svou!*“ Ona vydechují nebeskou atmosféru. Otevřené srdce a štědrá ruka jsou v souhlasu s Bohem. „*Ochotného /radostného/ dárce miluje Bůh*“ (2. Kor. 9,7), protože to je přesně to, co je On sám. On „*všechněm dává ochotně a neomlouvá /nevychytá/*“ (Jakuba 1,5)! A On by nám chtěl dát tu vzácnou a velmi výtečnou výsadu, abychom byli Jeho napodobiteli. Podivuhodná milost! Už sama myšlenka na to naplňuje srdce obdivem, láskou a chválou. Nejenže jsme milostí zachráněni, ale stojíme v milosti, žijeme pod požehnanou vládou milosti, dýcháme samou atmosféru milosti a jsme povoláni, abychom byli živými prostředníky milosti nejen svým bratřím, ale celé lidské rodině. „*A proto dokud čas máme, činme dobře všechněm, nejvíce pak domácím víry.*“ (Gal. 6,9)

Křesťanský čtenáři, přiložme pilně svá srdce ke všem těmto Božím naučením. Jsou velmi vzácná. Ale skutečná vzácnost může být okoušena jen při jejich praktickém provádění. Jsme obklopeni deseti tisíci formami lidské bídy, lidského trápení, lidských potřeb. Všude kolem nás jsou zlomená srdce, zkroutěné duše, zpuštěné domovy. Každý den se na své cestě setkáváme s vdovami, sirotky a potřebnými cizinci. Jak jednáme ve vztahu k těmto všem? Zatvrzujeme svá srdce a zavíráme před nimi své ruce? Anebo se snažíme jednat v laskavém duchu „*odpuštění Hospodinova*“? Musíme mít na mysli, že jsme povoláni, abychom vyzařovali Boží povahu a charakter, abychom byli přímými prostředníky komunikace mezi milujícím srdcem našeho Otce a každou formou lidské potřeby. Nemáme žít sami pro sebe. Když tak činíme, je to velmi bídné popření všech charakteristických znaků a zásad onoho mravně slavného křesťanství, které vyznáváme. Je to naše vysoká a svatá výsada, ano, naše zvláštní poslání, abychom kolem sebe rozlévali světlo nebe, kterému patříme. Ať jsme kdekoli: v rodině, na poli, na tržišti nebo v továrně, v obchodě nebo účtárně, všichni, kteří s námi přicházejí do

styku, by měli vidět Ježíšovu milost, jak září z našich cest, našich slov i z našich pohledů. A když potom máme před sebou nějaký předmět potřeby, nemůžeme-li udělat nic více, měli bychom do ucha povědět tišící slovo nebo prolít slzu či vzdech opravdové, citěné účasti.

Čtenáři, děláme to tak? Žijeme tak blízko zdroje božské lásky, a tak dýcháme ovzduší nebe, že ta požehnaná vůně těchto věcí je šířena kolem nás? Anebo projevujeme ošklivé sobectví přirozenosti, nesvatou náladu a sklony svého padlého a zkaženého člověčenství? Jak nepohledný předmět je sobecký křesťan! Je ustavičným protiřečením, žijící, hýbající se lží. Křesťanství, které vyznává, dává temně a hrozně vystupovat nesvatému sobectví, které ovládá jeho srdce a ukazuje se v jeho životě.

Kéž Pán dá, aby se všichni, kteří vyznávají a nazývají se křesťany, v denním životě chovali tak, aby byli nepošpiněným listem Kristovým, známým a čteným všemi lidmi! Tímto způsobem by alespoň byla nevěra připravena o jeden ze svých nejzávažnějších argumentů, o jednu z nejtěžších námitek. Nic neposkytuje silnější záminku nevěřícímu než život křesťana, nesouhlasící s jeho vyznáním.

Ne že by taková záminka bytí na okamžik obstála nebo mohla být předkládána před soudnou stolicí Kristovou, poněvadž každý, kdo má ve svém dosahu výtisk Svatého písma, bude souzen světlem těchto Písem i tehdy, kdyby na tváři země nebyl jediný křesťan, který by žil podle svého vyznání. Nicméně jsou křesťané vážně odpovědní za to, aby nechávali své světlo svítit před lidmi, aby viděli jejich dobré skutky a oslavovali našeho Otce v nebi. Jsme vážně povinni ukazovat a ilustrovat v denním životě nebeské principy představené v Božím slově. Neměli bychom ponechávat nevěřícím ani stín jakékoli záminky k námitce nebo argumentu. Jsme za to odpovědní.

Kéž si vezmeme tyto věci k srdci; potom budeme mít příčinu, abychom chválili Boha za naše úvahy o vzácném ustanovení o „*odpuštění Hospodinově*“.

Nyní budeme pro čtenáře citovat dojemné a krásné naučení týkající se hebrejského služebníka. Stále více cítíme důležitost podání skutečné mluvy Svatého Ducha. Neboť ačkoli může být řečeno, že čtenář má Bibli a může se do ní podívat, přece jako skutečnost víme, že když jsou zmíněny oddíly Písma, pak v mnoha případech váháme s tím, abychom odložili knihu, kterou držíme v ruce, a přečetli si odkaz. A mimo to se nic nevyrovná Božímu slovu. A pokud se týká poznámek, které snad předkládáme, tu jejich účelem

je prostě pomoci milovanému křesťanskému čtenáři k porozumění a oceňování těch částí Písma, které citujeme.

*„Jestliže by prodán byl tobě bratr tvůj Žid aneb Židovka, a sloužil by tobě za šest let, sedmého léta propustíš jej od sebe svobodného. A když jej propustíš svobodného od sebe, nepustíš ho prázdného. **Štědře darovati jej budeš dary** z dobytka svého, ze stodoly a z vinice své; v čem požehnal tobě Hospodin Bůh tvůj, z toho dáš jemu.“ (5. Mojžíšova 15,12-14)*

Jak je to dokonale krásné, jak se to vše podobá našemu vždy milostivému Bohu. Nechce, aby bratr odešel prázdný. Svoboda a chudoba by nebyly v mravním souladu. Bratr měl být odeslán svobodný a plný, povýšený a obdařený nejen svou svobodou, ale štědře i majetkem do nového začátku.

To je vpravdě božské. Nepotřebujeme se ptát, v které škole je vyučována tak výtečná etika. Je obklopena samým nebem; vysílá jemnou vůni samého ráje Božího. Není toto snad způsob, jakým náš Bůh jednal s námi? Všechna chvála buď Jeho slavnému jménu! On nám nejenom dal život a svobodu, ale obdařil nás štědře vším možným, co je potřebné pro čas i pro věčnost. Otevřel nám nevyčerpatelné pokladnice nebe. Ano, dal Syna Svého lůna za nás a nám – **za** nás, aby **zachránil**; nám, aby **uspokojil**. Dal nám všechny věci, které náležejí k životu a pobožnosti. Vše, co patří k životu, který nyní je, a k tomu, který má přijít, je plně a dokonale zajištěno štědou rukou našeho Otce.

A není to hluboce působivé všimnout si, jak se Boží srdce vyjadřuje ve způsobu, jakým mělo být s židovským služebníkem jednáno? „**Štědře darovati ho budeš.**“ Ne se skrblostí, z nutnosti. Mělo to být konáno způsobem hodným Boha. Jednání Jeho lidu má být odrazem Jeho samého. Jsme povoláni k vysoké a svaté důstojnosti být Jeho mravními představiteli. To je předivné, ale z Jeho nekonečné milosti to je tak. On nás nejen vysvobodil z plamenů věčného pekla, ale volá nás, abychom jednali za Něho a abychom byli Jemu podobni uprostřed světa, který ukřižoval Jeho Syna. A nejenže nám svěřil tuto vznešenou důstojnost, ale obdařil nás knížecím bohatstvím, aby ji podpořil. Nevyčerpatelné zdroje nebe jsou nám k dispozici: „*Všecky věci jsou vaše*“ (1. Kor. 3,21) skrze Jeho nekonečnou milost. Ach, kéž bychom si plněji uvědomovali své výsady, a tak se uměli věrněji zhostit svých svatých odpovědností!

V 15. verši naší kapitoly máme velmi dojemnou pohnutku, předloženou srdcím lidu, která má povzbudit jejich lásku a soucit: „*A pamatuj, že jsi služebníkem byl v zemi Egyptské, a že tě vykoupil Hospodin Bůh tvůj, **proto** já to dnes tobě přikazuji.*“ Připomenutí Hospodinovy milosti při jejich vykoupení z Egypta bylo stále zůstávající a mocně působící pohnutkou pro jejich jednání vůči chudému bratrovi. To je nikdy neselhávající princip a nic nižšího než to nikdy neobstojí. Jestliže hledáme zdroj svých pohnutek kdekoli kromě v Bohu samém a v Jeho jednání s námi, brzy ve svém praktickém životě ztroskotáme. Jen když máme před svým srdcem Boží obdivuhodnou milost, ukázanou ve vykoupení, které je v Kristu Ježíši, budeme schopni žít v pravé, aktivní dobročinnosti ať vůči bratřím, nebo těm, kteří jsou vně. Pouhé laskavé pocity vystupující v našich vlastních srdcích, anebo vyvolané trápením, tísní a potřebami druhých, se ukáží jako pomíjivé. Trvalé zdroje můžeme najít jen v živém Bohu samém.

V 16. verši je zvažován případ, kdy služebník dal přednost tomu, aby zůstal u svého pána: „*Pakli by řekl: Nepůjdu od tebe, protože by tě miloval i dům tvůj, a že mu dobře u tebe, tedy vezma špici, probodneš ucho jeho na dveřích, a bude u tebe služebníkem na věky.*“ (5. Mojžíšova 15,16-17)

Když porovnáme tento oddíl s 2. Mojžíšovou knihou 21,1-6, zpozorujeme význačný rozdíl, který, jak můžeme očekávat, vyvstává z odlišného charakteru těch dvou knih. V 2. Mojžíšově knize je v popředí **předobrazný** charakter, v 5. Mojžíšově knize **mravní**. Proto v 5. Mojžíšově knize inspirovaný pisatel vynechává vše o ženě a dětech jako cizí jeho úmyslu zde, ačkoli to je tak podstatné pro krásu a dokonalost předobrazu ve 2. Mojžíšově knize. Poznamenáváme to jen jako jeden z mnoha význačných důkazů skutečnosti, že 5. Mojžíšova kniha je velmi vzdálena toho, aby byla neplodným opakováním předcházejícího. Není tu ani opakování – na jedné straně, ani protiřečení – na druhé straně, ale milá rozmanitost v dokonalém souhlasu s Božím předmětem a záměrem každé knihy. Tolik o opovržením hodné mělkosti a nevědomosti nevěřících pisatelů, kteří měli tu bezbožnou smělost, aby zamířili své výpady na tuto nádhernou část Božích výroků.

V naší kapitole máme mravní pohled na toto zajímavé ustanovení. Služebník miloval svého pána a byl u něho šťastný. Dal přednost trvalému otrockví a znamení toho u pána, kterého miloval, před svobodou a svobodným podílem, vzdálen od něho. To samozřejmě pochvalně mluví pro obě strany. Je vždy dobrým znamením jak pro pána, tak i pro služebníka, když spojení

má dlouhé trvání. Ustavičné změny mohou být všeobecně brány jako důkaz toho, že někde je něco mravně chybné. Není pochyb o tom, že existují výjimky. A nejen to, ale ve vztahu pána a služebníka musejí být, tak jako u všeho, zvažovány obě strany. Například musíme zvážit, zda pán ustavičně mění své služebníky, anebo zda služebník ustavičně mění své pány. V prvním případě by vnější pohled mluvil proti pánovi, ve druhém případě proti služebníkov.

Skutečnost je, že my všichni se v této věci musíme soudit. Ti z nás, kteří jsou pány, musejí zvažovat, jak dalece skutečně hledáme potěšení, štěstí a opravdový prospěch svých služebníků. Měli bychom pamatovat na to, že máme ve vztahu ke svým služebníkům myslet na mnohem více než na množství práce, které od nich můžeme dostat. I na té nízké úrovni zásady „žít a nechat žít“ jsme povinni se každým možným způsobem snažit své služebníky potěšit a činit šťastnými; snažit se působit, aby cítili, že pod naší střechou mají domov, že se nespokojujeme pouze s prací jejich rukou, ale že bychom chtěli lásku jejich srdcí. Vzpomínáme si, že jsme se jednou zeptali vedoucího velmi velkého podniku: „Kolik **srdcí** zaměstnáváte?“ Potřásl hlavou a se skutečným zármutkem přiznal, jak málo je tam srdce ve vztahu pána a služebníka. Proto tu je obvyklá nesrdečná věta, že „zaměstnáváme **ruce**“.

Ale křesťanský pán je povolán k tomu, aby celkově stál na vyšší úrovni. Má výsadu být napodobitelem svého Pána, Krista. Vzpomínka na to bude ovládat všechno jeho jednání vůči služebníkov. Povede ho k tomu, aby s neustále prohlubujícím se zájmem a opravdovým ziskem studoval svůj božský vzor, aby Ho mohl reprodukovat ve všech praktických detailech každodenního života.

Tak je tomu také ve vztahu ke křesťanskému služebníkov, v jeho postavení a způsobu jednání. Ten, stejně jako jeho pán, má studovat ten velký vzor, postavený před něho v cestě a službě toho jediného skutečného Služebníka, který kdy chodil po této zemi. Je povolán, aby chodil v Jeho pozeňnaných šlépějích, aby pil z Jeho ducha, aby studoval Jeho Slovo. Je nemálo pozoruhodné, že Duch Svatý věnoval více pozornosti naučením služebníkům než všem ostatním vztahům dohromady. To může čtenář vidět na první pohled v Epištolách Efezským, Koloským a Titovi. Křesťanský služebník může zdobit učení Boha našeho Spasitele tím, že nekrade a neodmlouvá. Může sloužit Pánu Kristu v nejobyčejnějších povinnostech domácího života stejně

účinně, jako člověk, který je povolán, aby mluvil k tisícům o velkých skutečnostech věčnosti.

Tak jsou-li pán i služebník vzájemně ovládáni nebeskými zásadami, oba se snaží sloužit jednomu Pánu a oslavovat Ho, budou spolu šťastně vycházet. Pán nebude přísný, despotický ani vymáhající. A služebník nebude sobecký, ukvapený ani pyšný. Oba věrným konáním svých vzájemných povinností budou přispívat k potěšení a štěstí druhého a k pokoji a štěstí celého domácího kruhu. Kéž by to v každé křesťanské domácnosti na tváři země vypadalo více podle tohoto nebeského způsobu. Pak by skutečně byla Boží pravda hájena, Jeho Slovo ctěno a Jeho Jméno oslavováno v našich domácích vztazích a praktických cestách.

V 18. verši máme slovo napomenutí, které nám velmi věrně, ale s velkou jemností ukazuje mravní kořen v ubohém lidském srdci: *„Necht' není za těžké před očima tvýma, když bys ho svobodného propustil od sebe, nebo dvojnásob více, než ze mzdy nájemník, sloužil tobě šest let; i požehná tobě Hospodin ve všech věcech, které činiti budeš.“* (5. Mojžíšova 15,18)

To je velmi dojemné. Jen pomysleme, že Bůh, Nejvyšší, se sklání, aby stál před lidským srdcem – srdcem pána, staral se o věc ubohého služebníka a ukázal jeho nároky! Je to, jako kdyby žádal o přízeň pro Sebe. Neponechává nic nevyřčeného, aby záležitost posílil. Připomíná pánovi hodnotu šesti let služby a povzbuzuje ho zaslíbením zvětšeného požehnání jako odměny za jeho štědré jednání. Je to dokonale krásné. Pán nechtěl jen, aby bylo konáno štědrě, ale aby bylo konáno způsobem, který rozradostní srdce toho, komu to bylo učiněno. Myslí nejen na **podstatu** jednání, ale také na **způsob**. My se někdy vzchopíme k vykonání nějaké přívětivosti. Činíme to jako věc povinnosti a po celou tu dobu je to *„těžké před našima očima“*, že bychom to měli takto dělat. A tak je skutek zbaven vší své krásy. Štědrý skutek je zdoben štědrým srdcem. Měli bychom přívětivost provádět takovým způsobem, abychom ujistili příjemce, že naše vlastní srdce je potěšeno tímto skutkem. Toto je Boží způsob: *„A když neměli, odkud by zaplatili, odpustil oběma.“* (Luk. 7,42) – *„Ale veseliti a radovati se náleželo.“* (Luk. 15,32) – *„Jest radost v nebi nad jedním hříšníkem pokání činícím.“* (Luk. 15,7) Ach, kéž by tu byl jasnější odraz vzácné milosti srdce našeho Otce!

Než ukončíme své poznámky o této velmi zajímavé kapitole, budeme pro čtenáře citovat její poslední odstavec: *„Všeho prvorozeného, co se narodí ze skotů tvých neb z bravů tvých, samce posvětiš Hospodinu Bohu svému.“*

*Nebudeš dělati prvorozeným volem svým, a nebudeš holiti prvorozených ovec svých. Před Hospodinem Bohem svým budeš je jísti na každý rok **na místě, které by vyvolil Hospodin**, ty i čeleď tvá. Pakli by na něm byla vada, že by kulhavé aneb slepé bylo, aneb mělo by jakoukoli škodlivou vadu, nebudeš ho obětovati Hospodinu Bohu svému. V branách svých budeš je jísti, buďto čistý neb nečistý, rovně jako srnu aneb jelena; toliko krve jeho nebudeš jísti, ale na zem vycedíš ji jako vodu.“ (5. Mojžíšova 15,19-23)*

Jen to, co bylo dokonalé, mělo být obětováno Bohu. Prvorozený samec bez vady, vhodný předobraz Božího Beránka bez poskvrny, obětovaného za nás na kříži, nehynoucí základ našeho pokoje a vzácná potrava našich duší v Boží přítomnosti. Toto bylo podle Boha: shromáždění, seskupené kolem Božího středu, sytící se s radostí v Boží přítomnosti tím, co je určeným předobrazem Krista, jenž je zároveň naší obětí, naším středem i naším pokrmem. Bud' věčně vzdávána čest Jeho vzácnému a slavnému Jménu!

5. Mojžíšova 16

Nyní se blížíme k jednomu z nejhlubších a nejobsáhlejších oddílů 5. Mojžíšovy knihy, ve kterém inspirovaný pisatel představuje našemu zraku to, co můžeme nazvat třemi velkými hlavními svátky židovského roku, totiž Fáze, Letnice a svátek stánků; anebo vykoupení, Duch Svatý a sláva. Zde máme zhuštěnější pohled na tyto milé instituce, než byl dán ve 3. Mojžíšově 23, kde máme, počítáme-li sobotu, osm svátků. Ale díváme-li se na sobotu jako na oddělenou a mající své vlastní zvláštní místo jako předobraz Božího věčného odpočinku, pak tam je sedm svátků, totiž Fáze, svátek nekvašených chlebů, svátek prvotin, Letnice, svátek troubení, den smíření a svátek stánků.

Takový je pořádek svátků ve 3. Mojžíšově knize, která, jak jsme se odvážili poznamenat v našich studiích o této velmi obdivuhodné knize, může být nazvána „příručkou **kněze**“. Ale v 5. Mojžíšově knize, která je především knihou **lidu**, máme méně ceremoniálních detailů a zákonodárce se omezuje na ty velké mravní a národní mezníky, které velmi jednoduchým způsobem, poněvadž jsou přizpůsobeny lidu, představují minulost, přítomnost a budoucnost.

*„Ostříhej měsíce Abib, abys slavil Fáze Hospodinu Bohu svému, nebo toho měsíce Abib vyvedl tě Hospodin Bůh tvůj z Egypta v noci. A obětovati budeš Fáze Hospodinu Bohu svému z bravů i skotů **na místě, které by vyvolil Hospodin, aby tam přebývalo jméno jeho**. Nebudeš v něm jísti nic kvašeného. Za sedm dní jísti budeš přesnice, **chléb trápení**, (nebo s chvátáním vyšel jsi ze země Egyptské), abys pamatoval na den, v kterém jsi vyšel ze země Egyptské, po všechny dny života svého. Aniž spatřen bude u tebe kvas ve všech končinách tvých za sedm dní, a nezůstane nic přes noc masa toho, které bys obětoval u večer toho dne prvního, až do jitra. Nebudeš moci obětovati Fáze v každém městě svém, které Hospodin Bůh tvůj dává tobě,“* – jako kdyby na tom nezáleželo, kde, hlavně že se slaví svátek – *„**ale na místě, které by vyvolil Hospodin Bůh tvůj, aby přebývalo tam jméno jeho**“* [a nikde jinde], *„tu obětovati budeš Fáze, a to u večer, při západu slunce v jistý čas vyjití tvého z Egypta. Péci pak budeš a jísti **na místě, které by vyvolil Hospodin Bůh tvůj**, a ráno navracuje se, půjdeš do stanů svých. Šest dní jísti budeš přesnice, dne*

pak sedmého bude slavnost Hospodinu Bohu tvému; ničeho v ní dělati nebudeš. (5. Mojžíšova 16,1-8)

Protože jsme v našich „Poznámkách k 2. Mojžíšově knize“ pojednali dosti plně o hlavních zásadách tohoto základního svátku, musíme odkázat čtenáře na tuto knihu, pokud si přeje předmět studovat. Ale v 5. Mojžíšově knize jsou určité zvláštní rysy, a my cítíme povinnost k nim vést pozornost. V první řadě si musíme všimnout toho pozoruhodného důrazu položeného na „*místo*“, kde měl být svátek slaven. To je důležité a má to praktický význam. Lid si neměl sám vybírat. Podle lidského myšlení se může jevit malou věc, jak a kde byl svátek držen, hlavně že byl slaven. Ale – toho ať si čtenář pečlivě všimne a hluboce to zváží – lidské myšlení nemá v té věci nic co dělat. Byly to zcela Boží myšlenky a Boží autorita. Bůh má právo předepisovat a definitivně rozhodovat, kde se chce setkávat se Svým lidem. A On to ve výše uvedeném oddílu činí velmi jasným a důrazným způsobem, když tam třikrát říká tu závažnou větu: „*Na místě, které by vyvolil Hospodin Bůh tvůj.*“

Je to zbytečné opakování? Nechtě se nikdo neodvažuje si to myslet, a mnohem méně tvrdit. Je to velmi nutné zdůraznění. Proč velmi nutné? Kvůli naší nevědomosti, naší lhostejnosti a naší svévoli. Bůh ve Svě nekonečné dobrotivosti si dává zvláštní námahu, aby srdci, svědomí a chápání Svého lidu zdůraznil, že On bude mít jedno místo, zvláštní místo, kde má být slaven památný a velice významný svátek Fáze.

A poznamenáváme, že jen v 5. Mojžíšově knize je trváno na **místu** slavení. Nic o tom nemáme ve 2. Mojžíšově knize, protože byl slaven v **Egyptě**. Nic o tom nemáme ve 4. Mojžíšově knize, protože byl slaven **na poušti**. Ale v 5. Mojžíšově knize je to autoritativně a rozhodně stanoveno, protože tam máme naučení pro **zemi**. Je to další pozoruhodný důkaz, že 5. Mojžíšova kniha je velice vzdálena toho, aby byla neplodným opakováním toho, co už bylo řečeno v předcházejících knihách.

Nejdůležitější bod ve vztahu k „*místu*“, na kterém je tak význačně a stále trváno, je ve všech třech velkých slavnostech, zaznamenaných v naší kapitole, tento: Bůh chtěl shromažďovat Svůj milovaný lid kolem Sebe, aby mohli slavit společně v Jeho přítomnosti; aby se z nich mohl radovat a oni z Něho a navzájem jeden z druhého. To mohlo být jen na tom zvláštním místě, určeném Bohem. Všichni, kdo si přáli setkat se s Hospodinem a setkat se s Jeho lidem, kdo si přáli velebení a obecenství podle Boha, se vděčně sami odebrali k Bohem stanovenému středu. Svévole mohla říci: „Cožpak

nemůžeme slavit ten svátek uprostřed svých rodin? Proč je zapotřebí dlouhé cesty? Vždyť přece je-li srdce v pořádku, nemůže příliš záležet na tom místě.“ Na to vše odpovídáme, že nejjasnější, nejkrásnější a nejlepší důkaz toho, že srdce je v pořádku, se najde v prosté, vážné touze konat Boží vůli. Pro každého, kdo miloval Boha a bál se Ho, bylo naprosto postačující to, že Bůh ustanovil místo, kde se chce setkávat se Svým lidem. Tam budou a nikde jinde. Jen Jeho přítomnost mohla dát radost, potěšení, sílu a požehnaní všem jejich národním setkáním. Nebyla to pouhá skutečnost, že se třikrát do roka shromáždil velký počet lidí, aby slavili a spolu se radovali. To by mohlo podporovat lidskou pýchu, sebeuspokojení a vzrušení. Ale shromáždít se k setkání s Hospodinem, sejít se v Jeho požehnané přítomnosti, uznat místo, kde On dal přebývat Svému Jménu, to byla hluboká radost každého skutečně oddaného srdce ve dvanácti pokoleních Izraele. Pro každého, kdo by **svévolně** zůstal doma nebo šel někam jinam než na to Bohem ustanovené místo, by to znamenalo nejen zanedbávat a urážet Hospodina, ale skutečně se bouřit proti Jeho svrchované autoritě.

A nyní, když jsme krátce promluvili o **místu**, můžeme se na chvíli podívat na **způsob** slavení. To je také, jak bychom mohli očekávat, důležitá charakteristika naší knihy. Hlavním rysem zde je „*nekvašený /přesný/ chléb*“. Ale čtenář si zvláště všimne zajímavé skutečnosti, že se o tomto chlebu mluví jako o „*chlebu trápení*“. Nuže, jaký je význam? Všichni rozumíme tomu, že nekvašený chléb je obrazem svatosti srdce a života, tak podstatných věci pro prožívání skutečného společenství s Bohem. Nejsme spaseni **skrze** osobní svatost. Ale díky Bohu, jsme spaseni **pro** ni. Není základem našeho spasení, ale je podstatným prvkem našeho obecenství. **Dovolený kvas je smrtelnou ranou společenství a velebení.**

Nikdy ani na chvíli nesmíme ztrácet ze zřetele tu velkou základní zásadu života osobní svatosti a praktické zbožnosti. K tomuto životu jsme jako vykoupení krví Beránka povoláni a jsme povinni a máme tu výsadu ho žít den za dnem uprostřed jeviště a okolností, jimiž putujeme domů ke svému věčnému odpočinutí v nebi. Mluvit o společenství a velebení, zatím co žijeme ve známém hříchu, je smutný důkaz toho, že nic nevíme ani o jednom, ani o druhém. Abychom se mohli těšit ze společenství s Bohem nebo společenství se svatými a abychom se mohli Bohu klanět v duchu a v pravdě, musíme žít životem osobní svatosti, životem oddělení od všeho známého zla. Zaujímat své místo ve shromáždění Božího lidu a přicházet účastnit se svatého obecenství a velebení, které k tomu patří, a přitom žít v tajném hříchu

nebo dovolovat zlo u druhých, znamená poskvřňovat shromáždění, zarmucovat Ducha Svatého, hřešit proti Kristu a přitahovat na sebe soud Boha, který **ny**ní soudí Svůj dům a kárá Své děti, aby nebyly nakonec odsouzeny se světem.

To vše je velmi závažné a vyžaduje si vážnou pozornost všech, kteří si skutečně přejí chodit s Bohem a sloužit Mu s uctivostí a pobožností. Jedna věc je mít porozumění učení předobrazu, a zcela jiná věc je mít jeho velké mravní naučení vryto do srdce a působící v našem srdci. Kéž by se všichni, kdo vyznávají, že jejich svědomí bylo pokropeno krví Beránka, snažili držet svátek nekvašených chlebů. *„Nevíte, že trocha kvasu prokvasí celé těsto? Vyčistěte proto starý kvas, abyste byli novým těstem, neboť jste nenakvašení. Vždyť Kristus, náš velikonoční Beránek, byl za nás obětován. Slavme tedy svátek ne se starým kvasem, ani s kvasem špatnosti a zloby, ale s nekvašenými chleby upřímnosti a pravdy.“* (1. Korintským 5,6-8 – ČSP)

Ale co máme rozumět pod „*chlebem trápení*“? Neměli bychom spíše očekávat radost, chválu a triumf ve spojení se svátkem na památku vysvobození z egyptského otroctví a bídy? V uvědomování si té požehnané pravdy o našem plném vysvobození z našeho dřívějšího stavu se všim, co ho doprovázelo a co bylo jeho důsledkem, je bezpochyby velmi hluboká a skutečná radost, vděčnost a chvála. Ale je velmi jasné, že to nebyly hlavní rysy svátku Fáze; ve skutečnosti nejsou ani jmenovány. Máme zde „*chléb trápení*“, ale ani slovo o radosti, chvále nebo triumfu.

Nuže proč je tomu tak? Jaké velké mravní naučení je dáváno našemu srdci chlebem trápení? Věříme, že před nás staví ty hluboké zkoušky srdce, které působí Duch Svatý: Přivádí před nás mocně to, co stálo našeho velebeníhodného Pána a Spasitele, aby nás vysvobodil od našich hříchů a od soudu, který tyto hříchy zasluhovaly. Tyto zkoušky jsou také předobrazeny „*bylinami hořkými*“ z 2. Mojžíšovy 12 a jsou znovu a znovu ilustrovány v historii Božího lidu staré doby, který byl pod mocným působením Slova a Ducha Božího veden k tomu, aby „*ponižovali duši svých*“ v Boží přítomnosti.

Ale mějme na paměti, že v těchto svatých cvičeních není ani stín zákoního prvku nebo nevěry, toho je to daleko. Když některý Izraelita jedl chléb trápení s pečeným masem velikonočního beránka, vyjadřovalo to nějakou pochybnost nebo strach, pokud šlo o jeho plné vysvobození? To nebylo možné! Jak by to mohlo být? Byl v zemi. Byl shromážděn kolem Božího vlastního středu, v samé Jeho přítomnosti. Jak by potom mohl pochybovat o

svém plném a konečném vysvobození z Egypta? Ta sama myšlenka je prostě nesmyslná.

Ale ačkoli neměl žádné pochybnosti o svém vysvobození, přece musel jíst chléb trápení. Byl to podstatný prvek jeho velikonočního svátku: „**Nebo s chvátáním vyšel jsi ze země Egyptské, abys pamatoval na den, v kterém jsi vyšel ze země Egyptské, po všechny dny života svého.**“

To bylo velmi hluboké a skutečné dílo. Nikdy neměli zapomenout na své vyjití z Egypta, ale měli udržovat vzpomínku na to v zaslíbené zemi po všechny generace. Měli si připomínat své vysvobození svátkem, který znázorňoval ta svatá cvičení, která vždy charakterizují pravou, praktickou křesťanskou zbožnost.

Chtěli bychom vážné pozornosti křesťanského čtenáře doporučit celou pravdu, představenou „*chlebem trápení*“. Věříme, že to je velmi potřebné pro ty, kteří vyznávají velkou, důvěrnou známost toho, co se nazývá učením o milosti. Je tu velmi velké nebezpečí, zvláště u mladých vyznavačů, že když se snaží vyvarovat se zákonictví a otroctví, půjdou do opačného extrému lehkovážnosti – a to je velmi hrozné osidlo. Staří a zkušení křesťané nejsou tolik náchylní k tomu, aby upadli do tohoto smutného zla. Ale jsou to mladí mezi námi, kteří tolik potřebují být před ním velmi vážně varováni. Snad mnoho slyší o spasení z milosti, o ospravedlnění z víry, o osvobození od zákona a o všech zvláštních výsadách křesťanského postavení.

Nuže, sotva musíme říkat, že všechny tyto věci mají zásadní důležitost. A žádný z nás o nich nemůže slyšet příliš mnoho. Kéž by se o nich více mluvilo, psalo a kázalo. Tisíce z milovaného lidu Páně tráví všechny své dny ve tmě, pochybnosti a otroctví zákona kvůli nevědomosti o těchto velkých základních pravdách.

Ale zatím co všechno to je dokonale pravdivé, jsou tu na druhé straně mnozí – žel, že příliš mnozí, kteří mají pouze intelektuální známost těchto principů milosti. Máme-li soudit z jejich zvyků a mravů, jejich způsobů a chování – což je ten jediný způsob, jak máme soudit – jen málo vědí o posvěcující moci těch velkých principů – o jejich moci v srdci a v životě.

Máme-li však mluvit podle učení svátku Fáze, nebylo by to podle Božích myšlenek, kdyby se někdo pokoušel držet ten svátek bez nekvašeného chleba, chleba trápení. Taková věc by ve starém Izraeli nebyla tolerována. Byla to absolutně podstatná součást. A tak můžeme být ujištěni, že to je nedílná součást toho svátku, který jsme my jako křesťané vybízeni držet:

Máme pěstovat osobní svatost a ten stav duše, který je tak vhodně vyjádřen „*hořkými bylinami*“ ve 2. Mojžíšově 12 nebo „*chlebem trápení*“ v 5. Mojžíšově 16, jenž se zdá být stálým obrazem toho pro zemi.

Krátce řečeno: Věříme, že mezi námi je hluboká a naléhavá potřeba oněch duchovních pocitů a náklonností, oněch hlubokých cvičení duše, které by Duch Svatý chtěl vyvolat tím, že našim srdcím ukazuje utrpení Krista – co Ho to stálo, aby odstranil naše hříchy – co za nás vytrpěl, když procházel pod vlnobitím a vlnami Božího spravedlivého hněvu proti našim hříchům. Nám smutně chybí – smíme-li mluvit i za jiné – tato hluboká zkroušenost srdce, která plyne z duchovního zabývání se utrpeními a smrtí našeho draheho Spasitele. Jedna věc je mít svědomí pokropené krví Krista, a jiná věc je duchovním způsobem si v srdci uvědomovat Kristovu smrt a praktickým způsobem používat Kristův kříž na celý náš život a charakter.

Čím to je, že se tak snadno dopouštíme hříchu v myšlenkách, slovech i skutcích? Jak to, že tu je tak mnoho lehkovážnosti, tak mnoho nepoddanosti, tak mnoho povolování si, tolik tělesného uvolnění, tak mnoho toho, co je pouze jalové a povrchní? Není to proto, že součást, předobrazená „*chlebem trápení*“, v našem svátku chybí? Nemůžeme o tom pochybovat. Bojíme se, že v našem křesťanství je velmi žalostný nedostatek hloubky a vážnosti, příliš mnoho vědění hlavou bez vnitřní síly.

To vše si vyžaduje vážnou pozornost čtenáře. Nemůžeme setřást dojem, že nemálo z tohoto smutného stavu věcí je až příliš pravdivě sledovatelné k určitému způsobu kázání evangelia, přijatého bezpochyby s nejlepšími úmysly, avšak proto ne méně ničivého ve svých mravních účincích. Je správné kázat prosté evangelium. Není možné, aby bylo podáváno jednodušeji, než nám je Bůh, Duch Svatý, dal v Písmu.

To vše plně připouštíme. Ale zároveň jsme přesvědčeni, že v kázání, o kterém mluvíme, je velmi vážný nedostatek. Chybí tu duchovní hloubka, svatá vážnost. Ve snaze stavět se proti zákonictví tu je to, co směřuje k lehkovážnosti. Nuže, zatím co zákonictví je velké zlo, lehkomyšlnost je mnohem větší zlo. Musíme být na stráží proti oběma. Věříme, že milost je lékem na to první, pravda na to druhé. Ale je zapotřebí duchovní moudrosti, aby nám umožnila správně nastavit a používat tyto dva léky. Najdeme-li duši, která je v hlubokých zkouškách pod mocným působením pravdy, důkladně připravenou mocnou službou Ducha, měli bychom vlít hlubokou útěchu čisté a vzácné Boží milosti, jak je ukázána v božsky působivé oběti Krista. To je Boží

lék na zlomené srdce, potřeného ducha a usvědčené svědomí. Jestliže duchovním pluhem byly zorány hluboké brázdy, máme jen vhodit neporušitelné semeno Božího evangelia s ujištěním, že zakoření a svým časem přinese ovoce.

Ale když na druhé straně nalezneme někoho, kdo jde v lehkovážném, povrchním, nezlomeném stavu, užívá vysoce znějící řeč o milosti, mluví hlasitě proti zákonictví a snaží se pouhým lidským způsobem ukázat snadnou cestu ke spasení, pak to považujeme za případ vyžadující velmi vážné použití **pravdy** na srdce a na svědomí.

Nuže, velmi se obáváme, že ve vyznávající církvi je velmi mnoho tohoto posledně jmenovaného prvku. Budeme-li mluvit řečí našeho předobrazu, je tu tendence oddělovat svátek Fáze od svátku nekvašeného chleba – spočívat na skutečnosti, že jsme byli vysvobozeni od soudu, a zapomínat na **pečeného** beránka, chléb **svatosti** a chléb **trápení**. Ty ve skutečnosti nemohou být nikdy od sebe odděleny, protože je Bůh spolu spojil. A proto nevěříme, že se duše opravdu může těšit ze vzácné pravdy, že „*Kristus, náš velikonoční Beránek, byl obětován za nás*“ (1. Kor. 5,7.8), jestliže se nesnaží „*slavit svátek*“. Když Duch Svatý odkrývá našemu srdci něco z hluboké blaženosti, vzácnosti a účinnosti smrti našeho Pána Ježíše Krista, vede nás k tomu, abychom přemýšleli o tom duši podmaňujícím tajemství Jeho utrpení. Abychom ve svém srdci zvažovali to vše, čím kvůli nám prošel, co všechno Ho to stálo, aby nás zachránil od věčných následků toho, čeho se my, žel, tak často lehce dopouštíme.

Nuže, to je velmi hluboké a svaté dílo a vede duši do těch cvičení a zkoušek, které ve svátku nekvašeného chleba odpovídají „*chlebu trápení*“. Je velký rozdíl mezi city, vyvolanými přebýváním u našich hříchů, a city, které plynou z přebývání u Kristových utrpení, aby naše hříchy odstranil.

Pravda, nikdy nemůžeme zapomenout na své hříchy, zapomenout na bídu jámy, z níž jsme byli vyproštěni. Ale jedna věc je zdržovat se u jámy, a naprosto jiná a hlubší věc je prodlévat u milosti, která nás z ní vyprostila, a u toho, co to stálo našeho drahého Spasitele, aby to udělal. Právě to tak velmi potřebujeme mít stále na paměti v našich myšlenkách a našem srdci. Jsme tak velmi nestálí, tak ochotní zapomínat.

Velmi vážně vzhlížíme k Bohu, aby nás uschopnil hlouběji a více prakticky vnikat do utrpení Krista a do použití kříže na všechno v nás, co se Jemu protiví. To způsobí hloubku tónu, jemnost ducha a intenzivní touhu po svatosti

srdce a života, praktické oddělení od světa v jeho každé fázi, svatou poddajnost, žárlivou bdělost nad sebou samými, nad našimi myšlenkami, slovy, cestami, nad celým naším chováním v každodenním životě. Slovem, povede nás to k úplně jinému typu křesťanství, než vidíme kolem sebe a které, žel, ukazujeme ve své osobní historii. Kéž Duch Boží milostivě Svou přímou a mocnou službou stále více ukazuje našim srdcím, co je míněno „**pečeným beránkem**“, „**nekvašeným chlebem**“ a „**chlebem trápení**“!¹³

¹³ Pro další poznámky o Fáze a svátku nekvašeného chleba odkazujeme čtenáře na 2. Mojžíšovu 12 a na 4. Mojžíšovu 9. Zvláště ve 4. Mojžíšově 9 je spojení mezi Fází a večeří Páně. To je bod hlubokého významu a nesmírné praktické důležitosti. Svátek Fáze hleděl kupředu ke smrti Krista. Večeře Páně k ní hledí nazpátek. To, co svátek Fáze byl věrnému Izraelitovi, je večeře Církvi. Kdyby toto bylo plněji viděno, velkou mírou by to působilo proti převládající ochablosti, lhostejnosti a bludu, týkajících se stolu a večeře Páně.

Tomu, kdo žije ze zvyku ve svaté atmosféře Písma, se musí zdát skutečně zvláštní, když pozoruje zmatení myšlenek a různost praxe ve vztahu k předmětu tak důležitému a tak prostě a jasně představenému v Božím slově.

Žádný, kdo se sklání před Písmem, nemůže zpochybňovat, že se apoštolové a první křesťané shromažďovali první den v týdnu, aby lámali chléb. V Novém zákoně není ani stín nějakého zdůvodnění omezení konání tohoto vzácného nařízení na jednou měsíčně, jednou za čtvrt roku nebo jednou za půl roku. Na to se lze dívat pouze jako na lidský zásah do Božího ustanovení. Pozorujeme velkou snahu opírat se o slova „*Kolikrát byste koli*“. Ale nerozumíme tomu, jak nějaký důkaz, založený na této větě, může být na chvíli obstát tváří v tvář apoštolskému příkladu ve Skutcích 20,7. První den týdne je bezpochyby dnem, kdy Církev má slavit večeři Páně.

Připouští to křesťanský čtenář? Jestliže ano, jedná podle toho? Je to vážná věc zanedbávat zvláštní Kristovo nařízení, které On sám ustanovil v tu noc, ve které byl zrazen, za okolností tak hluboce působivých. Jistěže všichni, kteří v upřímnosti milují Pána Ježíše Krista, si budou přát vzpomínat na Něho tímto zvláštním způsobem podle Jeho vlastních slov: „*To číňte na mou památku*.“ Můžeme pochopit někoho, kdo opravdu miluje Krista, a přece ve svém životě ze zvyku zanedbává tuto vzácnou památku? Kdyby Izraelita ve staré době zanedbával Fáze, byl by „*vyhlazen*“. Ale to byl zákon, a my jsme pod milostí. To je pravda, ale je to důvod pro zanedbávání příkazu našeho Pána?

Chtěli bychom tento předmět doporučit čtenářově pečlivé pozornosti. Je v něm obsaženo mnohem více, než si většina z nás uvědomuje. Věříme, že celá historie večeře Páně v posledních osmnácti stoletích je plná významu a poučení. Ve

Nyní krátce uvážíme slavnost Letnic, která přichází v pořadí po Fáze. „*Sedm týdnů sečteš sobě; od začátku žně začneš počítati sedm týdnů. Tehdy slaviti budeš slavnost týdnů Hospodinu Bohu svému; seč budeš moci býti, to dáš dobrovolně vedle toho, jak by požehnal Hospodin Bůh tvůj. I veseliti se budeš před Hospodinem Bohem svým, ty i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj a služka tvá, i Levíta, kterýž by byl v branách tvých, a přichozí, sirotek i vdova, kteří by byli u prostřed tebe, **na místě, které by vyvolil Hospodin Bůh tvůj k přebývání tam jména svého.** A tak rozpomínati se budeš, že jsi byl služebníkem v Egyptě, když ostržíhati a vykonávati budeš ustanovení tato.*“ (5. Mojžíšova 16,9-12)

Zde máme dobře známý a krásný předobraz dne Letnic. Fáze ukazuje smrt Krista. Snopek prvotin je pozoruhodným obrazem vzkříšeného Krista. A ve svátku týdnů máme před sebou obraz sestoupení Ducha Svatého padesát dní po vzkříšení.

Samozřejmě že mluvíme o tom, co podle Božích myšlenek říkají tyto slavnosti nám. Naprosto nebereme v potaz to, jak jejich významu rozuměl Izrael. Naši výsadou je hledět na všechna tato předobrazná ustanovení ve světle Nového zákona. A když se na ně takto díváme, jsme naplněni údivem a radostí z božské dokonalosti, krásy a pořádku všech těchto nádherných předobrazů.

A nejenom to, ale – a má to pro nás nesmírnou cenu – vidíme také, jak Písma Nového zákona jakoby navazují na Písma Starého zákona. Vidíme milou jednotu Boží knihy, a jak zjevně je to jeden Duch, který provívá celkem od začátku až do konce. Tímto způsobem jsme vnitřně posílněni ve svém

způsobu, jakým bylo nakládáno se stolem Páně, vidíme pozoruhodný mravní ukazatel skutečného stavu církve. Tou mírou, jakou se církev odkláněla od Krista a od Jeho slova, zanedbávala a převracela to vzácné ustanovení o večeři Páně. A na druhé straně právě tak, jak Duch Boží v kterékoli době působil se zvláštní mocí v církvi, nacházela večeře Páně své pravé místo v srdcích Jeho lidu.

Ale nyní nemůžeme dále sledovat tento předmět v poznámce. Pokusili jsme se doporučit ho čtenáři, a doufáme, že bude veden k tomu, aby ho sledoval sám. Věříme, že to shledá být velmi užitečnou a podnětnou studií.

chápaní vzácné pravdy o Boží inspiraci Svatých písem a naše srdce je posilněno proti všem rouhavým útokům nevěřících pisatelů. Naše duše jsou vedeny na vrch hory, kde mravní slávy Knihy na nás září v celém svém nebeském jasu, a odkud můžeme hledět dolů a vidět mraky a mrazivou mlhu nevěřících myšlenek, jak se valí pod námi. Tyto mraky a mlhy se nás nemohou dotknout, poněvadž jsou daleko pod úrovní, na které z nekončené milosti stojíme. Nevěřící pisatelé absolutně nic nevědí o mravních slávách Písma. Ale jedna věc je hrůzně jistá, totiž že jeden moment ve věčnosti úplně změní myšlenky všech nevěřících a ateistů, kterými kdy blouznili nebo psali proti Bibli a jejímu Autorovi.

Když se nyní díváme na hluboce zajímavý svátek týdnů či Letnice, jsme okamžitě překvapeni rozdílem mezi ním a svátkem nekvašeného chleba. Předně čteme o „dobrovolné oběti“. Zde máme obraz Církve, vytvořené Duchem Svatým a představené Bohu jako „*prvotiny nějaké stvoření jeho*“ (Jakuba 1,18).

Tímto pohledem na předobraz jsme se zabývali v „Poznámkách k 3. Mojžíšově knize“ u 23. kapitoly. Nyní o něm nebudeme dále mluvit, ale omezíme se na to, co je charakteristické pro 5. Mojžíšovu knihu. Lid měl přinášet dobrovolný dar svých rukou podle toho, jak Pán, jejich Bůh, jim požehnal. Nic takového nemáme ve svátku Fáze, protože ten ukazuje Krista, který se obětoval jako oběť za nás, a nikoli naši oběť čehokoli. Vzpomínáme na své vysvobození od hříchu a Satana, a co toto vysvobození stálo. Přemýšlíme o hlubokých a různých utrpeních našeho drahého Spasitele, jak jsou zobrazena pečeným beránkem. Vzpomínáme na to, že to byly naše hříchy, které na Něho byly vloženy. Byl potřen pro naše nepravosti, souzen na našem místě, a to vede k hlubokému a srdečnému zarmoucení, anebo k tomu, co můžeme nazvat pravou křesťanskou lítostí. Neboť nikdy nesmíme zapomenout, že tato lítost není pouhým přechodným dojetím hříšníka, když jsou jeho oči prvně otevřeny, ale trvalým mravním stavem křesťana při pohledu na kříž a utrpení našeho Pána Ježíše Krista. Kdyby toto bylo lépe chápáno a více přijímáno, dodalo by to hloubku a pevnost křesťanskému životu a charakteru, které většinu z nás žalostně chybějí.

Ale ve svátku Letnic máme před sebou moc Ducha Svatého a různé účinky Jeho požehnané přítomnosti v nás a s námi. Umožňuje nám dávat svá těla a vše, co máme, jako dobrovolnou oběť našemu Bohu podle toho, jak On nám požehnal. Sotva musíme říkat, že se to může dít jen skrze moc

Ducha Svatého. A proto je pozoruhodný obraz toho ukázán nikoli ve svátku Fáze, který je předobrazem Kristovy smrti, nikoli ve svátku nekvašeného chleba, který ukazuje mravní účinek této smrti na nás v pokání, sebeodsuzování a praktické svatosti, ale ve svátku Letnic, který je předobrazem vzácného daru Ducha Svatého.

Nuže, Duch nám umožňuje porozumět Božím nárokům na nás – nárokům, které mohou být měřeny jen rozsahem Božího požehnání. Dává nám vidět a chápat, že vše, co jsme a co máme, náleží Bohu. Dává nám radovat se ze zasvěcení ducha, duše a těla Bohu. Je to skutečně „dobrovolná oběť“. Není to vynucené, ale dobrovolné. Není tu ani částčka otroctví, neboť „*kde jest ten Duch Páně, tu i svoboda*“ (2. Kor. 3,17).

Krátce řečeno, máme zde milý duch a mravní charakter celého křesťanského života a služby. A duše pod zákonem nemůže chápat sílu a krásu těchto věcí. Duše pod zákonem nikdy nepřijaly Ducha. Ty dvě věci naprosto nejdou k sobě. Tak apoštol říká ubohým svedeným shromážděním v Galacii: „*Toto bych jen rád chtěl zvědět od vás, ze skutků-li zákona Ducha jste přijali, čili ze slyšení víry?... Ten tedy, který vám dává Ducha a činí divy mezi vámi, ze skutků-li zákona, čili ze slyšení víry?*“ (Gal. 3,2.5) Vzácný dar Ducha následuje po smrti, vzkříšení, nanebevstoupení a oslavení našeho velebeníhodného Pána a Spasitele Ježíše Krista, a v důsledku toho nemá nic co činit se „*skutky zákona*“ v jakékoli formě. Přítomnost Ducha Svatého na zemi, Jeho přebývání se všemi pravými věřícími a v nich je velká charakteristická pravda křesťanství. Nebyla a nemohla být známá v časech Starého zákona. Nebyla známá ani učedníkům v době života našeho Pána na zemi. On sám jim před Svým odchodem řekl: „*Já pak pravdu pravím vám, že jest vám užitečné* [συνφέρεi], *abych já odešel. Nebo neodejdu-li, Utěšitel nepřijde k vám; a pakli odejdu, pošlu ho k vám.*“ (Jan 16,7)

To ukazuje velmi rozhodně, že dokonce i ti lidé, kteří se těšili vysoké a vzácné výsadě osobního společenství s Pánem samým, měli být Jeho odchodem a příchodem Utěšitele postaveni do vyššího postavení. Opět čteme: „*Milujete-li mne, přikázání mých ostříhejte. A já prositi budu Otce, a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstal na věky, toho Ducha pravdy, jehož svět nemůže přijmout. Nebo nevidí ho, aniž ho zná, ale vy znáte jej, neboť u vás přebývá a ve vás bude.*“ (Jan 14,15-17)

Ale nemůžeme se pokoušet mluvit zde o tomto rozsáhlém předmětu podrobněji. Náš prostor to nepřipouští, jakkoli bychom to s radostí učinili. Musíme se omezit na několik bodů, naznačených nám svátkem týdnů, jak je představen v naší kapitole.

Zmínili jsme se o velmi zajímavé skutečnosti, že Duch Boží je živým pramenem a mocí života osobní oddanosti a zasvěcení, krásně předobrazného darem „dobrovolné oběti“. Kristova oběť je základ, přítomnost Ducha Svatého je moc křesťanova oddání ducha, duše a těla Bohu. „*Napomínám vás nyní, bratři, skrze Boží slitování, abyste vydali svá těla jako živou, svatou, Bohu libou oběť, což je vaše rozumná služba.*“ (Římanům 12,1 – přel.)

Ale je tu jiný velmi zajímavý bod, ukázaný v 11. verši naší kapitoly: „*I veseliti se budeš před Hospodinem Bohem svým.*“ Taková slova nenalzáme ani u svátku Fáze, ani u svátku nekvašených chlebů. Nebylo by to v mravním souladu s žádnou z těchto slavností. Fáze sice leží u samého základu vši radosti, kterou můžeme mít nyní nebo kterou budeme mít později. Ale vždy musíme myslet na smrt Krista, na Jeho utrpení, Jeho bolesti – na všechno, čím prošel, když vlny a vlnobití Božího spravedlivého hněvu prošly přes Jeho duši. K těmto hlubokým tajemstvím jsou, nebo by měla být, upřena naše srdce, když jsme kolem stolu Pána a držíme svátek, kterým zvěstujeme smrt Pána, dokud nepřijde.

Nuže, každému duchovnímu a přemýšlivému čtenáři je jasné, že pocity, vhodné k takovému svatému a vážnému ustanovení, nejsou jásavého charakteru. Jistě se můžeme radovat a radujeme se, že bolesti a utrpení našeho požehnaného Pána skončily, a skončily provždy; že ty hrozné hodiny uplynuly a nikdy se nevrátí. Ale to, co si připomínáme v tom svátku, není prostě to, že skončily, ale že jimi Pán prošel – a to pro nás. „*Smrt Páně zvěstujete.*“ A víme, že ať jsme cokoli získali z té vzácné smrti, přece když jsme vedeni k tomu, abychom o ní přemýšleli, naše radost je mírněna těmi hlubokými cvičeními duše, která působí Duch Svatý, když nám odkrývá bolesti, utrpení, kříž a trápení našeho velebeného Spasitele. Slova našeho Pána jsou: „*To číňte na mou památku.*“ Ale co si zvláště **připomínáme** ve večeři Páně, jsou Kristova utrpení a Jeho smrt za nás. Co **zvěstujeme**, je Jeho smrt. A když máme tyto slavnostně vážné skutečnosti v moci Ducha Svatého před svou duší, pak tu bude – pak tu musí být – svaté ztišení a vážnost.

Mluvíme samozřejmě o tom, co se sluší pro bezprostřední slavení večeře Páně – o vhodných pocitech pro takovou chvíli. Ale ty musejí být vyvolány

mocnou službou Ducha Svatého. Není možné toho dosáhnout nějakými vlastními zbožnými snahami, nějak se vypracovat k náležitému stavu mysli. To by bylo vystupování k oltáři po stupních, což je věc velmi urážející Boha. Důstojně slavit večeri Páně můžeme jen skrze službu Ducha Svatého. Jen On nás může uschopnit, abychom odložili všechnu lehkovážnost, všechnu formálnost, pouhý návyk, všechny roztěkané myšlenky, a abychom rozeznávali tělo a krev Pána v těch znameních, která on sám určil a položil na Svůj stůl.

Ale ve svátek Letnic byla hlavním rysem radost. Při této příležitosti neslyšíme nic o „*hořkých bylinách*“ nebo o „*chlebu trápení*“, protože je to předobraz příchodu jiného Utěšitele – sestoupení Ducha Svatého, přicházejícího od Otce a seslaného vzkříšenou, nanebevstoupivší a oslavenou Hlavou v nebi, aby naplnil srdce Svého lidu chválou, děkováním a vítěznou radostí – aby je vedl do plného a požehnaného společenství s jejich oslavenou Hlavou v Jejím triumfu nad hříchem, smrtí, peklem, Satanem a vší mocí temnosti. Přítomnost Ducha je spojena se svobodou, světlem, mocí a radostí. Tak čteme: „*Učedníci pak naplnění byli radostí a Duchem svatým.*“ (Skutky 13,52) Před vzácnou službou Ducha Svatého prchají pochybnosti, obavy a otroctví zákona.

Ale musíme rozeznávat mezi Jeho dílem a Jeho přebýváním – Jeho oživováním a Jeho pečetením. Už ten první rozbřesk usvědčení v duši je ovocem práce Ducha. Je to Jeho požehnané působení, které vede k všemu pravému pokání, a to není radostné dílo. Je to velmi dobré, velmi potřebné, absolutně podstatné. Avšak není to radost, nikoli, je to hluboký zármutek. Ale když smíme z milosti uvěřit ve vzkříšeného a oslaveného Spasitele, pak Duch Svatý přichází a činí v nás Svůj příbytek jako pečeť našeho přijetí a závdavek našeho dědictví.

Nuže to nás plní nevýslovnou radostí, plnou slávy. A když jsme tak sami naplnění, stáváme se potrubím požehnání pro druhé. „*Kdo věří ve mne, jakož dí písmo, řeky z břicha jeho poplynou vody živé. A to řekl o Duchu, kterého měli přijmout věřící v něho; protože ještě Ježíš nebyl oslaven.*“ (Jan 7,38.39) Duch je zdroj síly a radosti v srdci věřícího. Uschopňuje, naplňuje a užívá nás jako Své nádoby ve službě ubohým žiznivým, potřebným duším okolo nás. Spojuje nás s Člověkem ve slávě, udržuje nás v živém obecenství s Ním, umožňuje nám, abychom svou slabou mírou byli vyjádřením toho, co je On. Každé hnutí křesťana by mělo vydávat vůni Krista. Pro každého, kdo

vyznává, že je křesťan, a ukazuje nesvaté nálady, sobecké způsoby, chamtivého, žádostivého, světského ducha, závist a žárlivost, pýchu a ctižádost, to znamená, že popírá své vyznání, zneuctňuje svaté jméno Krista a uvaluje pohanu na slavné křesťanství, které vyznává a jehož milý předobraz máme ve svátku týdnů. Tento svátek je především charakterizován radostí, která má svůj zdroj v Boží dobrotivosti a která plynula široko daleko a zaplavovala ve svém posvěceném okruhu každého potřebného. „*I veseliti se budeš před Hospodinem Bohem svým, ty i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj a služebnice tvá, i Levíta, kterýž by byl v branách tvých, a příchozí, sirotek i vdova, kteří by byli u prostřed tebe.*“ (5. Mojžíšova 16,14)

Jak milé! Jak dokonale krásné! Kéž by jen naplnění předobrazu bylo mezi námi věrněji ukazováno! Kde jsou proudy osvěžení, které by měly plynout od Boží Církve? Kde jsou nepošpiněné dopisy Krista, známé a čtené všemi lidmi? Kde vidíme praktické ukazování Krista v cestách Jeho lidu – něco, na co bychom mohli ukázat a říci: „Tam je pravé křesťanství!“? Kéž Duch Boží podnítí naše srdce k intenzivnějšímu přání být ve všech věcech připodobnění obrazu Krista. Kéž oblékne Svou vlastní mocnou silou Boží slovo, které máme ve svých rukou a ve svých domech, aby svým nebeským světlem mluvilo k našim srdcím a svědomím a vedlo nás k souzení nás samých, našich cest a našich spojení! Tak by tu bylo skutečné svědectví těch, kteří jsou shromážděni k Jeho jménu, aby čekali na Jeho příchod. Chce se čtenář k nám připojit v prosbách za to?

Nyní se na chvíli obrátíme k milému ustanovení svátku stánků, který dává tak pozoruhodnou úplnost okruhu pravdy, představenému v naší kapitole.

„*Slavnost stanů světiti budeš za sedm dní, když shromáždíš z pole svého a z vinice své. I budeš se veseliti v slavnosti své, ty i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj a služebnice tvá, Levíta i příchozí, sirotek i vdova, kteří by byli v branách tvých. Sedm dní svátek světiti budeš Hospodinu Bohu svému na místě, které by vyvolil Hospodin, když požehná tobě Hospodin Bůh tvůj ve všech úrodách tvých a ve všeliké práci rukou tvých, a tak budeš vesel. Třikrát v roce postaví se každý pohlaví mužského před Hospodinem Bohem tvým na místě, které by vyvolil, na slavnost přesnic, na slavnost týdnů a na slavnost stanů, a neukáže se před Hospodinem prázdný; každý podle daru sobě daného, vedle požehnání Hospodina Boha tvého, jehož on udělil tobě.*“ (5. Mojžíšova 16,13-17)

Zde máme pozoruhodný a krásný předobraz budoucnosti Izraele. Svátek stánků dosud nedošel svého naplnění. Fáze a svátek týdnů měly svá naplnění v drahé smrti Krista a v sestoupení Ducha Svatého. Ale třetí slavnost ukazuje dopředu na časy napravení všech věcí, „*což byl předpověděl Bůh skrze ústa všech svých svatých proroků od věků*“ (Skutky 3,21).

A necht' si čtenář zvláště všimne času slavení tohoto svátku. Bylo to „*když shromáždíš z pole svého a z vinice své*“. Jinými slovy, bylo to po žních a vinobraní. Nuže, je velmi význačný rozdíl mezi těmito dvěma věcmi. Jedna mluví o milosti, druhá o soudu. Na konci věku Bůh shromáždí pšenici do Svě stodoly, a potom přijde šlapání vinného presu v hrozném soudu.

Ve čtrnácté kapitole knihy Zjevení máme velmi vážný oddíl, vztahující se k předmětu, který máme nyní před sebou: „*I pohleděl jsem, a aj, oblak běloskvoucí, a na tom oblaku seděl podobný Synu člověka, maje na hlavě své korunu zlatou, a v ruce své srp ostrý. A jiný anděl vyšel z chrámu, volaje hlasem velikým na toho, který seděl na oblaku: Pust' srp svůj a žni; nebo přišla tobě hodina žně, nebo již dozrála žeň země. I spustil ten, který seděl na oblaku, srp svůj na zem, a požata jest země.*“ (v. 14-16)

Zde máme žeň. A potom: „*A jiný anděl vyšel z chrámu toho, který jest na nebi, maje i on srp ostrý. Opět vyšel jiný anděl z oltáře, který měl moc nad ohněm,*“ – znak soudu – „*a volal křikem velikým na toho, který měl srp ostrý, řka: Pust' srp svůj ostrý, a sbeř hrozny vinice zemské; neboť jsou uzráli hroznové její. I spustil anděl srp svůj na zem, a sebral vinici země, a vmetal do jezera /lisu/ velikého hněvu Božího. I tlačeno jest jezero /lis/ před městem, a vyšla krev z jezera /lisu/ až do udidel koňům za tisíc a za šest set honů.*“ – To je vzdálenost, odpovídající délce Palestiny! (v. 17-20)

Nuže, tyto apokalyptické obrazy před nás svým charakteristickým způsobem staví výjevy, které se musejí odehrát před slavením svátku stánků. Kristus shromáždí Svou pšenici do Svě nebeské stodoly, a potom zničujícím soudem navštíví křesťanstvo. Tak každý oddíl inspirované Knihy: Mojžíšovy knihy, Žalmy, proroci, Evangelia (nebo Kristovy skutky), Skutky Ducha Svatého, Epištoly i Zjevení – všechny nezvratně potvrzují skutečnost, že svět nebude obrácen evangeliem, že věci se nelepší a nebudou se lepšit, ale stále se budou horšit. Slavnou dobu, vyobrazenou předem svátkem stánků, **musí** předcházet vinobraní, tlačení lisu hněvu všemohoucího Boha.

Proč tedy, můžeme se zeptat, tváří v tvář takovému ohromujícímu množství Božích svědectví, podávaných každým oddílem inspirovaného kánonu,

se lidé dále oddávají klamné naději na svět obrácený evangeliem? Co znamená „shromáždit pšenici a tlačit lis“? Jistě to neznamená obrácený svět.

Možná nám bude řečeno, že nemůžeme nic stavět na mojžíšovských předobrazech a symbolech knihy Zjevení. Možná, že ne, pokud bychom měli jen předobrazy a symboly. Ale když nahromaděné paprsky nebeské lampy inspirace se soustředí na tyto předobrazy a symboly a naší duši odkrývají jejich hluboký význam, nalézáme je v dokonalém souladu s hlasy proroků a apoštolů a živého učení našeho Pána samého. Slovem, vše mluví stejnou řečí, vše učí téže lekci, vše vydává totéž jasné svědectví vážné pravdě, že na konci tohoto věku tu místo obráceného světa, připraveného pro duchovní milénium, bude vinice, pokrytá a obtěžkaná strašnými hrozny, plně zralými pro lis vína hněvu všemohoucího Boha.

Ach, kéž muži a ženy v křesťanstvu a jejich učitelé si vezmou tyto vážné skutečnosti k srdci! Kéž tyto věci padnou hluboko v jejich sluch a do samé hloubi jejich duší, takže hodí do větru své klamy, jimž se tak rádi oddávají, a místo toho přijmou jasně zjevenou a upevněnou Boží pravdu!

Ale musíme tento oddíl ukončit. A dříve, než tak učiníme, chtěli bychom křesťanskému čtenáři připomenout, že jsme povoláni, abychom ve svém každodenním životě zjevovali požehnaný vliv těch velkých pravd, předložených nám ve třech zajímavých předobrazech, o kterých jsme uvažovali. Křesťanství je charakterizováno těmito třemi velkými utvářejícími skutečnostmi: vykoupením, přítomností Ducha Svatého a nadějí slávy. Křesťan je vykoupěn drahou krví Krista, zapečetěn Duchem Svatým a očekává Spasitele.

Ano, milý čtenáři, toto jsou pevná fakta, božské skutečnosti, velké formující pravdy. Nejsou to pouhé zásady nebo názory. A jsou určeny k tomu, aby byly živou mocí v naší duši, aby svítily v našem životě. Podívej se, jak zcela praktické byly tyto slavnosti, u kterých jsme prodlévali. Všimni si záplavy chvály a děkování a radosti a požehnání a aktivní dobročinnosti, plynoucí od shromáždění Izraele, když byl shromážděn kolem Hospodina na místě, které On vyvolil. Chvála a děkování vystupovaly k Bohu. A požehnané proudy dobročinnosti z širokého srdce plynuly ke každému předmětu potřeby. *„Třikrát v roce postaví se každý pohlaví mužského před Hospodinem Bohem tvým... **a neukáže se před Hospodinem prázdný; každý podle daru sobě daného, vedle požehnání Hospodina Boha tvého, jehož on udělil tobě.**“* (5. Mojžíšova 16,16-17)

Milá slova! Neměli přicházet do přítomnosti Pána prázdní. Měli přijít se srdcem plným chvály a s rukama plnými ovoce Boží dobrotivosti, aby učinili radost srdcím pracovníků Pána a chudých Páně. To vše bylo dokonale krásné. Hospodin chtěl shromažďovat Svůj lid okolo sebe, aby jej plnil hojnou radostí a chválou a aby jej učinil potrubím požehnání pro druhé. Neměli zůstat pod svým vinným kmenem a svým fíkem a tam si gratulovat k bohatým a rozmanitým milosrdenstvím, která je obklopovala. To vše mohlo být správné a dobré na svém místě. Ale neodpovídalo by to plně myšlenkám a srdci Boha. Nikoli, třikrát za rok měli vstát a odebrat se k Bohem stanovenému místu setkání, a tam nechat vystupovat haleluja k Pánu, svému Bohu, a tam tak štědře sloužit tím, co On jim dal, vší formě lidské potřeby. Bůh svěřil Svému lidu bohatou výsadu činit radost srdci Levíty, cizince, vdovy a sirotka. To je dílo, ve kterém On sám má zalíbení, buď vždy velebeno Jeho jméno, a On chtěl toto Svě zalíbení sdílet se Svým lidem. Chtěl, aby bylo známo, viděno a cítěno, že místo, kde On se setkává se Svým lidem, je sféra radosti a chvály a střed, odkud mají plynout paprsky požehnání do všech směrů.

Nemá toto vše co říci a dát naučení Boží Církvi? Nemluví to také k pisateli a čtenáři těchto řádků? Jistěže ano. Kéž tomu nasloucháme! Kéž to mluví k našim srdcím! Kéž ta vzácná Boží milost na nás působí tak, že naše srdce budou plná chvály vůči Němu a naše ruce plné dobrých skutků. Jestliže pouhé předobrazy a stíny našich požehnání byly spojeny s tak mnohým děkováním a aktivní dobročinností, čím mocnější by měl být účinek požehnání samých!

Ale je tu otázka: Uskutečňujeme ta požehnání? Přivlastňujeme si je? Chápeme se jich v moci prosté víry? Zde leží tajemství celé věci. Kde najdeme vyznávající křesťany v plném a klidném požitku toho, co bylo zobrazeno ve Fáze, totiž plného vysvobození od soudu a tohoto přítomného zlého světa? Kde je najdeme v plném a pevném prožívání jejich Letnic, totiž přebývání Ducha Svatého, pečetě a závdavku, pomazání a svědectví? Zeptejte se široké masy vyznavačů jasně: „Přijali jste Ducha Svatého?“ – a uvidíte, jakou odpověď dostanete. Jakou odpověď může dát čtenář? Může říci: „Ano, díky Bohu, já **vím**, že jsem umyt v drahé krvi Krista a zapečetěn Duchem Svatým? Je velká obava, že poměrně málo z toho velkého množství vyznavačů kolem nás něco ví o těchto vzácných věcech, které jsou nicméně zaručenou výsadou i toho nejprostšího údu Kristova těla.

Totéž platí i o svátku stánků. Jak málo je těch, kteří rozumějí jeho významu! Je pravda, že se ještě nenaplnil. Ale křesťan je povolán, aby žil v přítomné moci toho, co je ukázáno. „*Víra jest nadějných věcí podstata, a důvod neviditelných.*“ (Židům 11,1) Náš život má být ovládán a náš charakter formován spojeným vlivem „*milosti*“, ve které stojíme, a „*slávy*“, na kterou čekáme.

Avšak nejsou-li duše upevněny v milosti – jestliže ani nevědí, že jsou jim odpuštěny hříchy – jsou-li vyučovány, že to je domýšlivost být si jist spasením, že to je pokora a zbožnost žít v ustavičných pochybách a obavách, a že nikdo si nemůže být jist svým spasením, dokud nestane před soudnou stolicí Krista, jak mohou zaujmout křesťanské postavení, zjevovat ovoce křesťanského života a radovat se z vlastní křesťanské naděje? Jestliže některý Izraelita ve staré době měl pochybnosti o tom, zda skutečně je potomkem Abrahama, členem shromáždění Izraele a že je v zemi, jak mohl slavit svátek nekvašeného chleba, Letnic nebo stánků? V takovém případě by ty věci neměly žádný smysl, význam ani cenu. Vskutku můžeme bezpečně tvrdit, že žádný Izraelita by ani na chvíli nepomyslel na něco tak nesmyslného.

Čím to je, že vyznávající křesťané, i když mnozí z nich, o tom nemůžeme pochybovat, jsou skutečné Boží děti, nikdy nejsou schopni vstoupit na vlastní křesťanskou půdu? Tráví své dny v pochybnostech a obavách, ve tmě a nejistotě. Jejich náboženská cvičení a služby, místo aby byly výsledkem života, který vlastní a z kterého se radují, jsou přijímány a vykonávány více jako věc zákonní povinnosti a jako mravní příprava na budoucí život. Mnohé skutečně zbožné duše jsou udržovány v tomto stavu po všechny své dny. A pokud jde o tu „*blahoslavenou naději*“, kterou milost před nás postavila, aby rozveselovala naše srdce a odvracela nás od přítomných věcí, nevcházejí do ní a nerozumějí jí. Pohlížejí na ni jako na pouhou spekulaci, které se tu a tam oddává několik vizionářských nadšenců. Očekávají den soudu, místo aby čekali „*jasnou hvězdu jitřní*“. Modlí se za odpuštění svých hříchů a prosí Boha, aby jim dal Svého Svatého Ducha, když by se měli radovat z jistoty vlastnictví věčného života, Boží spravedlnosti a Ducha Svatého.

To vše je přímo v rozporu s prostým a velmi jasným učením Nového zákona. Je to naprosto cizí samému duchu křesťanství, podvrací to křesťanův pokoj a svobodu a ničí všechno pravé a rozumné křesťanské velebení, službu a svědectví. Je jasně nemožné, aby se lidé objevovali před Pánem se srdcem

plným chvály za výsady, ze kterých se neradují, nebo s rukama plnýma požehnání, která nikdy nepřijali.

Chtěli bychom vést vážnou pozornost všeho lidu Páně po celé délce a šířce vyznávající církve k tomuto závažnému předmětu. Prosíme všechny, aby zkoumali Písma a viděli, zda dávají nějaké oprávnění pro udržování duší ve tmě, pochybách a otroctví po všechny jejich dny. Že tam jsou vážná varování, zpytující výzvy, závažná napomenutí, to je velice pravdivé, a my za ně Bohu děkujeme. Potřebujeme je a měli bychom si je pilně brát k srdci. Ale nechť čtenář jasně chápe, že je milou výsadou i samotných dětí v Kristu, aby věděly, že jsou všechny jejich hříchy odpuštěny, že jako děti jsou přijaty ve vzkříšeném Kristu, zapečetěny Duchem Svatým a že jsou dědici věčné slávy. Taková jsou, z nekonečné a svrchované milosti, jejich jasně daná a zajištěná požehnání – požehnání, u kterých je vítá Boží láska, pro která je Kristova krev uschoptila a o kterých je ujišťuje svědectví Ducha Svatého.

Kéž ten velký Pastýř a Biskup duší vede všechny Svůj milovaný lid, jehňátka a ovce Svého krví koupeného stáda, aby skrze vyučování Jeho Ducha Svatého znali ty věci, které jsou jim Bohem volně darovány! A kéž by ti, kteří je znají, je co do míry znali plněji a ukazovali jejich vzácné ovoce v životě opravdové oddanosti Kristu a Jeho službě!

Je se velmi co obávat, že mnozí z nás, kteří vyznáváme, že známe ty nejvyšší pravdy křesťanské víry, neodpovídáme svému vyznání. Nejednáme podle zásady, vyjádřené v 17. verši naší krásné kapitoly: „**Každý podle daru sobě daného, vedle požehnání Hospodina Boha tvého, jehož on udělil tobě.**“ Zdá se, že zapomínáme, že ačkoli nemáme nic dělat a nic dávat pro své spasení, máme mnoho, co můžeme dělat pro Spasitele, a mnoho, co můžeme dávat Jeho dělníkům a Jeho chudým. Je tu velké nebezpečí, že zásadu, že nemůžeme nic dělat a nic dát, povedeme příliš daleko. Jestliže jsme ve dnech své nevědomosti a zákonního otroctví pracovali a dávali na chybném principu a s chybným předmětem, jistě bychom neměli méně pracovat a méně dávat nyní, když vyznáváme, že víme, že jsme nejen spaseni, ale že je nám požehnáno všemi duchovními požehnáními ve vzkříšeném a oslaveném Kristu. Je třeba dávat pozor, abychom nezůstávali v pouhém intelektuálním chápání a slovním vyznávání těchto velkých a slavných pravd, zatím co srdce a svědomí nikdy nepocítily jejich svaté působení, ani život a charakter nebyly přivedeny pod jejich mocný a svatý vliv.

Ve vsí jemnosti a lásce se odvažujeme prostě nabídnout čtenáři tyto praktické podněty k jejich uvážení s modlitbou. Nechtěli bychom zranit, urazit nebo zmalomyslnět ani to nejslabší jehňátko v celém Kristovu stádu. A dále můžeme čtenáře ujistit, že neházíme kamenem na nikoho, jen prostě píšeme jako v bezprostřední Boží přítomnosti a vysíláme do ucha Církve tóny varování ohledně toho, o čem hluboce pociťujeme, že je naším společným nebezpečím. Věříme, že tu zní na všech stranách naléhavé volání, abychom zvážili své cesty, abychom se před Pánem pokořili kvůli svým mnohým selháním, nedostatkům a nesrovnalostem a abychom od Něho hledali milost k tomu, být opravdovějšími, oddanějšími a rozhodnějšími v našem svědectví pro Něho v těchto temných a zlých dnech.

5. Mojžíšova 17

Musíme mít na paměti, že rozdělení Písma na kapitoly a verše je zcela lidské opatření, často bezpochyby velmi vhodné pro hledání odkazů. Ale nezřídka je zcela neoprávněné a vadí souvislosti. Tak můžeme na první pohled vidět, že závěrečné verše 16. kapitoly jsou mnohem více spojeny s tím, co následuje, než s tím, co předchází.

„Soudce a správce ustanovíš sobě ve všech městech svých, která Hospodin Bůh tvůj dá tobě v každém pokolení tvém, kteří souditi budou lid soudem spravedlivým. Neuchýlíš soudu, a nebudeš šetřiti osoby, aniž přijmeš daru; nebo dar oslepuje oči moudrých, a převrací slova spravedlivých. Spravedlivě spravedlnosti následovati budeš, abys živ byl, a dědičně vládl zemi, kterou Hospodin Bůh tvůj dává tobě.“
(5. Mojžíšova 16,18-20)

Tato slova nám dávají dvojí naučení: Předně ukazují nestrannou spravedlnost a dokonalou pravdu, které vždy charakterizují Boží vládu. S každým případem je naloženo podle toho, co si zasluhuje, a na základě jemu vlastních skutečností. Rozsudek je tak jasný, že tu není ani stín důvodu pro nějakou pochybnost. Všechny neshody jsou absolutně uzavřeny a povstane-li reptání, pak reptající je ihned umlčen slovy: *„Příteli, nečiním tobě křivdy.“* (Matouš 20,13) To platí ve svaté Boží vládě všude a za všech časů a vede nás to, abychom toužili po době, kdy tato vláda bude ustavena od moře k moři a od řeky až do končin země.

Ale na druhé straně se z právě citovaných řádků učíme, jakou cenu má soud člověka, který je ponechán sám sobě. Nelze mu věřit ani na chvíli. Člověk je schopný *„převracet soud“*, *„šetřit osoby“*, *„přijímat dar“*, dávat důležitost osobě kvůli jejímu postavení a bohatství. Že je schopen toho všeho, je zřejmé ze skutečnosti, že mu je řečeno, aby to nedělal. Na to musíme vždy pamatovat. Jestliže Bůh prikazuje člověku, že nemá krást, je jasné, že člověk má kradení ve své přirozenosti.

Z toho plyne, že lidský soud a lidská vláda jsou schopny nejhrubší zkaženosti. Soudcové a vládci, jsou-li ponecháni sobě, nejsou-li pod přímou vládou Božích zásad, jsou schopni převracet spravedlnost pro špinavý zisk, zvýhodňovat zlého člověka, protože je bohatý, a odsoudit spravedlivého člověka, protože je chudý; vydávat rozsudek v křiklavém protikladu k jasným

skutečností kvůli nějaké výhodě, kterou mohou získat ať v podobě peněz nebo vlivu, popularity nebo moci.

Abychom to dokázali, není třeba ukazovat na takové lidi, jako je Pilát nebo Herodes, Felix nebo Festus. Nemusíme jít dále než k právě citovanému oddílu, abychom viděli, co je **člověk**, i když je oděn šatem oficiální hodnosti, sedí na trůnu vlády nebo na stolici justice.

Někteří, když čtou tyto řádky, se snad cítí nakloněni s Hazaelem říci: „*I což jest služebník tvůj pes, aby učiniti mohl věc tak velikou?*“ (2. Král. 8,13) Ale nechť takový na chvíli zváží skutečnost, že lidské srdce je semeništěm a živnou půdou každé zlé a ohavné a opovržením hodné špatnosti, která kdy byla v tomto světě spáchána. A nezvratný důkaz toho se nachází v nařízeních, příkazech a zákazech, které se objevují na svatě stránce inspirace.

A v tom máme neobyčejně krásnou odpověď na často opakovanou otázku: „Jak se nás týkají zákony a ustanovení, dané v mojžíšovské domácnosti? Proč jsou takové věci v Bibli? Je vůbec možné, aby byly inspirované?“ Ano, jsou inspirované a objevují se na stránkách inspirace, abychom viděli mravní materiál, z něhož jsme uděláni, jakoby ukázaný v božsky dokonalém zrcadle, abychom věděli, jakého myšlení jsme schopni, jaká slova dokážeme vyslovit a jaké skutky jsme schopni dělat.

Což to není nic? Není to dobré a zdravé shledat například v některých oddílech této velmi hluboké a krásné 5. Mojžíšovy knihy, že lidská přirozenost je schopná, a tedy **my** jsme schopni dělat věci, které nás mravně staví pod úroveň zvířete? Jistěže ano, a bylo by dobré pro mnohé, kteří chodí ve farizejské pýše a samolibosti, naduti falešným míněním o své vlastní důstojnosti a vysoké mravnosti, aby se naučili této pokořující lekci.

Jak mravně krásná, jak čistá, jak vytříbená a vznešená byla Boží ustanovení pro Izrael! Izraelité neměli převracet soud, ale měli ho nechat plynout jeho vlastním přímým a rovným během, zcela nezávisle na osobách. Chudému člověku v ošumělých šatech se mělo dostat stejné nestranné spravedlnosti jako člověku se zlatým prstenem a v krásném oděvu. Rozhodnutí soudné stolice nemělo být ohýbáno stranickostí nebo podjatostí, ani neměl být oděv spravedlnosti špiněn poskvrnou uplácení.

Ach, co to bude pro tuto utlačovanou a vzdychající zem, když bude ovládána obdivuhodnými zákony, které jsou zaznamenány na inspirovaných stránkách Pentateuchu, když „*v spravedlnosti kralovati bude král, a knížata*

*v soudu panovati budou“ (Izaiáš 32,1). – „Bože, soudy své králi dej, a spravedlnost svou synu královu, aby soudil lid tvůj v spravedlnosti a **chudé** tvé v pravosti.“ – žádné převrácení soudu, žádné podplácení, žádné stranění v soudu – „Hory [nebo: vysocí hodnostáři] přinesou pokoj lidu i pahrbkové [nebo: nižší hodnostáři] v spravedlnosti. Souditi [nebo: bránit] bude **chudé** z lidu, a vysvobodí syny **nuzného**, násilníka pak potře. Báti se budou tebe, dokud slunce a měsíc trvati bude, od národu až do pronárodu. Jako když sestupuje déšť na přisečenou trávu, a jako tiší dešťové skrápějící zemi: Tak zkvete ve dnech jeho spravedlivý, a bude hojnost pokoje, dokud měsíce stává. Panovati bude od moře až k moři, a od řeky až do končin země... Nebo vytrhne **nuzného**, volajícího a **nátisk trpícího, který nemá pomocníka**. Smiluje se nad **bídým a potřebným**, a duše nuzných spasí. Od Isti a násilí vysvobodí duši jejich; neboť jest drahá krev jejich před očima jeho.“ (Žalm 72,1-8.11-14)*

Srdce jistě může toužit po té době – té jasné a požehnané době, kdy se toto vše uskuteční, kdy země bude plná známosti Pána, tak jako vody přikrývají moře; kdy se Pán ujme své moci a vlády; kdy Církev v nebi bude odrážet paprsky Jeho slávy na zem; kdy dvanáct pokolení Izraele bude odpočívat pod vinným kmenem a fikovým stromem ve své vlastní zaslíbené zemi a všechny národy země se budou radovat pod pokojnou a požehnanou vládou Davidova Syna. Díky a chvála buď našemu Bohu, tak to zanedlouho bude, tak jistě, jako Jeho trůn je v nebesích. Ještě malou chvíli, a vše se uskuteční podle věčných rad a neproměnného Božího zaslíbení. Až do té doby, milovaný křesťanský čtenáři, žijme ustavičně ve vážném očekávání této slavné a požehnané doby, a procházejme tímto bezbožným jevištěm jako naprostí cizinci a poutníci, nemající místo ani podíl zde na zemi, ale vždy pronášející prosbu: „Přijď, Pane Ježíši.“

V závěrečných řádcích 16. kapitoly je Izrael varován před i nejvzdálenějším blížením se náboženským obyčejům okolních národů. „*Nevysadíš sobě háje jakýmkoli dřívím u oltáře Hospodina Boha svého, který uděláš sobě. Ani vyzdvihneš sobě modly, což v ohavnosti má Hospodin Bůh tvůj.*“ (5. Mojžíšova 16,21-22) Měli se pečlivě vyvarovat všeho, co by je mohlo vést směrem k temné a ohavné modloslužbě okolních pohanských národů. Boží oltář měl stát v jasném a jednoznačném oddělení od těch hájů a pochybných míst,

kde byli uctíváni falešní bohové, a kde se děly věci, které nemají být jmenovány.¹⁴ Slovem – měli se velmi pečlivě vyvarovat všeho, co by nějakým způsobem mohlo odvádět srdce pryč od živého a pravého Boha.

A nejen to. Nestačilo udržovat správnou vnější formu. Obrazy a háje mohly být zničeny a národ mohl vyznávat dogma o jednotě Božství, a přece zároveň mohl být ve vykonávaném uctívání nedostatek srdečné a opravdové oddanosti. Proto čteme: „*Nebudeš obětovati Hospodinu Bohu svému vola aneb dobytčete, na němž by vada byla, anebo jakákoli věc zlá, nebo ohavnost jest Hospodinu Bohu tvému.*“ (5. Mojžišova 17,1)

Jen to, co bylo absolutně dokonalé, se mohlo hodit pro oltář a odpovídat Božímu srdci. Obětovat Mu něco vadného znamenalo pouze ukázat chybění všeho pravého cítění pro to, co Mu náleží, a chybění opravdovosti srdce vůči Němu. Pokoušet se obětovat nedokonalou oběť se rovnalo hroznému rouhání tím, že se řekne, že pro Něho je dost dobré cokoli.

Slyšme rozhořčené námitky Ducha Božího skrze ústa proroka Malachiáše: „*Kterí přinášejíce na oltář můj oběť poškrvněnou, říkáte: Čím jsme tě poškrvnili? Tím, když říkáte: Stůl Hospodinův v pohrdání jest. Nebo když přivodíte slepé k obětování, což to není nic zlého? A když přivodíte chromé anebo nemocné, což to není nic zlého? Daruj je medle knížeti svému, zalíbíš-li mu se tím, a přijme-li tvář tvou, praví Hospodin zástupů. A proto nyní kořte se tváři Boha silného, aby nám milost učinil. Ale když to z rukou vašich jest, přijme-li kterého z vás obličej? praví Hospodin zástupů. Anobřž kéž by někdo z vás zavřel dveře, abyste nezapalovali na oltáři mém darmo! Nemám ve vás žádné libosti, praví Hospodin zástupů, a oběti nepřijmu z ruky vaší. Nebo od*

¹⁴ Čtenáře může zajímat, že když Duch Svatý v Novém zákoně mluví o Božím oltáři, nepoužívá pro to slovo, užívané k vyjádření pohanského oltáře, ale má poměrně nové slovo – slovo neznámé ve světových klasikách. Pohanský oltář je *θωμόν* (Skutky 17,23). Boží oltář je *θυσιαστήριον*. To první se vyskytuje jen jednou. Druhý výraz dvacet třikrát. Tak žálivě je klanění jedinému pravému Bohu střeženo a uchováváno od poskvrňujícího dotyku s pohanskou modloslužbou. Lidé jsou nakloněni ptát se, proč to tak má být, anebo jak by mohl být Boží oltář dotčen jménem? Odpovídáme, že Duch Svatý je moudřejší, než jsme my. A ačkoli měl před sebou pohanské slovo – krátké a také vhodné slovo – zdráhá se je použít pro oltář toho jednoho pravého a živého Boha. (Viz Trench's „Synonyms of the New Testament“, p. 242. Nové, revidované vydání. London a Cambridge, Macmillan& Co.)

východu slunce až na západ jeho veliké bude jméno mé mezi národy, a na všelikém místě kadění přinášeno bude jménu mému, a oběť čistá. Veliké zajisté jméno mé bude mezi národy, praví Hospodin zástupů. Ačkoli vy ho poškrvňujete, když říkáte: Stůl Hospodinův v pohrdání jest, a cokoli kladeno bývá na něj, že jest chatrný pokrm. Říkáte také: Ach, větší práce, a opovrhujete jím, praví Hospodin zástupů. Nebo přinášíte to, co jest vydřeno, a chromé i nemocné, přinášejíce dar. To-li mám přijímati z ruky vaší? praví Hospodin. Anobř zlořečený jest fortelný, který máje v svém stádě samce, činí slib a obětuje Pánu to, což jest churavého. Nebo král veliký já jsem, praví Hospodin zástupů, a jméno mé jest hrozné mezi národy.“ (Malachiáš 1,7-14 – část přel.)

Nemá to nic co říci vyznávající církvi? Neříká to nic pisateli a čtenáři těchto řádků? Zajisté že ano. Není v naší domácí i veřejné bohoslužbě žalostný nedostatek srdečnosti, skutečné oddanosti, hluboké vážnosti, svaté energie a upřímnosti? Není tam mnohé z toho, co odpovídá obětování chromého a nemocného, vadného a nechtěného? Není v našem velebení žalostně mnoho studené formality a mrtvé rutiny, a to jak v soukromí, tak i ve shromáždění? Nemusíme odsuzovat svou vyprahlost, rozptýlení a roztržitost i u stolu Páně? Jak často jsou naše těla u stolu, zatím co naše toulavá srdce a těkající myšlenky jsou kdesi v dáli! Jak často pronášejí naše rty slova, která nejsou pravdivým vyjádřením našeho mravního stavu! Vyjadřujeme mnohem více, než cítíme. Zpíváme více, než co zakoušíme.

A potom, když jsme obdařeni požehnanou příležitostí dát své oběti do pokladnice Pána, jaká tu je nesrdečná formálnost! Jaký nedostatek milující, vážné, srdečné oddanosti! Jak malý vztah k apoštolskému pravidlu: „*podle možnosti*“! Jaká zavrženíhodná lakotnost! Jak málo se podobáme oné chudé vdově, která měla jen dva groše a měla možnost ponechat si jeden na živobytí, ale ochotně z celého srdce dala vše! Během týdne snad utrácíme sumy za zbytečné věci, ale když jde o nároky díla Páně, Jeho chudých a Jeho věci všeobecně, jak chudá je odpověď.

Křesťanský čtenáři, zvažujme tyto věci! Dívejme se na celý předmět velebení a oddanosti v Boží přítomnosti s pohledem na milost, která nás zachránila od věčného trápení. Chtějme v klidu rozmýšlet o vzácných a mocných nárocích Krista na nás. Nejsme sami svoji. Jsme koupeni za cenu. Tomu, který dal Sebe za nás, jsme povinováni nejen své **nejlepší**, nýbrž své **vše**. Uvědomujeme si to plně? Uvědomují si to naše srdce? Potom kéž to

náš život vyjadřuje! Kéž zřetelněji vyhlášíme, čím jsme a komu sloužíme! Kéž srdce, hlava, ruce, nohy, celý člověk jsou v moci Ducha Svatého a podle přímého učení Svatého Písma zasvěceny v neomezené oddanosti Jemu. Dej Bůh, aby tomu tak bylo s námi i se vším Jeho milovaným lidem!

Nyní si naši pozornost žádá velmi závažný a praktický předmět. Cítíme, že je správné trvat, pokud to je možné, na zvyku citovat pro čtenáře oddíly v plné délce. Věříme, že je užitečné přinášet Boží slovo samé. A nadto to vyhovuje velké většině čtenářů, když jsou ušetření obtíže odložit knihu a obrátit se k Bibli, aby si sami oddíl vyhledali.

*„Bude-li nalezen uprostřed tebe v některém městě tvém, která Hospodin Bůh tvůj dá tobě, muž aneb žena, ježto by se dopouštěl zlého před očima Hospodina Boha tvého, přestupuje smlouvu jeho, a odejda, sloužil by bohům cizím, a klaněl by se jim, buď slunci neb měsíci, anebo kterému rytířstvu nebeskému, čehož jsem nepřikázal, a bylo by povědíno tobě, a slyšel bys o tom, tedy **vyptáš se pilně** na to, a jestliže bude pravda a věc **jistá**, že by se **stala** taková ohavnost **v Izraeli**: Bez lítosti vyvedeš muže toho aneb ženu tu, kteří to zlé páchali, k branám svým, muže toho aneb ženu, a kamením je uházíš, ať zemrou. V ústech dvou aneb tří svědků zabit bude ten, kdo umřítí má, nebude pak zabit podle vyznání svědka jednoho. Ruka svědků nejprv bude proti němu k zabití jeho, a potom ruce všeho lidu, a tak odejmeš zlé z prostředku svého.“* (5. Mojžíšova 17,2-7)

Už jsme měli příležitost odkázat se na velkou zásadu, stanovenou v předcházejícím oddílu. Absolutní nutnost mít dostatečné a právoplatné svědectví, než si v nějakém případě utvoříme úsudek, má nesmírnou důležitost. Setkáváme se s tím v Písmu ustavičně. Je to skutečně neproměnné pravidlo v Boží vládě, a proto si žádá naši plnou pozornost. Můžeme si být jisti, že to je bezpečné a zdravé pravidlo, a jeho zanedbávání musí zavádět. Nikdy bychom si sami neměli dovolit utvářet si úsudek, natož ho vyjádřit a řídit se jím bez svědectví dvou nebo tří svědků. Ať už je jeden svědek jakkoli důvěryhodný a mravně spolehlivý, není to postačitelý základ pro rozhodnutí. Ve své mysli můžeme být přesvědčeni, že ta věc je pravdivá, protože je dosvědčena tím, v koho máme důvěru, ale Bůh je moudřejší než my. Může být, že ten jeden svědek je naprosto upřímný a pravdivý a že by za nic na světě nechtěl říci nepravdu nebo podat falešné svědectví proti komukoli. To vše může být pravda, ale my se musíme držet Božího pravidla: *„V ústech dvou neb tří svědků stane každé slovo.“* (2. Kor. 13,1)

Kéž je na to v Boží Církvi pilněji dbáno. Jeho cena ve všech případech kázně a ve všech případech, dotýkajících se charakteru nebo pověsti kohokoli, je prostě nevyčísitelná. Dříve než nějaké shromáždění dojde k jakémukoli závěru nebo v kterémkoli daném případě jedná v soudu, mělo by trvat na odpovídajícím svědectví. Jestliže to chybí, nechtě čekají na Boha, čekají trpělivě a s důvěrou, a On jistě dá to, co je potřebí.

Kdyby například bylo v nějakém shromáždění křesťanů mravní zlo nebo zlo v učení, ale bylo by to známé jen jednomu. Ten jeden si je dokonale jist, je hluboce a úplně přesvědčen o té skutečnosti. Co se má dělat? Pro dalšího svědka čekat na Boha. Jednat bez toho znamená porušovat Boží zásadu, stanovenou se vši možnou jasností vícekrát v Božím slově. Má se ten jeden svědek cítit dotčený nebo uražený, protože na jeho svědectví není jednáno? Jistěže ne. Ve skutečnosti by to neměl očekávat, ba neměl by vystupovat jako svědek, dokud nebude moci podepřít svou výpověď jedním nebo dvěma dalšími svědectvími. Má být shromáždění považováno za lhostejné nebo nečinné, protože odmítá jednat podle svědectví jednoho svědka? Nikoli. Znamenalo by to nedbat Božího příkazu, kdyby jednalo.

A připomeňme, že tato velká praktická zásada není ve svém použití omezena na případy kázně nebo otázky spojené se shromážděním lidu Páně. Má univerzální použití. Nikdy bychom si neměli dovolovat utvářet úsudek nebo docházet k závěru bez Bohem stanovené míry svědectví. Kdyby nebyla dostatečná, naší jasnou povinností je čekat, a kdybychom potřebovali v tom případě soudit, Bůh v potřebný čas opatří nutné svědectví. Znali jsme případ, ve kterém byl jeden člověk falešně obžalován, protože žalobce zakládal svou žalobu na svědectví jednoho ze svých smyslů. Kdyby si dal práci a získal svědectví od ještě jednoho nebo dvou svých smyslů, žalobu by nepodal.

Tak si celý předmět svědectví žádá vážnou pozornost čtenáře, ať je jeho postavení jakékoli. Všichni jsme nakloněni k tomu, abychom činili spěšné závěry, dávali místo dojmům, nepodloženým dohadům a dovolovali svým myšlenkám, aby byly pokroucené a unášené předsudky. Před tím vším musíme být pečlivě na stráži. Potřebujeme více klidu, vážnosti a chladného uvažování, když si vytváříme a vyjadřujeme svůj úsudek o lidech a věcech. Ale zvláště o lidech, poněvadž můžeme příteli, bratru nebo sousedovi způsobit vážnou křivdu, když vyjádříme špatný dojem nebo neopodstatněné obvinění. Nesmíme si dovolit být nástroji zcela nepodložené obžaloby, jíž by mohl být vážně poškozen charakter někoho druhého. To je v Božích očích

velmi hříšné jednání a měli bychom sami v sobě proti tomu být žárlivě bdělí a vážně napomínat druhé, kdykoli se to u nich před námi objeví. Kdykoli někdo vznese proti druhému za jeho zády nějaké obvinění, měli bychom trvat na tom, aby je dokázal, nebo aby svůj výrok vzal zpět. Kdyby taková zásada byla přijata, byli bychom vysvobozeni od velkého množství zlého mluvení, které je nejen zcela neužitečné, ale je jasně zlé, a nemělo by být tolerováno.

Dříve než odejdeme od předmětu svědectví, jen poznamenejme, že inspirovaná historie nám podává více než jeden příklad, ve kterém byl spravedlivý člověk odsouzen se zdáním dbání na 5. Mojžíšovu 17,6.7. Například ve věci Nábota v 1. Královské 21 a v případě Štěpána ve Skutcích 6 a 7. Ale především v případě toho jediného dokonalého Člověka, který kdy chodil po této zemi. Žel, lidé někdy na sebe mohou brát zdání, že obdivuhodně dbají na literu Písma, když se to hodí jejich bezbožným cílům. Mohou citovat jeho svatá slova na obranu naprosto zřejmé nespravedlnosti a šokující nemravnosti. Dva svědkové obžalovali Nábota, že se rouhá Bohu a králi, a věrný Izraelita byl zbaven svého dědictví a svého života na svědectví dvou lhářů, najatých na pokyn bezbožné a kruté ženy. Štěpán, muž plný Ducha Svatého, byl ukamenován pro rouhání na základě svědectví falešných svědků, které náboženští vůdcové té doby přijali a jednali na jeho základě, a přitom bezpochyby mohli citovat 5. Mojžíšovu 17 jako své oprávnění.

Ale to všechno, i když to tak smutně a důrazně ilustruje, co je člověk a co je pouhá lidská nábožnost bez svědomí, přece ponechává naprosto nedotčené to krásné mravní pravidlo, dané pro naše vedení v počátečních řádcích naší kapitoly. Náboženství bez svědomí nebo Boží bázně je nejvíce snižující, demoralizující, zatvrzující věc pod nebem. A jeden z jeho nejhroznějších rysů vidíme v tom, že lidé se pod jeho vlivem nestydí, ani nebojí učinit literu Svatého písma pláštíkem, kterým zakrývají nejhroznější špatnosti.

Ale buď dík a chvála našemu Bohu. Jeho slovo stojí před zrakem naší duše ve vši své nebeské čistotě, božské síle a svaté mravnosti, a vrhá zpět do tváře nepřítele každý jeho pokus čerpat z jeho svatých stránek záminku pro něco, co není poctivé, ctihodné, spravedlivé, čisté, milé a dobropočestné.

Nyní budeme dále pro čtenáře citovat druhý odstavec naší kapitoly, ve kterém najdeme naučení velké mravní hodnoty a které je velmi potřebné v našich dnech svévole a nezávislosti.

„Bylo-li by při soudu něco nesnadného, mezi krví a krví, mezi pří a pří, mezi ranou a ranou, v jakékoli rozepři v branách tvých, tedy vstana, půjdeš k místu, které by vyvolil Hospodin Bůh tvůj, a přijdeš ke kněžím Levitského pokolení aneb k soudci, který by tehdy byl, i budeš se jich ptáti, a oznámí výpověď soudu. Učiníš tedy vedle naučení, které by vynesli z místa toho, které by vyvolil Hospodin, a hled', abys všecko, čemu by tě učili, tak vykonal. Podle vyrčení zákona, kterému by tě naučili, a podle rozsudku, který by vypověděli, učiníš; neuchýlíš se od slova sobě oznámeného ani napravo ani nalevo. Jestliže by pak kdo ve vzpouře se vydal, tak že by neposlechl kněze postaveného tam k službě před Hospodinem Bohem tvým, aneb soudce, tedy ať umře člověk ten, a odejmeš zlé z Izraele, aby všecken lid uslyšice, báli se, a více ve vzpouře se nevydávali /nejednali svévolně/.“ (5. Mojžíšova 17,8-13)

Zde máme Boží opatření, učiněné pro dokonalé urovnání všech otázek, které by mohly vyvstat ve shromáždění Izraele. Měly být urovnány v Boží přítomnosti, v Bohem stanoveném středu, Bohem ustanovenou autoritou. Tak bylo zavedeno účinné opatření proti svévoli a opovázlivosti. Všechny záležitosti sporů měly být definitivně rozřešeny Božím soudem, jak byl vyjádřen knězem nebo soudcem, ustanoveným k tomuto účelu Bohem.

Krátce řečeno, bylo to absolutně a zcela věcí božské autority. Nebylo to o jednom člověku, stavějícím se ve svévoli a opovázlivosti proti druhému. To by v Božím shromáždění nikdy nebylo dobře. Každý musel podřídít svou věc Božímu tribunálu a sklonit se před jeho rozhodnutím. Nebylo tu odvolání, poněvadž tu nebyl žádný vyšší soud. Bohem ustanovený kněz nebo soudce mluvil jako výroky Boží, a jak žalobce, tak i obhájce se museli bez odmluvy sklonit před rozhodnutím.

Pro čtenáře musí být zřejmé, že žádný člen shromáždění Izraele by nikdy nepomyslel na to, aby svůj případ přivedl k soudu před pohanský tribunál. Můžeme si být jisti, že to by bylo naprosto cizí myšlenkám a citům každého pravého Izraelity. Znamenalo by to skutečnou urážku Hospodina samého, jenž byl v jejich středu, aby vydal úsudek v každé věci, která by mohla vyvstat. On k tomu byl jistě dostatečný. Věděl všechno, znal všechna pro a proti, kořeny a skutky podstaty každého sporu, ať byl jakkoli spleťitý nebo obtížný. Všichni měli hledět k Němu a přivádět své kauzy k místu, které On vyvolil, a nikam jinam. Myšlenka na to, že by se dva členové Božího shro-

máždění objevili před tribunálem neobřezaných, aby je soudil, by nebyla trpěna ani na chvíli. Znamenalo by to tolik, jako říci, že v Božím ustanovení pro shromáždění je nějaký nedostatek.

Nemá to co říci nám? Jakým způsobem mají křesťané urovnávat své otázky a spory? Mají si chodit pro rozsudek ke světu? Není v Božím shromáždění žádné opatření ke správnému urovnání sporů, které snad vyvstanou? Slyš, co inspirovaný apoštol o té věci říká shromáždění v Korintu a „všechněm, kteří vzývají jméno Pána našeho Ježíše Krista na všelikém místě, i jejich i našem,“ a proto všem skutečným křesťanům nyní.

*„Smí někdo z vás, maje při s druhým, souditi se před nepravými, a ne před svatými? Nevíte-li, že svatí svět souditi budou? I poněvadž od vás souzen býti má svět, kterak nehodni jste těch nejmenších věcí rozsuzovati? Zdali nevíte, že anděly souditi budeme? Co pak tyto časné věci? Proto když byste měli míti soud o tyto časné věci, těmi, kteří nejzadnější jsou v církvi, soud osadte. K zahánění vašemu to pravím. Tak-li není mezi vámi moudrého ani jednoho, který by mohl rozsouditi mezi bratřími svými? Ale bratr s bratrem se soudí, a to před nevěřícími? Již tedy konečně nedostatek mezi vámi jest, že soudy máte mezi sebou. Proč raději křivdy netrpíte? Proč raději škody neberete? Nýbrž vy křivdu činíte, a ke škodě přivodíte, a to bratří své. Zdaliž nevíte, že nespravedliví dědictví království Božího nedosáhnou? **Nemylte se.**“ (1. Korintským 6,1-9)*

Zde tedy máme božské naučení pro Boží Církev ve všech dobách. Nesmíme nikdy ani na chvíli pustit ze zřetele skutečnost, že Bible je kniha pro každé období přítomnosti Církve na zemi. Žel, je pravda, že Církev není tím, čím byla, když inspirovaný apoštol napsal výše uvedené řádky. V praktickém stavu Církve došlo k velkým změnám. V těch počátečních dnech nebylo ne-nesnadné rozeznat mezi Církví a světem, mezi „svatými“ a „nevěřícími“, mezi těmi, kteří jsou „uvnitř“, a těmi, kteří jsou „vně“. Oddělující čára byla v těch dnech silná, zřetelná a nepřipouštějící omylu. Každý, kdo by se z náboženského hlediska podíval na společnost, by viděl tři věci, totiž pohanství, židovství a křesťanství – pohana, Žida a Boží Církev – pohanský chrám, synagogu a Boží shromáždění. Nebylo tu žádné směšování těchto věcí. Křesťanské shromáždění tu bylo v jasném protikladu ke všemu ostatnímu. Křesťanství bylo v těch počátečních dnech vyznačeno silně a jasně. Nebyla to věc ani národní, ani provinční nebo církevní, ale byla to osobní, praktická, živá

skutečnost. Nebylo to jen vyznání dle jména, národní nebo jiné, ale Bohem působená víra, živá síla v srdci, plynoucí do života.

Ale nyní se věci zcela změnily. Církev a svět jsou tak smíchány, že velká většina vyznavačů by sotva mohla porozumět skutečné síle a správnému použití oddílu, který jsme právě citovali. Kdybychom jim říkali něco o „*svatých*“, kteří se soudí „*před nevěřícími*“, jevílo by se jim to jako cizí řeč. Výraz „*svatí*“ se sotva slyší ve vyznávající církvi, kromě je-li užít s posměchem, anebo když je použit s pověřčivou uctivostí o někom, kdo byl prohlášen za svatého.

Došlo snad k nějaké změně v Božím slovu nebo ve velkých pravdách, které Slovo ukazuje našim duším? Došlo k nějaké změně v Božích myšlenkách týkajících se toho, co je Jeho Církev anebo co je svět, či ohledně správného vztahu jednoho k druhému? Cožpak On neví, kdo jsou „*svatí*“ a kdo jsou „*nevěřící*“? Přestal to být „*nedostatek*“ pro bratra, že „*s bratrem se soudí, a to před nevěřícími*“? Slovem, ztratilo Svaté písmo svou moc, svůj účel, své Bohem dané použití? Už není naším vůdcem, naší autoritou, naším dokonalým pravidlem a neomylným standardem? Zbavila ta význačná změna, která nastala v mravním stavu církve, Boží slovo vši moci k použití na **nás** – na všechny, „*kteří vyzývají jméno Pána našeho Ježíše Krista na všechlikém místě*“? Stalo se to nejvzácnější zjevení našeho Otce v něčem mrtvou literou – kusem zastaralého textu – dokumentem, patřícím dávno zašlým dnům? Oloupil náš změněný stav Boží slovo bytí o jedinou z jeho mravních sláv?

Čtenáři, jakou odpověď dá tvé srdce na tyto otázky? Velmi vážně tě prosíme, abys je upřímně, pokorně a s modlitbou zvážil v přítomnosti svého Pána. Věříme, že tvoje odpověď bude obdivuhodně správný ukazatel tvého skutečného postavení a mravního stavu. Nevidíš jasně a plně nepřipouštíš, že Písmo nemůže nikdy ztratit svou moc? Mohou zásady 1. Kor. 6 někdy přestat být závazné pro Boží Církev? Že se věci smutně změnily, to plně připouštíme, ale – „*nemůže zrušeno býti Písmo*“, a proto co bylo „*nedostatkem*“ v prvním století, nemůže být správné v devatenáctém století. Může tu být více těžkostí při uskutečňování Božích zásad, ale nesmíme nikdy souhlasit s tím, že se jich vzdáme a budeme jednat na nějakém nižším základu. Jestliže jednou připustíme myšlenku, že když celá vyznávající církev šla špatně, je pro nás nemožné jednat správně, pak celá zásada křesťanské poslušnosti je odložena. Je to chybné, když „*bratr s bratrem se soudí, a to před*

nevěřícími," dnes, jako to bylo chybné, když apoštol psal svou Epištolu shromáždění v Korintu¹⁵. **Viditelná** jednotu Církve včetně mnoha darů sice zmizela; Církev se odklonila od svého normálního stavu, ale zásady Božího slova mohou tak málo ztratit svou sílu, jako Kristova krev svou cenu nebo Jeho kněžství svou účinnost.

¹⁵ Je pro nás dobré, abychom pamatovali, že kdekoli jsou „*dva nebo tři*“ shromáždění ke Jménu Pána Ježíše, i když je to ve slabosti, pak jsou-li skutečně pokorní a závislí, bude tam duchovní schopnost soudit v každém případě, který může vyvstat mezi bratřími. Mohou se spolehnout na božskou moudrost, že jim bude dána pro urovnání každé otázky, jednání nebo sporu, takže nebude žádná potřeba odvolávat se na světský soud.

Není pochyb o tom, že světští lidé by se takové myšlenky smáli. Ale my se musíme se svatou rozhodností držet vedení Písmem. Bratr nesmí jít s bratrem k soudu před nevěřící. To je jasné a důrazné. Pro shromáždění jsou k urovnání každé možné otázky k dispozici prostředky pomoci v Kristu, Hlavě a Pánu.

Nechť lid Páně vážně přiloží své srdce ke zvažování tohoto předmětu. Nechť vidí, že je shromážděn na pravém základu Boží Církve. A potom, ačkoli s vědomím, že věci nejsou takové, jaké kdysi v Církvi byly, ačkoli s vědomím o velmi velké slabosti, selhání a nedostatečnosti, přece shledají milost Krista vždy pro sebe postačitelnou, a Boží slovo plné všeho potřebného naučení a autority, takže se nikdy nemusejí odebírat ke světu, aby jim pomohl, poradil nebo aby soudil. „*Kdekoli shromáždí se dva neb tři ve jménu mém, tu jsem já uprostřed nich.*“ (Mat. 18,20)

To je jistě dosti pro každý požadavek. Je snad nějaká otázka, kterou by náš Pán Kristus nemohl urovnat? Potřebujeme přirozenou chytrost, světskou moudrost, velkou učenost, ostrovtip, když máme Jeho? Jistě ne. Takové věci se mohou ukázat užitečné asi jako Saulovo brnění Davidovi. Vše, co potřebujeme, je prostě užívat zdroje, které máme v Kristu. Na „místě, kde dává přebývat svému jménu,“ jistě najdeme kněžskou moudrost k soudu v každém případě, který může vyvstat mezi bratřími.

A dále nechť Pánův drahý lid pamatuje ve všech případech místních nesnází, které mohou vzniknout, že tu nepotřebují hledat žádnou vnější pomoc, psát na jiná místa, aby přizvali na pomoc některé moudré muže. Není pochyb o tom, že když Pán v té chvíli pošle některé ze Svých milovaných služebníků, pak jejich soucit, obecenství, rada a pomoc budou vysoce ceněny. Nepovzbuzujeme ke vzájemné nezávislosti, ale k absolutní a úplné závislosti na Kristu, naší Hlavě a Pánu.

A dále si musíme uvědomovat, že zdroje moudrosti, milosti, síly a duchovních darů jsou pro Církev uchovávány v Kristu, její Hlavě, a jsou vždy k dosažení pro ty, kteří mají víru, aby je užili. V tomto zdroji není žádné omezení. Není nám třeba čekat, že na zemi uvidíme tělo, obnovené v jeho normálním stavu. Ale přece je naší výsadou vidět, jaké je pravé postavení těla, a je naší povinností zaujmout své místo na této půdě a na žádné jiné.

Nuže, je to velmi obdivuhodná změna, ke které dojde v celém našem stavu, v našem pohledu na věci, v našich myšlenkách o nás samých a o našem okolí – ve chvíli, kdy postavíme svou nohu na pravý základ Boží Církve. Vše se zdá být změněno. Bible se jeví jako nová kniha. Vidíme vše v novém světle. Části Písma, které jsme po léta četli bez zájmu nebo užitku, nyní září Božím světlem a plní nás obdivem, láskou a chválou. Vše vidíme z nového stanoviska. Celý rozsah našeho vidění je změněn. Unikli jsme z tmavé atmosféry, která obaluje celou vyznávající církev, a nyní se můžeme dívat kolem sebe a vidět věci jasně v nebeském světle Písma. Ve skutečnosti to vypadá jako nové obrácení. A shledáváme, že nyní můžeme číst Písmo rozumně, protože máme Boží klíč. Vidíme, že Kristus je střed a předmět všech Božích myšlenek, úmyslů a rad od věků až na věky, a proto jsme vedeni do obdivuhodné sféry milosti a slávy, kterou Duch Svatý s radostí odkrývá ve vzácném Božím slově.

Kéž je čtenář přímou a mocnou službou Ducha Svatého veden do úplného porozumění tomu všemu! Kéž je uschopněn oddat se studiu Písma a bez omezení se vydat jeho učení a autoritě! Nechť se neradí s tělem a krví, ale uvrhne se jako malé dítě na Pána a chce být dále veden v duchovním porozumění a k praktickému připodobnění myšlenkám Krista.

Nyní se musíme na chvíli podívat na závěrečné verše naší kapitoly, ve kterých máme pozoruhodný pohled dopředu na budoucnost Izraele, předjímající chvíli, kdy budou chtít ustanovit nad sebou krále:

„Když vejdeš do země, kterou Hospodin Bůh tvůj dá tobě, abys ji dědičně obdržel, a budeš v ní bydliti, a řekneš: Ustanovím nad sebou krále, jako i jiní národové mají, kteří jsou vůkol mne. Toho toliko ustanovíš nad sebou krále, kterého by vyvolil Hospodin Bůh tvůj. Z prostředku bratří svých ustanovíš nad sebou krále; nebudeš moci ustanoviti nad sebou člověka cizozemce, který by nebyl bratr tvůj. Avšak ať nemívá mnoho koňů, a ať neobrací zase lidu do Egypta z příčiny rozmnožení koňů, zvláště poněvadž Hospodin vám řekl: Nevracujte se zase cestou touto více. Nebude také míti mnoho žen, aby

se neodvrátilo srdce jeho; stříbra také aneb zlata ať sobě příliš nerozmnožuje.“ (5. Mojžíšova 17,14-17)

Jak velmi pozoruhodné je, že ty tři věci, které král neměl dělat, jsou právě ty věci, které se dělaly – a velkou mírou je dělal ten největší a nejmoudřejší z panovníků Izraele. „*Nadělal také král Šalomoun lodí velikých v Aziongaber, kteréž jest podle Elat, na břehu moře rudého v zemi Idumejské. A poslal Chiram na těch lodích služebníky své, plavce umělé na moři, se služebníky Šalomounovými. Kterí přeplavivše se do Ofir, nabrali tam zlata čtyři sta a dvaceti centnéřů, a přivezli králi Šalomounovi.“ (1. Král. 9,26-28) „I dala /královna ze Sáby/ králi sto a dvaceti centnéřů zlata.“ (1. Král. 10,10) „Byla pak váha toho zlata, které přicházelo Šalomounovi na každý rok, šest set šedesáte šest centnéřů zlata, kromě toho, co přicházelo od kupců a prodavačů vonných věcí a ode všech králů Arabských i vývod země.“ (1. Král. 10,14-15) A opět čteme: „I složil král stříbra v Jeruzalémě jako kamení... Přivodili také Šalomounovi **koně z Egypta**...“ (1. Král. 10,27-28) „V tom král Šalomoun zamiloval ženy cizozemky mnohé... Tak že měl žen královen sedm set a ženin tři sta. I odvrátily ženy jeho srdce jeho.“ (1. Král. 11,1.3)*

O čem nám to mluví! Jaký komentář nám to dává o člověku v jeho nejlepším a nejvyšším postavení! Zde byl muž, obdařený moudrostí nad všechny ostatní, obklopený nesrovnatelným požehnáním, hodnotami, ctí a výsadami. Jeho pozemský pohár byl plný až po okraj. Nechybělo tam nic, co tento svět mohl poskytnout, aby to sloužilo lidskému štěstí. A nejen to, ale jeho pozoruhodná modlitba při zasvěcení chrámu by nás dobře mohla vést k tomu, abychom se těšili nejkrásnějšími nadějemi, a to jak ohledně něho osobně, tak i ohledně jeho postavení.

Ale žel, je smutné říci, že velmi žalostně zklamal v každé z těch zvláštních věcí, ohledně kterých zákon jeho Boha mluvil tak rozhodně a tak jasně. Říkal mu, že nemá rozmnožovat stříbro ani zlato, a přece to činil. Neměl se vracet do Egypta, aby rozmnožoval počet koní, a přece šel do Egypta pro koně. Bylo mu řečeno, že nemá mít mnoho žen, a přece jich měl tisíc, a ty odvrátily jeho srdce! Takový je člověk! Jak málo lze na něho spoléhat! „*Všeliké tělo jest jako tráva, a všeliká sláva člověka jako květ trávy. Usvadla tráva, a květ její spadl.“ (1. Petra 1,24) „Přestaňte doufati v člověku, jehož dýchání v chřipích jeho jest. Nebo zač má jmín býti?“ (Iz. 2,22)*

Ale můžeme se ptát, jak si máme vysvětlit Šalomounovo podstatné, žalostné a pokojující selhání? Jaké bylo skutečné tajemství této věci? Abychom na to mohli odpovědět, musíme pro čtenáře citovat závěrečné verše naší kapitoly:

*„Když pak dosedne na stolicí království svého, vypíše sobě připomenutý zákon tento do knihy z té, která bude před obličejem kněží Levitských. A **bude jej mít při sobě, a čísti jej bude po všechny dny života svého**, aby se naučil báti Hospodina Boha svého, a aby ostříhal všech slov zákona tohoto i ustanovení těch, a činil je, aby nepozdvihlo se srdce jeho nad bratří jeho, a neuchýlilo se od přikázání napravo aneb nalevo, aby dlouho živ byl v království svém, on i synové jeho uprostřed Izraele.“* (5. Mojžíšova 17,18-20)

Kdyby Šalomoun dbal na tato vzácná a závažná slova, mohl by dějepisec o něm napsat něco zcela jiného. Ale on na ně nedbal. Neslyšíme nic o tom, že by si udělal kopii zákona, a zcela jistě, pokud si ji udělal, na ni nedbal. Ba obrátil se k ní zády a dělal právě ty závažné věci, o kterých mu bylo řečeno, aby je nedělal. Slovem, příčinou celého ztroskotání a zkázy, která tak rychle následovala po nádheře Šalomounovy vlády, bylo nedbání na jasná Boží slova.

A právě to činí všechny tyto věci pro nás tak vážnými v našich dnech a vede nás to, abychom k tomu vedli čtenářovu pozornost. Hluboce cítíme potřebu snahy vzbudit pozornost celé Boží Církve, aby se zabývala tímto velkým předmětem. Nedbání na Boží slovo je zdroj všeho selhání, všech hříchů, všech bludů, všech škod a zmatků, kacírstva, sekt a rozdělení, které kdy byly nebo které nyní jsou v tomto světě. A se stejnou důvěrou můžeme dodat, že jediný výtečný lék našeho současného žalostného stavu lze nalézt jen v návratu **každého pro sebe samého** k prosté, ale smutně zanedbávané autoritě Božího slova. Nechť každý vidí svůj vlastní odklon i odklon celého vyznávajícího tělesa od jasného učení Nového zákona – od přikázání našeho velebeníhodného Pána a Spasitele Ježíše Krista. Pokořme se pod mocnou ruku našeho Boha kvůli našemu společnému hříchu a obraťme se k Němu v opravdovém sebeodsuzování. A On milostivě obnoví, uzdraví a požehná nám a povede nás po té velmi požehnané cestě poslušnosti, která je otevřena každé skutečně pokorné duši.

Kéž Bůh, Duch Svatý, ve Své neodolatelné moci přiblíží srdci a svědomí každého údu Kristova těla na tváři země naléhavou potřebu okamžitého a naprostého poddání se autoritě Božího slova.

5. Mojžíšova 18

Počáteční oddíl této kapitoly předkládá hluboce zajímavou a praktickou pravdu:

*„Nebudou míti kněží Levítští a všechno pokolení Levítské dílu a dědictví s jiným lidem Izraelským, oběti ohnivé Hospodinovy a dědictví jeho jísti budou. Dědictví nebudou míti uprostřed bratří svých, Hospodin jest dědictví jejich, jakož jim mluvil. Toto pak náležeti bude kněžím od lidu, od obětujících obět, buď vola neb dobytče: Dáno bude knězi plece, a líce a žaludek. Prvotiny obilí svého, vína a oleje svého, i prvotiny vlny z ovec svých dáš jemu. Nebo jej vyvolil Hospodin Bůh tvůj ze všech pokolení tvých, aby stál k službě ve jménu Hospodina, on i synové jeho po všechny dny. Když by pak přišel který Levíta z některého města tvého, ze všeho Izraele, kde bydlil, a **přišel by s velikou žádostí duše své na místo, které by vyvolil Hospodin**: Sloužiti bude ve jménu Hospodina Boha svého, jako i jiní bratři jeho Levítové, kteří tu stojí před Hospodinem. Díl rovný jísti budou, (bez škody toho, což by každý z nich prodal), vedle čeledi otců.“* (5. Mojžíšova 18,1-8)

Zde, jako i v každé části 5. Mojžíšovy knihy, jsou kněží význačným způsobem zařazováni do jedné třídy s Levíty. Upozorňujeme na to čtenáře jako na zvláštní charakteristický znak naší knihy. Nyní se u toho nebudeme zdržovat, pouze to při procházení čtenáři připomínáme jako něco, co si žádá jeho pozornost. Nechtě zvaží počáteční slova naší kapitoly: „**Kněží Levítští**“ a srovná je se způsobem, jakým je o kněžích, synech Aronových, mluveno ve 2., 3., a 4. Mojžíšově knize. A bude-li se ptát na důvod tohoto rozdílu, věříme, že je to proto, že v 5. Mojžíšově knize je Božím cílem přivést do popředí celé shromáždění Izraele, a proto se v ní zřídka setkáváme s kněžími v jejich oficiálním postavení. Velkou myšlenkou 5. Mojžíšovy knihy je **Izrael v bezprostředním vztahu k Hospodinu**.

Nuže, v právě citovaném oddílu máme kněze a Levíty spolu spojené a představené jako Pánovy služebníky, kteří jsou zcela závislí na Něm a jsou úzce ztotožnění s Jeho oltářem a Jeho službou. To má velký význam a otevírá to velmi důležité pole praktické pravdy; Boží Církev by dobře udělala, kdyby toho dbala.

Když hledíme na historii Izraele, pozorujeme, že když věci byly v poměrně dobrém stavu, bylo o Boží oltář dobře pečováno, a v důsledku toho

byli kněží a Levíté dobře zásobeni. Jestliže má Hospodin Svůj díl, Jeho služebníci ho mají jistě také. Jestliže On byl zanedbáván, byli zanedbáváni i oni. Byli spolu spojeni. Lid měl přinášet své oběti Bohu, a On je sdílel se Svými služebníky. Kněží Levítští neměli vymáhat ani vyžadovat od lidu, ale lid měl výsadu, aby přinášel své dary k Božímu oltáři, a On dovoloval Svým služebníkům, aby se sytili ovocem oddanosti Jeho lidu k Němu.

Taková byla pravá, Boží myšlenka ohledně služebníků Pána ve staré době. Měli žít z dobrovolných obětí přinášených Bohu celým shromážděním. Je pravda, že v temných a zlých dnech synů Elí nalézáme něco smutně se lišícího od tohoto milého mravního pořádku. Tehdy *„těch kněží obyčej při lidu byl: Kdokoli obětoval oběť, přicházel kněžský mládenec, když se maso vařilo, maje v ruce své hák třízubý. A vrazil jej do nádoby neb do kotlíku, nebo do pánve, aneb do hrnce, a cokoli zachytil hák, to sobě bral kněz. Tak činívali všemu lidu Izraelskému, kteříž tam přicházeli do Sílo. Nýbrž prvé než tuk zapalovali,“* – Boží zvláštní díl – *„přicházel mládenec kněžský a říkal člověku, který obětoval: Dej masa, ať upeku knězi, nebo nevezme od tebe masa vařeného, ale surové. Jemuž odpověděl-li člověk ten: Nechtěj jest prvé zapálen tuk, a potom vezmeš sobě, čehož žádá duše tvá, on říkal: Nikoli, ale dej hned; **jestliže pak nedáš, mocí vezmu.** I byl to hřích mládenců těch před Hospodinem velmi veliký; nebo pohrdali lidé oběťmi Hospodinovými.“* (1. Samuelova 2,13-17)

To vše bylo velmi žalostné a skončilo to vážným Božím soudem nad domem Elí. Nemohlo tomu být jinak. Jestliže ti, kteří přisluhovali oltáři, se mohli provinít tak hroznou nepravostí a bezbožností, musel přijít soud.

Ale normální stav věcí, jak je představen v naší kapitole, byl v ostrém protikladu ke vsí té hrozné nepravosti. Hospodin se chtěl obklopit dobrovolnými oběťmi Svého lidu a z těchto obětí chtěl sytit Své služebníky, kteří sloužili u Jeho oltáře. Proto když bylo o Boží oltář s pílí, vroucně a oddaně pečováno, kněží Levítští měli bohatý podíl a byli hojně zásobeni. A na druhé straně, když s Hospodinem a Jeho oltářem bylo jednáno s chladnou nedbaloostí, anebo když mu bylo slouženo v suchopárné navyklosti nebo bezcitném formalismu, služebníci Pána byli stejnou mírou zanedbáváni. Krátce řečeno, byli úzce spojeni s klaněním a službou Bohu Izraele.

Tak například v jasných dnech dobrého krále Ezechiáše, kdy věci byly svěží a srdce šťastná a opravdová, čteme: *„Ezechiáš pak zase zřídil třídy*

kněží a Levítů podle tříd jejich, jednoho každého podle povinnosti přisluhování jeho, kněží a Levítů k obětem zápalným a pokojným, aby přisluhovali, a oslavovali i chválili Hospodina v branách vojska jeho. Též i částka ze statku královského dávana k obětování zápalů, k zápalům jitřním i večerním, též k zápalům sobotním, a na novměsíce i na slavnosti výroční, **jakož psáno jest v zákoně Hospodinově.** Prikázal také lidu přebývajícímu v Jeruzalémě **dávati díl kněžím a Levítům, aby tím ochotnější byli v zákoně Hospodinově.** A jak vyšel tento rozkaz, snesli synové Izraelští **mnoho** prvotin obilí, mstu, oleje, ovoce palmového i všech úrod polních, a desátek ze **všech věcí** hojný přinesli. Synové také Izraelští a Judští, kteří bydlili v městech Judských, i oni desátky ze skotů a bravů, a desátky svaté, posvěcené Hospodinu Bohu svému, snášeli a **skládali po hromadách.** Třetího měsíce počali zakládati těch hromad, a měsíce sedmého dokonali. Přišel pak Ezechiáš s knížaty, a vidouce hromady ty, dobrořečili Hospodinu a lidu jeho Izraelskému. I tázal se Ezechiáš kněží a Levítů o těch hromadách. Jemuž odpověděl Azariáš kněz nejvyšší z domu Sádochova, řka: **Jak počali těch obětí přinášeti do domu Hospodinova, jedli jsme a nasyceni jsme, a ještě zůstává hojně; nebo Hospodin požehnal lidu svému, že toho tak mnoho pozůstalo.**“ (2. Paralipomenon 31,2-10)

Jak skutečně osvěžující to vše je! A jak povzbuzující! Hluboká, plná záplava oddanosti, zvonivá jako stříbro, protékala kolem Božího oltáře, nesla ve svém lůnu bohatou zásobu pro potřeby služebníků Pána a „hromadila“ se vedle něho. To bylo, jak můžeme být ujištěni, velmi vděčné srdci Boha Izraele, jako i srdcím těch, kteří se na Jeho povolání a Jeho ustanovení sami oddali službě Jeho oltáři a Jeho svatyni.

A nechť si čtenář zvláště povšimne těch vzácných slov: **„Jakož psáno jest v zákoně Hospodinově.“** Tady byla Ezechiášova autorita, pevný základ celého způsobu jeho jednání od začátku až do konce. Je pravda, že viditelná jednota národa byla pryč. Stav věcí, když on začal své požehnané dílo, byl velmi deprimující. Ale slovo Páně bylo tak pravdivé, tak reálné a tak přímé ve svém použití v Ezechiášových dnech, jako bylo ve dnech Davida a Jozue. Ezechiáš správně cítil, že slova 5. Mojžíšovy knihy 18,1-8 se vztahují na jeho dny a na jeho svědomí a že on a lid jsou odpovědní podle svých schopností podle nich jednat. Měli kněží a Levité hladovět, protože jednota Izraele tu už nebyla? Jistěže nikoli. Měli stát nebo padat se Slovem, velebením a dílem Božím. Okolnosti se mohou měnit a Izraelita se mohl nalézat v postavení, ve

kterém bylo nemožné vykonávat každou podrobnost nařízení levítského ceremoniálu, ale nikdy se nenacházel v okolnostech, ve kterých by nebylo jeho vysokou výsadou dávat plné vyjádření oddanosti svého srdce ke službě, oltáři a zákonu Hospodinovu.

Tak tedy v celé historii Izraele vidíme, že když věci byly jasné a zdravé, bylo s požehnáním dbáno na klanění se Pánu, na Jeho dílo a na Jeho pracovníky. Ale když na druhé straně byly věci v nízkém stavu, když srdce byla chladná, když vlastní já a jeho zájmy měly nejvyšší místo, pak se všemi těmito velkými předměty bylo nakládáno s bezcitnou nedbalostí. Podívej se například na 13. kapitolu Nehemiáše. Když se tento milovaný a věrný služebník po určité době vrátil do Jeruzaléma, shledal ke svému hlubokému zármutku, že i v té krátké době se různé věci smutně pokazily. Mezi ostatkem byl chudý Levíta zanechán, aniž by měl co jíst. „*Potom dověděl se, že dílové Levítům nebyli dáváni, a že rozběhli se jeden každý na svou roli, Levítové i zpěváci vedoucí práci.*“ (Neh. 13,10) V těch smutných dnech tam nebyly žádné „*hromady*“ prvotin a jistě bylo pro lidi těžké pracovat a zpívat, když neměli co jíst. To nebylo podle Hospodinova zákona, ani podle Jeho milujícího srdce. Byla to smutná výčitka lidu, že služebníci Pána byli kvůli tomu, že byli zanedbáváni, nuceni opustit velebení Pána a Jeho dílo, aby se zachránili od hladovění.

To byl skutečně žalostný stav věcí. Nehemiáš to ostře pociťoval, poněvadž čteme: „*Proto domlouval jsem se na starší, řka: **Proč jest opuštěn dům Boží?** A shromáždil je, postavil jsem je na místě jejich. A všecken Juda přinášeli desátky obilí, mstu a oleje nového do skladů. A ustanovil jsem úředníky nad sklady,... nebo za věrné jmíni byli.*“ – Bylo o nich řečeno, že mají důvěru svých bratří – „*A ti měli rozdělovati bratřím svým.*“ (Neh. 13,11-13) Byl potřebný určitý počet zkušených a věrných mužů, aby zaujíмали vysoké postavení a rozdělovali svým bratrům vzácné ovoce oddanosti lidu. Mohli se navzájem radit a starat se, aby Pánův poklad byl věrně spravován podle Jeho slova a aby bylo činěno zadost potřebám Jeho věrných pracovníků bez předsudků a stranickosti.

Takový byl milý pořádek Boha Izraele, pořádek, který každý pravý Izraelita, jako byl Nehemiáš a Ezechiáš, rád dodržoval. Bohatá záplava požehnání plynula od Hospodina k Jeho lidu a zpět od Jeho lidu k Němu, a z této plynoucí záplavy měli Jeho služebníci čerpat pro všechny své potřeby. Byla

to neúcta k Němu, když Levité byli nuceni vrátit se na svá pole. Dokazovalo to, že Jeho dům byl opuštěn a že tam není živobytí pro Jeho služebníky.

Nuže, zde bychom se mohli ptát: Co nám to vše má říci? Čemu se má Boží Církev naučit z 5. Mojžíšovy knihy 18,1-8? Abychom mohli odpovědět na tuto otázku, musíme se obrátit k 1. Korintským 9, kde inspirovaný apoštol pojednává o velmi důležitém předmětu podpory křesťanské služby – předmětu, jemuž velká většina vyznávajících křesťanů tak málo rozumí. Pokud jde o **zákon věci**, je jak jen možno jasný: „*Kdo bojuje kdy na svůj náklad? Kdo štěpuje vinici, a ovoce jejího nejí? Anebo kdo pase stádo, a mléka od stáda nejí? Zdali podle člověka to pravím? Zdali i zákon toho nepraví? Nebo v zákoně Mojžíšově psáno jest: Nezavážeš úst volu mlátícímu. I zdali Bůh o voly pečuje? Čili naprosto pro nás to praví? Pro nás jistě napsáno jest. Nebo kdo oře, v naději orati má; a kdo mlátí v naději, naděje své má účasten býti. Poněvadž jsme my vám duchovní věci rozsívali, velká-li by věc byla, kdybychom my vaše časné věci žali? Když jiní práva svého k vám užívají, proč ne raději my? Avšak*“ – zde září milost ve svém nebeském lesku – „*neužívali jsme práva toho, ale všechno snášíme, abychom žádné překážky neučinili evangeliu Kristovu. Zdali nevíte, že ti, kteří o svatých věcech pracují, ze svatých věcí jedí, a kteří oltáři přistojí, s oltářem spolu díl mají? Tak i Pán nařídil těm, kteří evangelium zvěstují, aby z evangelia živi byli. Já jsem však*“ – Zde opět uplatňuje milost svou svatou důstojnost – „*ničeho toho neužíval. Aniž jsem toho proto psal, aby se to při mně tak dalo, ano by mi mnohem lépe bylo umřítí, nežli aby kdo chválu mou vyprázdnil. Nebo káží-li evangelium, nemám se čím chlubit, poněvadž jsem to povinen; ale běda by mně bylo, kdybych nekázal. Jestliže pak dobrovolně to činím, mám odplatu; pakli bezděky, úrad jest mi svěřen. Jakou tedy mám odplatu? Abych evangelium káže, ukázal, že jest bez nákladů evangelium Kristovo, proto abych zle neužíval práva svého při evangeliu.*“ (1. Kor. 9,7-18)

Zde máme tento zajímavý a závažný předmět předložen v celém jeho rozsahu. Inspirovaný apoštol formuluje se vši možnou rozhodností a jasností Boží zákon o této věci. Není tu žádná nejasnost. „*Pán nařídil těm, kteří evangelium zvěstují, aby z evangelia živi byli.*“ Tak jako kněží a Levité za staré doby žili z obětí přinášných lidem, tak nyní ti, kteří jsou skutečně Bohem povoláni, Kristem obdařeni a Duchem Svatým vystrojeni, aby kázali evangelium, a kteří se vydávají stále a pilně tomu slavnému dílu, jsou mravně oprávněni k časné podpoře. Není to tak, že by měli od těch, jimž káží, oče-

kávat nějakou vymíněnou sumu. V Novém zákoně není žádná taková myšlenka. Dělník musí ohledně podpory vzhlížet ke svému Mistru, a jenom k Němu. Běda mu, jestliže vzhlíží k církvi nebo jakýmkoli způsobem k lidem. Kněží a Levíté měli svůj podíl v Hospodinu a od Něho. On byl podíl jejich dědictví. Bůh sice očekával od Svého lidu, že Mu bude sloužit v osobách Jeho služebníků. Řekl mu, co mají dávat, a žehnal mu, když dávali. Byla to také jejich vysoká výsada, stejně jako povinnost, aby dávali. Kdyby odmítli nebo zanedbávali, přineslo by jim to sucho a neúrodu pro jejich pole a vinice (Aggeus 1,5-11).

Ale kněží a Levíté měli hledět **pouze** k Hospodinu. Jestliže lid nepřinášel své oběti, Levíté museli utéci na svá pole a pracovat pro svou obživu. Nemohli se jít soudit s někým o desátky a oběti. Jejich jediné volání bylo k Bohu Izraele, jenž jim nařídil, aby pracovali, a dal jim práci, kterou mají konat.

Tak tomu je i s dělníky Pána dnes. Musejí hledět **pouze** k Němu. Musejí být dobře ujištěni o tom, že On je uzpůsobil pro dílo a povolal je k němu, dříve než se pokusí odrazit – smíme-li se tak vyjádřit – od břehu okolností, a vydat se cele dílu kázání. Musejí své zraky cele odvrátit od lidí, od všech přirozených a lidských opor, a opírat se výlučně o živého Boha. Viděli jsme velmi nešťastné následky, vyplývající z jednání na základě mylného impulsu v této velmi vážné věci. Lidé, kteří nebyli povoláni od Boha ani uzpůsobeni pro dílo, se vzdali svého zaměstnání a vyšli, jak říkali, aby žili vírou a vydali se dílu. Žalostné ztroskotání bylo výsledkem v každém případě. Někteří pohleděli tvrdým skutečností cesty přímo do očí a stali se tak vylekanými, že ve skutečnosti ztratili svou duševní rovnováhu a ztratili na čas svůj rozum; někteří ztratili svůj pokoj a někteří opět odešli přímo zpět do světa.

Krátce řečeno, naším hlubokým a naprostým přesvědčením po čtyřiceti letech pozorování je, že těch případů je málo a jsou řídké, v nichž je to mravně v pořádku a dobré, že někdo opustí své povolání, jímž získává živobytí, aby kázal evangelium. Musí to být tak jasné a bez pochyb pro toho člověka samého, že může jen jako Luther na sněmu ve Wormsu říci: „Zde jsem. Nemohu jinak. Bůh mi pomoz! Amen.“ Potom si může být dokonale jist, že ho Bůh v díle, ke kterému ho povolal, bude vydržovat a naplní všelikou jeho potřebu „*podle bohatství svého slavně v Kristu Ježíši*“ (Fil. 4,19). A pokud jde o lidi a jejich myšlenky, týkající se jeho samotného i jeho života, prostě je odkáže na svého Mistra. Není odpovědný jim, ani je nemusí nikdy o nic žádat. Kdyby byli nuceni k tomu, aby ho podporovali, byl by to důvod, aby si

mohli stěžovat nebo vznášet dotazy; ale protože nejsou nuceni, musejí ho prostě ponechat a pamatovat, že svému Mistru stojí nebo padá.

Ale když se podíváme na ten nádherný oddíl, který byl právě citován z 1. Korintským 9, nalézáme požehnaného apoštola, že když vyhlásil nade všechny pochybnosti své právo na to, aby byl podporován, zcela se ho zříká: „*Já jsem však ničeho toho neužíval.*“ Pracoval svýma rukama. Dělal ve dne i v noci, aby nebyl nikomu na obtíž. „*Toho, čeho mi kdy potřebí bylo,*“ říká, „*i těm, kteří jsou se mnou, dobývaly ruce tyto.*“ (Sk. 20,34) Nežádal stříbro ani zlato, ani roucho od nikoho. Cestoval, kázal, konal návštěvy po domech, byl pracovitým apoštolem, vážným evangelistou, pilným pastýřem, měl péči o všechny sbory. Neměl nárok na podporu? Jistě měl. Mělo být radostí Boží Církve, aby sloužila každé jeho potřebě. Ale on nikdy neprosazoval svůj nárok; nikoli, on se ho vzdal. Podporoval sebe a své spolčníky prací svých rukou. A to vše jako příklad, jak říká starším v Efezu: „*Vše ukázal jsem vám, že tak pracujete, musíme snášeti mdlé a pamatovati na slova Pána Ježíše; neboť on řekl: Blahoslaveněji jest dáti nežli bráti.*“ (Sk. 20,35)

Nuže, je velmi obdivuhodné myslet na tohoto milovaného a váženého služebníka Kristova s jeho rozsáhlými cestami z Jeruzaléma až do Illyrické země, jeho gigantickými pracemi jako evangelisty, pastýře a učitele, a přece nacházejícího si čas k tomu, aby podpořil sebe a druhé prací svých rukou. Stál skutečně na vysoké mravní půdě. Jeho případ je ustavičným svědectvím proti námezdnictví jakéhokoli druhu nebo v jakékoli formě. Posměšné poznámky nevěřících o dobře placených služebnících nemohly na něho mít žádné uplatnění. On zcela jistě nekázal za mzdu.

A přece vděčně přijímal pomoc od těch, kteří věděli, jak ji dát. Milované shromáždění ve Filippis sloužilo potřebám svého váženého a milovaného otce v Kristu. Jak dobře to pro ně bylo, že tak činili. Nikdy to nebude zapomenuto. Miliony četly milý záznam o jejich oddanosti a byly osvěženy vůní jejich oběti. Je to zaznamenáno v nebi, kde nic takového druhu není nikdy zapomenuto, ba je vyryto na samých deskách Kristova srdce. Slyš, jak ten požehnaný apoštol vylévá své vděčné srdce svým milovaným dětem: „*Zradoval jsem se v Pánu velice, že již opět zase rozzelenala se péče vaše o mne. Načež však byli jste myslili, ale nedostalo se vám příhodného času. Ne proto, že bych jakou nouzi měl, toto pravím;*“ – požehnaný, sebe zapírající služebník – „*nebo já naučil jsem se dosti míti na tom, co mám. Umím i snížen býti, umím také i hojnost míti; všudy a ve všech věcech pocvičen jsem, i nasycen*

býti i lačněti, totiž hojnost míti i nouzi trpěti. Všecko mohu v Kristu, který mne posiluje. Avšak dobře jste učinili, obcovavše mému soužení. Víte pak i vy, Filipenští, že při počátku evangelium, když jsem šel z Macedonie, žádný sbor neudělal mi z strany dáni a vzetí, než vy sami. Ano i do Tessaloniky jednou i podruhé, čehož jsem potřeboval, poslali jste mi. Ne proto, že bych hledal darů, ale hledám užitku hojného k vašemu prospěchu. Přijal jsem pak všecko, a hojně mám, naplněn jsem, vzav od Epafrodita to, což posláno od vás, vůni sladkosti, oběť vzácnou a libou Bohu. Bůh pak můj naplní všelikou potřebu vaši podle bohatství svého slavně v Kristu Ježíši.“ (Fil. 4,10-19)

Jaká to byla vzácná výsada, smět potěšit srdce takového ctěného služebníka Kristova v závěru jeho životní dráhy a v osamění jeho vězení v Římě! Jak byla na místě, jak správná a jak milá byla jejich služba! Jaká radost to byla, dostat apoštolovo vděčné uznání. A jak vzácné bylo ujištění, že jejich služba vystupovala jako vůně sladkosti k samému trůnu a srdci Božímu! Kdo by nechtěl být raději někým z Filipenských, sloužících apoštolově potřebě, než Korinťanem, zpochybňujícím jeho službu, nebo někým z Galatských, působících bolest jeho srdci! Jaký velký rozdíl! Apoštol nemohl nic vzít od shromáždění v Korintu. Jejich stav to nepřipouštěl. Jednotlivci v onom shromáždění mu sloužili a jejich služba je zaznamenána na výše připomenutých stránkách inspirace a bude hojně odměněna v budoucím království. „**Těším se pak z příchodu Štěpána, a Fortunáta, a Achaika; nebo nedostatek vás oni doplnili. Potěšili zajisté mého ducha i vašeho. Proto znejte takové.**“ (1. Kor. 16,17.18)

A tak tedy ze všeho, co přešlo před našima očima, se velmi jasně učíme, že jak pod zákonem, tak i pod evangeliem je to podle zjevené vůle a podle srdce Božího, aby ti, kteří jsou skutečně Jím povoláni k dílu a oddaně se mu s vážností, pílí a věností věnují, měli srdečný soucit a praktickou pomoc Jeho lidu. Všichni, kteří milují Krista, to budou považovat za svou hlubokou radost, když Mu budou moci sloužit v osobách Jeho služebníků. Když On sám byl zde na zemi, milostivě přijímal pomoc z rukou těch, kteří Ho milovali a měli užitek z Jeho nejvzácnější služby: „*I ženy některé, které byl uzdravil od duchů zlých a od nemoci: Maria, kteráž slove Magdaléna, z níž bylo sedm ďáblů vyšlo, a Johanna manželka Chuzova, úředníka Heródesova, a Zuzanna, a jiné mnohé, které posluhovaly jemu ze statků svých.*“ (Lukáš 8,2.3)

Šťastné, vysoce privilegované ženy! Jaká radost, moci sloužit Pánu slávy ve dnech Jeho lidské potřeby a ponížení! Na stránkách Boží knihy jsou jejich jména zapsaná Bohem Duchem Svatým, aby byla čtena miliony čtenářů, aby byla nesena proudem času do věčnosti. Jak dobré to bylo pro ty ženy, že neplýtvaly svým majetkem v hovění sobě, ani ho nehromadily, aby byl rzí na jejich duších či zlořečením, jakým peníze vždy musí být, nejsou-li užity pro Boha!

Ale na druhé straně poznáváme tu naléhavou potřebu na straně všech, kteří zaujímají místo dělníků, ať uvnitř shromáždění nebo vně, aby se udržovali dokonale svobodnými od všech lidských vlivů, všeho hledění k člověku v jakékoli formě. Musejí mít co činit s Bohem v soukromí své vlastní duše, jinak zcela jistě dříve či později ztroskotají. Pro svou potřebu a zásobení musejí hledět jen k Němu samému. Jestliže je církev zanedbává, ona utrpí vážnou ztrátu teď i potom. Jestliže se mohou obstarat sami prací svých rukou, aniž by omezovali svou přímou službu Kristu, je to mnohem lepší. Bezpochyby to je mnohem výtečnější cesta. Není nic duchovnějšiho a mravně vznešenějšího než skutečně obdařený služebník Krista, který se v potu tváře stará o svoji rodinu a zároveň se pilně oddává dílu Pána, ať jako evangelista, pastýř nebo učitel. Mravně se pravý opak představuje našim zrakům v osobě člověka, jenž, aniž by měl dar, milost a duchovní život, na sebe bere to, co se nazývá službou, jako obyčejné povolání nebo prostředek obživy. Postavení takového člověka je morálně nebezpečné a krajně bídne. Nebudeme se však u toho zdržovat, poněvadž to nepatří do okruhu předmětu, který váže naši pozornost, a jsme jen velmi vděční, že to můžeme opustit a pokračovat v naší kapitole.

*„Když vejdeš do země, kterou Hospodin Bůh tvůj dává tobě, neuč se činiti podle ohavností národů těch. Nebude nalezen v tobě, kdo by vedl syna svého aneb dceru svou skrz oheň, ani věštec, ani planétník, ani čarodějník, ani kouzelník. Ani losník, ani zaklínač, ani hadač, ani černokněžník. **Nebo ohavnost jest Hospodinu, kdokoli činí to, a pro takové ohavnosti Hospodin Bůh tvůj vymítá je od tváře tvé. Dokonalý budeš před Hospodinem Bohem svým. Nebo národové ti, kterými vládnouti budeš, planetářů a věštců poslouchají, tobě pak toho nedopouští Hospodin Bůh tvůj.**“ (5. Mojžíšova 18,9-14)*

Možná, že se čtenář při čtení předcházející citace zeptá, jaké použití to může mít pro vyznávající křesťany. Místo odpovědi se ptáme: Nejsou tu vyznávající křesťané, kteří mají zvyk chodit na představení kouzelníků, mágů a

černokněžníků? Nejsou takoví, kteří se účastní okultního hýbání stolečkem, klepání, hypnózy nebo jasnovidectví?¹⁶ Jestliže ano, pak oddíl, který jsme právě citovali, má velmi důrazný a vážný dosah i na nás všechny. Velmi rozhodně věříme, že všechny tyto věci, které jsme jmenovali, jsou od ďábla. To může znít tvrdě a přísně, ale nemůžeme jinak. Jsme zcela přesvědčeni, že když se lidé nějakým způsobem propůjčují hrozně záležitosti vyvolávání duchů zemřelých, prostě se vydávají do rukou ďábla a jsou klamáni a sváděni jeho lžemi. Co, zeptáme se, mohou ti, kteří ve svých rukou drží dokonalé zjevení od Boha, získat od hýbání stolečkem a klepání? Jistě nic. A jestliže nejsou spokojeni s tím vzácným Slovem a obracejí se k duchům zemřelých přátel nebo jiných lidí, co mohou očekávat jiného, než že Bůh je v soudu vydá, aby byli zaslepeni a oklamáni zlými duchy, kteří přicházejí a zosobňují zemřelé a mluví všechny možné lži.

Nemůžeme se plněji zabývat tímto předmětem. Nemáme k tomu čas, ani prostor, ani náklonnost k takovým věcem. Pouze cítíme, že naše vážná povinnost je varovat čtenáře před tím, aby měl cokoli společného s dotazováním se duchů zemřelých. Věříme, že to je **velmi nebezpečné**. Nebudeme pojednávat o otázce, zda se duše může vrátit na tento svět. Bůh bezpochyby může duším dovolit, aby přišly, pokud On to vidí za správné; ale toto opustíme. Velká věc pro nás je, abychom před svým srdcem vždy udržovali dokonalou postačitelnost božského zjevení. Co chceme od duchů zemřelých lidí? Bohatý člověk si představoval, že kdyby se Lazar vrátil na zem a mluvil k jeho pěti bratrům, mělo by to veliký účinek. „*Ale prosím tebe, otče, abys ho poslal do domu otce mého. Neboť mám pět bratrů. Ať jim svědčí, aby i*

¹⁶ Někteří z našich čtenářů mohou mít námitky proti našemu řazení hypnózy vedle klepání duchů a hýbání stolečku. Možná že by ji chtěli stavět do stejného světla a užívat ji stejným způsobem jako éter nebo chloroform v lékařské praxi. Nepokoušíme se v té věci vytvářet dogmata. Jen můžeme říci, že bychom s tím nemohli mít nic společného. Považujeme to za velice vážnou věc pro kohokoli, aby dovolil být uveden někým druhým do stavu naprostého bezvědomí, ať už je to za jakýmkoli účelem. A pokud jde o myšlenku naslouchání někomu nebo být vedeni blouzněním někoho v tom stavu, můžeme to považovat jen za absolutně protismyslné, ne-li skutečně bláznivé.

*oni nepřišli do tohoto místa muk. I řekl jemu Abraham: **Mají Mojžíše a proroky, nechť jich poslouchají.** A on řekl: Nic, otče Abrahame, ale kdyby kdo z mrtvých šel k nim, budou pokání činiti. I řekl mu: Poněvadž **Mojžíše a proroků** neposlouchají, aniž byť kdo z mrtvých šel k nim, uvěří jemu.“ (Lukáš 16,27-31)*

Zde máme naprosté vyřízení této otázky. Jestliže lidé neposlouchají Boží slovo, jestliže nechtějí věřit jeho jasným a vážným výrokům, které se týkají jich samých, jejich přítomného stavu a jejich budoucího údělu, pak nebudou přesvědčeni, ani kdyby se tisíc duší zesnulých vrátilo a povědělo jim, co viděly a slyšely a cítily v nebi nahoře nebo v pekle dole. Nevyvolalo by to v nich žádný spásonosný ani trvalý účinek. Mohlo by to způsobit velké vzrušení, velkou senzaci, poskytnout materiál pro rozhovory a zaplňovat noviny; ale tím by to skončilo. Lidé by šli dále po stejné cestě se svými zaměstnáními a ziskuchtivostmi, se svou pošetilství a marností, se svým honěním se za zábavami a užíváním si. „*Poněvadž Mojžíše a proroků neposlouchají,*“ – a my můžeme dodat: Krista a Jeho svatých apoštolů – „*aniž byť kdo z mrtvých vstal, uvěří jemu.*“ Srdce, které se nechce sklonit před Písmem, nebude přesvědčeno ničím. A pokud jde o skutečného věřícího, ten má v Písmu vše, co vůbec může potřebovat, a proto nemá žádnou potřebu utíkat se k hýbání stolečkem, klepání či čárům. „*Jestliže by vám pak řekli: Dotazujte se zaklínačů, mrtvých a věštců, kteří šeptají a mumlají, tedy řekněte: Nemá se lid dotazovat svého Boha? Má se pro živé dotazovat mrtvých? K zákonu a svědectví! Jestliže nemluví podle slova tohoto, není pro ně žádné jitřní záře.*“ (Izaiáš 8,19.20 – přel.)

Zde je Boží zdroj pomoci pro lid Páně za všech dob a na všech místech. A na něj Mojžíš odkazuje shromáždění v nádherném oddílu, který uzavírá naši kapitolu. Ukazuje jim velmi jasně, že se vůbec nepotřebují obracet na zaklínače, kouzelníky nebo čarodějníky, kteří jsou všichni Pánu ohavností. Říká: „*Proroka z prostředku tvého, z bratří tvých, jako já jsem, vzbudí tobě Hospodin Bůh tvůj; jeho poslouchati budete.* Podle všeho toho, jak jsi žádal od Hospodina Boha svého na Orébě, v den shromáždění, řka: Ať více neslyším hlasu Hospodina Boha svého, ani více vidím ohně toho velikého, abych neumřel. Pročež mi řekl Hospodin: Dobře mluvili, což jsou mluvili. Proroka vzbudím jim z prostředku bratří jejich, jako jsi ty, a položím slova má v ústa jeho, a bude jim mluvit všecko, co mu přikáži. I bude, že kdo by koli neposlouchal slov mých, která mluvit bude ve jménu mém, já vyhledávati budu na něm.

Prorok pak, který by pyšně se vystavoval, mluvě slovo ve jménu mém, kteréž jsem mluvití jemu nepřikázal, a který by mluvil ve jménu bohů cizích, takový prorok ať umře. Jestliže pak díš v srdci svém: Kterak poznáme slovo to, jehož by nemluvil Hospodin? Když by mluvil něco prorok ve jménu Hospodinovu, avšak by se toho nestalo, aniž by přišlo, to jest to slovo, jehož nemluvil Hospodin; z pýchy jest to mluvil prorok ten, neboj se ho.“ (5. Mojžíšova 18,15-22)

Nemůžeme být na rozpacích ohledně toho, kdo je tento Prorok. Je to náš velebeníhodný Pán a Spasitel Ježíš Kristus. Ve třetí kapitole Skutků používá Petr Mojžíšova slova takto: „*A poslal by toho, který vám kázán jest, Ježíše Krista. Kterého zajisté musejí přijíti nebesa, až do času napravení všech věcí; což byl předpověděl Bůh skrze ústa všech svých svatých proroků od věků. Mojžíš zajisté otcům řekl: Proroka vám vzbudí Pán Bůh váš z bratří vašich jako mne, jehož poslouchati budete ve všem, cožkoli bude mluvití vám.*“ (Skutky 3,20-23)

Jaká je to vzácná výsada slyšet hlas takového Proroka! Je to Boží hlas, mluvící se rtů Člověka Krista Ježíše – mluvící ne v hromu, ne s planoucím ohněm, ne se září blesku, ale tím tichým hlasem lásky a milosrdenství, který s utišující mocí padá na zlomená srdce a sevřeného ducha, který jako jemná rosa z nebe skrápí žíznivou zemi. Tento hlas máme ve svatých Písmech, tom vzácném zjevení, které před nás přichází tak ustavičně a mocně v našich studiích této požehnané 5. Mojžíšovy knihy. Nikdy na to nesmíme zapomenout. Hlas Písma je hlas Krista, a hlas Krista je Boží hlas.

Dále ničeho nepotřebujeme. Jestliže se někdo odváží přijít s nějakým novým zjevením, s nějakou novou pravdou, která není obsažena v Boží knize, musíme ho soudit i jeho sdělení standardem Písma a naprosto zavrhnout. „*Neboj se ho.*“ Falešní proroci přicházejí s velkými nároky, vysoce znějícími slovy a zdánlivě svatým počínáním. Kromě toho se snaží obklopit se určitým druhem důstojnosti, důležitosti a autority, které mohou působit na nevědomé. Ale nemohou obstát před zkoumající mocí Božího slova. Několik prostých vět ze Svatého písma je zbaví všeho jejich dojem vzbuzujícího okolí a u kořene přetne jejich báječná zjevení. Ti, kteří znají hlas toho pravého Proroka, nebudou poslouchat nikoho jiného. Ti, kteří slyšeli hlas dobrého Pastýře, nebudou naslouchat hlasu cizince.

Čtenáři, dbej toho, abys poslouchal **pouze** hlas Pána Ježíše.

5. Mojžíšova 19

*„Když by vyhladil Hospodin Bůh tvůj národy, jejichžto zemi Hospodin Bůh tvůj dává tobě, a opanoval bys je dědičně, a bydlil bys v městech jejich i domech jejich; oddělíš sobě tři města **uprostřed země své**, kterou Hospodin Bůh tvůj dává tobě, abys ji dědičně obdržel. **Správiš sobě cesty**, a rozdělíš na tři díly všecku krajinu země své, kterou v dědictví dá tobě Hospodin Bůh tvůj, i **bude utíkat tam každý vražedník**.“* (5. Mojžíšova 19,1-3)

Jakou velice pozoruhodnou kombinaci „dobrotivosti a přísnosti“ pozorujeme v těchto několika řádcích. Máme tu „*vyhlazení*“ národů Kanánu, protože se doplnila jejich špatnost, která se stala skutečně nesnesitelnou. A na druhé straně máme velmi dojmavé ukázání Boží dobrotivosti v opatření, učiněném pro ubohého člověka, který zabil nechtě, v den jeho hluboké tísně, když pro záchranu života prchal před mstitelem krve. Sotva musíme říkat, že Boží vláda i Boží dobrotivost jsou obě božsky dokonalé. Jsou případy, ve kterých by dobrotivost nebyla ničím jiným než trpěním jasné špatnosti a otevřené vzpoury, což je pod Boží vládou naprosto nemožné. Jestliže si lidé představují, že kvůli tomu, že Bůh je dobrý, mohou jít a hřešit se vztaženou rukou, pak dříve nebo později poznají svůj bolestný omyl.

„Viz,“ říká inspirovaný apoštol, „*dobrotivost i zuřivost*¹⁷ Boží!“ (Řím. 11, 22) Bůh zcela jistě vytne činitele zla, kteří opovrhují Jeho dobrotivostí a dlouho trvajícím milosrdenstvím. Je pomalý k hněvu a velké přívětivosti, buď za to velebeno Jeho svaté jméno. Po staletí snášel sedm národů Kanánu, dokud jejich špatnost nevystoupila k samému nebi a země sama je už déle nemohla snášet. Snášel nesmírnou špatnost provinilých měst roviny; a kdyby byl našel deset spravedlivých lidí v Sodomě, ušetřil by ji kvůli nim. Ale den hrozné pomsty přišel, a byli „*vytati*“.

A tak tomu bude zanedlouho s provinilým křesťanstvem. „*I ty vytat budeš*.“ Čas zúčtování přijde, a ach, jaký čas zúčtování to bude! Srdce se chvěje při pomyslení na to, zatímco oko sleduje a pero píše ta duši stísňující slova.

¹⁷ Slovo přeložené jako zuřivost /přísnost/ je ἀποτομία, což doslovně znamená „vytětí“.

Ale všimni si, jak Boží „*dobrotivost*“ vyzařuje z počátečních řádků naší kapitoly. Viz tu milostivou námahu našeho Boha, aby útočištné město učinil co možná dostupné pro toho, kdo zabil. Tři města měla být „*uprostřed země*“. Nebylo by nic platné mít je v odlehlých koutech anebo v obtížně přístupných místech. A nejen to, ale „*spraviš sobě cesty*“. A opět: „*Rozdělíš na tři díly všecku krajinu země své*.“ Mělo být uděláno vše pro usnadnění útěku toho, kdo zabil. Milostivý Pán myslel na pocity toho stísněného, který „*utekl k obdržení sobě předložené naděje*“ (Židům 6,18). Útočištné město mělo být „přiblíženo“, jako „*se přiblížila Boží spravedlnost*“ (Iz. 46,13) k bezmocnému hříšníkovi se zlomeným srdcem – tak blízko, že se dostane „*tomu, kdo nečiní skutků, ale věří v toho, který spravedlivého činí bezbožníka*“ (Řím. 4,5).

Ve výrazu: „*Spraviš sobě cesty*“, je zvláštní krása. Jak velmi se to podobá našemu vždy milostivému Bohu – „*Bohu a Otci našeho Pána Ježíše Krista!*“ A přece to byl tentýž Bůh, který ve spravedlivém soudu vyřadil národy Kananu, jenž učinil tak milostivé opatření pro toho, kdo zabil nechtě. „*Viz dobrotivost i zuřivost Boží.*“ (Řím. 11,22)

„*Toto pak bude právo vražedníka, který by tam utekl, aby živ byl: Kdo by zabil bližního svého nechtě, aniž by ho nenáviděl prvé, jako vejda někdo s bližním svým do lesa sekati dříví, rozvedl by rukou svou sekeru, aby uťal dřevo, a ona by spadla s topořiště, a trefila by bližního jeho tak, že by umřel, ten uteče do některého z měst těchto, a živ bude. Aby přítel zabitého /mstitel krve/, stíhaje vražedníka toho, když by se rozpálilo srdce jeho, nedohonil ho na daleké cestě, a ranil smrtelně, ježto by nebyl hoden smrti, poněvadž ho prvé neměl v nenávisti. Proto já přikazuji tobě, řka. Tři města oddělíš sobě.*“ (5. Mojžíšova 19,4-7)

Zde máme velmi podrobný popis člověka, pro kterého bylo zřízeno útočištné město. Jestliže mu neodpovídal, město nebylo pro něho; ale pokud ano, mohl cítit hluboké ujištění, že milostivý Bůh na něho myslel a našel pro něho útočiště, kde mohl být tak bezpečný, jak ho jen mohla učinit Boží ruka. Jakmile se ten, kdo zabil, octl uvnitř obvodu útočištného města, mohl volně dýchat a těšit se z klidu a sladkého odpočinku. Tam ho nemohl dostihnout meč pomsty, ani vlas jeho hlavy tam nemohl být dotčen.

Byl bezpečný. Ano, dokonale v bezpečí. A nejen v bezpečí, ale dokonale **jistý**. Nedoufal, že je zachráněn, byl si tím jistý. Byl v tom městě, a to stačilo. Než se tam dostal, mohl mít mnoho bojů hluboko ve svém ustrašeném srdci, mnoho pochyb a obav a bolestivých zkoušek. Utíkal, aby si zachránil život, a

to pro něho byla vážná a vše pohlcující záležitost – záležitost, která působila, že vše ostatní se zdálo být lehké a nedůležité. Nedovedli bychom si představit člověka, který zabil, že by se na útěku zastavil, aby si natrhal květiny, rostoucí u cesty. „Květiny?“ řekl by, „co mi je teď zrovna do květin? Jde o můj život. Utíkám, abych si zachránil život. Co když mstitel přijde a najde mne, jak trhám květiny? Ne, mým velkým a jediným předmětem je město. Nic jiného nemá pro mne nejmenší význam ani přitažlivost. Chci být zachráněn. To je nyní mou jedinou záležitostí.“

Ale ve chvíli, kdy se nalézal za požehnanou bránou, byl bezpečný a **věděl to**. Jak to mohl vědět? Že to cítil? Měl nějaká svědectví, zkušenosti? Ne, pouze skrze Boží slovo. Není pochybností o tom, že měl pocity, svědectví a zkušenost. Ty mu budou po jeho prožitých bojích, než se dostal dovnitř města, jistě vzácné. Ale tyto věci nebyly žádným způsobem důvodem jeho jistoty nebo základem jeho pokoje. Byl bezpečný, protože mu to řekl Bůh. Boží **milost** ho učinila **bezpečným**, a Boží **slovo** ho učinilo **jistým**.

Nedovedeme si představit, že ten, který zabil, by se uvnitř zdí útočištného města vyjadřoval tak, jak to činí mnozí z drahého lidu Páně ve vztahu k otázce bezpečí a jistoty. Nepovažoval by to za domýšlivost, že je jistý a v bezpečí. Kdyby se někdo zeptal: „Jsi si jist, že jsi bezpečný?“, řekl by: „Ano! Jak by tomu mohlo být jinak, než že si jsem jistý? Cožpak jsem nebyl ten, kdo zabil? Neutekl jsem do tohoto útočištného města? Nezaručil se za to Hospodin, náš Bůh smlouvy, Svým slovem? Neřekl, že když tam takový uteče, „*živ bude*“? Ano, díky Bohu, jsem si dokonale jistý. Musel jsem utíkat – byla to hrozná námaha. Občas jsem téměř cítil, jako kdyby mne mstitel už držel ve svém hrozném sevření. Vzdával jsem se, myslel jsem, že jsem ztracen. Ale potom Bůh ve Svém nekonečném milosrdenství učinil cestu tak rovnou a způsobil, že město bylo pro mne tak snadno dosažitelné, že přes všechny své pochybnosti a obavy jsem zde živ a zdrav. Všechny zápasy skončil, střet pominul. Mohu nyní volně dýchat a chodit v dokonalém bezpečí tohoto požehnaného místa a chválit našeho milostivého Boha smlouvy za Jeho velkou dobrotivost, když opatřil tak sladké útočiště pro takového ubohého vraha, jako jsem já.“

Může čtenář takto mluvit, pokud jde o jeho bezpečnost v Kristu? Je zachráněn a ví to? Jestliže ne, kéž Duch Boží použije na jeho srdce tu prostou ilustraci o člověku, který zabil a je uvnitř zdí útočištného města! Kéž by znal to „*přepevné potěšení*“, které je jisté, protože je Bohem určeným podílem

všech těch, kteří „se utekli k obdržení /uchopení/ předložené naděje“ (Židům 6,18).

Nyní musíme pokročit s naší kapitolou. A když tak učiníme, shledáme, že u útočištných měst je třeba myslet na více než jen na otázku bezpečí toho, kdo zabil. O to bylo dokonale postaráno, jak jsme viděli. Ale Boží sláva, čistota Jeho země a neporušenost Jeho vlády musely být náležitě zachovány. Kdyby tyto věci byly dotčeny, nemohlo tu být bezpečí pro nikoho. Tento velký princip září na každé stránce historie Božích cest s člověkem. Skutečné požehnání člověka a Boží sláva jsou nerozlučně spolu spojeny a obojí, jedno i druhé, spočívá na stejném nepomíjícím základu, totiž na Kristu a Jeho vzácném díle.

*„Pakli by rozšířil Hospodin Bůh tvůj končiny tvé, jakož s přísahou zaslíbil otcům tvým, a dal by tobě všecku tu zemi, kterou řekl dáti otcům tvým: (Když bys ostříhal všech přikázání těchto, čině je, která já dnes přikazuji tobě, abys miloval Hospodina Boha svého, a chodil po cestách jeho po všechny dny), tedy přidáš sobě ještě tři města mimo ona tři, **aby nebyla vylita krev nevinná uprostřed země tvé**, kterou Hospodin Bůh tvůj dá tobě v dědictví, a aby nebyla na tobě krev. Ale byl-li by kdo, maje v nenávisti bližního svého, a činil by úklady jemu, a povstana proti němu, ranil by ho smrtelně, tak že by umřel, a utekl by do některého z těch měst: Tedy pošlou starší města toho, a vezmou jej odtud, a dají v ruce přítele /mstitele krve/ toho zabitého, aby umřel. Neodpustí jemu oko tvé, **ale svedeš krev nevinnou z Izraele**, i bude dobře tobě.“* (5. Mojžíšova 19,8-13)

Takto ať šlo o **milost** pro toho, kdo zabil nechtě, nebo o **odsouzení** pro vraha, Boží sláva a nároky Jeho vlády musely být náležitě zajištěny. Pro toho, kdo zabil nechtě, bylo učiněno opatření milosrdenství. Provinilý vrah upadl pod přísný rozsudek nezlomné spravedlnosti. Nikdy nesmíme zapomínat na vážnou skutečnost Boží vlády. Setkáváme se s ní všude. A kdyby byla plněji uznávána, účinně by nás to osvobodilo od jednostranného pohledu na Boží charakter. Vezměme si například tato slova: „*Neodpustí jemu oko tvé.*“ Kdo je pronesl? Hospodin. Kdo je napsal? Bůh, Duch Svátý. Co znamenají? Vážný soud nad špatností. Necht lidé dají pozor na to, aby si nezahrávali s těmito závažnými věcmi. Necht lid Páně dá pozor, aby nedával místo pošetilým úvahám ve vztahu k věcem, které jsou naprosto mimo jeho dosah. Necht pamatují na to, že falešná citlivost je většinou spojená se smělou nevěrou při zpochybňování závažných ustanovení Boží vlády. To je velmi vážná

úvaha. Činitelé zlého musejí očekávat jistý soud od Boha, který nenávidí hřích. Kdyby se úmyslný vrah odvážil použít pro sebe Boží opatření pro toho, kdo zabil nechtě, vložila by se na něho ruka spravedlnosti a vydala by ho bez milosti na smrt. Taková byla vláda Boha v Izraeli za staré doby; a taková bude v den, který se rychle přibližuje. Teď zrovna Bůh jedná se světem v dlouhoshovívajícím milosrdenství. To je den spasení, příhodná doba. Den pomsty je blízko. Ach, kéž by se člověk místo pošetilých úvah o spravedlnosti Božího jednání s činiteli zla chtěl utéci k drahému Spasiteli, který zemřel na kříži, aby nás zachránil od plamenů věčného pekla!¹⁸

Než budeme pro čtenáře citovat závěrečný oddíl naší kapitoly, chtěli bychom vést jeho pozornost k 14. verši, ve kterém máme velmi krásný důkaz Boží něžné péče o Jeho lid a Jeho velice milostivého zájmu o vše, co se ho týkalo ať přímo, nebo nepřímo: „*Nepřenesíš meze bližního svého, kterou vymezili předkové v dědictví tvém, které obdržíš v zemi, jižto Hospodin Bůh tvůj dává tobě, abys ji dědičně obdržel.*“ (5. Mojžíšova 19,14)

Tento oddíl je ve svém prvotním významu a použití vzácným představením milujícího srdce našeho Boha a ukazuje nám, jak podivuhodně vstupoval do všech okolností Svého milovaného lidu. Mezníky nemělo být hýbáno. Podíl každého měl být ponecháván nedotčen podle hranic, vyznačených za starých časů. Hospodin dal Izraeli zemi. A nejen to, On určil také pro každé pokolení a pro každou rodinu jejich vlastní podíl, vyznačil ho s dokonalou přesností, označil ho mezníky tak jasně, že nemohlo docházet k žádnému zmatku, křížení zájmů, ke vzájemným střetům. Nebylo důvodů pro soudní spory nebo k neshodě ohledně vlastnictví. Byly tu staré mezníky, které označovaly podíl každého takovým způsobem, že to odstraňovalo každý možný důvod k hádce. Každý ho měl jako nájemce u Boha Izraele, jenž věděl všechno o jeho malém podílu, a každý nájemce měl útěchu vědomí o tom, že oko milostivého a všemohoucího Pána je upřeno na jeho kousek země a že Jeho ruka je nad ním, aby ho chránila od každého narušitele. Tak mohl zůstat v pokoji pod svým vinným kmenem a pod svým fíkem a těšit se z podílu, který mu byl přidělen Bohem Abrahamovým, Izákovým a Jákobovým.

¹⁸ Pokud jde o další věci týkající se útočištných měst, musíme čtenáře odkázat na „Poznámky k 4. Mojžíšově knize“, kapitolu 35.

Tolik o zřejmém smyslu této krásné věty naší kapitoly. Avšak zcela jistě má také hluboký duchovní význam. Nejsou tu snad duchovní mezníky pro Boží Církev a pro každého jednotlivce v ní, vyznačující s božskou přesností hranice našeho nebeského dědictví – ty mezníky, které byly za starých časů osazeny apoštoly našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista? Na nich spočívá Boží oko a Bůh nechce dovolit, aby byly beztrestně přemísťovány. Běda člověku, který se pokouší se jich dotknout. Bude se muset Bohu zodpovídat za takové jednání. Je to vážná věc dotýkat se nějakým způsobem místa, podílu a naděje Boží Církve a je se co obávat, že mnozí to činí, aniž by si to uvědomovali.

Nebudeme se nyní pokoušet dotýkat se otázky, co jsou tyto mezníky. Snažili jsme se o to v našem prvním dílu „Poznámek k 5. Mojžíšově knize“, stejně jako v ostatních čtyřech dílech těchto „Poznámek“. Ale považujeme za svou povinnost velmi vážně varovat všechny, kterých se to může týkat, aby nedělali to, co v Boží Církvi odpovídá přenášení mezníků v Izraeli. Kdyby někdo v izraelské zemi přišel s nápadem udělat změny v dědictví pokolení, upřesnit jednotlivá vlastnictví na nějakém novém principu, vytyčit nové hranice, jaká by byla odpověď věrného Izraelity? Velmi prostá, to si můžeme být jisti. Odpověděl by řečí 5. Mojžíšovy 19,14. Řekl by: „Nechceme zde žádné novoty. Jsme dokonale spokojeni s obsahem těch svatých a v minulé době ctěných hraničních znaků, které za starých časů byly osazeny v našem dědictví. Jsme rozhodnuti je z Boží milosti udržovat a s pevným úmyslem se bránit každé novodobé inovaci.“

Taková, jak věříme, by byla okamžitá odpověď každého opravdového člena shromáždění Izraele. A křesťan by jistě neměl být méně rozhodný ve své odpovědi všem těm, kteří by pod záminkou pokroku a vývoje chtěli hýbat mezníky Boží Církve a místo drahého učení Krista a Jeho apoštolů nám nabízet takzvané světlo vědy a pomocné zdroje filozofie. Díky Bohu, my je nepotřebujeme. Máme Krista a Jeho slovo. Co k nim může být přidáno? Co potřebujeme od lidského pokroku nebo vývoje, když máme to, „**co bylo od počátku**“? Co může věda nebo filozofie udělat pro ty, kteří vlastní „**všelikou pravdu**“? Bezpochyby potřebujeme, ano toužíme činit pokrok ve známosti Krista. Toužíme po plnějším, jasnějším rozvinutí Kristova života v našem každodenním jednání. Ale věda a filozofie nám v tom nemohou pomoci. Mohou se jen ukázat jako velmi vážná překážka.

Křesťanský čtenáři, chtějme se držet blízko Krista, blízko Jeho Slova. To je naše jediné bezpečí v těchto temných a zlých dnech. Kromě Něho nejsme

nic, nemáme nic, nemůžeme nic činit. V Něm máme všechno. On je „*částka dílu /dědictví/ našeho a kalicha našeho*“ (Žalm 16,5). Kéž bychom věděli, co to je být bezpečni jen v Něm, být odděleni k Němu a spokojeni s Ním až do toho jasného dne, kdy Jej uvidíme takového, jaký je, a budeme Mu podobni a budeme navěky s Ním.

Nyní učiníme jen trochu více, než že pouze budeme citovat zbývající verše naší kapitoly. Nepotřebují výkladu. Ukazují zdravou pravdu, již by měli vyznávající křesťané se vším svým světlem a známostí skutečně věnovat svou pozornost.

„Nepovstane svědek jeden proti někomu z příčiny jakékoli nepravosti a jakéhokoli hříchu ze všech hříchů, kterýmiž by kdo hřešil; v ústech dvou svědků aneb v ústech tří svědků stane slovo.“ (5. Mojžíšova 19,15)

Tento předmět jsme již měli před sebou. Nemůže na něm být dostatečně důrazně trváno. Na jeho důležitost můžeme soudit ze skutečnosti, že nejen Mojžíš ho stále a stále vštěpuje pozornosti Izraele, ale i náš Pán Ježíš Kristus sám a Duch Svatý v apoštolu Pavlovi ve dvou jeho epištolách trvá na zásadě „*dvou nebo tří svědků*“ v každém případě. Jeden svědek, ať už je jakkoli důvěryhodný, nepostačuje pro rozhodnutí nějakého případu. Kdyby tato jasná skutečnost byla pečlivěji zvažována a náležitě dodržována, učinila by konec velkému množství sporů a svárů. My bychom si ve své domnělé moudrosti mohli představovat, že jeden naprosto spolehlivý svědek by měl postačit k urovnání každé otázky. Pamatujme, že Bůh je moudřejší, než jsme my, a že je vždy naší skutečnou moudrostí, jakož i naší největší mravní bezpečností, držet se Jeho neklamného Slova.

*„Povstal-li by svědek falešný proti někomu, aby svědčil proti němu, že odstoupil od Boha, tedy postaví se ti dva muži, kteří tu rozepři mají před Hospodinem, před kněžími anebo před soudci, kteří by za dnů těch byli. A když **se pilně vyptají soudcové**, poznají-li že svědek ten jest svědek lživý, mluvě falešné svědectví proti bližnímu svému, tak jemu učiňte, jak on myslel učiniti bratru svému. I odejmeš zlé z prostředku svého. A kteří zůstanou, slyšíce to, báti se budou, a nikoli více nedopustí se takových zlých věcí uprostřed tebe. A neslituje se oko tvé; život za život, oko za oko, zub za zub, ruka za ruku, noha za nohu bude.“* (5. Mojžíšova 19,16-21)

Zde můžeme vidět, jak Bůh nenávidí falešné svědectví, a dále musíme mít na paměti, že ačkoli nejsme pod zákonem, ale pod milostí, falešný svě-

dek není proto pro Boha méně ošklivý. A jistě, čím plněji vcházíme do milosti, ve které stojíme, tím silněji si budeme ošklivit falešné svědectví, pomluvy a zlé mluvení v každé formě. Nechť nás dobrý Pán zachová od všeho takového!

5. Mojžíšova 20

*„Když bys vytáhl na vojnu proti nepřátelům svým, a ušel bys koně a vozy, a lid větší, nežli ty máš, neboj se jich, nebo Hospodin Bůh tvůj s tebou jest, který tě vyvedl ze země Egyptské. A když byste se již potýkali měli, přistoupí kněz, a mluvití bude k lidu, a dí jim: Slyš, Izraeli, vy jdete dnes k boji proti nepřátelům svým, nebudiž strašlivé srdce vaše, nebojte se a nestra-
chujte, ani se jich lekejte. Nebo Hospodin Bůh váš, který jde s vámi, bojovati bude za vás proti nepřátelům vašim, aby zachoval vás.“*

(5. Mojžíšova 20,1-4)

Jak podivuhodné je myslet na Pána jako na válečného Muže, na Jeho bojování proti lidem! Pro někoho je velmi těžké přijmout tu obtížně srozumitelnou myšlenku, že dobro činící Bytost by mohla jednat v takovém charakteru. Ale nesnáz povstává hlavně z nerozeznávání mezi různými domácnostmi. Bylo to tak v souladu s charakterem Boha Abrahama, Izáka a Jákovova, aby bojoval proti Svým nepřátelům, jako to je v souladu s charakterem Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista, aby jim odpouštěl. A poněvadž to je zjevený charakter Boha, který poskytuje model, podle něhož má být Jeho lid formován – standard, podle kterého má jednat, je zcela v souladu pro Izrael, aby rozsekal své nepřátele na kusy, jako je to správné pro nás, abychom je milovali, modlili se za ně a činili jim dobře.

Kdybychom měli tento princip na paměti, odstranilo by to množství nedorozumění a ušetřilo by nás to mnoha nerozumných diskusí. Není pochybností o tom, že je naprosto nesprávné pro Boží Církev, aby šla do války. Nikdo nemůže číst nepředpojatě Nový zákon a nevidět to. Je nám jasně přikázáno, abychom milovali své nepřátele, abychom činili dobře těm, kteří nás nenávidí, abychom se modlili za ty, kteří námi pohrdají. „*Obrát meč svůj v místo jeho; nebo všichni, kteří meč berou, od meče zahynou.*“ (Mat. 26,52) A opět v jiném Evangelii: „*I řekl Ježíš Petrovi: Schovej meč svůj do pošvy. Což nemám píti kalicha, který mi dal Otec?*“ (Jan 18,11) A opět Pán říká Pilátovi: „*Království mé není z tohoto světa. Byť z tohoto světa bylo království mé, služebníci moji bránili by /bojovali by/*“ – kdyby to pro ně bylo správné, aby tak činili – „*Ale nyní mé království není odsud.*“ (Jan 18,36) – A proto by to vůbec nebylo na místě, bylo by to zcela chybné, aby bojovali.

To vše je tak jasné, že jen musíme říci: „*Kterak čteš?*“ (Luk. 10,26) Náš velebeníhodný Pán nebojoval; tiše a trpělivě se poddával všem druhům zlého nakládání, a když tak činil, zanechal příklad, abychom následovali v Jeho slépějích. Jen když se sami upřímně ptáme: „Co by činil Ježíš?“, uzavře to všechnu diskusi o té věci, stejně jako o tisíci jiných věcí kolem. Skutečně není žádný užitek v rozumování, není vůbec potřebné. Jestliže slova a cesty našeho velebeníhodného Pána a jasné učení Jeho Ducha skrze Jeho svaté apoštoly nemá být dostačující pro naše vedení, je všechna diskuse na-prosto zbytečná.

A jsme-li dotázáni, co učí Duch Svatý o tomto velkém praktickém tématu, pak slyš Jeho vzácná, jasná a jednoznačná slova: „*Ne sami sebe mstíte, nej-milejší, ale dejte místo hněvu; nebo psáno jest: Mně pomsta, já odplatím, praví Pán. A proto lační-li nepřítel tvůj, nakrm jej, a žízni-li, dej mu pít. Nebo to učině, uhlí řeřavé shrneš na hlavu jeho. Nedej se přemoci zlému, ale přemáhej v dobrém zlém.*“ (Římanům 12,19-21)

To je milá mravouka Boží Církve, zásady onoho nebeského království, ke kterému praví křesťané patří. Byly by náležité pro Izrael za staré doby? Jistě ne. Jen si představ Jozueho, jak jedná vůči Kananejským na principech 12. kapitoly Římanům. Bylo by to tak zcela nenáležité, jako je nenáležité pro nás jednat dle zásad 5. Mojžíšovy 20. Proč? Prostě proto, že v Jozuových dnech Bůh vykonával soud ve spravedlnosti, zatím co nyní jedná v neomezené milosti. To je celý rozdíl. Princip Božího jednání je velkým mravním regulátorem pro Boží lid za všech věků. Když toto vidíme, je každá nesnáz odstraněna, každá diskuse definitivně uzavřena.

Ale přijde-li otázka: „A co svět? Jak ten by mohl žít na principu milosti? Mohl by jednat na základě učení z Římanům 12,20?“ Ani na chvíli. Ta idea je prostě nemyslitelná. Pokoušet se spojovat zásady milosti se zákonem národů, anebo vlévat ducha Nového zákona do rámce politického systému by civilizovanou společnost uvrhlo do beznadějného zmatku. A právě zde mnoho vynikajících a dobře to mínících lidí bloudí. Chtějí nutit národy světa, aby přijaly princip, který by ničil jejich národní existenci. Pro národy ještě nepřišel čas, aby překoaly své meče v pluhy a svá kopí ve vinařské nože a už se neučily válce. Díky Bohu, ten požehnaný čas přijde, až tato úpící země bude naplněna známostí Pána, jako je moře naplněno vodami. Ale snažit se **nyní** vést národy k tomu, aby jednaly na principech milosti, prostě znamená

žádat je, aby přestaly existovat. Je to beznadějná, nerozumná snaha. Nemůže to být. Nejsme povoláni k tomu, abychom regulovali svět, ale abychom jím procházeli jako poutníci a cizinci. Ježíš nepřišel, aby napravil svět. Přišel, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo. A pokud jde o svět, svědčil o něm, že jeho skutky jsou zlé. Zanedlouho bude chtít věci napravit. Použije Svou velkou moc a bude vládnout. Království tohoto světa se zcela jistě stane královstvími našeho Pána a Jeho Krista. On vyplní ze Svého království všechna pohoršení a ty, kteří činí nepravost. To vše je velice požehnaně pravda. Ale musíme čekat na Jeho čas. Nemůže pro nás být nikterak užitečné, když se svým nevědomým úsilím budeme snažit nastolit poměry, o kterých celé Písmo ukazuje, že mohou být uvedeny **jedině** skrze osobní přítomnost a vládu našeho milovaného a velebeníhodného Pána a Spasitele Ježíše Krista.

Ale musíme pokročit s naší kapitolou.

Izrael byl povolán, aby bojoval boje Pána. Ve chvíli, kdy vložili svou nohu na zemi Kanán, nastala válka s odsouzenými obyvateli. „*Z měst pak lidu toho, který Hospodin Bůh tvůj dává tobě v dědictví, žádné duše živiti nebudeš.*“ (5. Mojžíšova 20,16) To bylo jasné a důrazné. Abrahamovo símě mělo nejen vlastnit zemi Kanán, ale oni měli také být Božími nástroji ve vykonávání Jeho spravedlivého soudu nad provinilými obyvateli, jejichž hříchy vystoupily k nebi a staly se zcela nesnesitelnými. Byla to vysoká čest daná Izraeli, aby vyhladil ty provinilé národy – čest, které se prokázal být zcela nehoden, protože to neudělali tak, jak jim bylo přikázáno. Nechali naživu mnohé z těch, kteří měli být zcela zkaženi. Ušetřili je, aby se stali bídny nástroji k jejich konečné zkáze tím, že je vedli k těm samým hříchům, které tak hlasitě přivolávaly Boží soud.

Ale podívejme se na chvilku na kvalifikaci, která byla nutná pro ty, kdo budou bojovat Pánovy boje. Shledáme, že úvodní odstavec naší kapitoly je plný velmi vzácných naučení pro nás v duchovním boji, který jsme povoláni vést.

Čtenář zpozoruje, že před blížící se bitvou měl k lidu promluvit nejprve kněz, a za druhé správci. Tento pořádek je velmi krásný. Kněz vystoupil, aby lidu ukázal jeho **vysoké výsady**. Správci přicházejí, aby jim připomněli jejich svaté **odpovědnosti**. Takový je zde Boží pořádek. Výsada přichází jako první, potom odpovědnost. „*Přistoupí kněz, a mluvití bude k lidu, a dí jim: Slyš, Izraeli, vy jdete dnes k boji proti nepřátelům svým, nebudiž strašlivé srdce*

vaše, nebojte se a nestrachujte, ani se jich lekejte. Nebo Hospodin Bůh váš, který jde s vámi, bojovati bude za vás proti nepřátelům vašim, aby zachoval vás.“ (5. Mojžíšova 20,3-4)

Jaká jsou to požehnaná slova! Jak jsou plná útěchy a povzbuzení! Jak dobře směřují k tomu, aby zahнала všechen strach a malomyslnost a aby vlila odvalu a důvěru i do toho nejlekavějšího srdce! Kněz byl samým vyjádřením Boží milosti; jeho služba proudem velmi vzácné útěchy, plynoucí z milujícího srdce Boha Izraele ke každému jednotlivému bojovníkovi. Jeho laskavá slova byla určena a schopna opásat bedra mysli a posílit i tu nejslabší paži pro boj. Ujišťuje je o Boží přítomnosti mezi nimi. Není tu žádná otázka, žádná podmínka, žádné „jestliže“ ani „ale“. Je to jasný výrok, že Hospodin Bůh je s nimi. To jistě bylo dosti. Ani v nejmenším nezáleželo na tom, jak početní, jak mocní anebo jak hrozni byli jejich nepřatelé. V přítomnosti Pána zástupů, Boha izraelské armády, budou jako plevy před větrem.

Ale i **správci** měli být slyšeni, stejně jako **kněz**. „*Potom mluvíti budou hejtmané k lidu, řkouce: Jest-li kdo z vás, ježto vystavěl dům nový a ještě nepočal bydleti v něm, odejdi a navrať se do domu svého, aby nezahynul v bitvě, a někdo jiný aby nezačal bydleti v něm. A kdo jest, ježto štípl vinici, a ještě nepřišla k obecnému užívání, odejdi a navrať se k domu svému, aby snad nezahynul v bitvě, aby někdo jiný k obecnému užívání nepřivedl ji. A kdo jest, ježto by měl zasnoubenou manželku, a ještě by ji nepojal, odejdi a navrať se do domu svého, aby neumřel v boji, a někdo jiný nevzal ji. Přidají i toto hejtmané, mluvíce k lidu, a řeknou: Kdo jest bázlivý a lekavého srdce, odejdi a navrať se do domu svého, aby nezemdlil srdce bratří svých, jako jest srdce jeho. A když přestanou hejtmané mluvíti k lidu, tedy představí lidu vůdce houfů.“ (5. Mojžíšova 20,5-9)*

Tak se učíme, že pro všechny, kteří by chtěli bojovat Pánovy boje, jsou naprosto podstatné dvě věci. Totiž srdce, zcela osvobozené od věcí přirozenosti a země, a smělá, nezastřená důvěra v Boha. „*Žádný, kdo bojuje, nezapletá se do zaměstnání života, aby se líbil tomu, který ho najal.“ (2. Tim. 2,4 – přel.)* Je podstatný rozdíl mezi tím, **být zaměstnán** věcmi života, a být do nich **zapleten**. Některý muž mohl mít dům, vinici a ženu, a přece být vhodný pro boj. Tyto věci samy o sobě nebyly překážkou. Ale nevhodného pro boj jej činilo mít je za takových okolností, které působily, že v nich byl zapleten.

Je dobré na to pamatovat. My křesťané jsme povoláni ustavičně vést duchovní boj. Musíme bojovat za každou píd' nebeské země. Čím byli Kananejci

Izraeli, tím jsou pro nás zlé duchovní moci v nebeských místech. Nemáme bojovat, abychom získali věčný život; ten jsme dostali jako Boží volný dar předtím, než začneme bojovat. Nemáme bojovat, abychom získali spasení; jsme spaseni dříve, než se dostaneme do boje. Je velice potřebné vědět, o co máme bojovat a s kým máme bojovat. Předmětem, za který bojujeme, je přivlastnění si, udržování a praktické uskutečňování našeho nebeského postavení a charakteru uprostřed jeviště a okolností obyčejného lidského každodenního života. A pokud jde o naše duchovní nepřátele, jsou to zlí duchové, jimž je během tohoto přítomného času dovoleno zaujímat nebeská místa. „*Náš boj není proti krvi a tělu,*“ – jako to musel dělat Izrael v Kanánu, „*ale proti knížectvu, proti mocnostem, proti vládčům světa* [κοσμοκρατορας] *této tmy, proti duchovním mocím zla v nebeských místech.*“ (Ef. 6,12)

Nuže, otázka je: Co potřebujeme při vedení takového boje? Musíme opustit své pozemské zaměstnání? Musíme se oprostít od vztahů, založených na přirozenosti a schválených Bohem? Je nutné stát se asketou, mystikem nebo mnichem, abychom mohli vést duchovní boj, ke kterému jsme povoláni? V žádném případě. Dělat některou z těchto věcí by pro křesťana ve skutečnosti bylo důkazem o tom, že naprosto nepochopil své povolání, anebo že hned na začátku v bitvě padl. Je nám naléhavě řečeno, že máme dělat svýma rukama věci, které jsou dobré, abychom měli co dát potřebnému. A nejen to, ale na stránkách Nového zákona máme plný návod, jak se máme chovat v různých přirozených vztazích, které Bůh sám ustanovil a na které připevnil pečeť Svého schválení. A proto je dokonale jasné, že pozemské povolání a přirozené vztahy nejsou samy o sobě žádnou překážkou v tom, abychom úspěšně vedli duchovní boj.

Co tedy potřebuje křesťanský bojovník? Srdce, které **není zapleteno** v zemských a přirozených věcech, a nezastřenou důvěru v Boha. Ale jak mají být tyto věci udržovány? Slyš Boží odpověď: „*Vezměte celou zbroj Boží, abyste mohli odolati v den zlý,*“ – to je celá doba od kříže až k příchodu Krista – „*a všechno vykonájte, státi. Stůjte tedy, majíce podpásaná bedra svá pravdou, a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti, a obuté majíce nohy v hotovost evangelia pokoje, a zvláště pak vezmouce štít víry, kterým byste mohli všechny šípy ohnivé nešlechetníka toho uhasiti. Přílbu také spasení vezměte, i meč Ducha, jenž jest slovo Boží. Všelikou modlitbou a prosbou modlí se každého času v Duchu, a v tom bdělí jsouce se vši ustavičností a prosbením za všechny svaté.*“ (Ef. 6,13-18)

Čtenáři, všimni si kvalifikace křesťanského bojovníka, jak je zde ukázána skrze Ducha Svatého. Není to otázka domu, vinice nebo ženy, ale toho, aby vnitřní člověk byl ovládán „pravdou“, vnější chození charakterizováno praktickou „spravedlností“, aby se mravní zvyky a způsoby vyznačovaly milým „pokojem“ evangelia, aby celý člověk byl přikryt neproniknutelným štítem „víry“, sídlo porozumění aby bylo chráněno plnou jistotou „spasení“ a srdce ustavičně podpíráno a posilováno vytrvalou modlitbou a pokornou prosbou a vedeno vážnou přímluvou za všechny svaté a zvláště za milované dělníky Pána a jejich požehnané dílo. To je způsob, jak má být Boží duchovní Izrael opatřen pro boj, který je povolán vést se zlými duchy v nebeských místech. Kéž Pán ve Svě nekonečné dobrotivosti způsobí, aby tyto věci byly velmi skutečné v naší duchovní zkušenosti a v našem praktickém životě den za dnem!

Závěr naší kapitoly obsahuje zásady, které měly ovládat Izrael v jeho bojích. Měli pečlivě rozeznávat mezi městy, která byla od nich velmi vzdálená, a městy, která patřila sedmi odsouzeným národům. Těm prvním měli nejprve učinit nabídku pokoje. U těch druhých naopak neměli dělat žádné dohovory. „*Když přitáhneš k některému městu, **abys ho dobýval, podáš jemu pokoj.***“ – to je zvláštní metoda bojování! – „*Jestliže pokoj sobě podaný přijmou a otevrou tobě, všecken lid, kterýž by nalezen byl v něm, pod plat uvedeni jsouce, tobě sloužiti budou. Pakli by v pokoj s tebou nevešli, ale bojovali proti tobě, oblehneš je; a když by je Hospodin Bůh tvůj dal v ruku tvou, tedy zbiješ v něm ostrostí meče všecky pohlaví mužského.*“ – jako vyjadřující pozitivní sílu zla – „*Ženy pak, dítky a zvířata, i cožkoli bylo by v městě, všecky kořisti jeho rozbituješ sobě a užívati budeš kořistí nepřátel svých, které by dal tobě Hospodin Bůh tvůj. Tak učiníš všechněm městům daleko vzdáleným od tebe, která nejsou z měst národů těchto.*“ (5. Mojžíšova 20,10-15)

Zabíjení a boření bez rozlišení nemělo v Izraeli být. Jestliže některá města byla ochotna přijmout nabízenou dohodu o míru, měla mít výsadu stát se poplatnými Božímu lidu. A v městech, která nechtěla přistoupit na mír, mělo být zachováno vše, co mohlo být užito.

V přírodě a na zemi jsou věci, které mohou být užity pro Boha, jsou posvěceny skrze Boží slovo a modlitbu. Je nám řečeno, že si máme činit přátele z mamonu nepravosti, aby když budeme u konce, nás přijali do věčných příbytků. To prostě znamená, že jestliže se bohatství tohoto světa dostanou do rukou křesťanů, mají být pečlivě a věrně užívána ve službě Krista. Mají je

volně rozdílet chudým a všem potřebným pracovníkům Pána. Krátce řečeno, mají je použít každým správným a moudrým způsobem pro podporu díla Páně v každém směru. Tímto způsobem právě ta bohatství, která by se jinak mohla v jejich rukou rozpadnout v prach nebo se stát rzí na jejich duších, dají vzniknout vzácnému ovoci, které bude sloužit jejich hojnému vejítí do věčného království našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista (2. Petra 1,11).

Zdá se, že mnozí nalézají podstatnou nesnáz v Lukáši 16,9. Ale učení tohoto místa je tak jasné a mocné, jako je jeho praktický význam. Velmi podobné naučení nalézáme v 1. Tim. 6: *„Bohatým tohoto světa přikazuj, ať nejsou vysokomyslní, a ať nedoufají v nejistém zboží, ale v Bohu živém, který dává nám hojnost všeho ku požívání. A ať dobře činí a bohatnou v dobrých skutcích, a **snadní ať jsou k udílení i přívětiví, skládající sobě základ dobrý k času budoucímu, aby dosáhli věčného života /uchopili skutečný život/**“*¹⁹.“ (1. Tim. 6,17-19) Není ani to nejmenší, co užijeme přímo a prostě pro Krista, co by nebylo vzpomenuť v budoucím dni. Pomyšlení na to, ačkoli by to nemělo být v žádném případě pohnutkou, nás může dobře povzbudit, abychom oddali vše, co jsme a co máme, službě našeho velebeného Pána a Spasitele Ježíše Krista.

Takové je jasné učení Lukáše 16 a 1. Timoteovi 6. Chtějme tomu rozumět. Výraz *„aby vás přijali do oněch věčných stanů“* prostě znamená, že to, co je užito pro Krista, bude v budoucím dni odměněno. I číše studené vody, daná v Jeho drahém jménu, bude mít svou jistou odměnu v Jeho věčném království. Kéž bychom se vydali a byli stráveni pro Něho!

Ale musíme tento oddíl ukončit citováním několika posledních řádků naší kapitoly, ve kterých máme velmi krásnou ilustraci způsobu, jakým náš Bůh hledí na nejmenší věci, Jeho milostivé péče o to, aby nic nebylo ztraceno nebo poraněno. *„Když oblehneš město některé, za dlouhý čas dobýváje ho, abys je vzal, nezkazíš stromů jeho, sekerou je vytínaje, nebo z nich ovoce jísti budeš; proto jich nevysekáš (nebo potrava člověka jest strom polní), chtěje*

¹⁹ Pro čtenáře může být zajímavé vědět, že čtyři vůdčí autority souhlasí v 1. Tim. 6,19 se čtením *ὅτιως*, místo *αἰωνίον*. Takto by věta potom zněla: *„Aby uchopili život ve vážnosti“* nebo *„ve skutečnosti“*. Jediný skutečný život je žít pro Krista a žít ve světle věčnosti; užít vše, co vlastníme, pro Boží slávu a s okem upřeným k věčným příbytkům. To, a jenom to je život ve vážnosti.

*užívati jich k obraně své. Avšak stromoví, které znáš, že nenese ovoce ku po-
krmu, pohubiš a posekáš, a vzděláš ohrady proti městu tomu, které s tebou
bojuje, dokud ho sobě nepodmaníš.“ (5. Mojžíšova 20,19-20)*

„Ať nezhynou,“ (Jan 6,12) jsou Mistrova vlastní slova k nám – slova, která bychom měli dobře mít na paměti. „*Všeliké stvoření Boží dobré jest, a nic nemá zamítáno býti.*“ (1. Tim. 4,4) Měli bychom se pečlivě vyvarovat každého nedbalého plýtvání vším, co může být nějak vhodně užito lidmi. Ti, kdo zaujímají místa domácích služebníků, by měli na tuto věc dávat zvláště pozor. Někdy je to trapné, když jsme svědky hříšného plýtvání lidskou potravou. Jako odpadky se vyhazuje mnohé, co by mohlo být vítanou potravou potřebné rodiny. Kdyby tyto řádky četl nějaký křesťanský služebník, pak ho nebo ji vážně prosíme, aby tento předmět zvážil v Boží přítomnosti a nikdy se nedopustil nebo neschvaloval zmaření byť nejmenší částičky, která může být užita lidmi. Můžeme si být jisti, že mrhání se Bohu nelíbí. Pamatujme, že Jeho oko je na nás obráceno, a kéž je naší vážnou touhou být Mu příjemnými ve všech našich cestách.

5. Mojžíšova 21

*„Když by nalezen byl zabitý (v zemi, kterou Hospodin Bůh tvůj dává tobě, abys dědičně vládl jí), ležící na poli, a nebylo by vědino, kdo by ho zabil, tedy vyjdou **starší** tvoji a **soudcové** tvoji, a měřiti budou k městům, která jsou vůkol toho zabitého. A když nalezeno bude město nejbližší toho zabitého, tedy vezmou starší města toho jalovici ze stáda, které ještě nebylo užíváno, a která netáhla ve jhu. I uvedou starší toho města jalovici tu do **údolí pustého**, které nikdy nebylo děláno aneb oseto, a setnou šíji jalovice v tom údolí. Potom přistoupí **kněží synové Lévi**; (nebo je Hospodin Bůh tvůj vyvolil, aby **přisluhovali** jemu, a **požehnání dávali** ve jménu Hospodinovu, vedle jejichž výpovědi stane všeliká rozepře a každá rána). Všichni také starší toho města, kteří jsou nejbližší toho zabitého, umyjí ruce své nad jalovicí státou v tom údolí, a osvědčovati budou, řkouce: Nevylily jsou ruce naše krve té, aniž oči naše viděly vražedníka. Očist' lid svůj Izraelský, který jsi vykoupil, Hospodine, a nepřičítej krve nevinné lidu svému Izraelskému. I bude sňata s nich vina té krve. Ty pak odejmeš krev nevinnou z prostředku svého, když učiníš, což pravého jest před očima Hospodinovýmá.“ (5. Mojžíšova 21,1-9)*

Nyní před námi leží otevřený velmi zajímavý a poučný oddíl Svatého písma a žádá si naši pozornost. Byl spáchán hřích, v zemi je nalezen zabitý člověk. Ale nikdo o tom nic neví, nikdo nemůže říci, zda je to vražda nebo nechtěné zabití, anebo kdo ten skutek učinil. Je to naprosto mimo dosah lidské známosti. A přece tu je nepopíratelná skutečnost. Došlo k hříchu, ten leží jako poskvrna na zemi Pána a člověk je naprosto bezradný, jak s ní naložit.

Co se tedy má dělat? Boží sláva a čistota Jeho země musejí být zachovány. On o tom ví všechno, a jen On sám s tím může jednat. A skutečně, Jeho způsob jednání s tím je plný vzácného naučení.

Především se na scéně objevují starší a soudcové. Nárokům pravdy a spravedlnosti musí být náležitě vyhověno. Spravedlnost a soud musejí být dokonale zachovány. To je velká základní pravda, probíhající celým Božím slovem. **Hřích** musí být odsouzen, dříve než **hříchy** mohou být odpuštěny anebo hříšník ospravedlněn. Dříve než je možné zaslechnout nebeský hlas milosrdenství, musí být spravedlnost dokonale uspokojena, Božímu trůnu musí být učiněno zadost a Boží jméno musí být oslaveno. Bůh buď veleben

za to, že tomu tak je! Jaká slavná pravda to je pro všechny, kdo zaujali své pravé místo hříšníků! Pokud jde o otázku hříchu, Bůh byl oslaven, a proto může v dokonalé spravedlnosti hříšníku odpustit a ospravedlnit ho.

Ale my se musíme omezit prostě na výklad oddílu, který máme před sebou. A když tak učiníme, najdeme v něm velmi obdivuhodný pohled dopředu na budoucnost Izraele. Skutečně je představen velký základ pravdy o smíření, ale je to učiněno se zvláštním vztahem k Izraeli. Kristova smrt je zde viděna ve svých dvou velkých aspektech, totiž jako vyjádření viny člověka a jako ukázání Boží milosti. Vinu máme v člověku, který byl nalezen zabitý na poli. Milost v jalovici zabité v pustém údolí. Starší a soudcové vyhledají město, které je nejbližší k zabitému člověku. A nic tomu městu nepomůže kromě krve oběti bez poskvrny – krve Toho, jenž byl zabit v provinilém městě Jeruzalému.

Čtenář si se zájmem povšimne, že ve chvíli, kdy bylo nárokům spravedlnosti učiněno zadost smrtí oběti, je na scénu uveden nový prvek: „*Přistoupí kněží, synové Lévi.*“ To je milost, jednající na požehnaném základu spravedlnosti. Kněží jsou potrubím milosti, tak jako soudci jsou strážci spravedlnosti. Jak dokonalé, jak krásné je Písmo na každé stránce, v každém odstavci, každé větě! Služebníci milosti se mohli ukázat, teprve když byla vylita krev. Jalovice, státá v údolí, úplně změnila pohled na věci. „*Potom přistoupí kněží, synové Lévi; nebo je Hospodin Bůh tvůj vyvolil, aby přisluhovali jemu, a požehnání dávali ve jménu Hospodinovu, vedle jejich výpovědí*“ – požehnaná skutečnost pro Izrael, požehnaná skutečnost pro každého opravdového věřícího! – „*stane všeliká rozepře a každá rána.*“ Vše má být urovnáno na slavném a věčném principu milosti, panující skrze spravedlnost.

Tak bude Bůh jednat s Izraelem v budoucnosti. Nesmíme se pokoušet rušit prvotní použití všech těch pozoruhodných ustanovení, která v této hluboké a vzácné 5. Mojžíšově knize přicházejí před naši pozornost. Není pochyb o tom, že tu jsou pro nás naučení – vzácná naučení. Ale můžeme být dokonale ujištěni o tom, že správný způsob, jakým rozumět a přijímat tato naučení, je vidět jejich skutečný a vlastní dosah. Například jak vzácná, jak plná útěchy je skutečnost, že při urovnání každého sporu a každé rány má být u pokání činícího Izraele v budoucnosti, a pro každou pokání činící duši dnes, jednáno dle výroku služebníka milosti! Ztratíme něco z hlubokého požehnání toho, když vidíme a uznáváme vlastní použití Písma? Zcela jistě ne.

Naopak, pravé tajemství získání užitku z nějakého zvláštního oddílu Božího slova spočívá v porozumění jeho skutečnému záměru a dosahu.

„Všichni také starší toho města, kteří jsou nejbližší toho zabitého, umyjí ruce své nad jalovíci štatou v tom údolí.“²⁰ „Umývám v nevinnosti ruce své, postavuji se při oltáři tvém, Hospodine.“ (Žalm 26,6) Pravé místo pro umývání rukou je tam, kde krev smíření provždy shladila naši vinu. „A osvědčovati budou, řkouce: Nevylily jsou ruce naše krve té, aniž oči naše viděly vražedníka. Očist' lid svůj Izraelský, který jsi vykoupil, Hospodine, a nepříčítej krve nevinné lidu svému Izraelskému. I bude sňata s nich vina té krve.“ (verše 6-8)

„Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ (Lukáš 23,34) „Vám nejprve Bůh, vzbudiv Syna svého Ježíše, poslal ho dobrořečícího vám, aby se jeden každý z vás odvrátil od nepravostí svých.“ (Skutky 3,26) Tak bude v budoucnosti všechen Izrael spasen a bude mu požehnáno podle Božích věčných rad a v souhlasu s Jeho zaslíbením a přísahou Abrahamovi, potvrzenou a věčně ustavenou skrze drahou krev Krista, jemuž buď všechna čest a chvála po celou věčnost!

Verše 10-17 se vztahují zvláštním způsobem na poměr Izraele k Hospodinu. Nebudeme se zde u nich zdržovat. Čtenář na stránkách proroků najde četné odkazy k tomuto předmětu, v nichž Duch Svatý činí velmi dojemné výzvy ke svědomí národa – výzvy, založené na obdivuhodné skutečnosti vztahu, do kterého je k Sobě přivedl, ale ve kterém oni tak podstatně a smutně zklamali. Izrael se ukázal být nevěrnou ženou, a v důsledku toho byl

²⁰ Jak velmi působivý je obraz „pustého údolí“. Jak vhodně ukazuje, čím byl celý svět, a izraelská země zvlášť, pro našeho velebeného Pána a Spasitele. Skutečně pro Něho byla pustým /drsným/ místem, místem pokoření, suchou a vyprahlou zemí, místem, které nikdy nebylo obděláváno ani osíváno. Ale buď všechna uctivost Jeho jménu, skrze Svou smrt v tomto pustém údolí obstaral pro tuto zem a pro izraelskou zemi bohatou úrodu požehnání, která bude sklizena v době tisíciletého království k plné chvále vykupující lásky. A také nyní On z trůnu nebeského majestátu, a my v duchu s Ním, se může dívat zpět k tomu drsnému údolí jako k místu, kde bylo vykonáno to požehnané dílo, které tvoří nepomíjející základ Boží slávy, požehnání Církve, plného obnovení Izraele, radosti nesčetných národů a slavného vysvobození tohoto sténajícího stvoření.

dán stranou. Ale přijde doba, kdy tento dlouho zavržený, ale nikdy nezapomenutý lid, bude nejen znovu ustaven, ale bude přiveden do postavení požehnání, výsady a slávy, převyšující vše v minulosti.

To nesmíme nikdy ani na chvíli ztratit ze zřetele nebo se proti tomu stavět. Probíhá to jako zlatá nit prorockými Písmy od Izaiáše až k Malachiášovi. A to milé téma je shrnuto a je v něm pokračováno v Novém zákoně. Vezmi následující hřejivý oddíl, který je jedním z mnoha: *„Pro Sion nebudu mlčeti, a pro Jeruzalém neupokojím se, dokud nevyjde jako blesk spravedlnost jeho, a spasení jeho jako pochodně hořeti nebude. I uzří národové spravedlnost tvou, a všichni králové slávu tvou, a nazovou tě jménem novým, které ústa Hospodinova vyřknou. Nadto budeš korunou ozdobnou v ruce Hospodinově, a korunou královskou v ruce Boha svého. Nebudeš více slouti opuštěná, a země tvá nebude více slouti pustinou, ale ty nazývána budeš rozkoší, a země tvá vdanou; nebo rozkoš mítí bude Hospodin v tobě, a země tvá bude vdaná. Nebo jako pojímá mládenec pannu, tak tě sobě pojmu synové tvoji, a jakou má radost ženich z nevěsty, tak radovati se bude z tebe Bůh tvůj. Na zdech tvých, Jeruzaléme, postavím strážné, kteří přes celý den i přes celou noc nikdy nebudou mlčeti. Kteří tedy připomínáte Hospodina, nemlčte, a nedávejte jemu pokoje, dokud neutvrdí, a dokud nezpůsobí, aby Jeruzalém byl slavný na zemi. Přisáhl Hospodin skrze pravici svou, a skrze rámě síly své,“* – nechť lidé dají pozor, jakým způsobem vůči tomu jednají – „řka: Nikoli nedám obilí tvého více za pokrm nepřátelům tvým, aniž pítí budou cizozemci vína tvého, o němž jsi pracoval. Ale ti, kteří je shromažďují, budou je jísti, a chváliti Hospodina, a kteří je sbírají, budou je pít v síňcích svatosti mé. ... Aj, Hospodin rozkáže provolati až do končin země: Rcete dceři Sionské: Aj, Spasitel tvůj běře se, aj, mzda jeho s ním, a dílo jeho před ním. I nazovou syny tvé lidem svatým, vykoupeným Hospodinovým, ty pak slouti budeš městem vzácným a neopuštěným.“ (Izaiáš 62)

Pokoušet se odcizit tento vznešený a slavný oddíl jeho vlastnímu předmětu a použít ho na křesťanskou Církev, ať na zemi nebo v nebi, znamená činit násilí Božímu slovu a uvádět systém výkladu naprosto kazící neporušenost Svatého Písma. Oddíl, který jsme právě přepsali s opravdovou duchovní rozkoší, se týká doslovného Sionu, doslovného Jeruzaléma, skutečné izraelské země. Nechť čtenář dá pozor, aby důkladně uchopil a věrně držel tuto skutečnost.

Pokud jde o Církev, její postavení na zemi je postavení zasnoubené panny, ne vdané ženy. Její svatba se bude konat v nebi (Zj. 19,7.8). Používat na ni oddíly, jako je výše uvedený, znamená zcela falšovat její postavení a popírat naprosto jasné výroky Písma, týkající se jejího povolání, jejího podílu a její naděje, které jsou čistě nebeské.

Verše 18-21 naší kapitoly zaznamenávají případ „vzpurného a protivícího se“. Zde máme opět Izrael, viděný z jiného hlediska. Je to odpadlá generace, pro kterou není odpuštění. *„Měl-li by kdo syna vzpurného a protivného, ježto by neposlouchal hlasu otce svého a hlasu matky své, a jsa trestán, neuposlechl by jich: Tedy vezmouce ho otec i matka jeho, vyvedou jej k starším města svého, k bráně města přebývání svého, a řeknou starším města svého: Syn náš tento, jsa vzpurný a protivný, neposlouchá hlasu našeho, žrác a opi-
lec jest. Tehdy všichni lidé města toho uházejí jej kamením a umře; a tak odejmeš zlé z prostředku svého, a všecken Izrael uslyšíce, báti se budou.“*

(5. Mojžíšova 21,18-21)

Čtenář může s velkým užitekem postavit proti sobě vážné jednání zákona a vlády v případě vzpurného syna a milé a známé podobenství o marnotratném synu v Lukáši 15. Prostor, který máme k dispozici, nepřipouští, abychom u toho prodlévali, jakkoli bychom to s radostí učinili. Je pozoruhodné myslet na to, že to je tentýž Bůh, který mluví a jedná v 5. Mojžíšově 21 a v Lukáši 15. Ale ach, jak rozdílné je to jednání, jak rozdílný způsob. Pod zákonem je otec vyzván, aby vzal svého syna a vyvedl ho, aby byl ukamenován. Pod milostí otec běží, aby se setkal s vracejícím se synem. Padá mu na šíji a líbá ho; obléká ho do nejlepších šatů, vkládá prsten na jeho ruku a obouvá jeho nohy; zabil pro něho tučné tele, posazuje ho k sobě ke stolu a působí, aby jeho dům zněl radostí, která plní jeho srdce proto, že dostal zpět ubohého zbloudilého marnotratníka.

Jak pozoruhodný protiklad! V 5. Mojžíšově 21 vidíme **Boží ruku** ve spravedlivé vládě, jak vykonává soud nad vzpurným. V Lukáši 15 vidíme **Boží srdce**, jak se projevuje v duši si poddávající něžnosti vůči ubohému kajícímu a dává mu sladké ujištění, že to je Jeho vlastní hluboká radost, když dostal zpět Svého ztraceného. Rebel, který setrval ve své vzpouře, potká soud kamenování; vracejícího se kajícího polibek lásky.

Ale musíme uzavřít tento oddíl tím, že povedeme čtenářovu pozornost k poslednímu verši naší kapitoly. Je o něm velmi pozoruhodným způsobem zmínka skrze inspirovaného apoštola ve třetí kapitole Epištoly Galatským:

„Ale vykoupil nás Kristus ze zlořečenství zákona, učiněn byv pro nás zlořečenstvím, (nebo psáno jest: Zlořečený každý, kdo visí na dřevě.).“ (Gal. 3,13)

Tato zmínka je velmi zajímavá a cenná nejenom proto, že nám předkládá vzácnou milost našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista, když se pro nás stal zlořečenstvím, aby Abrahamovo požehnání mohlo přijít na nás, ubohé hříšníky z pohanů, ale i proto, že podává velmi pozoruhodnou ilustraci způsobu, jakým Duch Svatý klade Svou pečeť na Mojžíšovy spisy všeobecně a na 5. Mojžíšovu knihu 21 zvlášť. Všechna Písma spolu souvisí tak dokonale, že když je dotčena jedna část, zmaří se neporušenost celku. Tentýž Duch dýchá ve spisech Mojžíšových, na stránkách proroků, u čtyř evangelistů, ve Skutcích, v apoštolských Epištolách všeobecně i v jednotlivostech, i v tom velmi hlubokém a vzácném oddílu, který uzavírá božskou Knihu. Považujeme to za svou svatou povinnost (a je to zcela jistě naší vysokou výsadou), vštěpovat tuto závažnou skutečnost všem, s nimiž přicházíme do styku. A chtěli bychom velmi vážně prosit čtenáře, aby jí věnoval svou plnou pozornost, aby ji pevně držel a vydával o ní ustavičně svědectví v těchto dnech tělesné uvolnění, chladné lhostejnosti i zjevného nepřátelství.

5. Mojžíšova 22-25

Oddíl naší knihy, ke kterému nyní přicházíme, ačkoli nevyžaduje podrobný výklad, nám přece přináší dvě velmi důležitá praktická naučení. Předně: Mnohá ustanovení a nařízení, která zde jsou ukázána, dokazují a pozoruhodným způsobem ilustrují hroznou zkaženost lidského srdce. Ukazují nám s neomylnou jasností, co je člověk schopen dělat, je-li ponechán sám sobě. Vždy, když čteme některé odstavce v tomto oddílu 5. Mojžíšovy knihy, musíme pamatovat, že je napsal Bůh Duch Svatý. My ve své domnělé moudrosti jsme snad nakloněni ptát se, proč byly takové oddíly vůbec napsány? Cožpak je možné, aby byly skutečně inspirovány Duchem Svatým? A jakou vůbec mohou mít pro nás cenu? Jestliže jsou napsány pro naše naučení, čemu se z nich máme naučit?

Naše odpověď na tyto otázky je zároveň prostá i přímá. Zní, že právě ty oddíly, které bychom nejméně očekávali, že je najdeme na stránkách inspirace, nás svým zvláštním způsobem učí o mravním materiálu, z něhož jsme udělání, a o mravní hloubce, do které jsme schopni se ponořit. A nemá to snad velký význam? Není to dobře mít před očima věrné zrcadlo, ve kterém můžeme vidět každý mravní rys, charakter a tah dokonale představen? Bezpochyby. Slýcháme mnoho o důstojnosti lidské přirozenosti a pro mnohé je krajně nesnadné připustit, že jsou skutečně schopni dopouštět se některých z hříchů, zakázaných v oddílu, který máme před sebou, i v jiných částech Boží knihy. Ale můžeme být ujištěni, že když nám Bůh přikazuje, abychom se nedopouštěli toho nebo onoho zvláštního hříchu, že jsme skutečně schopni se ho dopustit. To je nad veškerou pochybnost. Boží moudrost by nikdy nestavěla hráz, kdyby tu nebyl tok, který má být přehrazen. Nebylo by nikterak nutné říkat andělovi, aby nekradl. Ale člověk má krádež ve své povaze, a proto se příkaz vztahuje na něho. A přesně tak tomu je s každou jinou zakázanou věcí. Zákaz dokazuje tendenci – dokazuje ji nade všechny pochyby. Musím to buď uznat, anebo připustit pozitivní rouhání, že Bůh mluvil zbytečně.

Ale potom může být řečeno, a mnozí to říkají, že zatím co některé velmi hrozný vzorky lidstva jsou schopné dopouštět se některých z ohavných hříchů, zakázaných v Písmu, tu přece všichni nejsou takoví. To je velmi dů-

kladný omyl. Slyš, co říká Duch Svátý v sedmnácté kapitole proroka Jeremiáše: „*Nejlstivější jest **srdce** nade všechno.*“ (9. verš) O jakém srdci mluví? Je to srdce nějakého ukrutného zločince nebo nevzdělaného divocha? Ne, je to lidské srdce – srdce pisatele a čtenáře těchto řádků.

Slyš také, co o tomto předmětu říká náš Pán Ježíš Kristus: „*Ze **srdce** zajiště vycházejí zlá myšlení, vraždy, cizoložstva, smilstva, krádeže, křivá svědectví, rouhání.*“ (Matouš 15,19) Z čího srdce? Je to srdce nějakého ošklivě zkaženého a ohavného bídáka, jenž je naprosto neschopný ukázat se ve slušné společnosti? Ne, ale z lidského srdce – ze srdce pisatele i čtenáře těchto řádků.

Nikdy na to nezapomínejme. Je to zdravá pravda pro každého z nás. My všichni potřebujeme mít na paměti, že kdyby Bůh měl na okamžik odtáhnout Svou udržující ruku, není žádná hloubka nepravosti, do které nejsme schopni se ponořit. Skutečně – smíme dodat a činíme to s hlubokou vděčností – je to Jeho milostivá ruka, která nás chrání v každé chvíli, abychom se nestali úplnými ztroskotanci ve všech směrech: – tělesně, duševně, mravně, duchovně i ve svých okolnostech. Kéž na to vždy pamatujeme v myšlenkách svých srdcí, abychom chodili pokorně a bděle a opírali se o rámě, které jediné nás může podepřít a ochránit nás!

Ale řekli jsme, že nám je tímto oddílem naší knihy, který je před námi nyní otevřen, dáno jiné cenné naučení. Učí nás sobě vlastním zvláštním způsobem o předivné cestě, jíž se Bůh postaral o vše, co je spojené s Jeho lidem. Nic neušlo Jeho milostivé pozornosti. Nic nebylo Jeho něžné péči příliš samozřejmé. Žádná matka nemohla být starostlivější o zvyky a způsoby svého malého dítěte, než jak se staral všemohoucí Stvořitel a mravní Vládce vesmíru o nejmenší podrobnosti spojené s každodenní historií Svého lidu. Ve dne i v noci, když bděli nebo spali, doma i venku se o ně staral. Jejich oděv, jejich potrava, jejich způsoby a cesty jednoho vůči druhému, jak měli stavět své domy, jak měli orat a osívat svou zemi, jak se měli chovat v nejhlubším soukromí svého osobního života – o vše bylo dbáno a postaráno způsobem, který nás naplňuje údivem, láskou a chválou. Velice pozoruhodným způsobem zde můžeme vidět, že když se to týká Jeho lidu, není pro našeho Boha nic příliš malé, aby si toho všímal. Má milující, něžný, otcovský zájem o všechny jeho nejmenší záležitosti. Jsme udiveni, když nalézáme Nejvyššího Boha, Stvořitele končin země, Udržovatele rozsáhlého vesmíru, jak se mi-

lostivě sklání, aby dal ustanovení ve věci ptačího hnízda; a přece, proč bychom měli být udiveni, když víme, že je to pro Něho totéž, opatřit vrahce, jako nasytit tisíce milionů lidí každý den?

Ale byla tu jedna velká skutečnost, kterou musel mít každý člen shromáždění Izraele před sebou, totiž Boží přítomnost v jejich středu. Tato skutečnost měla ovládat jejich zcela soukromé obyčejy a dávat charakter všem jejich cestám. „*Nebo Hospodin Bůh tvůj chodí uprostřed stanů tvých, aby tě vysvobodil, a dal tobě nepřátele tvé; proto ať jest přibýtek tvůj svatý, tak aby nespátlil při tobě mrzkosti nějaké, pročez by se odvrátil od tebe.*“ (5. Mojžíšova 23,14)

Jaká vzácná výsada to byla, že Hospodin chodil uprostřed nich! Jaká pohnutka pro čistotu v chození a vytříbenou jemnost v jejich osobních a domácích obyčejích! Jestliže On byl v jejich středu, aby zajišťoval vítězství nad jejich nepřáteli, byl tam také proto, aby vyžadoval svatost života. Neměli nikdy ani na chvíli zapomínat na tu vznešenou Osobu, která procházela jejich středem. Bylo pomýšlení na to pro někoho mrzuté? Jen pro takového, který nemiloval svatost, čistotu a mravní pořádek. Každý pravý Izraelita se jistě radoval z myšlenky, že v jejich středu pobývá Ten, jenž nemůže strpět nic, co je nesvaté, neslušné nebo nečisté.

Křesťanský čtenář nebude na rozpacích při pochopení mravní závažnosti a použití tohoto svatého principu. Je to naše výsada, že Duch Svatý v nás přebývá; jak v jednotlivcích, tak i kolektivně. Tak v 1. Kor. 6,19 čteme: „*Zdali nevíte, že tělo vaše jest chrám Ducha svatého ve vás? Kterého máte od Boha a nejste sami svoji!*“ To je o jednotlivcích. Každý věřící je chrám Ducha Svatého a tato velice slavná a vzácná pravda je základem napomenutí daného v Efezským 4,30: „*Nezarmucujte Ducha svatého Božího, kterým znamenání jste ke dni vykoupení.*“

Jak velmi důležité je držet toto vždy v paměti myšlenek našeho srdce! Jaká mocná mravní pohnutka pro pilné pěstování čistoty srdce a svatosti života! Jaká mohutná opravná moc by byla nalezena v uvědomování si požehnané skutečnosti, že Duch Svatý bydlí v našem těle jako Svém chrámu, když jsme pokoušeni, abychom trpěli nějaké špatné myšlenky nebo city, nehodný způsob řeči, nějaké neslušné chování! Kdybychom to jen vždy dovedli mít před sebou, ochránilo by nás to před mnohou chybnou myšlenkou, mnoha nestřeženými a pošetilými výroky, mnohým nenáležitým jednáním.

Ale Duch Svatý nejen bydlí v každém jednotlivém věřícím, On také přebývá v Církvi kolektivně: „*Zdali nevíte, že **chrám Boží jste**, a Duch Boží **ve vás přebývá?**“ (1. Kor. 3,16) Právě na této skutečnosti zakládá apoštol své napomenutí v 1. Tes. 5,19: „*Ducha **neuhašujte!***“ Jak je Písmo božsky dokonalé! Jak požehnaně spolu souvisí! Duch Svatý bydlí v každém z nás jednotlivě; proto Ho nemáme **zarmucovat**, přebývá ve shromáždění, a proto Ho nemáme **uhašovat**, ale dávat Mu Jeho správné místo a dovolovat plný rozsah Jeho požehnaného působení. Kéž tyto velké praktické pravdy naleznou místo hluboko v našich srdcích a vykonávají mocnější vliv na naše cesty jak v osobním životě, tak i ve veřejném shromáždění!*

Nyní přistoupíme k citování několika oddílů z části naší knihy, které pozoruhodným způsobem ilustrují moudrost, dobrotivost, něžnost, svatost a spravedlnost, jež vyznačují všechna Boží jednání s Jeho lidem ve staré době. Vezmi například počáteční odstavec: „*Jestliže bys uzřel vola aneb dobytče bratra svého, an bloudí, **nepomineš jich**, ale přivedeš je až k bratru svému. Byť pak nebyl blízký bratr tvůj a neznal bys ho, uvedeš je však do domu svého, a bude u tebe, dokud by se po něm neptal bratr tvůj, a navrátíš mu je. Tolikéž učiníš s oslem jeho, s oděvem jeho, také i se všelikou věcí ztracenou bratra svého, která by mu zhynula; když bys ji našel, **nepomineš ji**. Vida osla bratra svého aneb vola jeho pod břemenem ležící na cestě, **nepomineš jich**, ale ihned ho s ním pozdvihneš.*“ (5. Mojžíšova 22,1-4)

Zde jsou jasně představena ta dvě naučení, o kterých jsme mluvili. Jaký hluboce pokořující obraz lidského srdce máme v té jedné větě: „*Nepomineš jich.*“ Jsme schopni nízkého, ohavného sobectví, totiž vyhnout se nárokům našeho bratra na náš soucit a pomoc – vyhnout se svaté povinnosti dbát o jeho zájmy – předstírat, že nevidíme jeho skutečnou potřebu naší pomoci. Takový je člověk! Takový je pisatel!

Ale ach! Jak požehnaně září v tomto oddílu charakter našeho Boha! Bratrův vůl nebo jeho ovce či jeho osel neměli být – abychom užili modernějšího vyjádření – bráni do zástavy jako odškodné. Zvířata měla být přivedena domů, mělo být o ně postaráno a zdravá vrácena majiteli bez náhrady za škodu. A stejně tak je tomu s oděvem. Jak je to vše milé. Jak to na nás dýchá ovzduším Boží přítomnosti, vonnou atmosférou Boží dobrotivosti, něžnosti a starostlivé lásky! Jak vysoká a svatá výsada pro kterýkoli lid, když je jeho jednání ovládáno a jeho charakter formován tak výtečnými ustanoveními a soudy!

A opět si všimni následujícího oddílu, který tak krásně znázorňuje Boží starostlivost: „*Když bys stavěl dům nový, udělej zábradlí vůkol střechy své, abys neuvedl viny krve na dům svůj, když by kdo upadl s něho.*“ (5. Mojžíšova 22,8) Pán chtěl, aby Jeho lid přemýšlel a uvažoval o druhých. A proto když stavěli své domy, měli nejen myslet na sebe a na své pohodlí, ale také na bezpečnost druhých.

Nemůže se křesťan z toho něčemu naučit? Jak jsme náchylní myslet jen na sebe, na své vlastní zájmy, na vlastní pohodlí a vymoženosti! Jak zřídka se stává, když stavíme nebo vybavujeme své domy, že přitom myslíme i na druhé lidi! Stavíme a zařizujeme pro sebe. Žel, vlastní Já je příliš naším předmětem a pohnutkou ve všem našem podnikání. Ani tomu nemůže být jinak, pokud srdce není udržováno pod vládnoucí silou těch pohnutek a předmětů, které náležejí ke křesťanství. Musíme žít v čisté a nebeské atmosféře nového stvoření, abychom se dostali nad a mimo nízké sobectví, které charakterizuje padlé lidstvo. Každý neobrácený muž, žena a dítě na tváři země jsou ovládáni prostě vlastním Já v té či oné formě. Já je střed, předmět a zdroj pohnutek každého jednání.

Je pravda, že někteří jsou příjemnější, laskavější, dobrotivější, méně sobectví, nezištnější, milejší než druzí. Ale je krajně nemožné, aby „přirozený člověk“ byl ovládán duchovními pohnutkami, anebo aby zemský člověk byl oživován nebeskými předměty. Žel, musíme se zahanbením a zármutkem vyznat, že my, kteří vyznáváme, že patříme nebi a jsme duchovní, jsme tak nakloněni žít pro sebe samé, hledat své vlastní věci, starat se o své zájmy, o své pohodlí a příjemné prostředí. Jsme citliví a dotčení, když je naše „Já“ v nějaké své formě zasaženo.

To vše je velmi smutné a hluboce pokořující. Skutečně by to nemělo být, a nebylo by to, kdybychom prostěji a vážněji hleděli ke Kristu jako ke svému velkému Vzor a příkladu ve všech věcech. Vážnost a stálé zaměstnávání se srdce Kristem je pravým tajemstvím všeho praktického křesťanství. Nejsou to pravidla a omezení, která by nás kdy mohla učinit v našem duchu, způsobech a cestách podobnými Kristu. Musíme pít z Jeho ducha, chodit v Jeho šlépějích, hlouběji prodlévat u Jeho mravních sláv, a potom budeme z požehnané nutnosti připodobňováni Jeho obrazu. „*My pak všichni odkrytou tváří slávu Páně jako v zrcadle spatřujeme, v též obraz proměnění býváme od slávy v slávu, jakožto od Ducha, Pána.*“ (2. Kor. 3,18)

Nyní musíme požádat čtenáře, aby se na chvíli obrátil k následujícím velmi důležitým praktickým naučením – plným mocných námětů pro každého křesťanského pracovníka. „*Neposeješ vinice své směsicí rozličného semene, aby nebyl poškvrněn užitek semene, kteréž jsi vsel, i ovoce vinice.*“ (5. Mojžíšova 22,9)

Jaká je to důležitá zásada! Rozumíme jí skutečně? Vidíme její skutečný duchovní význam? Je třeba se obávat, že v takzvaném duchovním hospodářství dnešní doby se užívá hrozné množství „*směsice rozličného semene*“. Kolik „*filozofie – marného svodu*“ (Kol. 2,8), kolik „*falešně nazvaného umění*“ (1. Tim. 6,20), kolik „*živlů světa*“ (Kol. 2,8) nacházíme namícháno v učení a kázání v celé délce a šířce vyznávající církve! Jak málo čistého, nezkaženého semene Božího slova, toho „*neporušitelného semene*“ (1. Petra 1,23) je v našich dnech šířeno na poli křesťanstva! Jak poměrně málo je těch, kteří se spokojí a omezí se na Bibli jako na materiál pro svoji službu! Na ty, kteří z Boží milosti jsou dostatečně věrní, aby tak činili, je pohlíženo jako na lidi „jedné myšlenky“, na lidi ze staré školy, jako na úzkoprsé a zůstávající za dobou.

Nuže budiž, my můžeme jen z celého srdce říci: Bůh žehnej těm mužům „jedné myšlenky“, mužům ze staré školy apoštolského kázání! Velmi srdečně jim blahopřejeme k jejich požehnané úzkoprsosti a k tomu, že jsou zaostalí v těchto temných a nevěreckých časech. Jsme si plně vědomi toho, čemu se sami vystavujeme, když takto píšeme; ale to nás nedojímá. Jsme přesvědčeni, že každý skutečný služebník Kristův musí být muž jedné myšlenky, a tou myšlenkou je Kristus. Musí patřit k té úplně nejstarší škole, škole Krista. Musí být tak úzký jako je Boží pravda a musí s pevným rozhodnutím odmítat pohnout se bytí o vlasek směrem k tomuto nevěreckému věku. Nemůžeme se zbavit přesvědčení, že snaha části kazatelů a učitelů křesťanstva držet krok se soudobou literaturou nese z velké části vinu na rychlém pokroku racionalismu a nevěry. Vzdálili se od svatých Písem a snažili se ozdobit svou službu ze zdrojů filozofie, vědy a literatury. Starali se více o intelekt než o srdce a svědomí. Čisté a vzácné učení Svatého písma, to upřímné mléko Slova, evangelium Boží milosti a slávy Krista shledali být nedostatečným k přitažení a udržení velkých církevních sborů. Tak jako Izrael za staré doby opovrhl mannou, unavil se jí a prohlásil ji za ničemnou potravu, tak se vyznávající církev unavila čistým učením toho slavného křesťanství, ukázaného na stránkách Nového zákona, a vzdychala po něčem k uspokojení intelektu a nasycení obrazotvornosti. Učení o kříži, kterým se ten požehnaný

apoštol chlubil, ztratilo pro vyznávající církev svůj půvab a každý, kdo by chtěl být dosti věrný, aby se ve své službě přidržel tohoto učení a omezil na ně, se může vzdát jakékoli myšlenky na popularitu.

Ale nechť si všichni praví a věrní služebníci Kristovi, všichni skuteční pracovníci na Jeho vinici vezmou k srdci duchovní zásadu ukázanou v 5. Mojžíšově 22,9. Ať s neoblomnou rozhodností odmítají užívat „rozličného semene“ a vždy chtějí „správně slovo pravdy rozdělovat“, aby nebyli zahanbeni svým dílem, ale aby obdrželi plnou odměnu v onen den, kdy každé lidské dílo bude zkušeno, jakého je druhu. Můžeme setrvávat u toho, že Boží slovo – to čisté semeno – je jediným správným materiálem pro užití duchovním pracovníkem. Neopovrhujeme učeností. Toho jsme daleko a považujeme ji za velmi cennou na jejím správném místě. **Skutečnosti** vědy a zdroje zdravé filozofie mohou být též všechny vzaty v potaz při objasňování a znázorňování pravd Svatého písma. Vidíme velebeného Mistra samého i Jeho inspirované apoštoly, jak ve svém veřejném učení užívají skutečností z historie a přírody. A který rozumný člověk by myslel na zpochybňování ceny a důležitosti opravdové znalosti originálních jazyků – hebrejštiny a řečtiny – při soukromém studiu i veřejném vysvětlování Božího slova?

Ale i když to vše plně připouštíme, ponechává to naprosto nedotčenu velkou praktickou zásadu, o které jsme mluvili – zásadu, které všechen lid Páně i Jeho služebníci jsou povinni se držet, totiž že Duch Svatý je jedinou silou, Písmo svaté jediným předmětem pro všechnu skutečnou službu v evangeliu i v Boží Církvi. Kdyby toto bylo plněji chápáno a kdyby dle toho bylo věrně jednáno, byli bychom svědky velmi odlišného stavu věcí na celé Kristově vinici.

Ale musíme tento oddíl uzavřít. Na jiném místě jsme se snažili pojednávat o předmětu „nerovného jha“, a proto u toho nebudeme prodlévat zde.²¹ Izraelita neměl orat společně s volem a oslem, ani neměl nosit oděv různého druhu, jako je vlněný a lněný. Duchovní použití obou těch věcí je tak prosté, jako je důležité. Křesťan se nemá spojovat s nevěřícím pro žádný účel, ať se to týká domácnosti, náboženství, dobročinnosti nebo obchodu, ani si nesmí dovolit být ovládán smíšenými zásadami. Jeho charakter musí být formován a jeho jednání ovládáno čistými a vznešenými principy Božího slova. Kéž tomu tak je se všemi, kdo vyznávají, že jsou křesťané a nazývají se tak!

²¹ Viz článek nazvaný „Nerovné jho“ od C. H. M. – (p. p.)

5. Mojžíšova 26

„Když pak vejdeš do země, kterou Hospodin Bůh tvůj dává tobě v dědictví, a opanuje ji, bydleti v ní budeš: Vezmeš prvotin všeho ovoce země té, které obětovati budeš ze země své, již Hospodin Bůh tvůj dává tobě, a vlože do koše, půjdeš k místu, které by Hospodin Bůh tvůj k přebývání tam jménu svému vyvolil. A přijde ke knězi, který těch dnů bude, díš jemu: Vyznávám dnes Hospodinu Bohu svému, že jsem všel do země, kterou s přísahou zaslíbil Hospodin otcům našim, že ji nám dá. I vezma kněz z ruky tvé koš, postaví jej před oltářem Hospodina Boha tvého.“ (5. Mojžíšova 26,1-4)

Kapitola, ke které nyní přicházíme, obsahuje milé nařízení o koši prvotin, ve kterém najdeme některé zásady, mající hluboký význam a praktickou důležitost. Když ruka Hospodinova přivedla Svůj lid do země zaslíbení, mohly být přinášeny plody země. Bylo zřejmě nutné být v Kanánu, dříve než ovoce Kanánu mohlo být přineseno ve velebení. Klanějící se mohl říci: „Vyznávám dnes Hospodinu Bohu svému, že jsem všel do země, kterou s přísahou zaslíbil Hospodin otcům našim, že ji nám dá.“

Zde leží kořen věci. „**Všel jsem.**“ Neříká: „Přicházím, doufám, že přijdu, anebo toužím přijít.“ Nikoli, nýbrž: „**Všel jsem.**“ Tak tomu musí vždy být. Musíme vědět, že jsme spaseni, dříve než můžeme přinést ovoce poznání spasení. Ve svých touhách po spasení můžeme být velmi upřímní, ve svých snahách obdržet je velmi vážní. Ale pak můžeme jen vidět, že snahy být zachráněni a ovoce poznaného a prožívaného spasení jsou dvě zcela rozdílné věci. Izraelita neobětoval koš prvotin proto, aby se dostal do země, ale protože byl skutečně v ní. „Vyznávám dnes,... že jsem všel.“ Není tu žádný omyl ohledně toho, žádná otázka, žádná pochybnost, ba ani naděje. Jsem skutečně v zemi a tady je její ovoce.

„A mluvíti budeš před Hospodinem Bohem svým, řka: Syrský chudý otec můj sestoupil do Egypta s nemnohými osobami, a byv tam pohostinu, vzrostl v národ veliký, silný a mnohý. A když zle nakládali s námi Egyptští, trápíce nás a vzkládající na nás službu těžkou, volali jsme k Hospodinu Bohu otců našich, a vyslyšev Hospodin hlas náš, popatřil na trápení naše, práci naši a soužení naše. I vyvedl nás Hospodin z Egypta v ruce silné a v rameni vztaženém, v strachu velikém a znameních i zázracích. A uvedl nás na toto místo a dal nám zemi tuto oplývající mlékem a medem. Proto nyní hle, přinesl jsem

prvotiny úrod země, kterou jsi mi dal, ó Hospodine. I necháš toho před Hospodinem Bohem svým, a pokloníš se před ním. I veseliti se budeš ve všech dobrých věcech, které by tobě dal Hospodin Bůh tvůj, i domu tvému, ty i Levíta i příchozí, který jest uprostřed tebe.“ (5. Mojžíšova 26,5-11)

To je krásná ilustrace velebení: „*Syrský chudý otec můj.*“ Takový byl původ. Pokud se přirozenosti týká, nebylo se čím chlubit. A pokud jde o stav, ve kterém je našla milost, jaký byl? Tvrdé otroctví v egyptské zemi. Namáhali se při děláních cihel pod krutými údery faraonových poháněčů. Ale potom: „*Volali jsme k Hospodinu.*“ Zde byl jejich jistý a požehnaný zdroj pomoci. Bylo to vše, co mohli dělat, ale bylo to dosti. To volání bezmocnosti šlo přímo nahoru k Božímu trůnu a k Božímu srdci a přivedlo Ho dolů až doprostřed egyptských pecí. Slyš Hospodinova milostivá slova k Mojžíšovi: „*Zřetelně viděl jsem trápení lidu mého, který jest v Egyptě; a křik jejich pro přísnost úředníků jeho slyšel jsem; nebo **znám bolesti jeho**. Proto jsem sestoupil, abych vysvobodil jej z ruky Egyptských a vyvedl jej ze země té do země dobré a prostranné, do země oplývající mlékem a medem... Nebo nyní, aj, křik synů Izraelských přišel ke mně; viděl jsem také i soužení, jímž je sužují Egyptští.*“ (2. Mojžíšova 3,7-9)

Taková byla bezprostřední Hospodinova odpověď na volání Jeho lidu: „*Proto jsem sestoupil, abych vysvobodil jej.*“ Ano, buď velebeno Jeho jméno, On ve Svě svobodné a neomezené milosti sestoupil, aby vysvobodil Svůj lid. A žádná ďábelská nebo lidská moc, země ani peklo, je nemohly být na chvíli držet přes určenou dobu. Proto máme v naší kapitole velký výsledek, vyjádřený řečí velebitele a obsahem jeho koše. „*Všel jsem do země, kterou s přísahou zaslíbil Hospodin otcům našim, že ji nám dá.... Proto nyní hle, přinesl jsem prvotiny úrod země, kterou jsi mi dal, ó Hospodine.*“ Pán naplnil vše podle lásky Svého srdce a věrnosti Svého slova. Ani to nejmenší nechybělo. „*Všel jsem*“ a „*přinesl jsem prvotiny úrod.*“ Úrod čeho? Egypta? Nikoli, ale: „*úrod země, kterou jsi mi dal, ó Hospodine.*“ Rty velebitele vyhlášovaly úplnost Hospodinova díla. Koš velebitele obsahoval plody Hospodinovy země. Nic nemohlo být jednodušší, nic skutečnější. Nebyl tu prostor pro pochybnosti, důvod pro nějaké otázky. Měl prostě vyhlášovat Hospodinovo dílo a ukazovat ovoce. On naplnil jejich koše vyzrálým ovocem Jeho země, a jejich srdce chválou.

A nyní, milý čtenáři, dovol, abychom se tě zeptali: Myslíš, že to byla ze strany Izraelity domýšlivost, když tak mluvil? Bylo to správné, bylo to

skromné, bylo to od něho pokorné, když řekl: „**Všel jsem!**“? Nebylo by pro něho náležitější, aby vyjádřil slabou naději, že někdy v budoucnosti snad vejde? Nebyly by pochybnosti a váhání ohledně jeho postavení a podílu více ke cti a uspokojení Boha Izraele? Co říkáš? Snad v předtuše našeho argumentu řekneš: „Tady není žádná obdoba.“ Proč ne? Jestliže Izraelita mohl říci: „*Všel jsem do země, kterou s přísahou zaslíbil Hospodin otcům našim, že ji nám dá,*“ proč nemůže věřící dnes říci: „Přišel jsem k Ježíšovi!“? Pravda, v jednom případě to bylo vidění, ve druhém to je víra. Ale je to druhé méně skutečné než to první? Cožpak inspirovaný apoštol neříká k Židům: „**Přistoupili jste k hoře Sionu.**“? A opět: „**Království přijímajíce nepohnutelné, mějme milost, skrze kteroužto služme libě Bohu s vážností a uctivostí!**“? Jestliže jsme v pochybnostech o tom, zda jsme „*přistoupili*“ nebo zda „*jme přijali království*“, či nikoli, je nemožné klanět se v pravdě anebo sloužit s přijemností. Jen když stojíme v rozumném a pokojném vlastnictví místa a podílu v Kristu, může k trůnu nahoře vystupovat pravé velebení a může být konána účinná služba na vinici dole.

Neboť co, položíme si otázku, je pravé velebení? Je to prostě vyslovování v Boží přítomnosti toho, co On je a co On udělal. Je to srdce, které se zabývá Bohem a má své zalíbení v Něm a ve všem Jeho obdivuhodném jednání a cestách. Nuže, nemáme-li žádné poznání Boha a nevěříme-li tomu, co On učinil, jak se Mu můžeme klanět? „*Přistupující k Bohu věřiti musí, že jest Bůh a těm, kteří ho hledají, že odplatu dává.*“ (Židům 11,7) Ale potom, znát Boha, to je věčný život. Nemohu se klanět Bohu, jestliže Ho neznám. A nemohu Ho znát bez věčného života. Aténští postavili oltář „*neznámému Bohu*“, a Pavel jim řekl, že se klaněli v nevědomosti, a dále jim zvěstoval pravého Boha, zjeveného v Osobě a díle Člověka Krista Ježíše.

Je velmi důležité mít v tomto bodě jasno. Musím Boha znát, dříve než se Mu mohu klanět. Mohu Boha hledat, zda bych Ho „*makaje, mohl nalézt*“ (Sk. 17,27), ale hledat Boha, kterého jsem nenalezl, a klanět se a mít zalíbení v Tom, kterého jsem nalezl, jsou dvě zcela různé věci. Bůh se sám zjevil, buď velebeno Jeho jméno! Dal nám světlo známosti Svě slávy v tváři Ježíše Krista. Přišel k nám blízko v Osobě toho Požehnaného, takže Ho můžeme znát, milovat Ho, důvěřovat Mu, těšit se v Něm a užívat Ho ve všech svých slabostech a ve všech svých potřebách. Už nemusíme po něm pátrat uprostřed tmy přírody, ani mezi mraky a mlhami pochybného náboženství v jeho nespočetných formách. Nikoli: náš Bůh se učinil známým skrze zjevení tak jasně, že ten, kdo jde, ačkoli je pošetilý ve všem ostatním, v tom nemůže bloudit.

Křesťan může říci: „**Vím, komu jsem uvěřil.**“ (2. Tim. 1,12) To je základ všeho pravého velebení. Může tu být velké množství tělesného pietismu, mechanického náboženství a ceremoniální rutiny, aniž by tu byla trocha duchovního velebení. To může plynout jen ze známosti Boha.

Naším předmětem však není psát úvahu o velebení, ale prostě ukázat našim čtenářům poučné a krásné nařízení o koši prvotin. A když jsme ukázali, že velebení bylo první věcí Izraelity, vlastnického zemi, a že my musíme znát své místo a výsadu v Kristu, dříve než se můžeme v pravdě a rozumně klanět Otci – přikročíme k tomu, abychom ukázali jiný velmi důležitý praktický výsledek, ilustrovaný v naší kapitole, totiž **aktivní dobročinnost**.

„Když bys pak vyplnil všechny desátky ze všech úrod svých léta třetího, jenž rok desátků jest, a dal bys Levítovi, příchozímu, sirotku i vdově, a jedli by v branách tvých a nasyceni byli: Tedy díš před Hospodinem Bohem svým: Vynesl jsem, což posvěceného bylo, z domu svého, a dal jsem také Levítovi, příchozímu, sirotku a vdově vedle všelikého přikázání tvého, které jsi mi přikázal; nepřestoupil jsem žádného z přikázání tvých, aniž jsem zapomenul na ně.“ (5. Mojžíšova 26,12.13)

Nic nemůže být krásnějšího než mravní pořádek těchto věcí. Je přesně podobný tomu, co máme v Židům 13,15.16: „*Proto skrze něho obětujeme Bohu oběť chvály vždycky, to jest **ovoce** rtů, oslavujících jméno jeho.*“ Zde je velebení. „*Na účinnost /dobročinnost/ a na sdílnost nezapomínejte; nebo v takových obětech zvláštní svou libost má Bůh.*“ Zde je aktivní dobročinnost. Když obojí spojíme, máme to, co bychom mohli nazvat horní a spodní stránkou křesťanského charakteru – chválení Boha a činění dobře lidem. Vzácné charakteristiky! Kéž je věrněji ukazujeme! Jedna věc je jistá, že vždy půjdou spolu. Ukaž nám člověka, jehož srdce je plné chvály Boha, a my ti ukážeme toho, jehož srdce je otevřeno pro každou formu lidské potřeby. Snad není bohatý statky tohoto světa. Snad bude muset říci, tak jako jeden za staré doby se nestyděl říci: „*Stříbra a zlata nemám;*“ – ale bude mít slzy soucitu, přívětivý pohled, utišující slovo; a tyto věci budou mnohem mocněji mluvit k citlivému srdci než rozvázání váčku a cinkání stříbrem a zlatem. Náš velebeníhodný Pán a Mistr, náš velký Vzor, „*chodil, dobře čině*“, ale nikdy nečteme o tom, že by někomu dával peníze. Ano, věříme, že ten Požehnaný nikdy nevlastnil ani haléř. Když chtěl odpovědět herodiánům ve věci placení daní císaři, musel je požádat, aby Mu peníz ukázali. A když byl žádán, aby zaplatil daň, poslal Petra k moři, aby získal potřebný peníz. Nikdy nenosil

peníze, a zcela jistě nejsou peníze jmenovány v kategorii darů, které udělil Svým služebníkům. A přece chodil, dobře čině, a my máme svou malou mírou činit totéž. Činit to je zároveň naší vysokou výsadou i svatou povinností.

A nechť si čtenář všimne Božího pořádku ukázaného v Židům 13 a znázorněného v 26. kapitole 5. Mojžíšovy knihy. Velebení se dostává první, nejvyšší místo. Nikdy na to nezapomeňme. My ve své moudrosti nebo svých citech bychom si mohli představovat, že činit dobře lidem, být užiteční, dobročinní, je to nejvyšší. Ale není tomu tak. „*Kdo obětuje oběť chvály, ten mne uctí.*“ (Žalm 50,23) Bůh přebývá ve chválách Svého lidu. Má zalíbení v tom, aby se obklopoval srdci, naplněnými až po okraj pocitem o Jeho dobroti, Jeho velikosti a Jeho slávě. Proto máme Bohu obětovat oběť chvály „*vždycky*“. Tak také žalmista říká: „*Dobrořečiti budu Hospodinu každého času, vždycky chvála jeho v ústech mých.*“ (Žalm 34,2) Není to jen tu a tam, anebo když je kolem nás jasno a veselo, když vše jde hladce a daří se. Nikoli, ale „*vždycky*“ – „*každého času*“. Proud děkování má nepřerušeně plynout. Není tu prostor pro reptání nebo stěžování, hněvivost či nespokojenost, zasmušilost nebo malomyslnost. Chvála a děkování mají být naším ustavičným zaměstnáním. Vždy máme pěstovat ducha velebení. Každý dech by měl být jakoby haleluja. Tak tomu bude v budoucnosti. Chvála bude naší šťastnou a svatou službou, když se věčnost bude odvíjet svým během zlatými věky. Když už tu nebude další volání, abychom se „sdíleli“, ani tu nebude požadavek na naše zdroje pomoci či na náš soucit. Když se věčně rozloučíme s tímto jevištěm zármutku a potřeb, smrti a bezútěšnosti, pak budeme navěky chválit našeho Boha bez jakéhokoli přerušení ve svatyni Jeho vlastní požehnané přítomnosti nahoře.

„*Na účinnost /dobročinnost/ a na sdílnost nezapomínejte.*“ Ve způsobu, jakým je to podáváno, tkví zvláštní význam. Nečteme: „Na obětování obětí chvály nezapomínejte.“ Nikoli. Ale abychom v plném a šťastném prožívání svého vlastního místa a podílu v Kristu „nezapomněli“, že procházíme jevištěm nedostatku a bídy, zkoušky a tlaku, apoštol připojuje to zdravé a velmi potřebné napomenutí, týkající se činění dobra a sdílení se. Duchovní Izraelita se má nejen radovat z každé dobré věci, kterou mu udělil Pán, jeho Bůh, ale má také pamatovat na Levítu, cizince, sirotka a vdovu – to jest na toho, kdo nemá žádný pozemský díl a je zcela oddán dílu Pána; a toho, kdo nemá domov, toho, kdo nemá přirozeného ochránce a zemskou podporu. Tak to musí být vždy. Bohatá záplava milosti plyne z Božího srdce dolů, plní naše srdce až přetékaají a ve svém přebytku osvěžují a rozradostňují celý o-

kruh naší činnosti. Kdybychom jen žili v prožitku toho, co je v Bohu naše, každý náš pohyb, každé jednání, každé naše slovo, ba i každý náš pohled by činily dobře. Křesťan podle Božích myšlenek je ten, kdo stojí s jednou rukou pozvednutou k Bohu v přinášení obětí chvály a s druhou rukou naplněnou vonným ovocem pravé dobročinnosti k naplnění každé formy lidské potřeby.

Milovaný čtenáři, hluboce zvažujme tyto věci. Skutečně přiložme celé své srdce k jejich opravdovému uvážení. Snažme se o plnější uskutečňování a věrnější vyjádření těchto dvou velkých větví praktického křesťanství a nespokojujme se s ničím menším.

Nyní se krátce podíváme na třetí bod v této vzácné kapitole před námi. Uděláme jen o málo více, než že budeme pro čtenáře citovat ten oddíl. Když Izraelita předložil svůj koš a rozdělil desátky, měl dále říci: „*Nejedi jsem v zármutku svém z toho a neujal jsem z toho k věci obecné, aniž jsem dal něco odtud ku pohřbu; poslechl jsem hlasu Hospodina Boha svého, učinil jsem podle všeho, co jsi mi přikázal. Popatř z příbytku svatého svého s nebe, a požehnej lidu svému Izraelskému a zemi, kterou jsi dal nám, jakož jsi s přísahou zaslíbil otcům našim, zemi oplývající mlékem a medem. Dnes Hospodin Bůh tvůj přikazuje tobě, abys ostříhal ustanovení těchto a soudů; ostříhej tedy a čiň je z celého srdce svého a ze vsí duše své. Dnes i ty připověděl ses k Hospodinu, že jej budeš mítí za Boha a choditi budeš po cestách jeho, a ostříhati ustanovení jeho, a přikázání i soudů jeho, a poslouchati hlasu jeho. Hospodin také připověděl se k tobě dnes, že tě bude mítí za lid zvláštní,*“ – to jest lid, který je Jeho vlastním zvláštním vlastnictvím – „*jakož mluvil tobě, abys ostříhal všech přikázání jeho, a že tě vyvýší nade všechny národy, které učinil, abys byl vzácnější, slovnější a slavnější nad ně, a tak lid svatý Hospodinu Bohu svému, jakož jest mluvil.*“ (5. Mojžíšova 26,14-19)

Zde máme osobní svatost, praktické posvěcování, úplné oddělení od všeho neslučitelného se svatým místem a vztahem, do kterého byli ve svrchované milosti a Božím milosrdenství uvedeni. Nesmí tu být žádný smutek, nečistota, mrtvé skutky. Nemáme místo ani čas pro takovéto věci. Ty nepatří do té požehnané sféry, ve které máme výsadu žít a pohybovat se a v ní přebývat. Máme dělat jen tři věci: Hledíme vzhůru k Bohu a obětujeme oběti chvály. Hledíme kolem sebe na potřebný svět, a činíme dobře. Hledíme na okruh své existence – na svůj vnitřní život, a z milosti se snažíme udržovat se bez poskvrny. „*Náboženství čisté a neposkvrněné před Bohem a*

Otcem toto jest: Navštěvovati sirotky a vdovy v souženích jejich, a ostříhati sebe neposkvrněného od světa.“ (Jakuba 1,27)

Takto ať nasloucháme Mojžíšovi v 5. Mojžíšově knize 26 nebo Pavlovi v Epištole Židům 13 či Jakubovi v jeho velmi zdravé a praktické Epištole, mluví k nám tentýž Duch a jsou nám vštěpovány stejné velké lekce. – Lekce, mající nevýslovnou cenu a mravní důležitost – lekce velmi potřebné v našich dnech uvolněného vyznání, ve kterém je učení o milosti bráno a drženo jen intelektuálním způsobem a je spojováno se všemi druhy světskosti a požitkářství.

Vskutku je mezi námi naléhavá potřeba mocnější, praktické služby. V naší službě je žalostný nedostatek prorockého a pastýřského prvku. Pro-rockým prvkem máme na mysli ten charakter služby, který jedná se svědomím a přivádí je do bezprostřední Boží přítomnosti. Toho se **velmi** nedostává. Je tu mnoho služby, která se obrací k rozumu; ale žalostně málo k srdci a ke svědomí. Učitel mluví k porozumění; prorok mluví ke svědomí.²² Mluvíme samozřejmě všeobecně. Může se stát, že ty tři prvky jsou obsaženy ve službě jednoho člověka. Ale jsou odlišné a my nemůžeme než cítit, že kde v některém shromáždění chybí prorocký a pastýřský dar, učitelé by měli velmi vážně čekat na duchovní sílu od Pána, aby působili na srdce a na svědomí Jeho milovaného lidu. Buď velebeno Jeho jméno, On má všechny potřebné dary, milost a sílu pro Své služebníky. Vše, co potřebujeme, je čekat na Něho se skutečnou vážností a upřímností srdce a On nám zcela jistě dá všechnu potřebnou milost a mravní způsobilost pro každou službu, ke které můžeme být povoláni v Jeho Církvi.

Ach, kéž by všichni služebníci Pána byli vedeni k hlubší vážnosti v každé oblasti Jeho požehnaného díla! Kéž bychom naléhali „v čas neb ne v čas“ (2. Tim. 4,2) a žádným způsobem nebyli zmalomyslnějším stavem věcí kolem sebe,

²² Mnozí drží myšlenku, že prorok je někdo, kdo předpovídá budoucí události. Ale byla by chyba ten výraz takto omezovat. 1. Korintským 14,28-32 nás uvádí do významu slov „prorok“ a „prorokovat“. Učitel a prorok jsou mezi sebou v úzkém a krásném spojení. Učitel z Božího slova ukazuje pravdu, prorok ji používá na svědomí. A můžeme dodat, že pastýř vidí, jak služba jednoho i druhého působí na srdce a život.

ale spíše právě v tom stavu nalézali naléhavý důvod pro intenzivnější oddanost.

5. Mojžíšova 27

„*přikázal Mojžíš a starší Izraelští lidu, řkouce: Ostříhej každého přikázání, které já přikazuji vám dnes. A když přejdeš přes Jordán do země, kterou Hospodin Bůh tvůj dává tobě, vyzdvihneš sobě kameny veliké, a obvržeš je vápnem. A napíšeš na nich všechna slova zákona tohoto, když přejdeš, abys všel do země, kterou Hospodin Bůh tvůj dává tobě, do země oplývající mlékem a medem, jakož jest mluvil Hospodin Bůh otců tvých tobě. Když tedy přejdeš Jordán a vyzdvihneš ty kameny, které já přikazuji vám dnes, na hoře Hébal, a obvržeš je vápnem, a vzděláš tam oltář Hospodinu Bohu svému: oltář z kamenů, jichž nebudeš tesati železem. Z kamení celého vzděláš oltář Hospodinu Bohu svému, abys na něm obětoval oběti zápalné Hospodinu Bohu svému. Obětovati budeš i oběti pokojné, a jísti a veseliti se před Hospodinem Bohem svým. Napíšeš pak na těch kameních všechna slova zákona toho dobře a zřetelně. I mluvil Mojžíš a kněží Levítské ke všemu Izraelovi, řkouce: Pozoruj a slyš, Izraeli, **dnes učiněn jsi lidem Hospodina Boha svého. Proto** poslouvej hlasu Hospodina Boha svého, a zachovávej přikázání jeho i ustanovení jeho, která já tobě dnes přikazuji. I přikázal Mojžíš v ten den lidu, řka: Tito stanou, aby dobrořečili lidu na hoře Garizim, když byste přešli Jordán: Simeon, Lévi, Juda, Izachar, Jozef a Beniamin. Tito pak stanou, aby zlořečili na hoře Hébal: Ruben, Gád, Asser, Zabulon Dan a Neftalím.*

(5. Mojžíšova 27,1-13)

Nemohl být nápadnější protiklad, než je ten, který je ukázán mezi začátkem a závěrem této kapitoly. V odstavci, který jsme právě vypsali, vidíme Izrael, jak vstupuje do země zaslíbení, krásné a plodné země, oplývající mlékem a medem, a tam staví oltář na hoře Hébal pro zápalné a pokojné oběti. Nečteme nic o obětech za hřích a obětech za vinu. Zákon ve vši své plnosti měl být napsán „dobře a zřetelně“ na omítnutých kamenech a lid, v plném, uznávaném vztahu smlouvy měl na tom oltáři obětovat ty zvláštní oběti libé vůně, které tak požehnaně vyjadřují velebení a svaté obecenství. Předmětem zde není přestupník **ve skutku**, ani hříšník **v přirozenosti**, blížící se k měděnému oltáři s obětí za vinu nebo s obětí za hřích, ale spíše plně vysvobozený lid, přijatý a pod požehnáním – lid ve skutečném prožívání svého vztahu a svého dědictví.

Jistě, oni byli přestupníci a hříšníci. A jako takoví potřebovali vzácné opatření měděného oltáře. To je samozřejmě jasné a každý, kdo je vyučen od Boha, tomu rozumí a připouští to. Ale zjevně to není předmět 5. Mojžíšovy 27,1-13 a duchovní čtenář ihned pochopí důvod. Když vidíme Boží Izrael v plném vztahu smlouvy, jak vstupuje do držení svého dědictví, máje zjevenou vůli svého Boha smlouvy, Hospodina, jasně a plně před sebou napsanou, a mléko a med oplývající kolem sebe, musíme soudit, že každá otázka týkající se přestoupení a hříchů je definitivně urovnaná a že pro lid, tak vysoce obdařený výsadami a tak bohatě požehnaný, nezbyvá nic, než obklopovat oltář svého Boha smlouvy a přinášet ty oběti libé vůně, které jsou Mu příjemné a pro Něho náležité.

Krátce řečeno, celý výjev, ukázaný našim zrakům v první polovině naší kapitoly, je dokonale krásný. Izrael má Hospodina za svého Boha a Hospodin potvrdil Izrael, aby byl Jeho zvláštním lidem, aby ho vysoce vyvýšil nad všechny národy, které učinil, v chvále, jménu a ve cti, a aby ho učinil svatým lidem Pánu, jejich Bohu, jakož byl mluvil. Když byl Izrael takto privilegovaný, požehnaný a vyvýšený, v plném držení té dobré země a mající před svými očima všechna vzácná Boží přikázání, co zbývalo, než přinášet oběti chvály a děkování ve svatém velebení a šťastném společenství?

Ale v druhé polovině naší kapitoly nalézáme něco zcela jiného. Mojžíš určuje šest pokolení, aby stála na hoře Garizim, aby žehnala lidu, a šest na hoře Hébal, aby zlořečila. Ale běda! Když přijdeme ke skutečné historii, k jasným skutečnostem té věci, není tu ani slabika požehnání, nic než dvanáct hrozných zlořečení, každé potvrzené slavnostním „amen“ celého shromáždění.

Jaká smutná proměna! Jaký nápadný protiklad! Je to připomenutí toho, co jsme měli před sebou ve své studii o 2. Mojžíšově 19. Sotva by mohl být působivější komentář ke slovům inspirovaného apoštola v Galatským 3,10: „*Kteří pak koli ze skutků zákona jsou,*“ – všichni, kteří jsou na této půdě – „*pod zlořečenstvím jsou. Nebo psáno jest:*“ – a zde cituje 5. Mojžíšovu 27 – „*Zlořečený každý, kdo nezůstává ve všem, co jest psáno v knize zákona, aby to plnil.*“

Zde máme skutečné řešení té otázky. Izrael, pokud šlo o jeho mravní stav, byl na půdě zákona, a proto ačkoli začátek naší kapitoly ukazuje milý obraz Božích myšlenek týkajících se Izraele, přece její závěr ukazuje smutný

a pokořující výsledek skutečného stavu Izraele před Bohem. Není tu ani hlásek z hory Garizim, ani slovo požehnání; ale místo toho padá do uší lidu zlořečení za zlořečením.

Ani to nemohlo být jinak. Ať lidé o tom tvrdí, co chtějí, nic než zlořečení nemůže přijít na takové, „kteří jsou ze skutků zákona“. Neznamená to pouze: „Kteří zklamou v zachovávání zákona,“ ačkoli to je pravda, ale jako kdyby chtěl pravdu před nás postavit tím nejjasnějším a nejsilnějším způsobem, Duch Svatý prohlašuje, že pro **všechny**, nezáleží na tom, kdo to je, Žid, pohan nebo křesťan dle jména – pro všechny, kteří jsou na půdě nebo principu skutků zákona, tu je, a nemůže tu být nic jiného, než – zlořečení.

Tak si tedy bude čtenář moci rozumně vysvětlit hluboké mlčení, které vládlo na hoře Garizim v den 5. Mojžíšovy 27. Prostá skutečnost je, že kdyby bylo slyšet jedno osamělé požehnání, bylo by to v protikladu k celému učení Svatého písma ohledně otázky zákona.

Závažným předmětem zákona jsme se tak hluboce zabývali v prvním svazku těchto „Poznámek“, že se necítíme povoláni u něho zde dále prodlévat. Můžeme pouze říci, že čím více studujeme Písmo a čím více zvažujeme otázku zákona ve světle Nového zákona, tím jsme udivenější ze způsobu, jakým někteří setrvávají v obhajování názoru, že křesťané jsou pod zákonem, ať kvůli obdržení života, kvůli spravedlnosti, kvůli svatosti či kvůli jakémukoli jinému předmětu. Jak může takový názor na chvíli obstát tváří v tvář tomu nádhernému a rozhodujícímu výroku v Římanům 6,14: „**NEJSTE ZAJISTÉ POD ZÁKONEM, ALE POD MILOSTÍ.**“?

5. Mojžíšova 28

Když přistupujeme ke studiu tohoto pozoruhodného oddílu naší knihy, čtenář musí mít na paměti, že v žádném případě nemůže být směřován s 27. kapitolou. Když se někteří vykladači snažili vysvětlit chybění požehnání v 27. kapitole, hledali je zde. Ale to je velký omyl – omyl absolutně fatální pro správné porozumění oběma kapitolám. Zjevná skutečnost je, že ty dvě kapitoly jsou zcela rozdílné svým základem, zaměřením i praktickým použitím. Kapitola 27 je (abychom to řekli jak jen možno zřetelně a krátce) **mravní** a **osobní**. Kapitola 28 je **dispenzační** a **národní**. Kapitola 27 pojednává o velkém základním principu mravního stavu člověka jako hříšníka, do krajnosti zkaženého a zcela neschopného setkat se s Bohem na půdě zákona. Kapitola 28 na druhé straně vyzvedá otázku Izraele jako národa pod Boží vládou. Krátce řečeno, pečlivé srovnání těch dvou kapitol umožní čtenáři vidět celou jejich rozdílnost. Jaké spojení můžeme najít například mezi šesti požehnáními naší kapitoly a dvanácti zlořečeními kapitoly 27? Vůbec žádné. Není možné zjistit byť jen nejmenší vzájemný vztah. Ale i dítě může vidět mravní spojení mezi požehnáními a zlořečeními kapitoly 28.

Uvedme několik míst jako důkaz: „*Jestliže pak **opravdově poslušen budeš hlasu Hospodina Boha svého**,*“ – to je velké motto 5. Mojžíšovy knihy, klíč k naší knize – „*ostříhaje a čině všecka přikázání jeho, která já dnes prikazuji tobě, vyvýší tě Hospodin Bůh tvůj nade všechny národy země. A přijdou na tě všecka požehnání tato, a vyplní se při tobě, **když jen poslušen budeš hlasu Hospodina Boha svého**.*“ – To je jediná ochrana, pravé tajemství štěstí, bezpečí, vítězství a síly. – „*Požehnaný budeš ve městě, požehnaný i na poli. Požehnaný plod života tvého, úrody země tvé, i plod dobytka tvého, prvorozené skotů tvých i stáda bravů tvých. Požehnaný koš tvůj i díže tvá. Požehnaný budeš vcházeje, požehnaný i vycházeje.*“ (5. Mojžíšova 28,1-6)

Není čtenáři dokonale jasné, že toto nejsou požehnání vyslovená šesti pokoleními na hoře Garizim? To, co nám zde je představeno, je národní hodnota Izraele, prosperita a sláva, založené na jejich pilném dbání všech přikázání, která jsou nám představena v této knize. Byl to Boží věčný úmysl, aby Izrael zaujímal na zemi první místo vysoko nad všemi národy. Tento úmysl se jistě uskuteční, ačkoli Izrael v minulosti hanebně selhal v plnění té dokonalé poslušnosti, která měla tvořit základ jeho národní prvotnosti a slávy.

Na tuto velkou pravdu nesmíme nikdy zapomenout, ani se jí vzdát. Někteří vykladači si osvojili systém výkladu, jímž požehnání smlouvy Izraele jsou zduchovňována a přenášena na Boží Církev. To je nanejvýš osudná chyba. Vskutku je velmi nesnadné ukázat slovy, nebo i představit si zničující účinek takové metody jednání s Božím vzácným slovem. Nic není jistějšího, než že to diametrálně odporuje Božím myšlenkám a vůli. On nechce a nemůže schvalovat takové jednání se Svou pravdou, ani takové neoprávněné zcizování požehnání a výsad Svého lidu Izraele.

Je pravda, že v Galatským 3,15 čteme: *„Aby na pohany to požehnání Abrahamovo přišlo v Kristu Ježíši a abychom... přijali“* – přijali co? Požehnání ve městě a na poli? Požehnání v našem koši a díži? Nikoli, ale *„abychom zaslíbení Ducha přijali skrze víru“* (v. 14). Tak se také v téže Epištole ve 4. kapitole učíme, že obnovenému Izraeli bude dovoleno počítat mezi své děti všechny ty, kteří jsou narozeni z Ducha v období křesťanství: *„Ale ten svrchní Jeruzalém svobodný jest, kterýž jest matka všech nás. Nebo psáno jest: Vesel se neplodná, která nerodiš, vykřikni a zvolej, která nepracuješ ku porodu; nebo ta opuštěná mnoho má synů, více než ta, která má muže.“* (Gal. 4,26-27)

To vše je požehnaná pravda, ale nedává to žádné oprávnění pro přenášení zaslíbení učiněných Izraeli na věřící Nového zákona. Bůh se přísahou zavázal, že požehná semeni Abrahama, Svého přítele – že mu požehná všemi pozemskými požehnáními v zemi Kanán. Toto zaslíbení platí a je absolutně nezczizitelné. Běda všem těm, kteří se pokoušejí stavět proti jeho doslovnému naplnění v Božím vlastním čase. Zmínili jsme se o tom v našich studiích o dřívější části této knihy, a nyní se musíme spokojit s velmi vážným varováním čtenáře před každým systémem výkladu, který obsahuje takové vážné důsledky týkající se Božího slova a Božích cest. Musíme vždy pamatovat, že požehnání Izraele jsou pozemská; požehnání Církve jsou nebeská. *„Požehnaný Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, který požehnal nám **vše-likým požehnáním duchovním v nebeských věcech /místech/** v Kristu.“* (Efezským 1,3)

A tedy jak povaha, tak i sféra požehnání Církve se úplně liší od povahy a sféry požehnání Izraele, a nikdy nesmějí být směřovány. Ale výše uvedený způsob výkladu je směšuje, a převrací tak Svaté písmo a činí vážnou škodu duším. Pokoušet se použít zaslíbení učiněná Izraeli na Boží Církev, ať teď

nebo později, na zemi nebo v nebi, znamená naprosto převracet věci a působit zcela beznadějný zmatek ve výkladu a použití Písma. Cítíme se být povoláni, abychom v prosté věrnosti Božímu slovu duši čtenáře zdůraznili tuto věc a upoutali na ni jeho vážnou pozornost. Může být ujistěn, že to v žádném případě není nějaká nedůležitá otázka. Jsme přesvědčeni, že je krajně nemožné, aby někdo, kdo směřuje Izrael a Církev, pozemské a nebeské věci, zdravě a přesně vykládal Boží slovo.

Avšak zde nemůžeme tento předmět dále sledovat. Pouze důvěřujeme, že Duch Boží vybudí čtenářovo srdce, aby cítil jeho význam a důležitost, a dal mu vidět nutnost správného rozdělování Slova pravdy. Pokud tomu tak bude, našeho cíle bylo plně dosaženo.

Vzhledem k této dvacáté osmé kapitole 5. Mojžíšovy knihy opakujeme, že jen když čtenář chápe skutečnost, že je naprosto rozdílná od předcházející kapitoly, bude schopen číst ji s duchovním porozuměním a skutečným užtkem. Není žádná potřeba podrobného výkladu. Sama se přirozeně a zřetelně dělí na dvě části. V první máme plné a velmi požehnané vyjádření výsledků poslušnosti. (Viz verše 1-15.) Ve druhé máme hluboce vážné a působivé výroky o hrozných následcích neposlušnosti. (Viz verše 16-68.) A nemůžeme než být ohromeni skutečností, že oddíl obsahující zlořečení, je více než třikrát delší než oddíl obsahující požehnání. Ten se skládá z patnácti veršů. Ten druhý z padesáti tří. Celá kapitola poskytuje působivý komentář o Boží vládě a velmi silnou ilustraci toho, že „*Bůh náš jest oheň spalující*“ (Žid. 12,29). Všechny národy země se mohou z podivuhodné historie Izraele učit, že Bůh musí trestat neposlušnost, a to nejprve u těch, kteří Mu náležejí. A jestliže neušetřil Svůj vlastní lid, jaký bude konec těch, kteří Ho neznají? „*Obřáceni buďte bezbožníci do pekla, všichni národové, kteří se zapomínají nad Bohem.*“ (Žalm 9,18) „*Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého.*“ (Židům 10,31) Pro každého člověka je vrcholem pošetilosti pokoušet se uniknout plné síle takových oddílů nebo je vykládat jinak. To se mu nemůže zdařit. Nechť každý, kdo čte kapitolu, kterou máme před sebou, ji porovná se skutečnou historií Izraele. Uvidí, že tak jistě, jako je Bůh na trůně majestátu v nebesích, tak jistě bude trestat činitele zlého jak zde, tak i potom. Nemůže to být jinak. Vláda, která by mohla nebo chtěla dovolit, aby zlo procházelo bez soudu, odsouzení a potrestání, by nebyla dokonalá vláda – nebyla by to Boží vláda. Je zbytečné přinášet důkazy na základě jednostranných pohledů na Boží dobrotivost, přívětivost a milosrdenství. Buď velebeno Jeho jméno, On je přívětivý a dobrý a milosrdný i milostivý, dlouhočekající a plný soucitu.

Ale je svatý, spravedlivý a pravdivý; a „uložil den, v kterém souditi bude všechen svět [obydlenou zemi, *οἰκουμένην*], v spravedlnosti skrze toho muže, kterého k tomu vystavil, slouže k víře [dal důkaz, *πίστιν*] všechněm vzkříšením jeho z mrtvých.“ (Skutky 17,31)

Avšak musíme tento oddíl dovést ke konci. Ale než tak učiníme, cítíme jako svou povinnost upozornit čtenáře na velmi zajímavý bod ve spojení s 13. veršem naší kapitoly: „*I ustanoví tě Hospodin za hlavu a ne za ocas, a budeš vždycky vyšší a nikdy nižší, když poslouchati budeš příkázání Hospodina Boha svého, která já dnes tobě přikazuji, abys ostříhal a činil je.*“

To se bezpochyby vztahuje k Izraeli jako k národu. Jsou určeni, aby byli hlavou národů země. Takový je jistý a pevný úmysl a rada Boží ohledně nich. Jakkoli nyní hluboko klesli, jsou rozptýleni a ztraceni mezi národy a trpí strašnými důsledky své trvalé neposlušnosti, spí, jak čteme v Danieli 12, v prachu země; přece **jako národ** vstanou a budou zářit daleko jasnější slávou, než byla Šalomounova sláva.

To vše je požehnané pravdivé a dané nade vši pochybnost v mnoha místech v Mojžíšových knihách, Žalmech, prorocích i v Novém zákoně. Ale když procházíme historii Izraele, nalézáme některé velmi působivé příklady jednotlivců, kterým bylo skrze nekonečnou milost dovoleno přivlastnit si to vzácné zaslíbení obsažené v 13. verši, a to i ve velmi temných a skličujících obdobích národní historie, když Izrael jako národ byl ocasem a nikoli hlavou. Uvedeme pro čtenáře jen několik příkladů nejen k ilustraci naší záležitosti, ale také abychom mu představili zásadu nesmírné praktické důležitosti a univerzálního použití.

Obraťme se na chvíli k té milé malé knize Ester – knize, která je tak málo chápána a oceňována – knize, která, jak můžeme pravdivě říci, vyplňuje zvláštní místo a dává naučení, které neobsahuje žádná jiná kniha. Patří k období, kdy zcela jistě Izrael nebyl hlavou, ale ocasem. Ale přesto představuje našemu pohledu velmi vzdělávající a povzbuzující obraz jednotlivce, syna Abrahamova, který se choval tak, že dosáhl nejvyššího postavení a získal nádherné vítězství nad největším nepřítelem Izraele.

Pokud jde o stav Izraele ve dnech Ester, byl takový, že Bůh se k němu nemohl veřejně přiznat. Proto v této knize od začátku až do konce nena- jdeme Jeho jméno ani jedenkrát. Pohan byl hlava a Izrael ocas. Vztah mezi Hospodinem a Izraelem už nemohl být veřejně uznáván. Ale Hospodinovo srdce nemohlo nikdy zapomenout na Svůj lid. A my můžeme dodat, že srdce

věrného Izraelity nikdy nemohlo zapomenout na Hospodina ani na Jeho svatý zákon. A to jsou právě ty dvě skutečnosti, které zvláště charakterizují tuto velmi zajímavou knihu. Bůh jednal pro Izrael za scénou a Mardocheus jednal pro Boha veřejně. Je hodné poznámky, že ani ten nejlepší Přítel Izraele, ani jeho nejhorší nepřítel nejsou v knize Ester ani jednou jmenováni. A přece je celá kniha plná jednání obou. Boží prst je vyznačen na každém článku v obdivuhodném řetězu prozřetelnosti. A na druhé straně se hořké nepřátelství Amalechovo ukazuje v krutém plánu pyšného Agagského.

To vše je neobyčejně zajímavé. Vskutku, když vstáváme od studia této knihy, mohli bychom zvolat: „Ach, jaké to jsou věci, podivuhodnější než pohádka, a přece jsou pravdivé.“ Žádné vyprávění by nemohlo předčít zajímavostí tento prostý, a přece tak požehnaný děj. Ale nesmíme se rozepisovat, jakkoli bychom rádi. Čas a místo nám to nedovolují. Jen se o tom nyní zmíníme, abychom ukázali čtenáři na nevýslovnou cenu a důležitost individuální věrnosti ve chvíli, kdy národní sláva uvadla a pomínula. Mardocheus setrval jako skála na Boží pravdě. S naprostou rozhodností odmítl uznat Amalecha. Chtěl zachránit Asverův život a sklánět se před jeho autoritou jako vyjádřením Boží moci; ale nechtěl se klanět Amanovi. Jeho jednání v této věci bylo ovládáno prostě Božím slovem. Oprávnění pro takové jednání se nalézalo v této požehnané 5. Mojžíšově knize: *„Pamatuj na to, co učinil Amalech na cestě, když jste šli z Egypta: Kterak vyšel tobě v cestu, zadní houf tvůj všech mdlých, kteří šli za tebou, pobil, když jsi ty byl zemdlený a ustalý, a **nebál se Boha.**“* – Zde bylo pravé tajemství celé věci. – *„Proto když by Hospodin Bůh tvůj dal tobě odpočinutí ode všech nepřátel tvých vůkol v zemi, kterou Hospodin Bůh tvůj dává tobě v dědictví, abys dědičně obdržel ji, vyhladiš památku Amalecha pod nebem; **nezapomínej na to.**“* (5. Mojžíšova 25,17-19)

To bylo dostatečně jasné pro každé obřezané ucho, každé poslušné srdce, každé upřímné svědomí. Stejně tak zřetelná je řeč 2. Mojžíšovy 17: *„Mluvil potom Hospodin k Mojžíšovi: Vpiš to do knih na památku, a pilně to vkládej v uši Jozue, že do konce vyhladím památku Amalechovu všudy pod nebem. Tedy vzdělal Mojžíš oltář a nazval jméno jeho: Hospodin korouhev má. Nebo řekl: Tak má jmenován býti, protože ruka nad trůnem Hospodinovým osvědčuje boj Hospodinův proti Amalechovi od národu až do národu.“* (2. Mojžíšova 17,14-16)

Zde tedy bylo Mardocheovo oprávnění k tomu, aby odmítl být jedno pokývnutí hlavou Agagskému. Jak se mohl věrný příslušník domu Izraele sklonit před příslušníkem domu, s nímž byl Hospodin ve válce? To nebylo možné. Mohl se obléknout v žíni, postít se a plakat kvůli svému lidu, ale nemohl a nechtěl, neodvážil se sklonit před Amalechitským. Mohl být obviněn z troufalosti, slepé umíněnosti, stupidní bigotnosti a opovrženíhodné úzkoprsosti; ale s tím neměl nic společného. Mohlo se jevit jako zcela nevysvětlitelná pošetilost, odpírat obvyklou známku uctivosti nejvyššímu hodnostáři v království. Ale tím hodnostářem byl Amalechitský, a to bylo pro Mardochea dosti. Zdánlivá pošetilost byla prostá poslušnost.

Právě to činí ten případ pro nás tak zajímavým a důležitým. Nic nemůže nikdy odejmout naši odpovědnost, abychom byli poslušní Božího slova. Mardocheovi mohlo být řečeno, že příkázání týkající se Amalecha jsou minulou věcí, že se vztahují k době rozkvětu Izraele. Bylo zcela správné pro Jozue, aby s Amalechem bojoval. Také Saul měl poslechnout Hospodinovo slovo, místo aby ušetřil Agaga. Ale teď se všechno změnilo. Sláva z Izraele odešla a bylo úplně beze smyslu pokoušet se jednat podle 2. Mojžíšovy 17 nebo 5. Mojžíšovy 25.

Jsme si jisti, že všechny tyto argumenty by u Mardochea neměly žádnou váhu. Jemu stačilo, že Hospodin řekl: „**Pamatuj na to, co učinil Amalech ... nezapomínej na to.**“ Jak dlouho to mělo platit? „*Od národu až do národu /z generace na generaci/.*“ Hospodinova válka s Amalechem neměla nikdy přestat, dokud samo jeho jméno a památka nebudou pod nebem vymazány. A proč? Kvůli jeho krutému a bezcitnému jednání s Izraelem. Taková byla Boží přívětivost vůči Jeho lidu! Jak se potom věrný Izraelita mohl kdy poklonit Amalechitskému? To bylo nemožné. Mohl se Jozue sklonit před Amalechitským? Ne. Udělal to Samuel? Ne. On „*rozsekal Agaga na kusy před Hospodinem v Galgala*“. Jak se tedy mohl Mardocheus před ním sklánět? Nemohl to učinit, ať to stálo cokoli. Nezáleželo mu na tom, že pro něho byla postavena šibenice. Mohl být pověšen, ale nikdy nemohl vzdát poctu Amalechitskému.

A co bylo výsledkem? Nádherný triumf! Tam stál pyšný Amalechitský v blízkosti trunu, vyhřívaje se ve slunečním svitu královské přízně, chlube se svým bohatstvím, svou velikostí, svou slávou, a měl v úmyslu rozdrtit pod svou nohou símě Abrahamovo. Na druhé straně tam ležel v žíni, popelu a slzách ubohý Mardocheus. Co mohl dělat? Mohl poslouchat. Neměl ani meč

ani kopí, ale měl Boží slovo. A prostou poslušností tohoto Slova dobyl vítězství nad Amalechitským, svým způsobem právě tak rozhodné a skvělé, jako bylo vítězství dobyté Jozuem ve 2. Mojžíšově 17 – vítězství, kterého nedokázal dobýt Saul, ačkoli byl obklopen zástupem bojovníků, vybraných ze dvanácti pokolení Izraele. Amalechitský chtěl, aby Mardocheus byl pověšen. Ale místo toho byl nucen jednat jako jeho sluha a vést ho se vši královskou pompou a nádherou ulicemi města. „*I odpověděl Aman králi: Muži tomu, jehož král ctíti chce, ať přinesou roucho královské, do kterého se král obléká, a přivedou koně, na kterém jezdí král, a vstaví korunu královskou na hlavu jeho. A dajíce roucho to i koně toho v ruku některého z nejznamenitějších knížat královských, ať oblekou muže toho, jehož král chce ctíti, a ať jej vodí na koni po ulici města, a volají před ním: Tak se má státi muži tomu, jehož král ctíti chce. Tedy řekl král Amanovi: Pospěš, vezmi to roucho a koně, jak jsi řekl, a učiň to Mardocheovi Židu, který sedí v bráně královské. Nepomíjej ničeho ze všeho toho, co jsi mluvil. Proto vzav Aman roucho i koně, oblékl Mardochea, a vedl jej na koni po ulici města, volaje před ním: Tak se má státi muži tomu, jehož král ctíti chce. Potom navrátil se Mardocheus k bráně královské. Aman pak rychle pospíšil do domu svého, smuten jsa, se zakrytou hlavou.*“ (Ester 6,7-12)

Zde jistě byl Izrael hlavou a Amalech ocasem – Izrael, nikoli jako národ, ale jako jednotlivec. Ale to byl jen začátek porážky Amalecha a Izraelovy slávy. Aman byl pověšen právě na té šibenici, kterou postavil pro Mardochea. „*Mardocheus pak vycházel od obličeje královského v rouše královském z postavce modrého a bílého, v koruně zlaté veliké a v plášti kmentovém a šarlatovém, a město Susan plesalo a veselilo se.*“ (Ester 8,15)

Ani to nebylo vše. Výsledek Mardocheova podivuhodného vítězství byl pociťován daleko široko ve sto dvaceti sedmi provinciích říše. „*Ano i v každé krajině i v každém městě, na kterékoli místo poručení královské a výpověď jeho došla, veselí a radost měli Židé, hody a dobrou vůli, a mnozí z národů jiných přistupovali k Židům; nebo připadl na ně strach židovský.*“ (Ester 8,17) A jako korunu toho všeho čteme, že „*Mardocheus Žid byl druhý po králi Asverovi, a veliký u Židů, i vzácný u všeho množství bratří svých, pečuje o dobré lidu svého, a způsobuje pokoj všemu semeni svému.*“ (Ester 10,3)

Nuže, čtenáři, nedokazuje nám toto všechno velmi pozoruhodným způsobem nesmírnou důležitost osobní věrnosti? Nechce nás to vše velmi povzbudit, abychom zastávali Boží pravdu, ať to stojí cokoli? Podívej se jen,

jaké obdivuhodné výsledky následovaly z jednání jednoho muže! Mnozí asi odsuzovali Mardocheovo jednání. Odmítat prosté znamení úcty nejvyššímu hodnostáři v říši se mohlo jevit jako neodpovědná umíněnost. Ale nebylo to tak. Byla to pouhá poslušnost. Byla to rozhodnost pro Boha a vedla k nádhernému vítězství, jehož kořisti byly sklizeny jeho bratry až do samých končin země.

Pro další ilustraci předmětu naznačeného 5. Mojžíšovou 28,13 musíme čtenáře odkázat na 3. a 6. kapitolu Daniele. Tam uvidíme, jakých mravně slavných výsledků může být dosaženo osobní věrností pravému Bohu ve chvíli, kdy národní sláva Izraele pominula: jeho město a chrám byly v troskách. Ti tři výteční muži se odmítli klanět zlatému obrazu. Odvážili se čelit královu hněvu, všeobecnému hlasu říše, ano, vystavit se ohnivě peci samé raději, než aby byli neposlušní. Mohli se vzdát života, ale nemohli se vzdát Boží pravdy.

A výsledek? Nádherné vítězství! Procházeli se v peci s Božím Synem a byli vyvoláni ven z pece jako svědkové a služebníci Boha nejvyššího. Slavná výsada! Obdivuhodná důstojnost! A vše jako výsledek prosté poslušnosti. Podívej se, co by ztratili, kdyby šli s davem a sklonili hlavy v klanění se národnímu bohu, aby unikli hrozně peci! Ale Bůh buď veleben, byli uschopněni pevně stát ve vyznání velkého základu pravdy o jednom pravém, živém Bohu – pravdě, která byla pošlapávána nohama uprostřed nádhery Šalomounovy vlády. A záznam o jejich věrnosti byl pro nás napsán Duchem Svätým, aby nás povzbudil jít pevným krokem po cestě osobní oddanosti před Boha nenávidícím, Krista zavrhujícím světem, a tváří v tvář křesťanstvu, které zanedbává pravdu. Je nemožné číst to vyprávění, aniž by naše celá obnovená bytost nebyla povznesena a vedena k vážné touze po hlubší osobní oddanosti Kristu a Jeho vzácné věci.

Podobný účinek musí být vyvolán studiem 6. kapitoly Daniele. Nemůžeme si dovolit ji citovat ani široce pojednávat. Můžeme jen ten duši povznášející záznam doporučit pozornosti čtenáře. Je neobyčejně krásný a skýtá nádherné naučení pro tyto dny povrchního, sebeuspokojujícího, lehkovážného vyznání, ve kterém člověka nic nestojí dát svůj formální souhlas s pravdami křesťanství; kde však je tak málo touhy a ochotnosti následovat s rozhodností srdce zavrženého Pána a být bez výhrady a bez váhání poslušní Jeho příkázání.

Jak je osvěžující číst o Danielově věrnosti tváří v tvář tak mnohé chladné lhostejnosti! Ten s neochvějnou rozhodností setrval ve svém svatém zvyku modlit se třikrát denně s oknem otevřeným směrem k Jeruzalému, ačkoli věděl, že trestem za toto jednání je lví jáma. Byl by mohl zavřít okno a stáhnout záclony, uchýlit se do soukromí svého pokoje a tam se modlit. Anebo by mohl čekat na půlnoc, kdy by ho nevidělo žádné lidské oko, ani by ho neslyšelo lidské ucho. Ale ne. Tento milovaný Boží služebník nechtěl skrývat své světlo pod postelí ani pod kbelíkem. V sázce byla velká zásada. Nejenže se chtěl modlit k tomu jednomu živému a pravému Bohu, ale chtěl se modlit, když **„otevřená byla okna v pokoji jeho proti Jeruzalému“**. A proč **„proti Jeruzalému“**? Protože to byl Boží střed. Ale byl v troskách. Pravda, pro přítomnost, a když se na něj díváme z lidského hlediska. Ale víře a z Božího hlediska byl Jeruzalém Boží střed pro Jeho pozemský lid. Byl a beze vši pochyby bude. A nejen to, ale i jeho prach je drahý Hospodinu. A proto Daniel byl v plném obecenství s Božími myšlenkami, když otevíral svá okna směrem k Jeruzalému a modlil se. Měl slova Písma pro to, co dělal, tak jak to čtenář může vidět, když se obrátí ke 2. Paralipomenon 6,38: **„A tak navrátili by se k tobě celým srdcem svým a celou duší svou v zemi zajetí svého, do které by zajati byli, a modlili by se *naproti zemi své*, kterou jsi dal otcům jejich, a *naproti městu*, které jsi vyvolil, a *domu*, který jsem vzdělal jménu tvému.“**

To byla autorita, dle které Daniel jednal. Dělal to naprosto bez ohledu na lidské mínění a také bez ohledu na potrestání. Raději chtěl být uvržen do lvové jámy, než se vzdát Boží pravdy. Raději chtěl jít do nebe s dobrým svědomím, než zůstat na zemi se zlým svědomím.

A jaký byl výsledek? Další nádherný triumf! **„I vytažen byl Daniel z jámy, a žádného úrazu není nalezeno na něm: NEBOŤ VĚŘIL V BOHA SVÉHO.“**

Požehnaný služebník! Vznešený svědek! Jistě byl při této záležitosti hlavou a jeho nepřátelé ocasem. A jak? Prostě poslušností Božího slova. To je to, o čem si myslíme, že má v těchto našich dnech tak velkou mravní důležitost. Právě to chceme ilustrovat a zdůraznit, když se zmiňujeme o těchto nádherných příkladech věrnosti jednotlivce v době, kdy národní sláva Izraele byla v prachu, jeho jednota zmizela a jeho stát se rozpadl. Můžeme se na to dívat jen jako na významnou a zajímavou skutečnost, plnou povzbuzení, plnou podmaňující síly, že v nejtemnějších dnech dějin Izraele jako národa tu máme nejjasnější a nejvznešenější příklady osobní víry a oddanosti. Vážně to doporučujeme pozornosti křesťanského čtenáře. Považujeme to

za velmi posilující a obšťastňující pro naše srdce při zastávání Boží pravdy v době, jako je dnešní, když tu je tak mnohé, co na nás ve všeobecném stavu vyznávající církve působí skličujícím dojmem. Ne že bychom měli očekávat takové rychlé, působivé a nádherné výsledky, k jakým došlo v případech, o nichž jsme se zmiňovali. V žádném případě. Ve svých srdcích máme před sebou mít skutečnost, že ať je stav viditelného Božího lidu v dané době jakýkoli, je výsadou jednotlivého člověka Božího jít úzkou cestou a sklízet vzácné ovoce prosté poslušnosti vůči Božímu slovu a drahým příkázáním našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista.

Jsme přesvědčeni, že toto je pravda pro naše dny. Kéž všichni pociťujeme její svatou moc! Jsme v bezprostředním nebezpečí, že budeme snižovat standard osobní oddanosti kvůli všeobecnému stavu. To je osudný omyl. Ano, to je jasná snaha nepřítele Krista a Jeho věci. Kdyby tak jednal Mardocheus, Sidrach, Mizach, Abdenágo a Daniel, jaký by býval výsledek?

Ach nikoli, čtenáři, vždy musíme mít na paměti, že naší jedinou velkou věcí je poslouchat a přenechávat výsledky Bohu. Jemu se může líbit dovolit Svým služebníkům vidět působivé výsledky, anebo může vidět jako vhodné dovolit jim čekat na ten větší den, který přichází, kdy tu nebude nebezpečí, že se budeme nadýmat, když uvidíme nějaké malé ovoce svého svědectví. Ale ať tomu je jakkoli, naší jasnou a svatou povinností je jít po té jasné a požehnané cestě, která je nám vyznačena příkázáními našeho drahého a velebeníhodného Pána a Spasitele Ježíše Krista. Kéž nás Bůh uschopní, abychom tak skrze milost Jeho Svatého Ducha činili! Kéž se držíme Boží pravdy s úmyslem srdce naprosto bez ohledu na názory lidí kolem sebe, kteří nás mohou vinit z úzkoprsosti, bigotnosti, nesnášenlivosti a podobně. **My máme jen jít dále s Pánem!**

5. Mojžíšova 29

Tato kapitola uzavírá druhý velký oddíl naší knihy. Máme v ní velmi vážnou výzvu ke svědomí shromáždění. Je to něco, co bychom mohli nazvat souhrnem a praktickým použitím všeho, co v této velmi hluboké, praktické a napomínající části pěti Mojžíšových knih předcházelo.

„Tato jsou slova smlouvy, která přikázal Hospodin Mojžíšovi učiniti se syny Izraelskými v zemi Moábské, mimo onu smlouvu, kterou učinil s nimi na Orébě.“ (5. Mojžíšova 29,1) Již dříve jsme poukázali na tento oddíl jako na jeden z mnoha důkazů naprosté odlišnosti 5. Mojžíšovy knihy od předcházejících částí Pentateuchu. Ale žádá si čtenářovu pozornost z jiného důvodu. Mluví o zvláštní smlouvě, učiněné s dětmi Izraele v Moábské zemi, na základě které měli být přivedeni do země. Tato smlouva byla tak odlišná od smlouvy učiněné na Sinaji, jako byla odlišná od smlouvy učiněné s Abrahamem, Izákem a Jákobem. Krátce: nebyl to ani čistý **zákon** na jedné straně, ani čistá **milost** na druhé straně, ale vláda, vykonávaná ve svrchovaném milosrdenství.

Je zcela jasné, že Izrael **nemohl** vejít do země na základě smlouvy ze Sinaje či Orébu, poněvadž pod ní úplně zklamali, když si udělali zlaté tele. Ztratili všechno právo a nárok na zem a byli od okamžité zkázy zachráněni jen svrchovaným milosrdenstvím, projeveným jim skrze prostřednictví a vážnou přímluvu Mojžíše. Je stejně tak jasné, že **nevešli** do země na základě smlouvy milosti s Abrahamem, neboť kdyby takto vešli, nebyli by z ní vykázáni. Ani rozsah, ani trvání jejich držení země neodpovídaly slovům smlouvy, učiněné s jejich otci. Do omezeného a dočasného držení země Kanán vešli na základě obsahu smlouvy v zemi Moáb. A poněvadž podstatně selhali pod smlouvou z Moáb, tak jako selhali pod smlouvou z Orébu – selhali pod vládou tak úplně jako pod zákonem, byli pod Božím jednáním ve vládě ze země vyhnáni a rozptýleni po tváři země.

Ale ne provždy. Bud' veleben Bůh vší milosti, símě Abrahama, Jeho přítele, přece ještě bude vlastnit zemi Kanán podle nádherného znění původního přidělení. *„Darů zajisté svých a povolání Bůh nelituje.“* (Řím. 11,29) Dary a povolání nesmějí být směřovány se zákonem a vládou. Hora Sion nemůže být nikdy stavěna na úroveň Orébu a země Moáb. Nová a věčná smlouva milosti, stvrzená drahou krví Božího Beránka, bude slavně splněna

do písmene přes všechny spojené moci země a pekla, lidí a ďáblů. „*Aj, dnové jdou, praví Pán, v nichž vejdu s domem Izraelským a s domem Judským v smlouvu novou. Ne podle smlouvy té, kterou jsem učinil s otci jejich v ten den, když jsem je vzal za ruku jejich, abych je vyvedl ze země Egyptské. Nebo oni nezůstali v té smlouvě mé, a já opustil jsem je, praví Pán. Proto tato jest smlouva, v kterou vejdu s domem Izraelským po těch dnech, praví Pán: Dám zákony své v mysl jejich, a na srdcích jejich napíši je, a budu jejich Bohem, a oni budou mým lidem. A nebudou učití jeden každý bližního svého a jeden každý bratra svého, říkajíce: Poznej Pána, protože mne všichni znáti budou, od nejmenšího z nich až do největšího z nich. Nebo milostiv budu nepravostem jejich, a na hříchy jejich, ani na nepravosti jejich nikoli nevzpomenu více. A když praví o nové, tedy pokládá první za vetšou; což pak větší a schází, blízké jest zahynutí.*“ (Židům 8,8-13)

Čtenář se musí nyní varovat systému výkladu, který by chtěl používat tento vzácný a krásný oddíl na Církev. Znamená to trojí křivdu: totiž křivdu Boží pravdě, křivdu Církvi a křivdu Izraeli. Již jsme před tím v průběhu našich studií pěti Mojžišových knih varovali znovu a znovu, protože to považujeme za nesmírně důležité. Je to naše hluboké a pevné přesvědčení, že nikdo, kdo směšuje Izrael s Církví, nemůže rozumět, a tím méně vykládat Boží slovo. Ty dvě věci jsou tak odlišné jako nebe a země. A proto když Bůh mluví o Izraeli, Jeruzalému a Sionu, pak dovolíme-li si použít tato jména na novozákonní Církev, může to jen vyústit v krajní zmatení. Věříme, že je prostě nemožné ukázat neblahé důsledky takové metody jednání s Božím slovem. Ukončuje to všechnu přesnost výkladu a všechnu svatou jasnost a božskou jistotu, kterou je Písmo určeno a schopno dávat. Ničí to nedotčenost pravdy, škodí to duším Božího lidu a brání jejich pokroku v životě z Boha a duchovnímu poznání. Krátce řečeno, nemůžeme dost naléhavě přesvědčovat každého, kdo čte tyto řádky, o absolutní nutnosti chránit se tohoto osudně chybného systému jednání se Svatým písmem.

Musíme se varovat toho, abychom se pletli do záměru proroctví či správného použití Božího zaslíbení. Nemáme žádné oprávnění zasahovat do Bohem stanovené sféry smluv. Inspirovaný apoštol nám v 9. kapitole Římanům jasně říká, že náležejí Izraeli. A jestliže se pokoušíme zcizit je starozákonním otcům a přenést je na Boží Církev – tělo Krista, tu se můžeme spolehnout, že Hospodin Bůh to nikdy neschválí. Církev netvoří žádnou část Božích cest s Izraelem a se zemí. Její místo, její podíl, její výsady, její výhled, vše je nebeské. Je povolána v existenci v této době Kristova zavržení, aby

byla s Ním spojená tam, kde On je nyní skryt v nebesích, a aby sdílela Jeho slávu v budoucím dnu. Jestliže čtenář plně uchopí tuto velkou a slavnou pravdu, velmi mu to pomůže, aby kladl věci na jejich správné místo a ponechával je tam.

Nyní musíme obrátit svou pozornost k velmi vážnému praktickému použití všeho, co před námi přešlo, na svědomí každého člena shromáždění:

„I svolav Mojžíš všecken lid Izraelský, řekl jim: Vy sami viděli jste všechny věci, které učinil Hospodin před očima vašima v zemi Egyptské Faraonovi i všechněm služebníkům jeho i vší zemi jeho. Zkušování veliká, která viděly oči tvé, znamení i zázraky ty veliké. Avšak nedal vám Hospodin srdce k srozměnění, a oči k vidění, a uši k slyšení až do tohoto dne.“ (5. Mojžíšova 29,2-4)

To je zvlášť vážné! Před námi se mohou dít ty nejvíce udivující zázraky a znamení a ponechat **srdce** nedotčené. Tyto věci mohou vyvolat přechodný účinek na mysl a na přirozené city; ale není-li svědomí přivedeno do světla Boží přítomnosti a není-li srdce přivedeno pod bezprostřední působení pravdy skrze moc Ducha Božího, není dosaženo trvalého výsledku. Nikodém z Kristových zázraků usoudil, že je učitel, příšlý od Boha. Ale to nestačilo. Musel se naučit tomu hlubokému a předivnému významu oné mocné věty: *„Musíte se znovu zroditi.“* Víra, založená na zázracích, může ponechat lidi, aniž by byli spaseni, bez požehnání, neobrácené – bezpochyby hrozně odpovědné, ale naprosto neobrácené. V závěru druhé kapitoly Janova evangelia čteme o mnohých, kteří když viděli Jeho zázraky, vyznávali, že věří v Krista. Ale On se jim nesvěřil. Nebylo tam Boží dílo, nic, čemu by se dalo věřit. Musí tu být nový život, nová přirozenost; a zázraky a znamení ji nemohou udělit. Musíme být znovuzrozeni – narozeni ze Slova a z Ducha Božího. Nový život je udělován neporušitelným semenem Božího evangelia, uloženým do srdce mocí Ducha Svatého. Není to víra hlavou, založená na zázracích, ale víra srdcem v Božího Syna. Je to něco, co nikdy nemohlo být známé pod zákonem nebo vládou. *„Darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu.“* (Řím. 6,23) Jak vzácný dar! Jak slavný a požehnaný zdroj! Veškerá a věčná chvála buď věčné Trojici!

„A vedl jsem vás čtyřicet let po poušti, nezvetšela roucha vaše na vás, a obuv vaše neztrhala se na nohách vašich.“ – Obdivuhodné šaty! Obdivuhodná obuv! Bůh se o ně staral a způsobil, aby vydržely, buď provždy velebeno Jeho velké a svaté jméno! – *„Chleba jste nejedli, vína a nápoje opojného jste nepili, abyste poznali, že já jsem Hospodin Bůh váš.“* (verše 5-6)

Byli syceni a odíváni Boží vlastní milostivou rukou. „*Chléb mocných jedl člověk.*“ (Žalm 78,25) Neměli žádnou potřebu vína nebo silného nápoje, žádnou potřebu stimulantů. „*Pili zajisté z duchovní skály, která za nimi šla. Ta pak skála byl Kristus.*“ (1. Korintským 10,4) Ten čistý proud je osvěžoval v hrozné poušti a nebeská manna je sytila den za dnem. Vše, co potřebovali, byla schopnost těšit se z Božího opatření.

Ale žel, oni zklamali tak jako my. Nebeská potrava je omrzela a žádali si jiné věci. Jak je to smutné, že my se jim podobáme! Jak velmi pokořující je, že my dokážeme zklamat tak, že si nedovedeme vážit Toho, který by nám měl být tak vzácný, kterého Bůh dal, aby byl naším životem, naším podílem, naším předmětem, naším vším! Jak je to hrozné, když shledáváme, že naše srdce touží po bídných marnostech a pošetilostech tohoto ubohého, pomíjejícího světa – po jeho bohatstvích, jeho počtách, jeho vyznamenáních, jeho radostech, které všechny pomíjejí, když se užívají, a i kdyby trvaly, nemohou být ani na chvíli srovnávány s „*nestihlými bohatstvími Kristovými*“ (Ef. 3,8). Kéž by nám Bůh ve Své nekonečné dobroty „*dal podle bohatství slávy své, mocí posilněnu býti skrze Ducha svého na vnitřním člověku, aby Kristus skrze víru přebýval v srdcích našich, abychom, v lásce vkořenění a založení jsouce, mohli stihnouti se všichni svatými, která by byla širokost a dlouhost a hlubokost a vysokost, a poznati přenesmírnou lásku Kristovu, abychom naplnění byli ve všelíkové plnosti Boží.*“ (Ef. 3,16-19) Ach, kéž by tato velmi požehnaná modlitba našla odpověď v hluboké a trvalé zkušenosti čtenáře i pisatele!

„*A když jste přišli na toto místo, vytáhl Seon, král Ezebon, a Og, král Bázan,*“ – hrozní a mocní nepřátelé – „*proti nám k boji, a porazili jsme je.*“ A i kdyby byli ještě tisíckrát větší a hroznější, ukázali by se jako plevy v přítomnosti vojsk Izraele. „*A vzali jsme zemi jejich, i dali jsme ji v dědictví pokolení Rubenovu a Gádovu a polovici pokolení Manassesova.*“ (5. Mojžíšova 29,7-8) Odvází se někdo srovnávat to s tím, co lidská historie zaznamenává např. o vpádu Španělů do Jižní Ameriky? Běda tomu, kdo by tak činil! Shledá, že se hrozně mýlí. Je tu tento velký a naprosto důležitý rozdíl, že Izrael měl přímou autoritu od Boha pro to, co učinil Seonovi a Ogovi. Španělé se nemohli vykázt žádnou takovou autoritou pro to, co učinili ubohým, nevědomým divochům v Jižní Americe. To věc naprosto mění. Uvedení Boha a Jeho autority je dokonalá odpověď na každou otázku, božské řešení každé nesnáze. Kéž máme vždy tuto závažnou skutečnost v paměti a myšlenkách svých srdcí jako Boží antidotum proti každému nevědeckému podnětu!

„Ostříhejte tedy slov smlouvy této [v zemi Moáb] a číňte je, aby se vám šťastně vedlo všechno, což byste činili.“ Prostá poslušnost Božího slova vždy byla, je a vždy bude hlubokým a skutečným tajemstvím opravdového zdaru. Pro křesťana je to samozřejmě prosperita ne v zemských nebo materiálních věcech, ale v nebeských a duchovních. A nikdy nesmíme zapomenout, že je samým vrcholem pošetilosti myslet si, že budeme mít zdar, anebo že budeme činit pokroky v životě z Boha, jestliže neposloucháme všechna přikázání našeho požehnaného a velebeníhodného Pána a Spasitele Ježíše Krista. *„Zůstanete-li ve mně, a slova má zůstanou-li ve vás, což byste koli chtěli, prostě, a stane se vám. V tom bývá oslaven Otec můj, když ovoce nesete hojné, a budete moji učedníci. Jako miloval mne Otec, i já miloval jsem vás. Zůstaňte v mé lásce. Budete-li zachovávat přikázání má, zůstanete v mé lásce, jako i já přikázání Otce svého zachoval jsem, i zůstávám v Jeho lásce.“* (Jan 15,7-10)

„Vy všichni dnes stojíte před Hospodinem Bohem svým, knížata vaše v pokoleních vašich, starší vaši a úředníci vaši, všichni muži Izraelští, dítky vaše“ – jak dojemná a zajímavá skutečnost! – *„i ženy vaše, i příchozí vaši, kteří bydlí uprostřed stanů vašich, – jak výtečný, jak hluboce dojemný je výraz „vaši příchozí (cizinci)“; jak mocná výzva k srdci Izraele ve věci cizince! – „i ten, který dříví seká, i ten, který váží vodu, abyste vešli v smlouvu Hospodina Boha svého, a v přísahu jeho, v kteroužto smlouvu Hospodin Bůh tvůj dnes vchází s tebou, aby tě sobě dnes postavil za lid, a on byl tobě za Boha, jakož mluvil tobě, a jakož s přísahou zaslíbil otcům tvým, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi. A ne s vámi samými činím smlouvu tuto a přísahu tuto, ale i s každým tím, jenž tuto dnes s námi stojí před Hospodinem Bohem naším, i s tím, jehož není tuto dnes s námi. Nebo vy víte, kterak jsme bydlili v zemi Egypské, a kterak jsme šli prostředkem těch národů, až jsme naskrze prošli. A viděli jste ohavnosti jejich“* [to jest předměty jejich klanění – jejich falešné bohy] *„i modly jejich, dřevo i kámen, stříbro i zlato, které jest při nich.“* (5. Mojžíšova 29,10-17)

Tato vážná výzva je nejen všeobecná, ale také silně individuální. To je velmi důležité. Jsme vždy nakloněni k zevšeobecňování, a tak použití pravdy mívá naše svědomí jako jednotlivce. To je závažná chyba a velmi vážná ztráta pro naše duše. Každý z nás je odpovědný prokazovat bezpodmínečnou poslušnost vzácným přikázáním našeho Pána. Takovým způsobem vcházíme do skutečného prožívání svého vztahu, jak to Mojžíš říká lidu: *„Aby tě sobě dnes postavil za lid, a on byl tobě za Boha.“*

Nic nemůže být vzácnějšího. A pak to je tak velmi prosté. Není v tom žádná mlhavost, nejasnost nebo mysticismus. Znamená to prostě mít Jeho velice vzácná přikázání uschovaná v našich srdcích, kde působí na svědomí, a prováděná v životě. To je právě tajemství navyklého uskutečňování našeho vztahu k Otci a k našemu Pánu a Spasiteli Ježíši Kristu.

Jestliže si někdo představuje, že může prožívat ten požehnaný pocit blízkého vztahu, když žije v navyklém zanedbávání přikázání našeho Pána, je to ubohý a nešťastný omyl: „*Budete-li zachovávat přikázání má, zůstanete v mé lásce.*“ (Jan 15,10) To je ta věc. Chtějme ji hluboce zvažovat. „*Milujete-li mne, přikázání mých ostříhejte.*“ (Jan 14,15) „*Ne každý, kdo mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale ten, kdo činí vůli Otce mého, který v nebesích jest.*“ (Mat. 7,21) „*Nebo kdo by koli činil vůli Otce mého nebeského, ten jest bratr můj, i sestra má, i matka má.*“ (Mat. 12,50) „*Obřizka nic není, též neobřizka nic není, ale zachovávání přikázání Božích.*“ (1. Kor. 7,19)

To jsou příhodná slova pro tyto dny uvolnění, povolování si, světského vyznání. Kéž vstoupí hluboko do našich uší a do našich srdcí! Kéž cele ovládnou celou naši mravní bytost a přinesou ovoce v našem osobním životě. Jsme přesvědčeni o potřebě této praktické stránky věcí. Když se snažíme vyhnout se všemu zákonickému, jsme v bezprostředním nebezpečí, že upadneme do opačného zla tělesné uvolnění. Oddíl Svatého písma, které jsme právě citovali – a to jsou jen některé z mnoha – poskytují božskou ochranu proti oběma těmto zhoubným a smrtelným omylům. Je požehnanou pravdou, že jsme svrchovanou Boží milostí skrze moc Jeho Slova a Ducha přivedeni do svatého vztahu dětí. Tato jedna skutečnost utíná u kořene škodlivé býlí zákonictví.

Ale příbuzenský vztah má potom jistě své náležité náklonnosti, své povinnosti a své odpovědnosti, jejichž náležité poznání podává pravý lék pro hrozné zlo tělesné uvolnění, která se tak projevuje na všech stranách. Jestliže jsme vysvobozeni od **skutků zákona** – a to díky Bohu jsme, jestliže jsme opravdoví křesťané – není to proto, abychom nebyli k ničemu, sami sobě se líbící, ale aby v nás byly působeny **živé skutky** k slávě Toho, jehož jméno neseme, jehož jsme a jehož jsme ze všech důvodů povinni milovat, poslouchat a Jemu sloužit.

Kéž bychom se, milovaný čtenáři, snažili přiložit srdce k těmto praktickým myšlenkám. Jsme naléhavě voláni, abychom tak učinili. A můžeme plně

počítat s hojnou milostí našeho Pána Ježíše Krista, že nás uschopní dát odpověď na toto volání přes tisíce nesnází a zábran, které leží na naší cestě. Kéž by tu bylo hlubší dílo milosti v našich duších, chození blíže Boha, více jasného uřednictví! Věnujme se vážnému následování těchto věcí!

Nyní musíme pokročit s vážnou výzvou vydavatele zákona. Varuje lid a říká: „*Hleďte, ať nebývá mezi vámi muže, aneb ženy, aneb čeledi, aneb pokolení, jehož by srdce odvrátilo se dnes od Hospodina Boha našeho, a šel by sloužiti bohům těch národů; ať nebývá mezi vámi kořene plodícího jed a hořkost.*“ (5. Mojžíšova 29,18)

Tato zpytující slova jsou velmi důrazným způsobem zmíněna inspirovaným apoštolem v jeho Epištole Židům: „**Prohlédajíce /Dbajíce na to/**,“ říká, „*aby někdo neodpadl od milosti Boží, a aby nějaký kořen hořkosti nepodrostl, a neučinil překážky, skrze něž by poskvrnění byli mnozí.*“ (Židům 12,15)

Jak závažná to jsou slova! Jak jsou plná zdravého napomenutí a varování! Ukazují vážnou odpovědnost všech křesťanů. Jsme voláni k tomu, abychom o sebe navzájem měli svatou, žárlivou Boží péči, která je, žel, tak málo chápána a uznávána. Nejsme všichni povoláni být pastýři nebo učiteli. Právě citovaný oddíl se nevztahuje zvláště na takové. Vztahuje se na všechny křesťany a jsme povinni ho dbát. Slyšíme velké nářky na všech stranách na smutný nedostatek pastýřské péče. Není pochyb o tom, že v Boží Církvi je velký nedostatek pravých pastýřů, jakož i všech ostatních darů. To je pouze to, co bychom mohli očekávat. Jak by tomu mohlo být jinak? Jak bychom mohli očekávat hojnost duchovních darů v našem současném ubohém stavu? Duch je zarmucován a uhašován našimi žalostnými rozděleními, naší svěťáckostí, naší hrubou nevěrností. Musíme se potom divit své ubohé chudobě?

Ale náš velebeníhodný Pán je k nám uprostřed naší zkázy a duchovní bezútěšnosti pln hlubokého a něžného soucitu. A kdybychom se jen pokořili pod Jeho mocnou ruku, milostivě by nás pozvedl a uschopnil by nás mnoha způsoby vycházet vstříc nedostatku pastýřského daru mezi námi. Mohli bychom skrze Jeho vzácnou milost pečlivěji a laskavěji dávat pozor jeden na druhého a tisíce způsoby vzájemně hledat duchovní pokrok.

Nechť si čtenář ani na okamžik nemyslí, že zamýšlíme dát tu nejmenší mravní podporu zvědavé všetečnosti nebo neospravedlnitelné špionáži na straně křesťanů. Pryč s takovou myšlenkou! Na takové věci se díváme jako

zcela nevhodné trpění v Boží Církvi. Jsou naprostým mravním opakem milující, svaté, něžné, pilné pastýřské péče, o které mluvíme a po které toužíme.

Ale jistě čtenáře nepřekvapí, že zatím co se pokud možno nejvíc vyhýbáme těmto opovržením hodným zlým věcem, o kterých jsme se právě zmiňovali, rádi bychom pěstovali a vykonávali laskavou péči s modlitbou jedněch o druhé a svatou bdělost a starost, které mohou zabránit v růstu mnohým kořenům hořkosti. Nemůžeme o tom pochybovat. Je naprosto pravdivé, že nejsme všichni povoláni být pastýři. A rovněž tak pravdivé je, že je v Boží Církvi smutný nedostatek pastýřů. Máme samozřejmě na mysli pastýře dané Hlavou Církve – muže s pastýřským srdcem a skutečným pastýřským darem a mocí. To vše je nepopiratelné, a právě z tohoto důvodu by měla být srdce milovaného lidu Páně všude povzbuzena k tomu, aby od Něho hledala milost, která by je uschopnila vykonávat něžnou, milující, bratrskou péči jedněch o druhé, což může z velké části směřovat k naplnění potřeby pastýřů mezi námi. Je to prostě velmi povzbuzující napomenutí ke všem křesťanům, aby vykonávali vzájemnou péči a bděli nad každým vyrůstáním nějakého kořenu hořkosti.

A jak potřebné to je! Jak hrozné jsou ty kořeny! Jak jsou hořké! Jak široce rozvětvené jsou někdy jejich ničivé výhonky! Jaké nenapravitelné škody působí! Jak mnozí jsou jimi poskvřeni! Kolik vzácných pout přátelství je přerváno a kolik srdcí je jimi zlomeno. Ano, čtenáři, a jak často jsme byli přesvědčeni, že trochu rozumné pastýřské nebo i bratrské péče, malá laskavá, zbožná rada by mohla udusit zlo v zárodku, a tak zabránit nevyčísitelnému množství škod a trápení. Kéž si my všichni vezmeme tyto věci k srdci a vážně hledáme milost ke konání toho, co může zabránit růstu kořenů hořkosti a šíření jejich poskvřujícího vlivu!

Ale musíme naslouchat dalším závažným a pronikavým slovům od milovaného a ctěného vydavatele zákona. Vykresluje velmi vážný obraz konce toho, kdo způsobil, aby vyrostl kořen hořkosti:

*„I stalo by se, že uslyše takový slova zlořečení tohoto, **dobrořečil by sobě v srdci svém**, řka: Pokoj míti budu, bychť pak i chodil podle žádosti srdce svého; i přidal by opilou žízňivé.“* Je to osudný omyl, volat pokoj, pokoj, když tu není žádného pokoje, ale bezprostřední hněv a soud. *„Nechce Hospodin odpustiti takovému, nebo tehďáž rozpálí se prchlivost Hospodinova a zuřivost jeho proti takovému člověku, tak že“* – místo „pokoje“, který si marně sám sliboval – *„připadne na něj všelike zlořečení, o kterém psáno jest v knize*

této; i vyhladí Hospodin jméno jeho pod nebem.“ Jak hrozné varování všem, kteří jednají jako kořen hořkosti uprostřed Božího lidu, a všem, kdo je podporují.

„A odloučí jej Hospodin s jeho zlým ode všech pokolení Izraelských, vedle všech zlořečení smlouvy zapsané v této knize zákona, tak že řekne věk potomní, synové vaši, kteří povstanou po vás, i cizozemec, který přijde ze země daleké, když uvidí rány země této, i neduhy její, které uvedl na ni Hospodin, sirou a solí vypálenou všecku tu zemi, a že se nemůže sít, ani co vzházeti, ani jaké byliny růsti na ní, rovněž jako na místě, kde jest podvrácena Sodoma a Gomora, Adama a Seboim, které podvrátil Hospodin v hněv svém a v prchlivosti své.“ – Duši přemáhající příklady jednání živého Boha ve vládě, které by měly mluvit hromovým hlasem do uší všech těch, kdo převracejí milost Boha našeho v chlípnost, a zapírají Pána, který je koupil! – *„Řeknou všichni národové: Proč jest tak učinil Hospodin zemi této? Kteraký jest to hněv prchlivosti jeho náramné? A bude odpovědíno: Proto že opustili smlouvu Hospodina Boha otců svých, kterou učinil s nimi, když je vyvedl ze země Egyptské. Nebo odcházejíce, sloužili bohům cizím a klaněli se jim, bohům, kterých neznali, kteří se s nimi také ničím dobrým nesdělili. I rozhněvala se prchlivost Hospodinova na tu zemi, tak že uvedl na ni všechno zlořečení zapsané v knize této. Proto vyplenil je Hospodin ze země jejich v hněv, v rozpálení a v prchlivosti veliké, a vyvrhl je do země jiné, jak to ukazuje dnešní den.“* (5. Mojžíšova 29,19-28)

Čtenáři, jak zvláště vážné je to všechno! Jaká mocná ilustrace slov apoštola: *„Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého.“* (Židům 10,31) A opět: *„Bůh náš jest oheň spalující.“* (Židům 12,29) Jak důležité je, aby vyznávající církev dbala na taková varování! Jistě se má mnoho učit z historie Božího jednání s Jeho lidem Izraelem. Kapitola Římanům 11 je ohledně toho dokonale jasná a rozhodná. Když apoštol mluví o Božím soudu nad nevěřícími větvemi olivovníku, obrací se na křesťany: *„Že jsou pak některé ratolesti vylomeny, a ty, byv planou olivou, vštípen jsi místo nich, a učiněn jsi účastník kořene i tučnosti olivy, nechlub se proti ratolestem. Pakli se chlubíš, věz, že ne ty kořen neseš, ale kořen tebe. Pakli díš: Vylomeny jsou ratolesti, abych já byl vštípen, dobře. Pro nevěru vylomeny jsou, ale ty vírou stojíš. NEBUĎ VYSOKOMYSLNÝ, ALE BOJ SE; nebo poněvadž Bůh ratolestem přirozeným neodpustil, věz, že by ani tobě neodpustil. A proto viz dobrotivost i zuřivost Boží. K těm zajisté, kteří padli, zuřivost, ale k tobě dobrotivost, **ač budeš-li trvati v dobrotě. Sic jinak i ty vyřát budeš.**“* (Římanům 11,17-22)

Žel, vyznávající církev nepokračovala v Boží dobrotivosti. Je nemožné číst její historii ve světle Písma a nevidět to. Vážně se odklonila a není před ní nic jiného než hněv všemohoucího Boha. Milované údy Kristova těla, které – je smutné to říci – jsou smíšeny s hroznou masou zkaženého vyznání, budou sebrány a vzaty na místo připravené v domě Otce v nebi. Potom, pokud ne předtím, uvidí, jak chybně to bylo, že zůstávaly ve spojení s tím, co se tak jasně příčí Kristovým myšlenkám, jak jsou s božskou jasností a jednoduchostí zjeveny ve svatých Písmech.

Ale pokud jde o tu velkou věc, známou jako křesťanstvo, ta bude „*vyvržena z úst*“ a „*vytnuta*“. Bude vydána mocnému klamu, aby věřila lži, „*aby odsouzení byli všichni, kteří neuvěřili pravdě, ale oblíbili sobě nepravost*“ (2. Tes. 2,12).

To jsou děsivá slova! Kéž zní v uších a vniknou hluboko do srdcí tisíců těch, kteří den za dnem, týden za týdnem, rok za rokem jdou, spokojeni s pouhým jménem, že žijí, s formou pobožnosti, ale zapírajíce její moc, „**rozkoší milovníci více nežli milovníci Boha**“ (2. Tim. 3,4). Jaký úděsný obraz takzvané křesťanské Anglie! Jak hrozný stav a úděl tisíců lidí, kteří se honí za zábavami a slepě, bláznivě a aniž by na to dbali, se ženou dolů po šikmé ploše, vedoucí k beznadějně a věčně trvající bídě! Kéž Bůh ve Svě nekonečné dobrotivosti skrze moc Svého Ducha a mocným působením Svého Slova vyburcuje srdce Svého lidu na všech stranách k hlubšímu a působivějšímu cítění těchto věcí!

Nyní, dříve než tento oddíl uzavřeme, musíme čtenářovu pozornost vést krátce k poslednímu verši naší kapitoly. Je to jedna z těch částí Písma, kterým je, žel, špatně rozuměno a jsou chybně používány. „*Věci skryté jsou Hospodina Boha našeho, věci pak zjevené, ty jsou naše a synů našich, aby-chom plnili všecka slova zákona tohoto.*“ (5. Mojžíšova 29,29) Tento verš je stále užíván k tomu, aby bránil pokroku duší v poznávání „*hlbokosti Božské*“. Ale jeho prostý význam je tento: „*Zjevené*“ věci jsou to, co máme před sebou v předcházející kapitole této knihy. „*Skryté*“ věci se naproti tomu vztahují k těm zdrojům milosti, které má Bůh připraveny, aby byly odkryty, když lidé naprosto zklamou v tom, aby „*plnili všecka slova zákona tohoto*“. Zjevené věci jsou to, co by Izrael měl dělat, ale nedělal. Skryté věci jsou to, co Bůh učiní přes smutné a hanebné selhání Izraele, a jsou velmi požehnaně předloženy v následujících kapitolách – rady Boží milosti, opatření svrchovaného milosrdenství, aby byly ukázány, když se Izrael důkladně naučí lekci

o svém naprostém selhání jak pod smlouvou z Moáb, tak i pod smlouvou z Orébu.

Tak toto místo, je-li mu správně rozuměno, je daleké toho, aby dávalo oprávnění k užití tak ustavičně činěnému, a povzbuzuje srdce, aby zkoumalo tyto věci. Ačkoli byly „tajemstvím“ pro Izrael na rovinách Moáb, jsou plně a jasně „zjevené“ nám k našemu užitku, potěše a vzdělání.²³ O Letnicích sestoupil Duch Svatý, aby vedl učedníky do **vší pravdy**. Kánon Písma je úplný. Všechny Boží úmysly a rady jsou plně zjevené. Tajemství o Církvi uzavírá celý okruh Boží pravdy. Apoštol Jan mohl Božím dětem říci: „*Vy pak máte pomazání od Svatého, a znáte **všecko**.*“ (1. Jana 2,20)

Takto celý Nový zákon oplývá svědectvími, dokazujícími, že 5. Mojžíšova 29,29 je stále chybně užívána. Prodlévali jsme u toho, protože jsme si vědomi, že tím je milovanému lidu Páně smutně bráněno v pokroku ve známosti. Nepřítel se vždy bude snažit udržovat ho ve tmě, zatím co by měl chodit ve slunečním jasu božského zjevení – aby ho udržoval jako malé děti, sytící se mlékem, když by měl být jako dospělý, sytící se „hrubým pokrmem“, který je tak volně dáván Boží Církvi (Židům 5,12-14). Máme jen malý pojem o tom, jak je Duch Boží zarmucován a Kristu působena neúcta nízkým stavem věcí mezi námi. Jak málo ve skutečnosti „víme, které věci od Boha darovány jsou nám“ (1. Kor. 2,12). Kde jsou chápány, vírou přijímány a usku-

²³ Dalším takovým nechápaným a chybně používaným místem je 1. Korintským 2,9: „*Ale jako psáno jest: Čeho oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří jej milují.*“ Zde si lidé jsou jisti, že se mají zastavit a usoudit, že není možné, abychom znali něco z těch vzácných věcí, které má Bůh pro nás připravené. Ale hned další verš dokazuje hrubou nesmyslnost takového závěru: „*Nám pak Bůh zjevil skrze Ducha svého. Nebo Duch zpytuje všechny věci, i hlubokosti Božské. Nebo kdo z lidí ví, co jest v člověku, jedině duch člověka, který jest v něm? Tak i Božích věcí nezná žádný, jedině Duch Boží. My pak*“ – to jest všechen lid Páně – „*nepřijali jsme ducha světa, ale Ducha toho, který jest z Boha, **abychom věděli, které věci od Boha darovány jsou nám.***“ Tak tento oddíl, podobně jako 5. Mojžíšova 29,29, učí pravý opak toho, co z něho je vyvozováno. Jak je důležité zkoumat a zvažovat kontext míst, která jsou citována!

tečňovány vlastní výsady křesťana? Jak slabé je naše přivlastňování si božských věcí! Jak zakrnělý je náš růst! Jak slabé je praktické ukazování Boží pravdy! Jak potřísněný Kristův dopis představujeme!

Milovaný křesťanský čtenáři, zvažujme vážně tyto věci v Boží přítomnosti. Hledejme upřímně kořen všeho toho žalostného selhání a odsudíme a odvrzme jej, abychom tak, jak můžeme, věrněji a jednoznačněji vyhlašovali, čím jsme a komu sloužíme. Kéž je více zjevné, že Kristus je naším jediným předmětem, který nás cele ovládá!

5. Mojžíšova 30

Tato kapitola je kapitola velkého významu a důležitosti. Je prorocká a předkládá nám něco z těch „skrytých věcí“, o nichž se zmiňoval závěr předcházející kapitoly. Ukazuje některé z těch velice vzácných zdrojů milosti, skrytých v Božím srdci, aby byly ukázány, když Izrael naprosto zklame v dodržování zákona a bude rozptýlen do končin země.

*„Když pak přijdou na tě všechna slova tato, požehnání i zlořečenství, která jsem předložil, a **rozpomeneš se v srdci svém**, kdež bys koli byl mezi národy, do kterých tě rozebral Hospodin Bůh tvůj, a **obráť se k Hospodinu Bohu svému**, poslouchal bys hlasu jeho ve všem, jak já přikazuji tobě dnes, **ty i synové tvoji, z celého srdce svého a ze vší duše své**: Tehdy přivede zase Hospodin Bůh tvůj zajaté tvé a **smiluje se nad tebou**, a obrátě se, shromáždí tě ze všech národů, mezi něž rozptýlil tě Hospodin Bůh tvůj.“*

(5. Mojžíšova 30,1-3)

Jak dojemné, jak dokonale krásné je toto vše! Není tu otázka dodržování zákona, ale něco mnohem hlubšího, mnohem vzácnějšího; je to obrácení srdce – celého srdce, celé duše k Hospodinu v době, kdy doslovná poslušnost zákona je naprosto nemožná. Je to zlomené a potřené srdce, obracející se k Bohu, a Bůh v hlubokém a něžném slitování, vycházející vstříc takovému srdci. To je pravá blaženost, za všech dob a na všech místech. Je to něco mimo všech dispensačních jednání a ustanovení a nad nimi. Je to Bůh sám ve vší plnosti a nevýslovné požehnanosti toho, co On je, setkávající se s pokání činící duší. A my můžeme jistě říci, že když tito dva se sejdou, je vše Božím způsobem a věčně urovnáno.

Čtenáři musí být dokonale jasné, že to, co máme nyní před sebou, je něco tak vzdálené dodržování zákona a lidské spravedlnosti, jako je nebe nad zemí. První verš naší kapitoly nejjasnějším možným způsobem ukazuje, že lid je viděn ve stavu, ve kterém vykonávání ustanovení zákona je naprosto nemožností. Ale Bůh buď veleben, není tu ani jedno místočko na tváři země, ať už je jakkoli vzdálené, ze kterého by se srdce nemohlo obrátit k Bohu. **Ruce** snad nejsou schopné přinést oběť pro oltář; **nohy** nemusí být schopné cestovat k určenému místu velebení; ale **srdce** může putovat k Bohu. Ano, ubohé, zkroušené, zlomené, potřené srdce mohlo jít přímo k Bohu. A Bůh se v hloubce Svého slitování a něžného milosrdenství mohl

setkat s tím srdcem, ovázat je a naplnit je k přetékání bohatou útěchou a potěšením Své lásky a plnou radostí ze Svého spasení.

Ale naslouchejme ještě dále těm „*skrytým věcem*“, které „*jsou Hospodina Boha našeho*“ – věcem vzácnějším nad všechno lidské pomýšlení. „*Byť pak někdo z tvých i na konec světa zahrán byl,*“ – tak daleko, jak jen možno jít – „*odtud zase shromáždí tě Hospodin Bůh tvůj, a odtud pojme tě, a uvede tě zase Hospodin Bůh tvůj do země, kterou dědičně vládli otcové tvoji, a opakuje ji, a dobře učiní a rozmnoží tě více nežli otce tvé.*“

(5. Mojžíšova 30,4-5)

Jak vzácné je to vše! Ale je tu ještě něco lepšího. Nejenže je shromážděn, vezme je a rozmnoží je, nejenže bude jednat v moci **pro** ně, ale On bude v nich konat mocné dílo milosti, které má daleko větší cenu než vnější prosperita, jakkoli je žádaná. „*A obřeže Hospodin Bůh tvůj srdce tvé*“ – samo sídlo celé mravní bytosti, zdroj všech těch vlivů, které formují charakter – „*a srdce semene tvého, abys miloval Hospodina Boha svého z celého srdce svého*“ – velkého mravního regulátoru celého života – „*a ze vší duše své, abys živ byl. Všecka pak zlořečenství tato obrátí Hospodin Bůh tvůj na nepřátele tvé a na ty, jenž v nenávisti měli tebe a protivili se tobě.*“ – Jak vážná slova pro všechny ty národy, které se kdy snažily utlačovat Židy! – „*Ty tedy obrátíš se a poslouchati budeš hlasu Hospodina, Boha svého, a činiti všecka přikázání jeho, která já tobě dnes přikazuji.*“ (5. Mojžíšova 30,6-8 – část přel.)

Nic nemůže být mravně krásnější než toto vše. Lid, shromážděný, přivedený, rozmnožený, pod požehnáním, obřezaného srdce, zcela oddaný Hospodinu a celým srdcem vzdávající milující poslušnost všem Jeho vzácným přikázáním! Čím může být toto překonáno v požehnání pro nějaký lid na zemi?

„*Dá Hospodin Bůh tvůj prospěch při všem díle rukou tvých, v plodu života tvého i v plodu dobytka tvého, a v úrodách země tvé, tobě k dobrému. Nebo zase veseliti se bude Hospodin z tebe, dobře čině tobě, jako veselil se z otců tvých. Jestliže bys však poslouchal hlasu Hospodina Boha svého, a ostříhal přikázání jeho a ustanovení jeho, napsaných v knize zákona tohoto, když bys se obrátil k Hospodinu Bohu svému celým srdcem svým a celou duší svou. Nebo přikázání toto, které přikazuji tobě dnes, není skryté před tebou, ani vzdálené od tebe. Není na nebi, abys řekl: Kdo nám vstoupí do nebe, aby vezma, přinesl a oznámil je nám, abychom je plnili? Ani za mořem jest, abys*

*řekl: Kdo se nám přeplaví za moře, aby je přinesl a oznámil nám, abychom plnili je? Ale **velmi blízko tebe jest slovo**, v **ústech** tvých a v **srdci** tvém, abys činil je.*" (5. Mojžíšova 30,9-14)

To je zvlášť zajímavé místo. Dává nám klíč k těm „*skrytým věcem*“, o kterých byla zmínka, a ukazuje velké zásady božské spravedlnosti ve všech směrech v jasném a krásném protikladu k zákonné spravedlnosti. Podle pravdy, která tu je zjevená, nezáleží ani v nejmenším na tom, kde duše snad je, zde nebo kdekoli: „*Velmi blízko tebe jest slovo.*“ Nemohlo by být blíže. Co může být blíže, než „*v ústech tvých a v srdci tvém*“? Nemusíme, jak my říkáme, pohnout ani prstem, abychom je měli. Kdyby bylo nad námi nebo daleko od nás, byl by tu důvod pro stížnost na naši naprostou neschopnost dosáhnout je. Ale nikoli. V této krajně požehnané a nade vše důležité věci není zapotřebí ani **rukou**, ani **nohou**. **Srdce** a **ústa** jsou zde povolána k činnosti.

O výše uvedeném oddílu je krásná zmínka v desáté kapitole Epištoly Římanům, ke které se čtenář může obrátit s velkým zájmem a užitkem. Je skutečně tak plná sladkosti evangelia, že ji musíme citovat:

*„Bratří, přičylnost zajisté se zvláštní libostí srdce mého jest k Izraelovi, i modlitba za něj k Bohu, aby spasen byl. Nebo jim svědectví vydávám, že horlivost Boží mají, ale ne podle umění. Nebo **neznajíce Boží spravedlnosti**, a svou vlastní spravedlnost **usilující** vystaviti, spravedlnosti Boží **nebyli poddáni**. Konec zajisté zákona jest Kristus k ospravedlnění **všelikému věřícímu**.“* – Ne každému, kdo **říká**, že věří, jak to máme v Jakubovi 2,14 – „*Neboť Mojžíš píše o spravedlnosti, která jest ze zákona, pravě: Který by koli člověk činil ty věci, živ bude v nich. Ta pak spravedlnost, která jest z víry, takto praví: Neříkej v srdci svém: Kdo vstoupí na nebe? To jest Krista s výsosti svěsti.*“ – zvláštní poznámka! Nádherný příklad toho, jak Duch užívá starozákonní Písma! Nese jasnou známku Jeho mistrovské ruky. – „*Aneb kdo sestoupí do propasti? To jest Krista z mrtvých vzbuditi. Ale co dí? Blízko tebe jest slovo, v ústech tvých a v srdci tvém. To jest **slovo to víry, které kážeme**.*“ – Jak dokonale krásný je ten dodatek! Kdo kromě Ducha by ho mohl dát? – „*Vyznáš-li **ústý** svými Pána Ježíše, a **srdcem svým uvěříš-li**, že jej Bůh vzkřísil z mrtvých, spasen budeš. Srdcem se zajisté věří k spravedlnosti, ale ústy vyznání se děje k spasení. Nebo dí písmo: Všeliký, kdo věří v něj, nebude zahanben.*“ (Římanům 10,1-11)

Všimni si toho krásného slova „*všeliký*“. Zcela jistě zahrnuje Žida. Vychází mu vstříc, kdekoli se může nacházet, ubohý vyhnanec na samém konci

země, v okolnostech, kde poslušnost zákona jako taková byla prostě nemožná, ale kde se v hloubce své potřeby mohl setkat s tou bohatou a vzácnou Boží milostí a Jeho slavným spasením. Tam, ačkoli nemohl zachovávat zákon, mohl svými ústy vyznat Pána Ježíše a ve svém srdci uvěřit, že Bůh Ho vzkřísil z mrtvých; a to je spasení.

Ale potom, jestliže to je „*všeliký*“, nemůže to být omezeno na Žida. Nikoli, nemůže to být vůbec omezeno. A proto apoštol pokračuje a říká: „*Není zajisté rozdíl mezi Židem a Řekem.*“ Pod zákonem tu **byl** ten největší možný rozdíl. Nemohla být tlustší a jasnější oddělující linie, než zákonodárce vykreslil mezi Židem a Řekem; ale ta čára je zrušena ze dvojího důvodu: Předně proto, že „*všichni zhřešili a nedosahují slávy Boží*“ (Řím. 3,23). A za druhé proto, že „*tentýž Pán všech, bohatý jest ke všechněm vyzývajícím jej. Každý zajisté, kdokoli vzýval by jméno Páně, spasen bude.*“ (Řím. 10,12-13)

Jak požehnaně jednoduché to je: „vzývat /volat/“ – „věřit“ – „vyznat“! Nic nemůže překonat tu vše přesahující milost, která září v těchto slovech. Nepochybně je v tom zahrnuto, že duše to míní skutečně vážně. **Srdce** je v činnosti. Bůh jedná s mravními skutečnostmi. Není to víra jen dle jména, teoretická, hlavou, ale Boží víra, působená v srdci Duchem Svatým – živá víra, která spojuje duši Božím způsobem věčným pojátkem s Kristem.

A potom tu je vyznání Pána Ježíše ústy. To má zásadní význam. Člověk může říci: „Věřím ve svém srdci, ale nejsem člověk, který by se předváděl svou náboženskou vírou. Nejsem mluvka. Držím si své náboženství pro sebe. Je to zcela věc mezi mou duší a Bohem. Nevěřím v ono ustavičné vnučování našich náboženských dojmů druhým lidem. Mnozí hlasitě a široce mluví o svém náboženství na veřejnosti, ale v soukromí jsou jen smutnou postavou. A já vůbec nechci být ztotožňován s takovými. Krajně se mi oškliví každé předstírání. Dávám přednost skutkům před slovy.“

To vše zní velmi přijatelně, ale ani na chvíli to nemůže obstát ve světle Římanům 10,9. Musí tu být vyznání ústy. Mnozí by chtěli být zachráněni Kristem, ale uhýbají se pohanění vyznání Jeho drahého jména. Chtěli by se dostat do nebe, až zemřou, ale nechtějí se ztotožnit se zavrženým Kristem. Nuže, Bůh takové neuznává. Hledá plné, smělé, jasné vyznání Krista tváří v tvář nepřátelskému světu. Náš Pán Kristus také hledá toto vyznání. Prohlašuje, že toho, kdo Ho vyzná takto před lidmi, On vyzná před Božími anděly; ale toho, kdo Ho zapře před lidmi, On zapře před Božími anděly. Zločinnec na kříži ukázal tyto dvě velké části pravé zachraňující víry. Uvěřil svým

srdcem a vyznal svými ústy. Ano, on vydal jasné svědectví v protikladu k celému světu o té nejzásadnější otázce, která kdy byla nebo mohla být položena, a tou otázkou byl Kristus. Stal se jasně vyhlášeným učedníkem Krista. Ach, kéž by bylo více takových! Ve vyznávající církvi je hrozné množství nerozhodnosti a chladné polovičitosti v srdci, která zarmucuje Ducha Svatého, uráží Krista a je odporná Bohu. Toužíme po smělém rozhodnutí, jasném, jednoznačném svědectví o Pánu Ježíši. Kéž Bůh, Duch Svatý, pozvedne srdce nás všech a vede nás v úplnějším zasvěcení srdce k tomu Požehnanému, jenž dobrovolně dal Svůj život, aby nás zachránil od věčného ohně.

Tento oddíl ukončíme tím, že budeme pro čtenáře citovat posledních několik veršů naší kapitoly, v nichž Mojžíš vydává zvlášť vážnou výzvu k srdci a svědomí lidu. Je to mocné slovo napomenutí:

*„Hle, předložil jsem tobě dnes **život a dobré, smrt i zlé.**“ (15. verš) Tak tomu je v Boží vládě vždy. Ty dvě věci jsou spolu nerozlučně spojeny. Nechtě se nikdo neodvažuje přerušit toto spojení. Bůh „*odplatí jednomu každému podle skutků jeho, těm zajisté, kteří trvajíce v dobrém skutku, slávy a cti a nesmrtnosti hledají, životem věčným. Těm pak, kteří jsou svárliví a pravdě nepovolují, ale povolují nepravosti, prchlivosti a hněvem, trápením a úzkostí, každé duši člověka činícího zlé, i Žida předně, i Řeka. Ale sláva a čest a pokoj každému, kdo činí dobré, i Židu předně, i Řeku. Neboť není přijímání osob u Boha.*“ (Římanům 2,6-11)*

Apoštol se v tomto velkém praktickém oddílu nezabývá otázkou síly u člověka. Prostě konstatuje tu velkou skutečnost – skutečnost použitelnou za všech dob a za každé domácnosti, vlády, zákona a křesťanství. Vždy platí, že Bůh „*odplatí jednomu každému podle skutků jeho*“. To je nanejvýš důležité. Kéž na to vždy myslíme. Možná, že někdo řekne: „Cožpak nejsou křesťané pod milostí?“ Díky Bohu, jsou. Ale oslabuje to být v nejmenším tu velkou zásadu vlády, vyhlášenou výše? Nikoli, nesmírně ji to posiluje a potvrzuje.

Ale opět by někdo chtěl říci: „Může nějaká neobrácená osoba činit dobře?“ Odpovídáme, že tato otázka není v právě citovaném místě Písma vznesena. Každý, kdo je učen od Boha, ví a cítí a přiznává, že ani atom „dobrého“ nebyl v tomto světě nikdy učiněn kromě Boží milosti; že člověk, ponechaný sobě samému, chce dělat jen zlo, a to ustavičně. „*Všeliké dání dobré a každý dar dokonalý shůry jest sestupující od Otce světla.*“ (Jakuba 1,17) To vše je velmi požehnaně pravdivé a s vděčností přijímané každou

zbožnou duší. Ale ponechává to naprosto nedotčenou skutečnost, ukázanou v 5. Mojžíšově 30 a potvrzenou 2. kapitolou Římanům, že **život a dobré, smrt a zlé** jsou spolu spojeny nerozdělitelným poutem. Kéž na to nikdy nezapomeneme! Kéž to vždy zůstane v paměti myšlenek našeho srdce!

*„Hle, předložil jsem tobě dnes život a dobré, smrt i zlé; to já přikazuji tobě dnes, abys miloval Hospodina Boha svého, chodě po cestách jeho a ostříhaje přikázání jeho, ustanovení a soudů jeho, abys živ jsa, rozmnožen byl, a požehnal tobě Hospodin Bůh tvůj v zemi, do které jdeš, abys ji dědičně obdržel. Pakli **se odvrátí srdce tvé, a nebudeš poslouchati**, ale přiveden jsa k tomu, klaněti se budeš bohům cizím a jim sloužiti: Ohlašuji vám dnes, že jistotně zahynete, aniž prodlíte dnů svých v zemi, do které se přes Jordán běřeš, abys ji dědičně obdržel. Osvědčuji proti tobě dnes **nebem a zemí**, že jsem život i smrt předložil, požehnání i zlořečenství; vyvol sobě tedy život, abys živ byl ty i símě tvé, a miloval Hospodina Boha svého, poslouchaje hlasu jeho **a přidrž se jeho**“* – to je ta nejdůležitější, podstatná věc pro každého, pro všechny, sám pramen a moc všeho pravého náboženství za každého věku, na každém místě – *„(nebo on jest život tvůj a dlouhost dnů tvých),“* – Jak je to obsažné, jak mocné, jak skutečné, jak velmi vzácné! – *„abys bydlil v zemi, kterou s přísahou zaslíbil Hospodin otcům tvým Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že jim ji dá.“* (5. Mojžíšova 30,15-20)

Nic nemůže být více slavnostně vážné než tato závěrečná výzva ke shromáždění. Je v plném souladu s tónem a charakterem celé 5. Mojžíšovy knihy – knihy, vyznačující se v celém svém obsahu nejmocnějšími napomenutími, která kdy padla v uši smrtelníka. Takovou duši probouzející výzvu nemáme v žádném předcházejícím oddílu pěti Mojžíšových knih. Nemusíme říkat, že každá kniha má své specifické místo, které vyplňuje, svůj vlastní zřetelný předmět a charakter. Ale velký refrén 5. Mojžíšovy knihy od začátku až do konce je: napomenutí; její vyhlašované tvrzení: Boží slovo; její předmět: poslušnost – celým srdcem, vážná, milující poslušnost – založená na známém vztahu a prožívaných výsadách.

5. Mojžíšova 31

Mojžíšovo srdce stále prodlévá s hlubokou něžností a laskavou péčí u shromáždění. Zdá se, jako kdyby se nikdy nemohl unavit vléváním svých vážných napomenutí do jejich uší. Cítil jejich potřebu, viděl dopředu jejich nebezpečí a jako pravý a věrný pastýř se snažil se vši hlubokou a něžnou láskou svého širokého, milujícího srdce připravit je pro to, co bylo před nimi. Nikdo nemůže číst jeho závěrečná slova, aniž by nebyl dotčen jejich zvláštním vážným tónem. Připomínají nám Pavlova dojemná slova na rozloučenou ke starším z Efezu. Oba tito milovaní a vážení služebníci si velmi živým způsobem uvědomovali vážnost svého vlastního postavení i postavení těch, ke kterým se obraceli. Cítili neobvyklou závažnost věcí, o které se jednalo, a naléhavou potřebu velmi věrného jednání se srdcem a se svědomím. To vysvětluje to, co my snad nazveme hroznou vážností jejich napomenutí. Všichni, kdo si skutečně uvědomují situaci a úděl Božího lidu v tomto světě, **musejí** být vážní! Pravý význam těchto věcí, jejich porozumění v Boží přítomnosti musí nutně dodat svatou vážnost charakteru a zvláštní pronikavost a sílu svědectví.

„Přišel tedy Mojžíš, mluvil slova ta ke všemu Izraelovi, a řekl jim: Ve stu a ve dvaceti letech jsem dnes, nemohu již více vycházeti a vcházeti, a také řekl Hospodin ke mně: Nepřejdeš Jordánu tohoto.“ (5. Mojžíšova 31,1-2) Jak velmi dojímavá je tato narážka na jeho vysoký věk a tato nová a konečná zmínka o slavnostně vážném Božím jednání ve vládě s ním osobně! Příímý a zjevný účel obou byl dodat účinnosti jeho volání k srdcím a svědomím lidu, posílit mravní páku, kterou se tento milovaný a poctěný Boží služebník snažil pohnout je směrem k prosté poslušnosti. Jestliže ukazuje na své šedivé vlasy anebo na svatou kázeň, vykonávanou vůči sobě, zcela jistě to není proto, aby před ně přivedl sebe, své okolnosti nebo pocity, ale prostě aby se každým možným způsobem dotkl nejhlubších zdrojů jejich mravní bytosti.

„Hospodin, Bůh tvůj předcházející tebe, vyhladí ty národy od tváři tvé, a ty dědičně je opanuješ, a Jozue tento půjde před tebou, jakož řekl Hospodin. I učiní Hospodin jim, jako učinil Seonovi a Ogovi, králům Amorejským a zemi jejich, které vyhladil. Proto když je dá Hospodin vám, tedy učiníte jim vedle každého přikázání, které jsem přikázal vám.“ (5. Mojžíšova 31,3-5) Ani slovo reptání nebo stěžování kvůli sobě samému. Ani nejslabší stín závislosti nebo

žárlivosti v jeho zmínce o tom, jenž měl zaujmout jeho místo. Ani nejvzdálenější přiblížení se k něčemu takovému. Každá sobecká úvaha je pohlcena tím jedním velkým předmětem povzbuzování srdcí lidu, aby vstoupil pevným krokem na cestu poslušnosti, která byla tehdy, je nyní a vždy musí být cestou vítězství, cestou požehnání, cestou pokoje.

„Bud’te silní a zmužile se mějte, nebojte se, ani se lekejte tváří jejich, neboť Hospodin Bůh tvůj, on jde s tebou, neopustí a nezanechá tebe.“ (5. Mojžíšova 31,6) Jaká vzácná, duši povzbuzující slova to jsou, milovaný křesťanský čtenáři! Jak výtečně směřující k povznesení srdce nad každý zmalomyslnující vliv! Požehnané vědomí přítomnosti Pána s námi a vzpomínka na Jeho milostivé cesty s námi v minulých dnech se musí vždy ukázat jako pravé tajemství síly v pohybu kupředu. Táž mocná ruka, která před nimi porazila Seona a Oga, si může poddat všechny krále Kanánu. Amorejští byli stejně hrozní jako Kananejští. Hospodin byl více než dostatečný pro ně pro všechny. *„Bože, ušima svýma slýchali jsme, a otcové naši vypravovali nám o skutcích, které jsi činíval za dnů jejich, za dnů starodávních. Tys sám rukou svou vyhnal pohany, a vštípil jsi je; potřel jsi lidi, a je jsi rozplodil.“* (Žalm 41,2-3)

Jen pomysli na Boha, vyhánějícího lidi Svou vlastní rukou! Jaká odpověď na argumenty a těžkosti chorobné sentimentality! Jak velmi mělké a bloudící jsou myšlenky některých ve vztahu k Božím cestám ve vládě! Jak uboze jednostranné jsou jejich názory na Jeho charakter a jednání! Jak dokonale protismyslné je pokoušet se měřit Boha standardem lidského soudu a citu! Je velmi zřejmé, že Mojžíš neměl ani trochu soucitu s takovými city, když se obracel ke shromáždění Izraele s nádherným napomenutím, citovaným výše. Věděl něco o tíži a vážnosti Boží vlády, také něco o blaženosti mít Ho jako štít v den boje, jako útočiště a zdroj pomoci v každé hodině nebezpečí a potřeby.

Slyšme jeho povzbudivá slova, určená muži, jenž měl nastoupit po něm: *„Tehdy povolal Mojžíš Jozue a řekl jemu před očima všeho Izraele: **Budiž silný a zmužile se měj, nebo ty vejdeš s lidem tímto do země, kterou s přísahou zaslíbil Hospodin otcům jejich, že ji dá jim, a ty ji rozdělíš jim v dědictví. Hospodin pak předcházející tě, on bude s tebou, neopustí tě, aniž tě zanechá; neboj se, ani se strachuj.**“* (5. Mojžíšova 31,7-8)

Jozue potřeboval zvláštní slovo pro sebe jako ten, kdo byl povolán, aby zaujal přední a velmi vynikající místo ve shromáždění. Ale slovo k němu zahrnuje tu samou vzácnou pravdu, jako slovo adresované celému shromáždění. Je ujišťován o Boží přítomnosti a moci, která bude s ním. To je dosti pro každého, pro všechny; pro Jozue stejně jako pro toho nejnepatrnějšího člena shromáždění. Ano, čtenáři, a je to dosti i pro tebe, ať jsi kdokoli, anebo ať je tvá sféra činnosti jakákoli. Ani v nejmenším nezáleží na tom, jaké těžkosti nebo nebezpečí snad leží před námi. Náš Bůh je bohatě dostačující pro vše. Když jen máme pocit o přítomnosti Pána s námi a autoritu Jeho Slova pro dílo, které konáme, můžeme se pohybovat kupředu s radostnou důvěrou přes deset tisíc těžkostí a nepřátelských vlivů.

*„I napsal Mojžíš zákon tento a dal jej kněžím, synům Lévi, kteří nosili truhlu smlouvy Hospodinovy, a všechněm starším Izraelským. A přikázal jim Mojžíš, řka: Každého léta sedmého, v jistý čas léta odpuštění, v svátek stanů, když přijde **všecken Izrael** a postaví se před Hospodinem Bohem tvým na místě, které by vyvolil, čisti budeš zákon tento přede vším Izraelem v uších jejich, shromáždě lid, **muže i ženy i děti, i příchozí své**, kteří jsou v branách tvých, aby **slyšice, učili se a báli se Hospodina Boha vašeho, a hleděli činit všecka slova zákona tohoto. Synové také jejich, kteří ještě toho nepoznali, ať slyší a učí se báti Hospodina Boha vašeho** po všechny dny, v nichž živi budete na zemi, do níž, přejdouce Jordán, vejdete, abyste ji dědičně obdrželi.“* (5. Mojžíšova 31,9-13)

Dvě věci v předcházejícím oddílu si žádají naši zvláštní pozornost. Předně skutečnost, že Hospodin přikládal velmi vážnou důležitost veřejnému shromáždění Svého lidu za účelem slyšení Jeho slova. „**Všecken Izrael**“ – „**muži, ženy i děti**“ – s cizincem, který uvrhl svůj úděl mezi ně, těm všem bylo přikázáno, aby se shromáždili ke slyšení předčítání z knihy zákona Božího, aby se všichni učili Jeho svaté vůli a své povinnosti. Každý člen shromáždění, od nejstaršího k nejmladšímu, měl být přiveden do přímého kontaktu s Hospodinovou zjevenou vůlí, aby každý znal svou vážnou odpovědnost.

A za druhé musíme zvážit skutečnost, že měly být před Pánem shromážděny děti, aby slyšely Jeho slovo. Obě tyto skutečnosti jsou plné vážného naučení pro všechny, kdo náležejí k Boží Církvi – naučení potřebného na všech stranách. Ohledně těchto dvou bodů tu je mnoho žalostného selhání. Je smutné, že zanedbáváme shromáždování se k prostému čtení svatých Písem. Nezdá se nám, že v Božím slovu samém je dostatek přitažlivosti, aby

nás shromažďovalo. Je tu nezdravá touha po jiných věcech, aby svedly lidi do shromáždění: po lidském proslovu, hudbě, nějakém náboženském vzrušení – po čemkoli, jen ne po vzácném Božím slovu.

Možná se řekne, že lidé mají Boží slovo ve svých domech, že to je dnes docela jiné, než to bylo u Izraele. Každý si může číst Písmo doma a není tu stejná potřeba veřejného čtení. Taková námitka ani na chvíli neobstojí v testu pravdy. Můžeme si být jisti, že kdyby bylo Boží slovo milováno a ceněno a studováno v soukromí i v rodině, bylo by milováno a ceněno a studováno veřejně. Měli bychom se s rozkoší shromažďovat kolem studnice svatého Písma, abychom ve šťastném obcenství pili z živé vody pro naše společné občerstvení a požehnání.

Ale tak tomu není. Boží slovo není milováno a studováno ani v soukromí, ani veřejně. Braková literatura je hltána v soukromí; a hudba, služby s obřady a působivé ceremonie jsou horlivě hledány na veřejnosti. Tisíce se sejdou, aby slyšely hudbu, a platí vstupné. Ale jak málo je těch, kteří se starají o shromažďování k četbě svatých Písem! To jsou skutečnosti, a skutečnosti jsou mocné argumenty. Nemůžeme je přecházet. Je tu rostoucí žízeň po náboženském vzrušení a rostoucí nechuť ke klidnému studiu Písma svatého a k duchovním cvičením křesťanského shromáždění. Je naprosto zbytečné to popírat. Nemůžeme před tím zavírat oči. Se svědectvím o tom se setkáváme na všech stranách.

Díky Bohu, že tu a tam jsou někteří, kdo skutečně milují Boží slovo a rádi se shromažďují ve svatém společenství ke studiu jeho vzácných pravd. Kéž Pán zvětší počet takových a hojně jim požehná! Kéž i my jsme mezi nimi, dokud jsme na cestě „tam do lepších krajů těch“! Jsou sice všude jen zapadlým a slabým ostatkem, ale milují Krista a Inou k Jeho Slovu. A jejich nejbohatším požítkem je shromažďovat se a přemýšlet a mluvit a zpívat o Něm. Kéž jim Bůh žehná a zachovává je! Kéž prohlubuje Svě vzácné dílo v jejich duších a úžeji je připoutává k Sobě i vzájemně, a tak je připravuje ve stavu jejich náklonností pro ukázání se „*Hvězdy jasné a jitřní*“!

Nyní se na chvíli musíme obrátit k závěrečným veršům naší kapitoly, ve kterých Hospodin mluví ke Svému milovanému a ctěnému služebníkově tóny hluboké a dojemné vážnosti o jeho vlastní smrti a o tmavé a chmurné budoucnosti Izraele.

*„I řekl Hospodin Mojžíšovi: Aj, již se přiblížili dnové tvoji, abys umřel. Povolej Jozue, a postavte se oba v stánku úmluvy, a přikáží jemu. Šel tedy Mojžíš a Jozue, a postavili se v stánku úmluvy. I ukázal se Hospodin v stánku v sloupě oblakovém, a postavil se sloup oblakový nade dveřmi stánku. Řekl pak Hospodin Mojžíšovi: Aj, ty již usneš s otci svými, potom lid tento vstane, smilniti bude, následuje bohů cizozemců země této, do níž vchází, aby bydlil uprostřed ní; tu mne opustí a zruší smlouvu mou, kterou jsem učinil s ním. Proto rozhněvá se na něj prchlivost má v ten den, a opustím je, i skryji tvář svou od nich, a bude sežrán, i přijdou na něj mnohé věci zlé a úzkosti. I řekne v ten den: **Zdali ne proto přišly na mne tyto zlé věci, že Bůh můj není uprostřed mne?** Já pak daleko skryji tvář svou v ten den pro všechno to zlé, které páchal, jakž se obrátil k bohům cizím.“ (5. Mojžíšova 31,14-18)*

„Rozmnožují bolesti své ti, kteří k cizímu bohu chvátají.“ (Žalm 16,4) Tak to říká Duch Kristův v 16. Žalmu. Izrael prokázal, prokazuje a ještě plněji prokáže vážnou pravdu těchto slov. Jejich historie v minulosti, jejich současné rozptýlení a zpuštění, a nadto všechno ono „velké soužení“, kterým ještě musejí projít v „době konce“ – to vše směřuje k potvrzení a ilustraci pravdy, že bezpečná a jistá cesta k rozmnožení našich trápení je odvrátit se od Pána a hledět k nějakému zdroji pomoci ve stvoření. To je jedno z mnohých a rozmanitých praktických naučení, která máme přijmout z obdivuhodné historie semene Abrahamova. Kéž se jim skutečně naučíme! Kéž se učíme Inout k Pánu s rozhodností srdce a odvracet se se svatou rozhodností od každého jiného předmětu. Jsme přesvědčeni, že toto je jediná cesta pravého štěstí a pokoje. Kéž bychom ji vždy nalézali!

*„Proto nyní napište sobě píseň tuto, a uč ji syny Izraelské; vlož ji v ústa jejich, **aby ta píseň byla mi za svědka proti synům Izraelským.** Nebo uvedu jej do země, kterou jsem s přísahou zaslíbil otcům jeho, oplývající mlékem a medem, kdežto bude jísti a nasytí se a ztuční. Tehdy obrátí se k bohům cizím a sloužití bude jim, i popudí mne a zruší smlouvu mou. A když přijdou na něj mnohé zlé věci a úzkosti, tehdy bude jemu tato píseň na svědectví, nebo nepřijde v zapomenutí, aniž odejde od úst semene jeho. Znam zajisté myšlení jeho, a co on ještě dnes činiti bude, prvé nežli jej uvedu do země, kterou jsem s přísahou zaslíbil.“ (5. Mojžíšova 31, 19-21)*

Jak hluboce dojmavé, jak zvlášť vážné je toto vše! Místo aby Izrael byl svědkem o Hospodinu před všemi národy, Mojžíšova píseň měla být Hospodinovým svědkem proti dětem Izraele. Byli povoláni, aby byli Jeho svědky;

byli odpovědni, aby zvěstovali Jeho jméno a Jeho chválu v zemi, do které je On ve Svě věrnosti a svrchovaném milosrdenství uvedl. Ale žel, oni zcela a hanebně zklamali. A proto vzhledem k tomuto smutnému a velice pokořujícímu selhání měla být napsána píseň, která, jak uvidíme, na prvním místě vyjadřuje nejnádhernějšími tóny Boží slávu, a za druhé slovy neoblomné věrnosti zaznamenává žalostné selhání Izraele v každém období jeho historie.

*„Tedy napsal Mojžíš tu píseň v ten den a učil ji syny Izraelské. Potom dal příkázání Jozue, synu Nun, řka: **Budiž silný, a měj se zmužile, nebo ty uvedeš syny Izraelské do země, kterou jsem jim s přísahou zaslíbil, a já budu s tebou.**“* (5. Mojžíšova 31,22-23) Jozue neměl být skleslý nebo zemdleného srdce kvůli předpověděné nevěrnosti lidu. Měl, podobně jako jeho předchůdce, být silný ve víře a dávat slávu Bohu. Měl jít kupředu s radostnou důvěrou, opíraje se o rámě a důvěřuje slovu Hospodina, Boha smlouvy Izraele. V ničem neměl být zastrašen svými protivníky, ale měl zůstat ve vzácné, duši povznášející jistotě, že i když símě Abrahamovo zklame v poslušnosti a jako důsledek toho na sebe přivede soud, přece Bůh Abrahamův nepochybně zachová a uskuteční Svě zaslíbení a oslaví Svě jméno v konečném a věčném požehnání Svému vyvolenému lidu.

To vše vychází najevo s neobyčejnou živostí a silou v Mojžíšově písni. A Jozue byl povolán, aby sloužil ve víře v to. Měl mít své oko upřeno nikoli na cesty Izraele, ale na věčnou pevnost Boží smlouvy s Abrahamem. Měl vést Izrael přes Jordán a vstítit je do toho krásného dědictví, určeného pro ně v Božím úmyslu. Kdyby Jozue zaměstnával své myšlenky Izraelem, musel by sklonit svůj meč a v zoufalosti se vzdát. Ale nikoli, musel se sám posilnit v Pánu, svém Bohu, a sloužit s energií víry, která vytrvává, jako kdyby viděla Neviditelného.

Vzácná, duši pozvedající, Boha ctící víra! Kéž čtenář, ať už jeho život probíhá jakoukoli sférou, pozná v hloubi své duše mravní sílu této Boží zásady! Kéž ji zná každé milované Boží dítě a každý Kristův služebník! Je to ta jediná věc, která nám umožní utkávat se s těžkostmi, překážkami a nepřátelskými vlivy, které nás obklopují na jevišti, jímž procházíme, a dokončit náš běh s radostí.

*„Stalo se pak, když napsal Mojžíš slova zákona tohoto v knize, a dokončil je, že přikázal Levítům, kteří nosili truhlu smlouvy Hospodinovy, řka: **Vezměte tu knihu zákona a vložte ji v straně truhly smlouvy Hospodina Boha***

vašeho, ať jest tam proti vám na svědectví. Nebo já znám vzpouru tvou a zatvrdilost šíje tvé. Aj, poněvadž, když jsem já ještě živ nyní s vámi, vzpurní jste bývali Hospodinu, čím tedy více, když já umru? Shromažďte ke mně všechny starší pokolení svých a správce vaše, abych mluvil v uši jejich slova tato, a osvědčil proti nim nebem i zemí. Nebo vím, že po mé smrti velmi porušíte se a vystoupíte z cesty, kterou jsem přikázal vám; pročez přijde na vás toto zlé v posledních dnech, když byste činili to, co se nelíbí Hospodinu, popouzejíte ho dílem rukou svých.“ (5. Mojžíšova 31,24-29)

Jak silně nám to zde připomíná Pavlovu řeč na rozloučenou ke starším z Efezu: „*Nebo já to vím, že po mém odjítí vejdou mezi vás vlci hltaví, kteří nebudou odpouštět stádu. A z vás samých povstanou muži, kteří budou mluvití převrácené věci, aby obrátili učedníky po sobě. Proto **bděte, v paměti majíce**, že jsem po tři léta nepřestával dnem i nocí s pláčem napomínati jednoho každého. A již nyní, bratří, poroučím vás Bohu a slovu milosti jeho, které mocné jest vzdělati vás a dáti vám dědictví mezi všemi posvěcenými.“ (Skutky 20,29-32)*

Člověk je stejný vždy a všude. Jeho historie je pošpiněná historie od začátku až do konce. Ale jaká je to útěcha a ulehčení pro srdce, když ví a má na paměti, že Bůh je vždy tentýž a že Jeho slovo zůstává a je „*trvanlivé v nebesích*“ (Žalm 119,89). To bylo skryto po straně truhly smlouvy a tam zachovááno nedotčeno přes závažný hřích a pošetilost lidu. To dává srdci sladký odpočinek v každé době tváří v tvář lidskému selhání a ztroskotání a zkáže všeho, co bylo svěřeno ruce člověka. „*Slovo Páně zůstává na věky.*“ (1. Petra 1,25) A i když nese pravdivé a vážné svědectví proti člověku a jeho cestám, dává také srdci nejvzácnější a uklidňující ujištění, že Bůh je nade vším lidským hříchem a pošetilostí, že Jeho zdroje pomoci jsou absolutně nevyčerpatelné a že zanedlouho bude Jeho sláva zářit a naplní celou scénu. Pán buď chválen za hlubokou útěchu, která v tom všem spočívá!

5. Mojžíšova 32

„Mluvil tedy Mojžíš v uši všeho shromáždění Izraelského slova písně této, až je i dokonal.“ (5. Mojžíšova 31,30) Nezacházíme příliš daleko, řekneme-li, že nyní máme před sebou jeden z největších a nejobsáhlejších oddílů Božího slova a že si vyžaduje naši pozornost s modlitbou. Zahrnuje celý rozsah Božího jednání s Izraelem od prvního až k poslednímu a předkládá velmi vážnou zprávu o jejich závažném hříchu a Božím hněvu a soudu. Ale Bůh buď veleben, ona začíná a končí Jím. A to je pro duši plno nejhlubšího a nejbohatšího požehnání. Kdyby tomu tak nebylo, kdybychom měli jen pochmurný příběh lidských cest, byli bychom naprosto přemoženi. Ale v této nádherné písni, jako ve skutečnosti i v celé knize, začínáme Bohem a končíme Bohem. To velmi požehnaně uklidňuje ducha a umožňuje nám, abychom v klidné a svaté důvěře sledovali historii člověka; abychom viděli, jak se v jeho rukou vše drobí na kusy, a pozorovali jednání nepřitele v protivení se Božím radám a úmyslům. Můžeme si dovolit vidět celé selhání a zkázu stvoření v každém tvaru a formě, protože víme a jsme ujištěni, že Bůh bude Bohem přes to všechno. Jeho ruka bude mít na konci navrch, a potom vše bude – musí být v pořádku. Bůh bude všechno ve všem a v celém rozsáhlém vesmíru, jehož náš velebeníhodný Pán Kristus bude provždy centrálním sluncem, se nevyskytne ani nepřítel, ani nic zlého.

Ale musíme se obrátit k písni:

„Pozorujte nebesa a mluvití budu, poslyš i země výmluvnosti úst mých. Sestupíž jako déšť naučení mé, spadni jako rosa výmluvnost má, jako tichý déšť na mladistvou trávu, a jako přívál na odrostlou bylinu. Nebo jméno Hospodinovo slaviti budu. Vzdejte velebnost Bohu našemu.“

(5. Mojžíšova 32,1-3)

Zde leží pevný, nehynoucí základ všeho. Ať přijde cokoli, jméno našeho Boha věčně obstojí. Žádná moc země ani pekla nemůže obstát proti Božímu úmyslu nebo zabránit vyzařování Boží slávy. Jaký sladký odpočinek to dává srdci uprostřed tohoto temného, žalu plného, hříchem obtíženého světa, a tváří v tvář zdánlivě úspěšným plánům nepříteli! Naše útočiště, náš zdroj pomoci, naše sladké odpočinutí a útěcha jsou ve jménu Pána, našeho Boha, Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista. Vskutku, vyhlášení toho požehnaného jména musí být vždy jako osvěžující rosa a jako jemný déšť, padající na

srdce. To je vpravdě božské a nebeské učení, jímž se duše může sytit a jímž je udržována za všech dob a za všech okolností.

„*Skále té*“ – ne pouze nějaké skále. Není a nemůže být žádná jiná Skála než On sám. Věčná a všeobecná pocta buď Jeho slavnému jménu! – „*jejíž skutkové jsou dokonalí,*“ – ani jediná vada v čemkoliv nepřichází z Jeho požehnané ruky, všechno nese pečeť absolutní dokonalosti. To bude v budoucnosti zjevné všem stvořeným inteligentním bytostem. Víře je to zjevné nyní, a je to pramen božské útěchy pro všechny skutečné věřící. Samo pomýšlení na to skrápí jako rosa žízňovou duši. „*Všecky cesty jeho jsou spravedlivé. Bůh silný, pravdomluvný, a není nepravosti v něm, spravedlivý a přímý jest.*“ Nevěřci mohou uštěpačně rýpat a usmívat se; ve své domnělé moudrosti se mohou snažit hledat vady v Božím jednání. Ale jejich bláznovství bude zjevné všem. „*Budiž Bůh pravdomluvný, ale každý člověk lhář, jakož psáno jest: Abys ospravedlněn byl v řečech svých a přemohl, když bys souzen byl.*“ (Římanům 3,4) Bůh musí nakonec mít navrch. Necht' lidé dají pozor, když si myslí, že mohou zpochybňovat to, co řekl a učinil ten jediný pravdivý, ten jediný moudrý a všemohoucí Bůh.

V úvodních notách této písně je něco neobvykle krásného. Srdci to dává nejsladší pokoj, když ví, že jakkoli člověk, ba i Boží lid, mohou chybit a přijít do zkázy, přece máme co činit s Tím, který zůstává věrný a nemůže zapřít sám Sebe, jehož cesty jsou absolutně dokonalé, a který, když nepřítel udělal, co jen mohl, a přivedl své zlovolné úmysly k vrcholu, oslaví sám Sebe a přivodí všeobecnou a věčně trvající blaženost.

Musí sice vykonat soud nad lidskými cestami. Je nucen vzít hůl kázně a užít ji, někdy s hroznou přísností, na Svůj vlastní lid. Je dokonale netolerantní ke zlu u těch, kteří nesou Jeho svaté jméno. To vše vychází najevo se zvláštní vážností v písni, kterou máme před sebou. Cesty Izraele jsou ukázány a je s nimi jednáno bez ohledů; ničemu není dovoleno projít; vše je ukázáno se svatou přesností a věrností. Tak čteme: „*Ale pokolení převrácené a zavilé zpronevěřilo se jemu mrzkostí vlastní svou, jaká vzdálena jest od synů jeho. Tím-li jste se odplacovati měli Hospodinu, lide bláznivý a nemoudrý? Zdali on není otec tvůj, který tě sobě dobyl? On učinil tebe a utvrdil tě.*“ (5. Mojžíšova 32,5-6)

Zde máme v této písni první tón výčitky. Ale sotvaže padla v sluch, už je následována velmi vzácným výlevem svědectví o dobrotivosti, laskavosti, věrnosti a věčném milosrdenství Hospodina, Boha Izraele, Nejvyššího (Elion)

vší země. „*Rozpomeň se na dny staré, považte let každého věku; vzepetej se otce svého, a oznámí tobě, starců svých, a povědí tobě. Když dědictví rozdělaval Nejvyšší národům, když rozsadil syny Adamovy, rozměřil meze národům vedle počtu synů Izraelských.*“ (5. Mojžíšova 32,7-8)

Jaká slavná skutečnost se zde odkrývá našim zrakům! Skutečnost, které je jen málo rozuměno nebo která je málo brána na zřetel národy země. Jak málo lidé zvažují to, že v originálním stanovení velkých národních hranic měl Nejvyšší přímý vztah k „*synům Izraelským*“! A přece tomu tak bylo a čtenář by se měl snažit uchopit tuto velkou a velmi zajímavou skutečnost. Když se díváme na zeměpis a na dějiny z Božího hlediska, shledáme, že Kanán a símě Jákobovo jsou Božím středem. Ano Kanán, malý proužek země, ležící podél východního pobřeží Středozemního moře, o rozloze jedenácti tisíc čtverečných mil (asi třetina rozlohy Irska), je středem Božího zeměpisu; a dvanáct pokolení Izraele je ústředním předmětem Božího dějepisu. Jak málo na to mysleli zeměpisce a historici! Popisovali země a psali historii národů, které podle lidských myšlenek svým zeměpisným rozsahem a politickou důležitostí daleko předčí Palestinu a její lid, ale které v Božím ocenění nejsou nic ve srovnání s tím malým proužkem země, který On ráčí nazývat Svým vlastním a který On podle Svého pevného úmyslu chce dát v dědictví semeni Abrahama, Svého přítele.²⁴

²⁴ Jak pravdivé je, že Boží myšlenky nejsou lidské myšlenky, ani Jeho cesty nejsou jako lidské cesty! Člověk přikládá důležitost rozsáhlým územím, materiální síle, peněžním zdrojům, ukázněným armádám, mocnému loďstvu. Bůh naopak takové věci nezvažuje, jsou pro Něho jako zrnko prachu na váze. „*Zdali nevíte? Zdali neslyšíte? Zdali se vám nezvěstuje od počátku? Zdali nesrozumíváte z základů země? Ten, který sedí nad okrskem země, jejížto obyvatelé jako kobylinky, který rozprostřel jako kortýnu nebesa, a roztáhl je jako stánek k přebývání, on přivodí knížata za nic, soudce zemské jako nic rozptyluje.*“ (Izaiáš 40,21-23) Zde můžeme vidět mravní důvod, proč, když vybíral zemi, aby byla středem Jeho zemských plánů a rad, Hospodin nevybral rozsáhlou zemi, ale velmi malý, nevýznamný pruh země malého významu v očích lidí. Ale ach, jakou důležitost přikládá tomu malému flíčku! Jaké zásady tam byly ukázány! Jaké události se tam staly! Jaké skutky tam byly učiněny! Jaké plány a úmysly tam mají ještě být vykonány! Není místo na tváři země, které by bylo tak zajímavé pro Boží srdce, jako je země Kanán a město Jeruzalém. Písmo oplývá svědectvím o tom. Mohli bychom důkazy naplnit celou malou knížku. Rychle se blíží čas, kdy živé skutečnosti vykonají to, co nejpnější a nejjasnější svědectví Písma nedokázalo,

Nemůžeme se pokoušet prodlévat u této velmi důležité skutečnosti, ale chtěli bychom prosit čtenáře, aby jí věnoval své vážné úvahy. Shledá, že je plně rozvinuta a pozoruhodně ilustrována v prorockých písmech Starého i Nového zákona. „*Nebo díl Hospodinův jest lid jeho, Jákob provazec dědictví jeho. Nalezl jej v zemi pusté, a na poušti veliké a hrozné; vůkol vedl jej, vyučil jej, a ostříhal ho, jako zřítelnice oka svého. Jako orlice ponouká orličátek svých, sedí na mladých svých, roztahuje křídla svá, bere je a nosí je na křídlech svých: Tak Hospodin sám vedl jej, a nebylo s ním boha cizozemců. Zprovodil jej na vysoká místa země, aby jedl úrody polní, a učinil, aby sál med ze skály a olej z kamene přetvrdého, máslo od krav a mléko od ovcí, s nejtučnějšími beránky a skopci z Bázan a kozly, s jádrem zrn pšeničných, a červené víno výborné aby pil.* (5. Mojžíšova 32,9-14)

Je třeba říkat, že první použití toho všeho je na Izrael? Církev se bezpochyby může z toho učit a mít z toho užitek; ale používat to na Církev by znamenalo dvojí chybu, a to chybu velmi závažnou. Neznamenalo by to nic menšího, než snížit Církev z nebeské úrovně na zemskou; a zcela neoprávněné zasahování do místa a podílu určeného Izraeli Bohem. Právem se můžeme ptát, co má Boží Církev, Kristovo tělo, společného s umístěním národů země? Vůbec nic. Církev je **podle Božích myšlenek** na zemi cizincem. Její podíl, její naděje, její domov, její dědictví, její všechno je nebeské. V běhu historie tohoto světa by se nic nestalo, kdyby ten nikdy neslyšel o Církvi. Její povolání, její chození, její úděl, celý její charakter a běh, její zásady a morálka jsou, anebo mají být, nebeské. Církev nemá nic společného s politikou tohoto světa. Její občanství je v nebi, odkud čeká Spasitele (Fil. 3,20-21). Ukazuje se jako nevěrná svému Pánu, nevěrná svému povolání, nevěrná svým zásadám v té míře, jak se míchá do záležitostí národů. Její vysoká a svatá výsada je být spojená a mravně ztotožněná se zavrženým, ukřižovaným, vzkříšeným a oslaveným Kristem. Nemá s přítomným systémem věcí nebo s během historie tohoto světa společného nic více, než její oslavená Hlava v nebesích. „*Ze světa nejsou,*“ říká Pán, „*jako i já nejsem ze světa.*“ (Jan 17,16)

totiž přesvědčit lidi, že země Izraelská byla, je a vždy bude Božím zemským středem. Všechny ostatní národy vděčí za svou důležitost, svůj význam, své místo na stránkách inspirace prostě skutečnosti, že tím či oním způsobem byly spojeny se zemí a lidem Izraele. Jak málo to historikové vědí nebo na to myslí! Ale jistě ten, kdo miluje Boha, by to měl vědět a zvažovat.

To je rozhodující. Vyznačuje to naši cestu velmi přesným a určitým způsobem. „*Jaký jest on, taková i my jsme na tomto světě.*“ (1. Jana 4,17) V tom je obsažena dvojí pravda, totiž naše dokonalé přijetí u Boha a naše úplné oddělení od světa. Jsme **ve** světě, ale nejsme **z** něho. Musíme jím procházet jako poutníci a cizinci, vyhlížejíce příchod našeho Pána, zjevení jasné a jitrní hvězdy. Není naší věcí míchat se do správních nebo politických záležitostí. Jsme povoláni a napomínáni, abychom byli poslušni mocí, které jsou, abychom se modlili za všechny v postavení autority, abychom platili daně a abychom nikomu nic nedlužili. Máme být „*bez úhony a upřími synové Boží, bez obvinění uprostřed národu zlého a převráceného. Mezi kterýmižto sviťte jako světla na světě, slovo života zachovávající*“ (Fil. 2,15.16).

Z toho všeho si můžeme uvědomit, jak nesmírnou praktickou důležitost má „*správně rozdělovat slovo pravdy*“ (2. Tim. 2,15). Máme jen malou představu o tom, jaká křivda se děje Boží pravdě a duším Jeho lidu, když se směšuje Izrael s Církví, zemské s nebeským. Brání to všemu pokroku v poznání Písma a maří to nedotčenost křesťanského chození a svědectví. To se může jevit jako silné tvrzení. Ale viděli jsme pravdu toho nesčíslněkrát bolestně doloženou příklady. Cítíme, že nemůžeme ani dost naléhavě vést čtenářovu pozornost k tomuto předmětu. V průběhu našeho studia pěti Mojžíšových knih jsme se o tom zmiňovali více než jednou, a proto o tom zde dále nebudeme mluvit, ale budeme pokračovat v naší kapitole.

V 15. verši přicházíme ke zcela jinému ladění v Mojžíšově písni. Až k tomuto bodu jsme před sebou měli Boha a Jeho jednání, Jeho úmysly, Jeho rady, Jeho myšlenky, Jeho milující zájem o Jeho izraelský lid, Jeho něžné a milostivé jednání s nimi. To vše je plné hlubokého, bohatého požehnání. Není a nemůže tu být žádná závada. Když máme před sebou Boha a Jeho cesty, není tu žádná překážka pro radost srdce. Vše je dokonalé – absolutní, božská dokonalost, a když u toho prodléváme, jsme naplněni obdivem, láskou a chválou.

Ale je tu lidská stránka. A zde, žel, je všechno selhání a zklamání. Tak v 15. verši naší kapitoly čteme: „*Tak Izrael ztůčněv, zpychl;*“ – Jak obsažný a napovídající výrok! Jak živě předkládá ve své stručnosti mravní historii Izraele! – „*vytyl jsi a ztloustl, tukem jsi obrostl; i opustil Boha stvořitele svého, a zlehčil sobě Boha spasení svého. K horlení popudili ho cizími bohy, ohavnostmi zdráždili jej. Obětovali dáblům, ne Bohu, bohům, jichž neznali, novým, kteří z blízka přišli, jichžto se nic nestrašili otcové vaši. Na skálu, která*

zplodila tě, zapomenul jsi; zapomněl jsi na Boha silného, stvořitele svého.“
(5. Mojžíšova 32,15-18)

V tom všem je vážná řeč pro pisatele i čtenáře. Každý z nás jsme v nebezpečí, že vstoupíme na mravní cestu vyznačenou právě citovanými slovy. Obklopeni na všech stranách bohatými a rozmanitými Božími milosrdenstvími, jsme nakloněni použít je k tomu, abychom živili ducha sebeuspokojení. Užíváme dary, abychom vyloučili Dárce. Slovem, i my jako Izrael tučníme a stáváme se vzpurnými. Zapomínáme na Boha. Ztrácíme ten milý a vzácný pocit o Jeho přítomnosti a o Jeho dokonalé postačitelnosti a obracíme se k jiným předmětům, jak to Izrael činil s falešnými bohy. Jak často zapomínáme na Skálu, která nás zplodila, na Boha, který nás zformoval, na Pána, který nás vykoupil! A to vše je u nás mnohem více neomluvitelné, poněvadž naše výsady jsou vyšší než jejich. Jsme přivedeni do vztahu a postavení, o kterém Izrael nevěděl vůbec nic. Naše výsady a požehnání jsou nejvyššího řádu. Naší výsadou je mít společenství s Otcem a s Jeho Synem Ježíšem Kristem. Jsme předměty té dokonalé lásky, která se nezastavila, dokud nás neuvedla do postavení, ve kterém o nás může být řečeno: „*Jaký jest on, takoví i my jsme na tomto světě.*“ (1. Jana 4,17) Nic nemůže předčít blaženost toho. Ani Boží láska nemohla jít dále než k tomu. Nejenže Boží láska nám byla zjevena v daru a smrti Jeho jednorozeného a milovaného Syna a v tom, že nám byl dán Jeho Duch, ale u nás to bylo učiněno dokonalým tím, že jsme byli uvedeni do stejného postavení, jako zaujímá náš Pán.

To vše je dokonale nádherné. Přesahuje to poznání. A přece, jak jsme nakloněni k tomu, abychom zapomínali na Toho, který nás tak miloval a požehnal nám! Jak často v duchu svých myšlenek a v náklonnostech svých srdcí sklouzáváme od Něho pryč! Není to jen otázka toho, co udělala vyznávající církev jako celek, ale mnohem hlubší, bližší a ostřejší otázka je, co je stále nakloněno dělat naše zlé srdce. Jsme schopni zapomenout na Boha a obrátit se k jiným předmětům, ke své vlastní ztrátě a k Jeho zneuctění.

Chtěli bychom vědět, co Boží srdce ohledně toho všeho cítí? Chtěli bychom si utvořit správný pojem o tom, jak On to pociťuje? Slyšme vroucí slova, adresovaná Jeho bloudícímu lidu Izraeli, úchvatné tóny Mojžíšovy písně. Kéž máme milost slyšet je správně a mít z nich hluboký užitek!

„To když viděl Hospodin, popudil se hněvem proti synům a dcerám svým, a řekl: Skryji před nimi tvář svou, podívám se posledním věcem jejich;“
– běda, běda, skutečně žalostné skončení – *„nebo národ převrácený jest,*

synové, v nichž není žádné víry. Oni jsou mne popudili k horlení skrze to, co není Bůh silný, rozhněvali mne svými marnostmi. I já popudím jich k závisi skrze ty, kteří nejsou lid, skrze národ bláznivý k hněvu jich popudím. Nebo oheň zapálen jest v prchlivosti mé, a hořeti bude až do nejhlubšího pekla, a šíře zemi i úrody její, a zapálí základy hor. Shromáždím na ně zlé věci, střely své vystřelím na ně. Hladem usvadnou a neduhy palčivými a nakažením morním přehořkým žráni budou, také zuby šelem pošlu na ně s jedem hadů zemských. Meč uvede sirobu vně a v pokojích bude strach, tak na mládenci jako panně, dítěti prsí požívajícím i muži šedivém.“ (5. Mojžíšova 32,19-25)

Zde máme velmi vážné vypsání o Božím jednání s Jeho lidem ve vládě – záznam výborně vystihující hrozivě velkou pravdu z Epištoly Židům 10,31: „*Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého.*“ Historie Izraele v minulosti, jeho stav v přítomné době a čím ještě mají projít v budoucnosti, to vše velmi důrazným způsobem směřuje k dokázání toho, že „*Bůh nás jest oheň spalující*“ (Židům 12,29). Žádný národ na tváři země nebyl nikdy povolán, aby prošel tak přísnou kázní jako izraelský národ. Jak jim to Pán připomíná těmi hluboce vážnými slovy: „*Toliko vás samy poznal jsem ze všeliké rodiny země, protože trestati vás budu ze všech nepravostí vašich.*“ (Amos 3,2) Žádný jiný národ nebyl povolán, aby zaujímal tak vysoce výsadní místo skutečného vztahu k Hospodinu. Tato hodnost byla vyhrazena jednomu národu; ale právě ta hodnost byla základem velmi vážné odpovědnosti. Jestliže byli nazváni Jeho lidem, byli odpovědni chovat se způsobem hodným takového obdivuhodného postavení, anebo muset podstoupit nejtěžší kázeň, která kdy byla zakoušena nějakým národem pod sluncem. Lidé o tom mohou mít své myšlenky, mohou vyslovovat otázky všeho druhu ohledně mravního souladu dobročinné Bytosti, jednající podle slov ukázaných ve verších 22-25 naší kapitoly. Ale všechny takové otázky a rozumování se musí dříve nebo později ukázat jako naprosto pošetilé. Je zcela neužitečné pro člověka, aby mluvil proti vážnému jednání Boží vlády nebo proti hrozné přísnosti kázně, vykonávané vůči vyvolenému Božímu lidu. Jak mnohem moudřejší a lepší a bezpečnější je nechat se varovat skutečnostmi z historie Izraele, a tak utéci budoucímu hněvu a uchopit věčný život a plné spasení, zjevené ve vzácném Božím evangeliu!

A potom ohledně toho, jak by křesťané měli upotřebit záznam o Božím jednání s Jeho pozemským lidem, je to naše povinnost obrátit ho v nejužitečnější vyprávění tím, že se z něho naučíme naléhavě potřebě pokorně, bděle a věrně chodit v našem vysokém a svatém postavení. Je pravda, že

vlastníme věčný život, jsme privilegovanými předměty té nádherné milosti, která vládne skrze spravedlnost k věčnému životu skrze Ježíše Krista, našeho Pána. Jsme údy Kristova těla, chrámem Ducha Svatého a jsme dědici věčné slávy. Ale dává to vše nějaké oprávnění k zanedbávání varujícího hlasu, kterým mluví historie Izraele našemu sluchu? Máme my, protože máme nesrovnatelně vyšší výsady, chodit bezstarostně a opovrhovat zdravými napomenutími, která dává historie Izraele? Bůh nás před tím ochraňuj! Nikoli, my jsme povinni vážně dbát věcí, které Duch Svatý napsal pro naše naučení. Čím vyšší jsou naše výsady, čím bohatší jsou naše požehnání, čím bližší je náš vztah, tím více se nám náleží – tím vážněji jsme povinni být věrnými a snažit se ve všech věcech chovat se takovým způsobem, abychom se dobře líbili Tomu, jenž nás povolal v to nejvyšší a nejpožehnanější místo, které Jeho dokonalá láska mohla dát. Kéž nám Pán ve Svě velké dobrotivosti dá, abychom v pravé rozhodnosti srdce zvažovali tyto věci v Jeho svaté přítomnosti a vážně se snažili sloužit Mu s uctivostí a zbožnou bázní!

Ale musíme pokročit s naší kapitolou.

U verše 26 máme bod hlubokého významu ve spojení s historií Božího konání s Izraelem: „*Ano řekl bych: Rozptýlím je po koutech, **rozkáži přestati mezi lidmi paměti jejich.***“ A proč to neučinil? Odpověď na tuto otázku představuje pravdu nekonečné ceny a důležitosti pro Izrael – pravdu, která leží u samého základu všech jejich budoucích požehnání. Pokud se jich samých týkalo, bezpochyby si zasloužili, aby jejich památka byla vyhlazena z prostřed národů. Ale Bůh má o nich Svě vlastní myšlenky a rady a úmysly. A nejen to, On ví i o myšlenkách a jednání národů ve vztahu k Jeho lidu. To vyplývá se zvláštní silou a krásou z 27. verše. Sklání se, aby nám podal Svě důvody pro nevyhlazení každé stopy hříšného a vzpurného lidu – a ach, jaký dojemný důvod to je! „***Bych se pýchy nepřítelé neobával, aby spatřice to nepřátelé jejich, neřekli: Ruka naše nepřemožená byla, neučinil jest Hospodin ničeho z těch věcí.***“ (5. Mojžíšova 32,26-27)

Může být něco dojemnějšího než milost, která dýchá z těchto slov? Bůh nechce dovolit, aby se jejich nepřátelé chovali k Jeho ubohému, bloudícímu lidu nesprávně. Chce je užít jako hůl kázně, ale ve chvíli, kdy se pokusí ve svém hořkém nepřátelství přestupovat svou určenou míru, rozláme tu hůl na kusy a ukáže všem, že On sám jedná se Svým milovaným, byť bloudícím lidem, a to pro jeho konečné požehnání a Svoji slávu.

Tato pravda má nevýslovnou vzácnost. Hospodinovým pevným úmyslem je učit všechny národy země, že Izrael má zvláštní místo v Jeho srdci a předem určené místo prvotnosti na zemi. To je nade všechnu pochybnost. Stránky proroků poskytují o této věci velké množství zcela nevyvratitelných svědectví. Jestliže národy zapomenou nebo se stavějí proti, pak tím hůře pro ně. Je zcela marné, aby se pokoušely stavět se proti Božímu úmyslu, neboť mohou být ujištěny o tom, že Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův zmaří každý plán vytvořený proti lidu, který On vyvolil. Lidé ve své pýše a pošetilosti mohou myslet, že jejich ruka se vyvýšila, ale budou se muset naučit, že Boží ruka je vždy vyšší.

Místo však nepřipouští, abychom se zdržovali u tohoto hluboce zajímavého předmětu. Musíme ponechat čtenáři, aby ho ve světle Svatého písma sledoval dále. Shledá, že to je velmi užitečné a osvěžující studium. Velmi rádi bychom ho provázeli vzácnými stránkami prorockých písem, ale teď zrovna se musíme omezit na tu nádhernou píseň. Ta je sama o sobě pozoruhodným výtahem celého učení o té věci – krátkou, ale obsažnou a působivou historií Božích cest s Izraelem a Izraelových cest s Bohem od začátku až do konce – historií, výrazně znázorňující velké zásady milosti, zákona, vlády a slávy.

V 29. verši máme dojemnou výzvu: „*Ó by moudří byli, rozuměli by tomu, prohlédali by na poslední věci své. Jak by jich jeden honiti mohl tisíc, a dva pryč zahnati deset tisíců? Jediné že Skála jejich prodala je, a Hospodin vydal je. Nebo Skála naše není jako skála jejich, což nepřátelé naši sami souditi mohou.*“ Je a může být jen jedna Skála, velebeno buď navěky Jeho slavné jméno! – „*Nebo z kmene Sodomského kmen jejich, a z réví Gomorských hroznové jejich, hroznové jedovatí, zrní hořkosti plné. Jed draků víno jejich, a jed lýtý nejedovatějšího hada.*“ (5. Mojžíšova 32,29-33)

Jak hrozný obraz mravního stavu lidí, vykreslený mistrovskou rukou! Takové je Boží ocenění skutečného stavu všech, jejichž skála nebyla jako Skála Izraele. Ale přijde den odplaty. V dlouhém a shovívavém milosrdenství je odkládán, ale **přijde** tak jistě, jako je Bůh na trůnu v nebi. Přichází den, kdy všechny ty národy, které jednaly s Izraelem pyšně, se budou muset zodpovídat u soudu Syna člověka za své jednání, vyslechnout Jeho vážný rozsudek a snášet nezmírněný hněv.

„*Zdaliž to není schováno u mne? Zapečetěno v pokladnicích mých? Má jest pomsta a odplata, časem svým klesne noha jejich, nebo blízko jest den*

zahynutí jejich, a budoucí věci zlé rychle připadnou na ně. Souditi zajisté bude Hospodin lid svůj, a **nad služebníky svými lítost míti bude**, když uvidí, že odešla síla, a že jakož zajatý tak i zanechaný s nic býti nemůže.“ (5. Mojžíšova 32,34-36) Vzácná milost pro Izraele v budoucnosti – a **nyní** pro každého i pro všechny, kdo cítí a přiznávají svou potřebu!

„I dí: Kde jsou bohové jejich, skála, v níž naději měli? Z jejichžto obětí tuk jídali a víno z obětí jejich mokřých pili? Nechť vstanou a spomohou vám, nechť vám skrejší jest skála ta. Pohledte již aspoň, že já jsem, já jsem sám, a že není Boha kromě mne. Já mohu usmrtiti i obživit, já raniti i uzdravit,“ – zranit v hněvu ve Svě vládě a uzdravit v odpouštějící milosti; všechna čest buď Jeho velkému a svatému jménu po věčné věky! – „a není žádného, kdo by vytrhl z ruky mé. Nebo já pozdvihám k nebi ruky své, a pravím: Živ jsem já na věky.“ – Sláva buď Bohu na výsostech! Nechť všechny stvořené rozumné bytosti zbožně obdivují Jeho nesrovnatelné jméno! – „Jakž nabrousím ostří meče svého, a uchopí soud ruka má,“ – což zcela jistě udělá – „učiním pomstu nad nepřáteli svými, a těm, jenž v nenávisti mne měli, odplatím.“ – hrozná věta pro všechny, jichž se to může týkat – pro všechny, kdo nenávidí Boha – pro všechny, kdo milují rozkoše více nežli Boha! – „Opojím střely své krví, a meč můj sžere maso, a to krví raněných a zajatých, **jakž jen začnu pomsty uvoditi na nepřátele.**“ (5. Mojžíšova 32,37-42)

Zde se dostáváme ke konci vážného záznamu o soudu, hněvu a pomstě, tak krátce představených v této Mojžíšově písni, ale tak široce rozvedených v prorockých písmech. Čtenář se s velkým zájmem a užitkem může obrátit k Ezechielovi 38 a 39, kde máme soud nad Gogem a Magogem, velkým severním nepřítelem, který na konci povstane proti izraelské zemi, a tam ho potká potupný pád a naprostá zkáza.

Může se rovněž obrátit k 3. kapitole Joele, která začíná slovy balzámu a útěchy pro Izraele v budoucnosti. „**Nebo aj, v těch dnech a v ten čas, když zase přivedu zajatý lid Judský a Jeruzalémský, shromáždím také všechny národy, a svedu je do údolí Jozafat, abych se tam soudil s nimi o lid svůj a dědictví své, Izraele, jež rozptýlili mezi pohany, a zemi mou rozdělili.**“ (Joel 3,1-2) Tak uvidí, jak dokonale jsou hlasy proroků v souhlasu s Mojžíšovou písní; a jak plně, jak jasně a jak nevyvratitelně Duch Svátý v obojím ukazuje a staví tu velkou pravdu o budoucí obnově, nadřazenosti a slávě Izraele.

A potom, jak vskutku rozkošná je závěrečná melodie naší písně! Všechny nepřátelské národy jsou souzeny, ať se na jevišti objevují v jakémkoli způsobu nebo pod jakýmkoli názvem, ať je to Gog a Magog, Assyřský nebo král severu – všichni nepřátelé Izraele budou zahanbeni a určeni k věčné zkáze, a potom v sluch zaznějí tato milá slova: „*VESELTE SE, POHANÉ, S LIDEM JEHO, NEBOŤ POMSTÍ KRVE SLUŽEBNÍKŮ SVÝCH A UVEDE POMSTU NA NEPŘÁTELE SVÉ, A OČISTÍ ZEMI SVOU A LID SVŮJ.*“ (5. Mojžíšova 32,43)

Zde končí ta obdivuhodná píseň, jeden z nejkrásnějších, nejplnějších a nejpůsobivějších proslovů v celé Boží knize. Začíná a končí Bohem a zahrnuje ve svém obsažném rozsahu historii Jeho pozemského lidu Izraele, minulou, přítomnou i budoucí. Ukazuje spořádání národů v přímém vztahu k Božímu úmyslu, pokud jde o Abrahamovo símě. Zjevuje konečný soud nad všemi těmi národy, které jednaly nebo budou jednat proti vyvolenému semeni. A potom, když Izrael bude plně obnoven a pod požehnáním podle smlouvy učiněné s jeho otci, jsou zachráněné národy vyzvány, aby se radovaly s ním.

Jak slavné je to vše! Jaký nádherný okruh pravd je představen vidění našich duší ve třicáté druhé kapitole 5. Mojžíšovy knihy! Pravdivě může být řečeno: „Bůh je **ta** Skála, jeho dílo je dokonalé!“ Zde může srdce odpočinout ve svatém klidu, ať přijde co přijde. Vše se v ruce člověka může rozpadnout na kusy. Vše, co je pouze lidské, může a musí vyústit v beznadějně ztroskotání a zkázu. Ale „ta Skála“ bude stát věčně a každé „dílo“ Boží ruky bude zářit ve věčné dokonalosti k Boží slávě a k dokonalému požehnání Jeho lidu.

Taková tedy je Mojžíšova píseň; taková je její oblast, dosah a použití. Rozumějícímu čtenáři není třeba říkat, že Boží Církev, tělo Krista, tajemství, jehož byl požehnaný apoštol Pavel učiněn služebníkem, v této písni nemá místo. Když Mojžíš psal tuto píseň, tajemství Církve leželo skryto v lůnu Boha. Jestliže toto nevidíme, jsme zcela neschopní vykládat Svaté písmo nebo mu být jen rozumět. Prosté myslí, vyučované výlučně Písmem, to je tak jasné jako sluneční paprsek, že Mojžíšova píseň má za svůj obsah Boží vládu ve spojení s Izraelem a národy; její oblast je země; jejím středem je země Kanán.

*„I přišel Mojžíš, a mluvil všechna slova písně této v uši lidu, on a Jozue, syn Nun. A když dokonal Mojžíš mluvení všech slov těch ke všemu množství Izraelskému, řekl jim: **Přiložte srdce svá ke všechněm slovům, která já dnes osvědčuji vám, a přikažte to synům svým, aby ostříhali všech slov zákona***

tohoto, a činili je. Nebo není daremné slovo, abyste jím pohrdnouti měli, ale jest život váš; a v slovu tom prodlíte dnů svých na zemi, kterou abyste dědičně obdrželi, půjdete přes Jordán.“ (5. Mojžíšova 32,44-47)

Tak od začátku až do konce, v každém oddílu této drahé 5. Mojžíšovy knihy, nalézáme Mojžíše, toho milovaného a velice poctěného Božího služebníka, jak důrazně vkládá na lid tu vážnou povinnost úplné, naprosté, srdečné poslušnosti Božího slova. V tom spočívá vzácné tajemství života, pokoje, pokroku, prosperity – všeho. Neměli dělat nic jiného než **poslouchat**. Požehnaná činnost! Šťastná, svatá povinnost! Kéž by taková poslušnost, drahý čtenáři, byla naším podílem v těchto dnech boje a zmatku, ve kterých tak hrozně vládne lidská vůle. Svět a takzvaná církev společně s ohromující rychlostí běží po temné cestě svévole – cestě, která musí končit v černotě tmy provždy. Mějme to na paměti a vážně se snažme jít po úzké cestě prosté poslušnosti všech vzácných přikázání našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Tak budou naše srdce udržována ve sladkém pokoji. A i když se lidem tohoto světa i vyznávajícím křesťanům zdá být podivní a úzkoprsí, neodklánějme se ani o vlas od cesty, vyznačené Božím slovem. Kéž slovo Krista v nás bohatě přebývá a Kristův pokoj vládne v našich srdcích **až do konce**.

Je velmi pozoruhodné, a vskutku velmi působivé, když shledáváme, že naše kapitola končí další zmínkou o Hospodinově jednání ve vládě s Jeho milovaným služebníkem Mojžíšem: „**Téhož dne**“ – právě v ten den, kdy pronesl píseň v uši lidu – „*mluvil Hospodin k Mojžíšovi, řka: Vstup na horu tuto Abarim, na vrch Nébo, která jest v zemi Moábské naproti Jerichu, a spatř zemi Kananejskou, kterou já dávám synům Izraelským právem dědičným. A umřeš na vrchu, na který vejdeš, a připojen budeš k lidu svému, jako umřel Aron, bratr tvůj, na hoře řečené Hor, a připojen jest k lidu svému. Nebo jste zhřešili proti mně uprostřed synů Izraelských, při vodách odpírání v Kádes, na poušti Tsin, proto že jste neposvětili mne uprostřed synů Izraelských. Před sebou zajisté užiješ zemi tu, **ale tam nevejdeš do země té, kterou dávám synům Izraelským.***“ (5. Mojžíšova 32,48-52)

Jak vážná a duši podmaňující je Boží vláda! Jistě by měla vést srdce, aby se chvělo při pouhém pomyšlení na neposlušnost. Jestliže takový vynikající služebník jako Mojžíš byl souzen proto, že nerozvážně promluvil svými rty, jaký bude konec těch, kteří den za dnem, týden za týdnem, měsíc za měsícem a rok za rokem žijí ve vědomém a navyklém zanedbávání těch nejjasnějších Božích přikázání a ve svévolném zavrhování Jeho autority!

Ach, kéž by tu byla pokorná mysl, zlomené a potřené srdce! To je to, co Bůh hledá a v čem má zalíbení. U takového člověka může učinit svůj požehnaný příbytek (Izaiáš 57,15). „*Však na toho patřím, kdo jest chudý a zkroušeného ducha, a třese se před slovem mým.*“ (Izaiáš 66,2) Kéž Bůh ve Své nekonečné dobrotivosti pro Ježíše Krista daruje více tohoto milého ducha každému ze Svých milovaných dětí!

5. Mojžíšova 33

„Toto pak jest požehnání, kterým požehnal Mojžíš, muž Boží, synů Izraelských před svou smrtí.“ (5. Mojžíšova 33,1)

Je to významné a plné útěchy, když shledáváme, že poslední slova zákonodárce byla slova čistého požehnání. Prodlévali jsme u jeho různých řečí, těch vážných, zpytujících a hluboce působivých kázání, adresovaných shromáždění Izraele. Uvažovali jsme o oné nádherné písni s jejími smíšenými tóny milosti a vlády. Ale nyní jsme povoláni, abychom naslouchali slovům nejvzácnějšího požehnání, slovům milého potěšování a útěchy, slovům plynoucím ze samého srdce Boha Izraele a podávajícím Jeho vlastní milující myšlenky o nich a Jeho pohled do jejich slavné budoucnosti.

Čtenář si bezpochyby všimne význačného rozdílu mezi posledními Mojžíšovými slovy, jak jsou zaznamenána v 33. kapitole 5. Mojžíšovy knihy, a posledními Jákobovými slovy, podanými v 1. Mojžíšově 49. Je zbytečné říkat, že obojí jsou napsána týměž perem, obojí jsou Bohem inspirována. A proto ačkoli se liší, nestojí a ani nemohou stát proti sobě. Není – nemůže být žádný rozpor mezi dvěma oddíly Boží knihy. To je základní pravda, podstatný a základní princip, uznávaný každým oddaným křesťanem, každým pravým věřícím – pravda, která má být pevně uchopena a věrně vyznávána tvář v tvář všem nevědomým a drzým útokům nevěry.

My samozřejmě nezamýšlíme podrobně srovnávat ony dvě kapitoly. To by bylo právě teď z různých důvodů nemožné. Musíme být tak struční, jak to jen je možné, a krátce se vyjadřovat. Ale je tu jeden velký bod roznosti, rozeznatelný na první pohled. Jákob podává historii jednání svých synů, u některých, žel, velmi smutnou a pokořující. Mojžíš naopak předkládá jednání božské milosti; ať v nich, nebo vůči nim. To okamžitě vysvětlí ten rozdíl. Zlé jednání Rubena, Simeona a Lévi je zaznamenáno Jákobem, ale zcela opomenuto Mojžíšem. Je to nějaký rozpor? Nikoli, ale božský soulad. Jákob se dívá na své syny v jejich osobní historii. Mojžíš se na ně dívá v jejich vztahu smlouvy s Hospodinem. Jákob podává lidské selhání, slabost a hřích. Mojžíš nám ukazuje Boží věrnost, dobrotivost a laskavost. Jákob mluví o lidském jednání a soudu za ně, Mojžíš nám podává Boží rady a čisté požehnání, které z nich vyplývá. Našemu Bohu buď dík a chvála, Jeho rady a Jeho požehnání a Jeho slávy jsou nad a mimo všechno lidské selhání, hřích a pošetilost. Na

konci bude vše mít dle Svých vlastních myšlenek, a to provždy. Pak Izrael a národy budou v plném požehnání a budou se společně radovat z Boží hojné dobrotnosti. Budou Jej oslavovat a chválit „*od moře až k moři, a od řeky až do končin země*“ (Žalm 72,8).

Nyní uděláme jen o málo více, než že budeme pro čtenáře citovat různá požehnání pokolení. Jsou plná velmi vzácných naučení a nevyžadují mnoho vysvětlování:

„*A řekl: Hospodin z Sinai přišel, a vzešel jim z Seir, zastkvěl se s hory Fáran, a přišel s desíti tisíci svatých, z jehožto pravice oheň zákona svítil jim. Jak velice miluješ lidi!*“ – vzácný, nehynoucí zdroj všech jejich budoucích požehnání – „*Všichni svatí jeho jsou v ruce tvé,*“ – pravé tajemství jejich dokonalého bezpečí! – „*oni také přivinuli se k nohám tvým,*“ – to je jediný bezpečný a náležitý postoj pro ně, pro nás, pro každého a pro všechny! – „*vezmou prospěch z výmluvností tvých.*“ – Požehnaný dar, vzácný poklad! Každé slovo, které vyšlo z úst Pána, je daleko dražší než tisíce zlata a stříbra; sladší také než med. – „*Zákon vydal nám Mojžíš, dědičný shromáždění Jáko-ovu. Nebo byl v Izraeli /Ješurunu/ jako král, když přední z lidu shromáždili se, i všechna pokolení Izraelská. Buď živ Ruben a neumírej, a muži jeho ať jsou bez počtu.*“ (5. Mojžíšova 33,2-6)

Nemáme tu nic o Rubenově nestálosti, nic o jeho hříchu. Milost je v popředí; požehnání plynou v bohaté hojnosti z milujícího srdce Toho, jenž má zalíbení v tom, aby žehnal a obklopoval se srdci, naplněnými až k přetékání pocitem o Jeho dobrotnosti.

„*Tolikéž požehnal i Judovi a řekl: Vyslyš, Hospodine, hlas Judův, a k lidu svému jej sprovoduj; ruce jeho budou bojovati za něj, a ty jemu spomáhati budeš proti nepřátelům jeho.*“ (7. verš) Juda je královská linie. „*Z pokolení Judova přišel náš Pán.*“ (Židům 7,14) To obdivuhodným způsobem ilustruje, jak se Boží milost povznáší nad lidský hřích a slavně triumfuje nad okolnostmi, které zjevují krajní slabost člověka. „*Judas pak zplodil Fáresa a Záru z Támar!*“ Kdo kromě Ducha Svatého by mohl napsat tato slova? Jak jasně vyhlášují, že Boží myšlenky nejsou naše myšlenky! Která lidská ruka by uvedla Támar do genealogické linie našeho velebeníhodného Pána a Spasitele Ježíše Krista? Žádná. Pečeť božskosti je působivě vtisknuta na 3. verš 1. kapitoly Matouše, jako je vtištěna na každou větu svaté Knihy od začátku až do konce. Pán buď chválen, že tomu tak je!

„Judo, ty jsi, tebe chváliti budou bratři tvoji; ruka tvá bude na šíji nepřátel tvých; klaněti se budou tobě synové otce tvého. Lvíče Juda, z loupeže, synu můj, vrátil jsi se; schýliv se, ležel jako lev a jako lvíče; kdo vzbudí ho? Nebude odjata berla od Judy, ani vydavatel zákona od noh jeho, dokud nepřijde Sílo; a k němu se shromáždí národové. Uváže k vinnému kmenu osle své, a k výbornému kmenu oslátko oslice své. Práti bude u víně roucho své, a v červeném víně oděv svůj. Červenějších očí bude nad víno, a zubů bělejších nad mléko.“ (1. Mojžíšova 49,8-12)

*„I viděl jsem po pravici sedícího na trůnu knihu popsanou vnitř i zevnitř, zapečetěnou sedmi pečeti. A viděl jsem anděla silného, volajícího hlasem velikým: Kdo jest hoden otevřít tu knihu, a zrušiti pečeti její? I nemohl žádný, ani na nebi, ani na zemi, ani pod zemí, otevřít té knihy, ani pohleděti do ní. Pročež já plakal jsem velmi, že není nalezen žádný, kdo by hoden byl otevřít a čísti tu knihu, ani pohleděti do ní. Tedy jeden z těch starců řekl mi: Neplač. Aj, zvítězil **lev, ten, který jest z pokolení Judova**, kořen Davidův, aby otevřel tu knihu, a zrušil sedm pečeti jejích. I pohleděl jsem, a aj, mezi trůnem a čtyřmi těmi zvířaty, a mezi těmi starci **Beránek stojí jako zabitý**, maje sedm rohů a sedm očí, jež jsou sedm duchů Božích, poslaných na všecku zemi.“ (Zjevení 5,1-6)*

Jak vysoce přízní obdařené je pokolení Juda! Být v genealogické linii, ze které vyšel náš Pán, je jistě velká čest. A přece víme – neboť nám to řekl náš Pán sám – že mnohem požehnanější je slyšet Boží slovo a zachovávat je. Činit Boží vůli, skládat ve svých srdcích Jeho vzácná přikázání nás přivádí mravně blíže ke Kristu, než dokonce i skutečnost, že bychom byli z Jeho příbuznosti podle těla (Mat. 12,46-50).

*„O Lévi také řekl: Thumim tvé a urim tvé [světlo a dokonalosti] bylo, Pane, při muži svatém tvém, kterého jsi zkusil v pokušení, a který podle tebe měl nesnáz při vodách Meribah, **který řekl otci svému a matce své: Neohlédám se na vás; a bratři svých neznal, a o synech svých nevěděl; nebo ostříhali výmluvností tvých, a smlouvu tvou zachovali**. Vyučovati budou soudům tvým Jákoba, a zákonu tvému Izraele, a klásti budou kadidlo před tváří tvou, a oběť zápalnou na oltáři tvém. Požehnej, Hospodine, práci jeho, a v práci rukou jeho zalib se tobě. Zlomuj ledví nepřátel jeho a těch, kteří ho nenávidí, aby nepovstali.“ (5. Mojžíšova 33,8-11)*

Čtenář si všimne skutečnosti, že Simeon je zde vynechán, ačkoli je v 1. Mojžíšově 49,5-7 tak úzce spojen s Lévim: *„Simeon a Lévi bratři, nástrojové*

nepravosti jsou v příbytcích jejich. Do tajné rady jejich nevcházej, duše má, k shromáždění jejich nepřipoj se, slávo má; nebo v prchlivosti své zbili muže, a svévolně ochromili býka. Zlořečená prchlivost jejich, neboť byla násilná; i hněv jejich, neboť byl krutý. Rozdělím je v Jákobovi, a rozptýlím je v Izraeli.“ (část přel.)

Nuže srovnáme-li 1. Mojžíšovu 49 s 5. Mojžíšovou 33, pozorujeme dvě věci, totiž lidskou odpovědnost na jedné straně a Boží svrchovanost na druhé straně. Kromě toho vidíme přirozenost a její jednání, milost a její ovoce. Jákob hledí na Simeona a Léviho jako na spojené v přirozenosti a ukazující nálady a cesty přirozenosti. Pokud se jich týká, oba stejně zasloužili zlořečení. Ale u Léviho vidíme slavná vítězství svrchované milosti. Byla to milost, která uschoptila Léviho, aby ve dnech zlatého telete připjal svůj meč a zastal se slávy Boha Izraele: „*Stoje v bráně tábora, řekl: Kdo jest Hospodinův, přístup ke mně. I shromáždili se k němu všichni synové Lévi. Jimž řekl: Tak praví Hospodin Bůh Izraelský: Připaš jeden každý meč svůj k boku svému; přejděte sem i tam od brány tábora k bráně, a zabí jeden každý bratra svého, a každý přítele svého i bližního svého. I učinili synové Lévi podlé řeči Mojžíšovy, a padlo jich v ten den z lidu na tři tisíce mužů. Nebo řekl byl Mojžíš: Posvěťte dnes rukou svých Hospodinu, jeden každý na synu svém a na bratru svém, aby vám dal dnes požehnání.*“ (2. Mojžíšova 32,26-29)

Kde byl Simeon při této věci? Byl s Lévim v den jednání svévole přirozenosti, prudkého hněvu a kruté zlosti; proč ne v den smělé rozhodnosti pro Hospodina? Byl připraven jít se svým bratrem, aby pomstil urážku rodiny, proč ne, aby se zasadil o Boží čest, která byla dotčena modlářským jednáním celého shromáždění? Řekne někdo, že nebyl odpovědný? Nechtě takový dá pozor při nastolování podobné otázky. Mojžíšovo volání bylo adresováno celému shromáždění. Odpověděl jen Lévi sám, a obdržel od Boha požehnání. Stál na Boží straně v temném a zlém dnu, a proto byl poctěn kněžstvím – nejvyšší hodností, která mu mohla být dána. Volání bylo určeno Simeonovi stejně jako Lévimu, ale Simeon neodpověděl. Je tu tedy nějaká těžkost? Pro pouhého teologa může být, ale pro zbožného křesťana tu není žádná. Bůh je svrchovaný. Činí, jak se Mu líbí, a nezodpovídá se z žádné ze Svých záležitostí. Jestliže chce někdo položit otázku: „Proč je Simeon v 5. Mojžíšově 33 vynechán?“, pak prostá a rozhodující odpověď zní: „*Ó člověče, kdo jsi ty, že odmlouváš Bohu?*“ (Řím. 9,20) U Simeona vidíme odsouzené jednání přirozenosti. U Léviho vidíme odměněné ovoce milosti. V obou vidíme obhájenou Boží pravdu a oslavené Boží jméno. Tak tomu vždy bylo, tak tomu je, a

tak tomu bude. Člověk je odpovědný, Bůh je svrchovaný. Jsme povoláni, abychom uváděli tyto dvě věci do souhlasu? Nikoli, my jsme povoláni, abychom jim věřili. Jsou již v souhlasu, poněvadž se objevují bok po boku na stránkách inspirace. To je dosti pro každou zbožnou mysl. A pokud jde o ty, kdo nemístně šťourají, ti dostanou svou definitivní odpověď v budoucnosti.²⁵

„A o Benjaminovi“ – [„syn mé pravice“] – „řekl: Milý jest Hospodinu, bezpečně s ním bydliti bude; ochraňovati jej bude každého dne, a mezi rameny jeho přebývati.“ (5. Mojžíšova 33,12)

Jak požehnané místo pro Benjamin! Jak požehnané místo pro každé milované Boží dítě! Jak vzácná je myšlenka na přebývání v bezpečí v Boží přítomnosti, ve vědomé blízkosti toho pravého a věrného Pastýře a Biskupa našich duší; den za dnem tak zůstávat pod Jeho chránícími křídly.

Čtenáři, snaž se stále více znát skutečnost a blaženost Benjaminova místa a podílu. Nebuď uspokojen ničím menším, než je vědomá přítomnost Krista, zůstávající pocit vztahu a blízkosti k Němu. Buď o tom ujištěn, je to tvá šťastná výsada. Nedovol ničemu, aby tě o ni oloupilo. Zdržuj se stále blízko Pastýřova boku, odpočívej v Jeho lásce, spočívej na zelených pastvách a u tichých vod. Kéž Pán dá pisateli i čtenáři, aby zakoušeli hlubokou blaženost toho v těchto dnech prázdného vyznání a mluvení. Kéž známe nevýslovnou vzácnost hlubokého osobního důvěrného vztahu s Ním samým! To je zvláštní potřeba duší, ve kterých žijeme, kdy se tak mnoho intelektuálně mluví o pravdě, ale je tu tak málo známosti srdcem a pravého oceňování Krista.

„O Jozefovi pak řekl: Požehnaná země jeho od Hospodina pro nejlepší věci nebeské, pro rosu a vrchoviště zespod se prýštící, a pro nejlepší úrody sluncem vyzrálé, a pro nejlepší věci časem měsíců došlé, i pro rozkoše hor nejstarších, a pro rozkoše pahrbků věčných, pro nejlepší věci země i plnost její, vyplývající z milosti ve kři přebývajícího. Přijdiž to požehnání na hlavu Jozefovu, a na hlavu odděleného z jiných bratří jeho. Prvorozeného, vola toho

²⁵ Ohledně dalších poznámek o pokolení Lévi odkazujeme čtenáře na „Poznámky o 2. Mojžíšově knize“, kapitolu 32 a na „Poznámky o 4. Mojžíšově knize“, kapitoly 3, 4 a 8. Také na malý článek, prvně publikovaný v roce 1846, nazvaný „Úvahy o historii pokolení Lévi“.

krása veliká bude, a rohové jednorožce rohové jeho, jimiž on trkati bude národy napořád až do končin země. A to jsou mnozí tisícové Efraimovi a tisícové Manassesovi.“ (5. Mojžíšova 33,13-17)

Josef je velmi pozoruhodný předobraz Krista. U jeho příběhu jsme prodlévali při našich studiích o 1. Mojžíšově knize. Čtenář si všimne důrazného způsobu, jakým Mojžíš mluví o skutečnosti, že Josef byl oddělený od svých bratrů. Byl zavržen a vhozen do jámy. V obrazu prošel hlubokými vodami smrti, a tak dosáhl místa důstojnosti a slávy. Byl povýšen z vězení, aby byl vládcem Egypta a zachovatelem a udržovatelem svých bratrů. Železo vešlo do jeho duše, a musel okusit hořkost místa smrti, dříve než vešel do okruhu slávy. Nápadný předobraz Toho, jenž visel na kříži, ležel v hrobě, a nyní je na trůnu majestátu v nebi.

Můžeme být jen udiveni plností požehnání, pronesených nad Josefem, a to jak Mojžíšem v 5. Mojžíšově 33, tak i Jákobem v 1. Mojžíšově 49. Jákobova řeč je neobyčejně krásná: *„Ratolest rostoucí Jozef, ratolest rostoucí podle studnice;“* – Vybraně krásný obraz! – *„ratolesti vycházely nad zed'. Ačkoli hořkostí naplnili jej, a stříleli na něj, a v tajné nenávisti měli ho střelci; však zůstalo v síle lučiště jeho, a zsilila se ramena rukou jeho z rukou mocného Jákobova; **odkud byl pastýř a kámen Izraelův.** Od silného Boha, jemuž sloužil otec tvůj, který spomáhá tobě, a od všemohoucího, který požehná tobě požehnáními nebeskými shůry, požehnáními propasti ležící hluboko, požehnáním prsů a života. Požehnání otce tvého silnější budou nad požehnání předků mých, až ke končinám pahrbků věčných; budou nad hlavou Jozefovou, a na vrchu hlavy Nazarejského /odděleného/ mezi bratřími jeho.“* (1. Mojžíšova 49,22-26)

Nádherný rozsah požehnání! A to vše vyplývá z jeho utrpení a je na nich založeno. Je zbytečné říkat, že všechna ta požehnání se ve zkušenosti Izraele uskuteční v budoucnosti. Utrpení pravého Josefa budou tvořit nehynoucí základ budoucí blaženosti Jeho bratrů v zemi Kanán. A nejen to, ale záplava požehnání, hluboká a plná, bude vytékat z té vysoce přízní obdařené, i když nyní zpuštěné země v osvěžující síle na celou zem. *„Stane se také v ten den, že vycházeti budou vody živé z Jeruzaléma, díl jich k moři východnímu, a díl jich k moři nejdalšímu. V létě i v zimě bude.“* (Zach. 14,8) Jasný a požehnaný výhled pro Jeruzalém, pro izraelskou zem a pro celý svět! Jak smutným omylem je uplatňování takových míst Písma na domácnost evangelia nebo na

Boží Církev! Jak to stojí proti svědectví Svatého Písma – proti srdci Boha a myšlenkám Krista!

„O Zabulonovi také řekl: Vesel se Zabulon u vycházení svým, a Izachar v staních svých. Lidí na horu Boží svolají, a tam budou obětovati oběti spravedlnosti; nebo hojnost mořskou sáti budou, a skryté poklady v písku.“ (5. Mojžíšova 33,18-19)

Zabulon se má radovat ve svém vycházení a Izachar v zůstávání ve svých stanech. Bude to radost doma i venku; a bude tu síla k jednání vůči druhým – k volání lidí na horu, aby obětovali oběti spravedlnosti. To vše je založeno na skutečnosti, že oni sami budou sát z hojnosti moří a skrytých pokladů. Tak tomu je v zásadě vždy. Je naší výsadou radovat se v Pánu, ať přijde cokoli, a čerpat z těch věčných pramenů a skrytých pokladů, které mají být nalézány v Něm. Pak budeme ve stavu duše, abychom volali na druhé, aby okusili a viděli, že Pán je dobrý; a nejen to, ale i přinášeli Bohu ony oběti spravedlnosti, které Mu jsou tak příjemné.

„Gádovi pak řekl: Požehnaný, který rozšiřuje Gáda. On jakožto lev bydliti bude, a uchvátí rameno i s hlavou. Který opatřil ho prvotinami; nebo tam podílem skrze vydavatele zákona ubezpečen jest. Proto poběře se s knížaty lidu, a spravedlnost Hospodinovu i soudy jeho s Izraelem vykonávati bude. O Danovi pak řekl: Dan jako lvíče lvové vyskakovati bude z Bázan. A Neftalimovi řekl: Ó Neftalíme, sytý přízní Páně, plný požehnání Hospodinova, západní a polední stranu přijmi za dědictví. O Asserovi také řekl: Asser, požehnaný nad jiné syny, bude milý bratřím svým, omočí v oleji nohu svou. Železo a měď pod šlépěji tvými; pokud trvati budou dnové tvoji, slovný budeš²⁶. Není žádného, jako Bůh silný²⁷, ó Izraeli, který se vznáší na nebesích ku pomoci tobě, a u velebnosti své na oblacích nejvyšších. Ochrana tvá buď Bůh věčný, a zespod ramena věčnosti, který vyžene nepřátele před tebou, aneb řekne: Vyhlad' je, aby sám bezpečně bydlil Izrael, rodina Jákobova, a to v zemi obilím a vínem oplývající, jehož nebesa také i rosu vydávati budou. Blahoslavený jsi, Izraeli. Kdo jest podobný tobě, lide vysvobozený skrze Hospodina, jenž jest pavéza spomožení tvého a meč důstojnosti tvé? Tvoji zajisté nepřátelé ponížení budou, ale ty po všech vyvýšenostech jejich šlapati budeš.“ (5. Mojžíšova 33,20-29)

²⁶ Elb. překlad: „*Jak tvoje dny, tak tvoje síla.*“

²⁷ Elb. překlad: „*...Bůh Ješurunu,*“

Vpravdě můžeme říci, že každý lidský komentář je tu zbytečný. Nic nemůže předčít vzácnost milosti, která dýchá v těch závěrečných řádcích naší knihy. Požehnání této kapitoly, podobně jako píseň v 32. kapitole, začínají a končí Bohem a Jeho obdivuhodnými cestami s Izraelem. Je osvěžující a utěšující nad každé vyjádření naslouchat v závěru všech výzev, všech napomenutí, všech vážných varování, všech věrných prohlášení, všech prorockých záznamů, týkajících se selhání a hříchu, soudu a hněvu ve vládě – po všem tom naslouchat takovým tónům, jak jsou ty, které jsme právě slyšeli. Je to vskutku nádherné zakončení této požehnané 5. Mojžíšovy knihy. Milost a sláva z ní vyzařují neobyčejným leskem. Bůh bude ještě v Izraeli oslaven a Izraeli bude plně a provždy požehnáno v Bohu. Nic tomu nemůže zabránit. Darů zajisté svých a povolání svých Bůh nelituje. On naplní každý puntík, každou čárku ze Svých vzácných slov k Izraeli. Poslední slova vydavatele zákona nesou o tom o všem nejjasnější a nejplnější svědectví. Kdybychom neměli nic než poslední čtyři verše té vzácné kapitoly, u které jsme právě prodlévali, bohatě by stačily jako důkaz nad veškerou pochybnost budoucí obnovy, požehnání, prvotnosti a slávy dvanácti pokolení Izraele v jeho vlastní zemi.

Je pravdou – požehnanou pravdou – že lid Páně může nyní čerpat naučení, útěchu a osvěžení z požehnání, pronesených nad Izraelem. Veleben buď Bůh, můžeme vědět, co to je být „*sytý přízní Páně, plný požehnání Hospodinova*“. Můžeme mít útěchu v ujištění, že „*jak naše dny, tak bude naše síla*“. Můžeme také říci: „*Naše ochrana je Bůh věčný, a zespod ramena věčnosti*.“ Můžeme říci toto vše a ještě mnohem více. Můžeme říci to, co Izrael nikdy nemohl a nikdy nebude moci říci. Požehnání a výsady Církve jsou všechny nebeské a duchovní. Ale to nám nebrání, abychom nebrali útěchu ze zaslíbení, učiněných Izraeli. Velká chyba vyznávajících křesťanů je, že výlučně na Církev používají to, co se naprosto zjevně vztahuje na Boží pozemský lid. Ještě jednou musíme velmi vážně žádat křesťanského čtenáře, aby byl na stráž proti takové chybě. Ani v nejmenším se nemusí obávat, že ztratí něco ze svého vlastního požehnání tím, že Abrahamovu semeni ponechá místo a podíl, které jim byly určeny Božími radami a zaslíbeními. Naopak, jen když těmto jasně rozumíme a plně je uznáváme, můžeme s porozuměním užívat celý kánon Písem Starého zákona. Jako velkou základní zásadu smíme vyslovit, že není možné, aby rozuměl a vykládal správně Písmo takový, jenž jasně nerozeznává velký rozdíl mezi Izraelem a Boží Církví.

5. Mojžíšova 34

Tato krátká kapitola tvoří inspirovaný dovětek k 5. Mojžíšově knize. Není nám řečeno, kdo byl použit jako nástroj v ruce inspirujícího Ducha; ale to je věc, která pro zbožného studenta Svatého Písma nemá žádnou závažnost. Jsme plně přesvědčeni, že dovětek je tak skutečně inspirován jako ta kniha, a ta kniha jako všech pět Mojžíšových knih; a Pentateuch jako celá Boží Kniha.

„Tedy vstoupil Mojžíš z rovin Moábských na horu Nébo, na vrch hory, která jest proti Jerichu, a ukázal jemu Hospodin všecku zemi Galád až do Dan. I všecku Neftalím, a zemi Efraim a Manasse, a všecku zemi Juda až k moři nejdalšímu, polední také stranu a roviny údolí Jericha, města palmovým osazeného, až do Ségor. A řekl jemu Hospodin: Tato jest země, kterou s přísahou zaslíbil jsem Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, řka: Semeni tvému dám ji. Způsobil jsem to, abys ji viděl očima svýma, však do ní nevejdeš. I umřel tam Mojžíš, služebník Hospodinův, v zemi Moábské, vedle řeči Hospodinovy. A pochoval jej v údolí, v zemi Moábské naproti Betfegor, a žádný nezvěděl o jeho hrobu až do tohoto dne.“ (5. Mojžíšova 34,1-6)

V našich studiích o 4. a 5. Mojžíšově knize jsme měli příležitost zabývat se touto velmi vážnou, a můžeme vskutku dodat: duši podmaňující skutečností, zaznamenanou ve výše uvedené citaci. Proto nebude potřebné přidávat mnoho slov v této závěrečné části. Pouze čtenáři připomeneme, že kdyby chtěl mít plné porozumění o celém tomto předmětu, musí se na Mojžíše dívat dvojím pohledem, totiž vzhledem k jeho úřadu a osobně.

Nuže, díváme-li se na tohoto milovaného a ctěného muže v jeho úředním postavení, je velmi jasné, že nepatřilo do jeho oblasti, aby uvedl shromáždění Izraele do zaslíbené země. Jeho oblast působení byla poušť. Jemu nepatřilo vést lid přes řeku smrti do jeho určeného dědictví. Jeho služba byla spojená s odpovědností člověka pod zákonem a Boží vládou, a proto nemohla nikdy vést lid do prožívání zaslíbení. Bylo vyhrazeno pro jeho nástupce, aby tak učinil. Jozue, předobraz vzkříšeného Spasitele, byl Božím určeným nástrojem, aby vedl Jeho lid přes Jordán a aby jej vstúpil do jeho Bohem daného dědictví.

To vše je jasné a hluboce zajímavé. Ale musíme se na Mojžíše dívat stejně tak osobně jako úředně. A také zde u něho musíme mít dvojí pohled, a to

jako na předmět vlády a jako na předmět milosti. Nikdy nesmíme ztratit ze zřetele toto velmi důležité rozlišení. Probíhá celým Písmem a je pozoruhodně ilustrováno v historii mnohých z milovaného lidu Páně a Jeho nej přednějších služebníků. Předmět milosti a vlády vyžaduje čtenářovu nejhlubší pozornost. V průběhu našich studií jsme se k němu stále vraceli. Ale žádná naše slova nemohla náležitě ukázat jeho mravní důležitost a nesmírnou praktickou cenu. Považujeme ho za jeden z nejzávažnějších a nejpotřebnějších předmětů, které mohou zaměstnávat v přítomné době pozornost lidu Páně.

Byla to Boží vláda, která přísným rozhodnutím zakázala Mojžíšovi vstup do zaslíbené země, i když po tom velmi toužil. Promluvil nerozvážně svými rty. Pochybil v tom, aby oslavil Boha v očích shromáždění u vod Meribah, a proto mu bylo zakázáno přejít Jordán a položit svou nohu na zaslíbenou zem.

Chtějme to hluboce zvažovat, milovaný křesťanský čtenáři. Hledme, abychom si plně přivlastnili mravní sílu toho a praktické použití. Jistě se o chybě jednoho z nejvíce milovaných a nejvzácnějších služebníků Páně chceme zmínovat s největší jemností a ohleduplností; ale bylo to zaznamenáno pro naše naučení a jako vážné napomenutí, proto jsme povinni toho vážně dbát. Vždy bychom měli také pamatovat, že ačkoli jsme pod milostí, jsme také předměty Boží vlády. Zde na zemi jsme v místě vážné odpovědnosti pod vládou, s kterou si nelze zahrávat. Pravda, jsme děti Otce, milované nekonečnou a věčnou láskou – milované, jako je Ježíš milován. Jsme údy Kristova těla, milované, chované v lásce a sycené podle vši dokonalé lásky Jeho srdce. Zde není žádná otázka odpovědnosti, žádná možnost selhání. Vše je božsky urovnáno, božsky jisté. Ale jsme také předměty Boží vlády. Nikdy, ani na chvíli, to neztrácejme ze zřetele. Chraňme se jednostranného a ničivého názírání na milost. Sama skutečnost, že jsme předměty Boží přízně a lásky, že jsme Boží děti, údy Krista, by nás měla vést k tomu, abychom tím více věnovali uctívou pozornost Boží vládě.

Užijeme-li ilustraci vzatou z lidských záležitostí, pak děti její Výsosti by měly více než všechny ostatní, právě proto, že jsou jejími dětmi, respektovat její vládu. A kdyby nějakým způsobem překročily její zákony, důstojnost vlády by byla působivě ilustrována tím, že zaplatí pokutu. Kdyby jim bylo dovoleno, protože jsou dětmi královny, aby beztestně překračovaly usta-

novení vlády jejího Majestátu, znamenalo by to prostě vystavovat vládu veřejnému opovrzení a dávat všem poddaným právo dělat totéž. A jestliže by tomu tak bylo v případě lidské vlády, čím více u Boží vlády! „*Toliko vás samy poznal jsem ze všeliké rodiny země, proto trestati vás budu ze všech nepravostí vašich.*“ (Amos 3,2) „*Nebo jest čas, aby se začal soud od domu Božího. A poněvadž nejprv od nás, jaký bude konec těch, kteří nejsou povolni evangelium Božímu? A poněvadž spravedlivý sotva k spasení přichází, bezbožný a hříšník kde se ukáže?*“ (1. Petra 4,17-18) Vážná skutečnost! Vážné otázky! Kéž je hluboce zvažujeme!

Ale jak jsme řekli, Mojžíš byl předmětem milosti, jako byl i předmětem vlády. A skutečně milost září zvláštním jasem na vrcholku Fazgy. Ctihodnému Božímu služebníkovu bylo dovoleno stát v přítomnosti svého Pána a nezkalenými očima přehlížet zemi zaslíbení v celém jejím rozsahu. Bylo mu dovoleno vidět ji z Božího stanoviska – vidět ji nejen jako vlastněnou Izraelem, ale jako danou Bohem.

A potom zesnul a byl připojen ke svému lidu. Zemřel ne jako vyčerpaný a slabý starý muž, ale ve vší svěžesti a síle zralého mužství. „*Byl pak Mojžíš ve stu a dvaceti letech, když umřel, a nepošly oči jeho, aniž síla odešla od něho.*“ (5. Mojžíšova 34,7) Jak pozoruhodné svědectví! Jak vzácná skutečnost v letopisech naší padlé rasy! Mojžíšův život byl rozdělen do tří důležitých a silně vyznačených období po čtyřiceti letech. Strávil čtyřicet let v domě faraonově; čtyřicet let „*za poušti*“ (2. M. 3,1 – přel.); a čtyřicet let v poušti. Obdivuhodný život! Událostmi bohatá historie! Jak vyučující! Jak příkladná! Jak bohatá na poučení od začátku až do konce! Jak hluboce zajímavá je studie takového života – když ho sledujeme od břehu řeky, kde leží jako bezmocné děťátko, nahoru na vrcholek Fazgy, kde stál ve společnosti se svým Pánem a hleděl nezkaleným pohledem na krásné dědictví Božího Izraele; a když ho opět vidíme na hoře proměnění ve společnosti s jeho ctěným spoluslužebníkem Eliášem „*ani mluví s Ježíšem*“ o tom nejvyšším tématu, které kdy mohlo zaujmout pozornost lidí a andělů. Byl to vysoce přízní obdařený muž! Požehnaný služebník! Obdivuhodná nádoba!

A potom slyšíme Boží svědectví o tomto velmi milovaném Božím muži: „*Ale nepovstal více prorok v Izraeli podobný Mojžíšovi, (kterého by tak znal Hospodin tváří v tvář) ve všech znameních a zázracích, pro něž poslal jej Hospodin, aby činil je v zemi Egyptské před Faraonem a přede všechněmi služebníky jeho, a vší zemí jeho, také i ve všech skutcích ruky silné, a ve všeliké*

hrůze veliké, kteréžto věci činil Mojžíš před očima všeho Izraele.“ (5. Mojžíšova 34,10-12)

Kéž Pán ve Své nekonečné dobrotivosti požehná naši studii o 5. Mojžíšově knize! Kéž jsou její vzácná naučení vyryta na tabulích našich srdcí věčným perem Ducha Svatého a vyvolají tam správný výsledek tím, že budou formovat náš charakter, ovládat naše jednání a utvářet naši cestu tímto světem! Kéž se vážně snažíme jít s pokorným duchem a pevným krokem po úzké cestě poslušnosti, dokud dny našeho putování neskončí!

C. H. M.

